

**Rīgas domes Labklājības departamenta
GADAGRĀMATA
„Sociālā sistēma un veselības aprūpe 2012. gadā”**

Rīga, 2013

**RĪGAS DOMES
LABKLĀJĪBAS
DEPARTAMENTS**

AUTORI

Atbildīgā redaktore:

Inese Švekle, Rīgas domes Labklājības departamenta direktore

Projekta koordinatori:

Mārtiņš Moors, Sociālās pārvaldes priekšnieks

Irēna Kondrāte, Veselības pārvaldes priekšiece

Lita Brice, Iedzīvotāju informēšanas nodaļas vadītāja

Gundega Klauža, Rīgas domes Labklājības departamenta direktores palīdzē

Gadagrāmatas autori:

Agnese Igaune, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem vadītāja

Ainārs Judeiks, Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas „Mežciems” direktors

Aldis Strapcāns, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenais speciālists

Aldis Virbulis, Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas „Stella maris” direktors

Andris Izinkēvičs, Projektu koordinācijas nodaļas galvenais speciālists

Arnis Kauķis, Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra direktors

Baiba Skuja, Sociālās palīdzības administrēšanas nodaļas vadītāja

Dagnija Kamerovska, Rīgas patversmes direktore

Daina Nereta, Finanšu nodaļas vadītāja

Dainis Špeļs, Juridiskās nodaļas vadītājs

Edgars Kainaizis, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenais speciālists

Ervins Alksnis, Rīgas Sociālā dienesta vadītājs

Inga Dreimane, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas apmācību un informācijas sektora vadītāja

Inga Solovjova, Veselības pārvaldes priekšnieka vietniece, veselības aprūpes pieejamības uzraudzības nodaļas vadītāja

Irēna Anaškēviča, Tehniskās nodaļas vadītāja

Kaspars Jasinkevičs, Sociālo pakalpojumu administrēšanas nodaļas vadītājs, Sociālās pārvaldes priekšnieka vietnieks

Kristaps Supe, Projektu koordinācijas nodaļas vadītājs

Liene Baumanē, Personāla un kvalitātes nodaļas vadītāja

Liene Lucāne, Sociālās palīdzības administrēšanas nodaļas vadītājas vietniece

Linda Lagūna, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas vadītāja

Ļubova Zaka, Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas „Gaiļezers” direktore

Ruta Klimkāne, Nodarbinātības nodaļas vadītāja

Sandra Rancāne, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem galvenā speciāliste

Sarmīte Grope, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem galvenā speciāliste

Skarleta Kalniņa, Nodarbinātības nodaļas galvenā speciāliste

Solvita Smilga, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

Taiga Kantāne, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

Tija Rauga, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

Velga Rudzīte, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām vadītāja

SATURS

AUTORI	2
IEVADS	5
GADA AKTUĀLIE NOTIKUMI	7
RĪGAS DOMES LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTS	9
RD LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA DARBINIEKI	10
IEDZĪVOTĀJU SOCIĀLĀ STRUKTŪRA RĪGĀ	11
PAŠVALDĪBAS SOCIĀLĀS PALĪDZĪBAS, SOCIĀLO PAKALPOJUMU SISTĒMAI, VESELĪBAS APRŪPEI UN VESELĪBAS VEICINĀŠANAI IZLIETOTIE RĪGAS PILSĒTAS BUDŽETA LĪDZEKĻI	13
RĪGAS PAŠVALDĪBAS IESTĀDES, KURAS SNIEDZ SOCIĀLOS PAKALPOJUMUS UN SOCIĀLO PALĪDZĪBU	17
Rīgas Sociālais dienests	17
Rīgas pašvaldības bērnu un jauniešu centrs	19
Rīgas patversme	21
Sociālās aprūpes centrs „Mežciems”	23
Sociālās aprūpes centrs „Gaiļezers”	25
Sociālās aprūpes centrs „Stella maris”	27
SOCIĀLIE PABALSTI	29
Sociālo pabalstu saņēmēju struktūra	31
GMI pabalsts un dzīvokļa pabalsts	31
Pabalsti citiem mērķiem.....	34
SOCIĀLIE PAKALPOJUMI	35
Sociālais darbs un sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem	36
Sociālie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem.....	39
Dienas centri bērniem un jauniešiem	40
Dienas aprūpes centri bērniem	41
Sociālie pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem	42
Krīzes centri	46
Konsultatīvie krīzes centri	47
Ārpusģimenes aprūpe.....	48
Aizbildnība	48
Audžuģimenes	48
Bērnu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas	50
Sociālais darbs ar bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās	52
Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām	53
Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā	53
Aprūpe mājās	54
Materiālais atbalsts aprūpes nodrošināšanai mājās	55
Pakalpojums „Drošības poga”	55
Pakalpojums „Silto pusdienu piegāde mājās”	55
Pavadoņa-asistenta pakalpojums	56
Dienas centri pilngadīgām personām	56
Dienas aprūpes centri personām ar demenci	57
Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personām ar garīga rakstura traucējumiem	57

Specializētās darbnīcas	58
Grupu mājas (dzīvokļi)	59
Citi sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām ar invaliditāti	61
Transporta pakalpojumu apmaksā personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās	61
Vides pieejamība	63
Pacēlāju ierīkošana dzīvojamās mājās	63
Pabalsts mājokļa pielāgošanai	64
Sociālais darbs veselības aprūpes iestādēs	64
Īslaicīgā sociālā aprūpe ārstniecības iestādē.....	67
Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā.....	68
Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām	69
Rīgas patversme un naktspatversmes	69
Sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem	71
Rīgas patversmes Dienas centrs	72
Mobilā brigāde ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem	73
Zupas virtuves	74
Ēdiena piegāde un izdalīšana Rīgas mazaizsargātajiem iedzīvotājiem	74
NODARBINĀTĪBAS JAUTĀJUMU KOORDINĀCIJA	75
Sociālais darbs ar bezdarbniekiem	77
Atbalsta pakalpojumi bezdarbniekiem	80
Nodarbinātības atbalsta pakalpojums invalīdiem	83
Pašvaldības sabiedriskie darbi	83
Algotie pagaidu sabiedriskie darbi.....	84
VESELĪBAS APRŪPES PIEEJAMĪBA	86
Sadarbība ar Rīgas pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrībām	86
Sadarbība primārās veselības aprūpes pieejamības nodrošināšanā.....	87
VESELĪBAS VEICINĀŠANA	90
Veselības veicināšanas pasākumi un īstenotās programmas.....	91
Veselības veicināšanas un slimību profilakses, tai skaitā atkarības profilakses, programmas bērniem un jauniešiem	96
SADARBĪBA AR NEVALSTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM	98
Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām: veselības aprūpes, veselības veicināšanas un sociālo jautājumu jomā.....	98
Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome	100
Finansiāls atbalsts Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros.....	101
ĪSTENOTIE PROJEKTI	103
Sociālajā jomā	103
Veselības jomā	103
INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA IEDZĪVOTĀJIEM	105

IEVADS

Sveicināti, dārgie draugi!

Ir pagājis vēl viens mūsu sadarbības gads. Rīgas sociālajā jomā tas bijis pārbaudījums, jaunu ideju un realizētu sabiedrībai nozīmīgu projektu pilns.

Kā vienu no svarīgākajiem gribētos minēt pērn izstrādāto pašvaldības sabiedrības stratēģiju „Vesels rīdzinieks – veselā Rīgā” 2012.-2021. gadam. Ir patīss gandarījums, ka projekts nav palicis tikai uz papīra. Aktīvi strādā veselības aprūpes procesu koordinējošā Veselības padome, kurā šobrīd līdzdarbojas visi Rīgas domes departamentu pārstāvji, kapitālsabiedrības un citas pašvaldības struktūrvienības, lai kopā padarītu mūsu pilsētu veselīgāku un draudzīgāku rīdziniekiem. Mums izdevies iedvesmot arī Rīgas skolas. 2012. gada novembri var uzskatīt par mēnesi, kad aizsākās veselīgo skolu kustība, kuras ietvaros tiek īstenotas veselīgo stundu programmu gan bērniem, gan vecākiem.

2012. gadā tika uzsākts darbs pie koncepcijas „Ģimenei draudzīga Rīga”, kura paredz virkni pozitīvu izmaiņu Rīgas pilsētvidē un rīdzinieku ikdienā.

2012. gadā valsts pārtrauca līdzfinansēt dzīvokļa un GMI pabalstus, līdz ar to piedāvājot pašvaldībām samazināt sociālā atbalsta apmērus saviem iedzīvotājiem. Neskatoties uz to, Rīgas pašvaldība nolēma saglabāt sociālo palīdzību saviem iedzīvotājiem pilnā apjomā, nodrošinot arī bezmaksas braukšanu sabiedriskajā transportā.

Tā ir tikai neliela daļa no darbiem, ko mēs kopīgi esam paveikuši 2012. gadā! Paldies visiem par ieguldīto darbu! Vēlu Jums veiksmi un izdošanos it visā, ko darāt!

Olga Veidiņa

Rīgas domes Sociālo jautājumu komitejas priekšsēdētāja

Rīgas domes Sociālo jautājumu komiteja:

Pirmajā rindā no labās puses: Svetlana Savicka (RD deputātu frakcija „Saskaņas centrs”), Olga Veidiņa (RD deputātu frakcija „Saskaņas centrs”).

Otrajā rindā: Gundars Ābers (RD deputātu frakcija „Demokrātiskie patrioti”), Tatjana Lukina (RD deputātu frakcija „Saskaņas centrs”).

Trešajā rindā: Aigars Pētersons (RD deputātu frakcija „Vienotība”), Kārlis Strēlis (RD deputātu frakcija „Vienotība”), Andris Bērziņš (RD deputātu frakcija „Gods kalpot Rīgai”), Irina Vinnika (RD deputātu frakcija „Gods kalpot Rīgai”), Igors Solovjovs (RD deputātu frakcija „Saskaņas centrs”).

Komitejā darbojas arī deputāti Nils Ušakovs (RD deputātu frakcija „Saskaņas centrs”), Jānis Ločmelis (RD deputātu frakcija „Saskaņas centrs”), Viktors Gluhovs (RD deputātu frakcija „Saskaņas centrs”), Antra Sakne (RD deputātu frakcija „Demokrātiskie patrioti”), Mārtiņš Šics (RD deputātu frakcija „Demokrātiskie patrioti”), Jānis Zaržeckis (RD deputātu frakcija „Gods kalpot Rīgai”).

Jau četrpadsmito reizi Jums prezentējam gadskārtējo Rīgas domes Labklājības departamenta gadagrāmatu, kurā ietverts informācijas kopums par 2012. gadā paveikto Rīgas pašvaldības sociālajā sistēmā.

Rīgas domes īstenotās politikas, kuras ietvaros sociālo jautājumu risināšana ir prioritāte, rezultātā pieaug daudzveidīgais sociālo pakalpojumu klāsts, atbalsts sociālās palīdzības un veselības veicināšanas jomā.

Nododot šo gadagrāmatu Jūsu rokās, Labklājības departaments cer, ka tā palīdzēs izprast un novērtēt mūsu kopīgi paveikto darbu. Ar gadagrāmatu Jūs varat iepazīties Labklājības departamenta mājaslapā www.ld.riga.lv/Aktualitates/Gadagrāmata.

Paldies par Jūsu sirsdarbu, ko veicat līdzilvēku labā, lai ikvienam rīdziniekam būtu pieejami kvalitatīvi sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība. Ar gandarījumu jāatzīmē, ka izveidojusies laba sadarbība starp sociālajiem darbiniekiem un nevalstiskajām organizācijām, kas ļauj kopīgi virzīties uz veiksmīgu rezultātu. Ar lepnumu varu pārliecinoši teikt, ka Rīgas sociālajā sistēmā strādā augstas raudzes speciālisti, kuru profesionālais un pašizliedzīgais m darbs ļauj mums veikt milzīgo uzticētā darba apjomu Rīgā! Paldies Jums!

Inese Švekle

Rīgas Domes Labklājības departamenta direktore

2012. gads Rīgas Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmai bija raksturīgs ar to, ka no vienas puses samazinājās sociālās palīdzības saņēmēju skaits, bet no otras - pieauga sociālo darbinieku klientu skaits, proti, palielinājās personu skaits, kuriem nepieciešami sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā un pansionātos, palielinājās ģimeņu ar bērniem skaits, kuriem nepieciešams sociālā darba pakalpojums, palielinājās krīzes centra un naktspatversmju u.c. pakalpojuma saņēmēju skaits. Tie ir izaicinājumi sociālā darba profesijai, ar kuriem Rīgas pašvaldībai jāturpina strādāt arī 2013. gadā. Esmu pārliecināts, ka mēs paveiksim iecerēto, ja vienlaicīgi pievērsīsim uzmanību divām lietām: pirmkārt, cilvēkresursu attīstībai, t.sk. adekvāta sociālo darbinieku skaita nodrošināšanai un konkurētspējīgas atalgojuma sistēmas izveidei; otrkārt, sociālā darba rezultātu izvērtēšanai un uz rezultātiem balstītai novērtēšanas sistēmai.

Mārtiņš Moors

Rīgas Domes Labklājības departamenta Sociālās pārvaldes priekšnieks

Pagājušais gads ir aizritējis sabiedrības veselības zīmē. Ir uzsākts mērķtiecīgs darbs starpnozaru sadarbībā, kas jau ir vainagojies ar būtiskiem panākumiem – Rīgas darbības stratēģiju sabiedrības veselības jomā, ko atzinīgi novērtējusi Pasaules Veselības organizācija (PVO), mūsu praksi izmanto arī citas Latvijas pašvaldības. 2013. gadā Rīga uzsāks iestāšanās procedūru PVO Veselīgo pilsētu tīklā, kā arī Nacionālajā Veselīgo pašvaldību tīklā. Visas šīs iniciatīvas prasa lielu darbu, aktīvu rīcību, atvērtību jaunām idejām. Un, lai arī šis process nav viegls, tas ir interesants un nepieciešams. Jo nav lielākas vērtības par veselību, draudzīgu, koleģiālu sadarbību un dzīvesprieku, ko spējam sniegt viens otram!

Irēna Kondrāte

Rīgas Domes Labklājības departamenta Veselības pārvaldes priekšniece

GADA AKTUĀLIE NOTIKUMI

- ◆ Lai optimizētu sociālo pakalpojumu saņēmēju uzskaiti, 2012. gadā turpināts ieviest sociālo pakalpojumu saņēmēju elektronisko reģistrēšanas sistēmu, kura tiek izmantota Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta biļešu sistēmā (e-talons), t.i. sākot ar 01.10.2012. minētā sistēma sadarbībā ar SIA „Rīgas karte” un RP SIA „Rīgas satiksme” ieviesta divos dienas aprūpes centros personām ar garīga rakstura traucējumiem.
- ◆ Lai veicinātu grupu mājas (dzīvokļa) personām ar garīga rakstura traucējumiem klientu motivāciju iesaistīties darba tirgū, kas ir būtisks faktors patstāvīgas dzīves uzsākšanai, 2012. gadā Rīgas domes (turpmāk – RD) saistošajos noteikumos (stājās spēkā 14.11.2012.) noteikts, ka grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma saņēmējiem, kuri mācās vai strādā, vai apmeklē specializēto darbnīcu personām ar garīga rakstura traucējumiem, maksa par mājokli tiek noteikta atbilstoši minēto pakalpojumu izmaksām, bet nepārsniedzot Ls 30 mēnesī. Pārējo samaksas par mājokli daļu sedz pašvaldība.
- ◆ Lai pabalstu mājokļa pielāgošanai varētu saņemt visas personas, kuras pārvietojas riteņkrēslā un kuru vajadzībām nepieciešama mājokļa atbilstoša pielāgošana, 2012. gadā veiktas izmaiņas RD saistošajos noteikumos - no 25.10.2012. pabalstu mājokļa pielāgošanai var saņemt arī personas, kuras dzīvo pašvaldības sociālajā dzīvoklī, kā arī pabalstu var saņemt atkārtoti, ja persona, kura dzīvo pielāgotā, piemēram, radnieka, mājoklī, saņem sociālo dzīvokli pašvaldības palīdzības dzīvokļa jautājumu risināšanā ietvaros. Tāpat persona var saņemt pabalstu atkārtoti ārkārtas gadījumos, jo praksē ir bijuši izņēmuma gadījumi, kurus nevarēja iepriekš paredzēt un kuru rezultātā klients pielāgoto mājokli vairs nevar izmantot.
- ◆ Izvērtējot sociālā darba ārstniecības iestādēs attīstību, tika secināts, ka nepieciešams mainīt sociālā darba ārstniecības iestādēs organizēšanas modeli, t.i. līdz šim sociālo darbu ārstniecības iestādēs veica Rīgas Sociālā dienesta (turpmāk – RSD) sociālie darbinieki, bet 2012. gadā pašvaldība nolēma pāriet uz sociālā darba ārstniecības iestādēs pakalpojuma deleģēšanu Rīgas pašvaldības administratīvajā teritorijā esošajām ārstniecības iestādēm, ar kurām jau šobrīd ir spēkā sadarbības līgums.
- ◆ Lai veicinātu aizvien plašāku mērķa grupu integrēšanu darba tirgū un vienlīdzīgu tiesību principa ievērošanu, sadarbībā ar „Invalidu un viņu draugu apvienību „Apeironš”” tika uzsākts nodarbinātības pakalpojums cilvēkiem ar invaliditāti, strādājot gan ar konkrēto mērķgrupu, gan uzrunājot potenciālos darba devējus.
- ◆ Laikā no 01.02.2012. līdz 30.06.2014. sadarbībā ar Nodarbinātības Valsts aģentūru (turpmāk – NVA) Rīgas pašvaldībā tiek realizēts ESF projekts „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”, kura mērķis ir nodrošināt bezdarbniekus, kuri nesaņem bezdarbnieka pabalstu un ir reģistrēti NVA ilgāk par 6 mēnešiem, ar apmaksātām pagaidu darba vietām pašvaldībā (100 latu mēnesī), prioritāri iesaistot tos bezdarbniekus, kuri saņem RSD sociālo palīdzību (GMI un/vai dzīvokļa pabalstu).
- ◆ Rīgas pilsētas pašvaldība 15.05.2012. apstiprināja Rīgas domes Labklājības departamenta (turpmāk - Labklājības departaments) Veselības pārvaldes izstrādāto Rīgas pilsētas pašvaldības Sabiedrības veselības stratēģiju „Veselīgs rīdzinieks – veselā Rīgā” 2012. – 2021. gadam. Rīgas pilsētas pašvaldības Sabiedrības veselības stratēģija ir izstrādāta, lai nodrošinātu mērķtiecīgu ilgtermiņa visas pašvaldības darbu iedzīvotāju veselības uzlabošanā. Šis dokuments iezīmē redzējumu, kā uzlabot Rīgas pilsētas iedzīvotāju veselību, identificējot galvenās sabiedrības veselības problēmas un nosakot stratēģiskos darbības virzienus.
- ◆ Sekmīgai Rīgas pilsētas Sabiedrības veselības stratēģijā izvirzītā mērķa un apakšmērķu sasniegšanai, ir izstrādāta Rīgas pilsētas Sabiedrības veselības stratēģijas „Veselīgs rīdzinieks – veselā Rīgā” Programma 2012. – 2021. gadam un rīcības plāns 2012. - 2016. gadam, kas paredz attīstīt, pilnveidot un stiprināt starpsektoru sadarbību pašvaldības līmenī starp Rīgas pašvaldības nozaru departamentiem un iestādēm, pašvaldību aģentūrām un citām institūcijām.
- ◆ Lai veicinātu starpsektoru sadarbību sabiedrības veselības jomā, sekmīgi īstenotu Sabiedrības veselības stratēģijas Programmas un rīcības plānā izvirzītās aktivitātes un nodrošinātu sabiedrības veselības politikas pamatprincipa „Veselība visās politikās” ieviešanu, ar RD priekšsēdētāja 22.05.2012.

lēmumu izveidota Rīgas pilsētas pašvaldības Veselības padome, kuras sastāvā ir Rīgas domes visu nozaru departamentu un aģentūru pārstāvji, kā arī deputāti.

◆ Lai atbalstītu bērnu ārpusģimenes aprūpi ģimeniskā vidē un uzlabotu sniegto pakalpojumu kvalitāti, 2012. gadā sadarbībā ar nodibinājumu „Sociālo pakalpojumu aģentūra” uzsākts jauns pakalpojums „Sociālā atbalsta un konsultatīvā programma audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem.”

◆ 2012. gadā Rīgas pilsētas pašvaldībā uzsākta sadarbība ar četriem sociālo pakalpojumu sniedzējiem: Bērnu klīniskās universitātes slimnīcu, kurā uzsākts jauns pakalpojums bērniem ar garīgās veselības traucējumiem „Sociālās rehabilitācijas un agrīnās intervences programma”; biedrību „Apvienība ģimeņu atbalstam „Baltā zvaigzne”” par atbalsta grupām vecākiem, kuriem priekšlaicīgi dzimuši bērni vai kuri audzina bērnus ar veselības problēmām; Rīgas 3. speciālo pamatskolu, kurā nodrošināts dienas aprūpes centra pakalpojums bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem; Latvijas Sarkanā Krusta par sociālās aprūpes pakalpojuma sniegšanu dienas aprūpes centrā „Stropiņš”.

◆ Veidojot ģimenes atbalsta politiku Rīgas pilsētā, tika izstrādāta un 2012. gada 18. decembrī Rīgas domē apstiprināta koncepcija „Ģimenei draudzīga Rīga”, kuras mērķis ir izveidot vienotu ģimenes atbalsta politiku pašvaldībā, lai palīdzētu rīdiniem veidot stabilas ģimenes ar vairākiem bērniem, stiprinātu laulības institūciju un tās vērtību, kā arī sabiedrībā veidotu apziņu par bērnu kā vērtību ģimenē. Koncepcija iezīmē galvenos virzienus, lai Rīga perspektīvā veidotos par ģimenisku pilsētu, kurā cilvēki vēlētos dzīvot, strādāt, radīt bērnus, justos droši un sociāli atbildīgi viens par otru, nodrošinot nepieciešamo paaudžu maiņu.

◆ Ministru kabinets (turpmāk –MK) 18.12.2012. pieņēma noteikumus Nr.913 „Noteikumi par garantēto minimālo ienākumu līmeni”, kuri paredzēja samazināt garantētā minimālā ienākuma (turpmāk - GMI) līmeni personai līdz Ls 35 mēnesī. Neskatoties uz to, Rīgas domei izdevās saglabāt līdzšinējo GMI līmeni, kas ir Ls 40 darbspējīgām personām, Ls 45 bērniem un Ls 90 pensionāriem/invalīdiem mēnesī.

◆ Kopš 2012. gada 2. pusgada īslaicīgas sociālās aprūpes ārstniecības iestādē sniegtā pakalpojuma apjoms Rīgas PSIA „Rīgas 1. slimnīca” palielināts no 60 uz 90 gultām, 2012. gadā kopsummā izlietojot Rīgas pašvaldības budžeta līdzekļus Ls 280 597,3 apmērā, nodrošināta iespēja diennakti sniegt pakalpojumus trūcīgām vai maznodrošinātām personām, kurām ir nepieciešama īslaicīga sociālā aprūpe, rehabilitācija un medicīniskā palīdzība minimālā apjomā, ja personai nepieciešamais aprūpes apjoms pārsniedz aprūpei mājās noteikto, vai arī ir nepieciešama aprūpe pēc aktīvā ārstniecības procesa noslēguma, kā arī citos gadījumos, kad hronisku slimnieku kopšana, rehabilitācija un minimālā medicīniskā palīdzība dažādu iemeslu dēļ nav iespējama mājas apstākļos.

RSD TC „Ziemeļi”

RSD TC „Avoti” rindmašīna

RĪGAS DOMES LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTS

Rīgas domes Labklājības departaments (turpmāk – Labklājības departaments) ir Rīgas pilsētas pašvaldības vadošā iestāde Rīgas pilsētas pašvaldībai noteiktās kompetences ietvaros sociālo pakalpojumu, sociālās palīdzības, veselības aprūpes pieejamības, veselības veicināšanas un profilakses, tostarp atkarību izplatības ierobežošanas un iedzīvotāju nodarbinātības veicināšanas jautājumos.

Labklājības departamenta mērķis ir izveidot stabilu un atbildīgu sociālo sistēmu, kura sniedz materiālo nodrošinājumu minimālā līmenī, kā arī atbalstu sociālo problēmu risināšanā un personu sociālās funkcionēšanas spēju samazināšanās gadījumā, nodrošinātu veselības aprūpes pieejamību un veselības veicināšanas pasākumus.

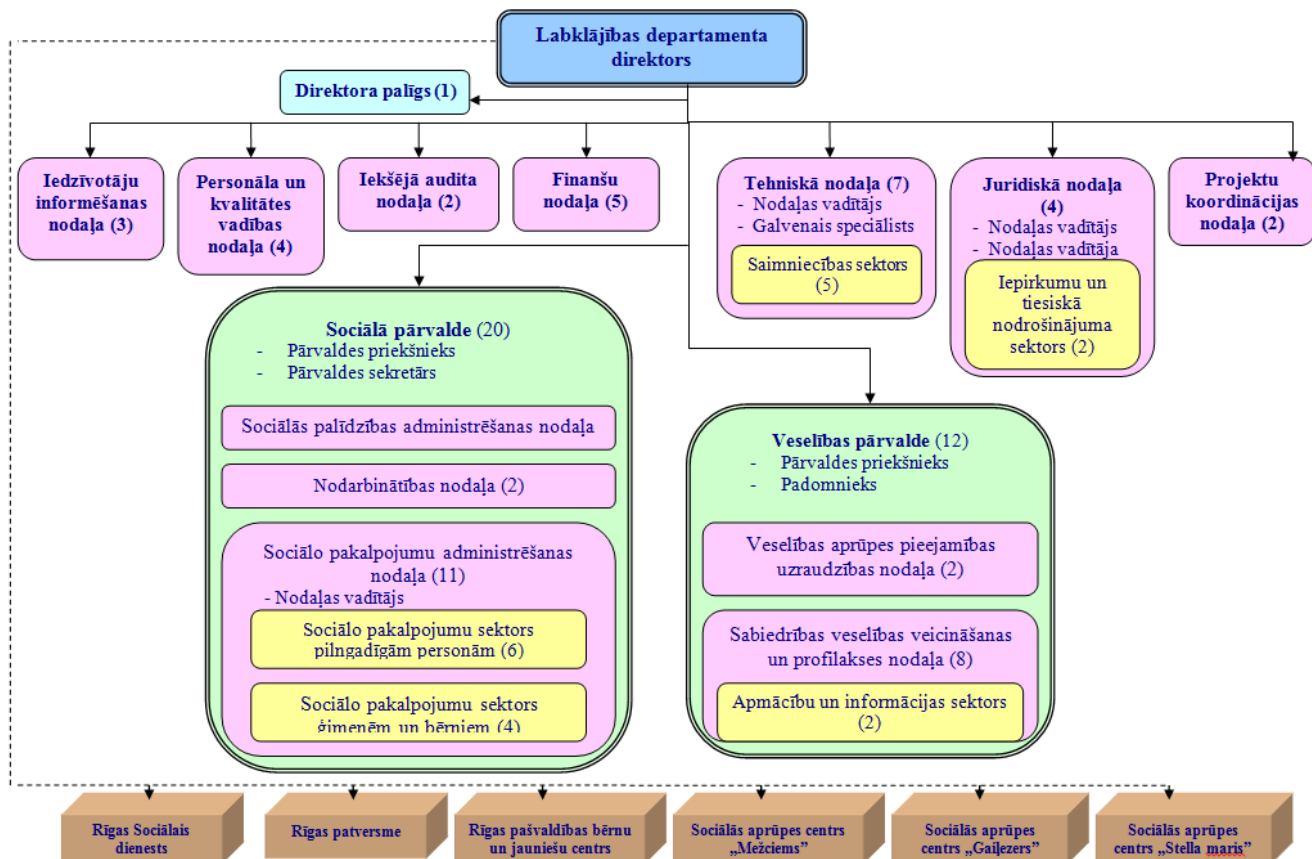
Labklājības departamenta darbības prioritātes ir noteiktas Rīgas pilsētas attīstības stratēģijā, Rīgas pilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģijā, kā arī citos plānošanas dokumentos.

Labklājības departaments ir tieši pakļauts Rīgas domes priekšsēdētājam, tā darbību pārrauga Rīgas domes Sociālo jautājumu komiteja.

Labklājības departamentā 2012. gadā saņemti 4 224 dokumenti no dažādām juridiskām, fiziskām personām, un sniegtas 1 476 atbildes, no kurām 544 ir parakstīta elektroniski. No iedzīvotājiem saņemti 2815 iesniegumi un sniegtas atbildes. Sagatavotas 913 dienesta vēstules, sagatavoti 35 iekšējie normatīvie akti, 24 Rīgas domes lēmuma projekti, 11 vadības uzdevumi, 184 rīkojumi pamatdarbības nodrošināšanai, kā arī noslēgti 219 dažādi līgumi.

2012. gada nogalē Labklājības departamentā strādāja 63 speciālisti, viņu vidū 26 darbinieki ar augstāko izglītību, 26 darbinieki ar maģistra un viens ar doktora grādu, 8 ar vidējo speciālo izglītību. 2012. gadā 2 darbinieki turpina izglītību doktorantūrā.

Rīgas domes Labklājības departamenta struktūrshēma

RD LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA DARBINIEKI

No labās sēž: Ruta Klimkāne, Kaspars Jasinkevičs, Taiga Kantāne, Dace Bautre, Irēna Kondrāte, Mārtiņš Moors, Inese Švekle, Dainis Špeļs, Daina Nereta, Irēna Anaškēviča

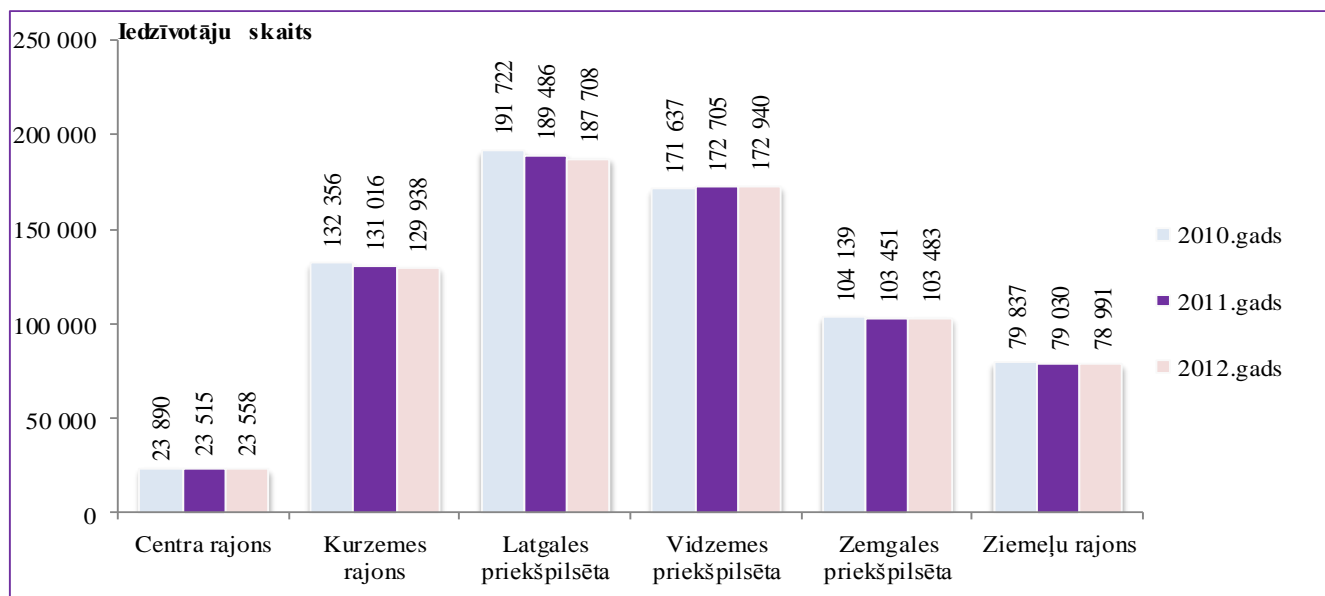
2.rindā no labās: Edgars Lauskis, Sarmīte Grope, Valentīna Vanaga, Anna Sakne, Skaidrīte Vasaraudze, Aina Žubeviča, Valda Apšeniece, Liliāna Silava, Liene Lucāne, Agnese Igaune, Anita Zīda, Inita Zaltāne, Kristaps Supe, Skarleta Kalniņa, Santa Nevarževska, Inga Dreimane, Velga Rudzīte, Linda Lagūna, Eva Kārlsone, Lita Brice

3.rindā no labās: Guntis Linters, Gundega Klauža, Dainis Groza, Jānis Krasts, Andris Izinkēvičs, Aldis Strapcāns, Edgars Kainaizis, Alvīna Geida, Benita Brūdere, Kristīne Pesnaja, Nikola Tilgale, Katerina Žiga, Diāna Koerna, Baiba Repša, Liene Baumann, Solvita Smilga, Tija Rauga, Inga Solovjova, Laura Kalniņa

IEDZĪVOTĀJU SOCIĀLĀ STRUKTŪRA RĪGĀ

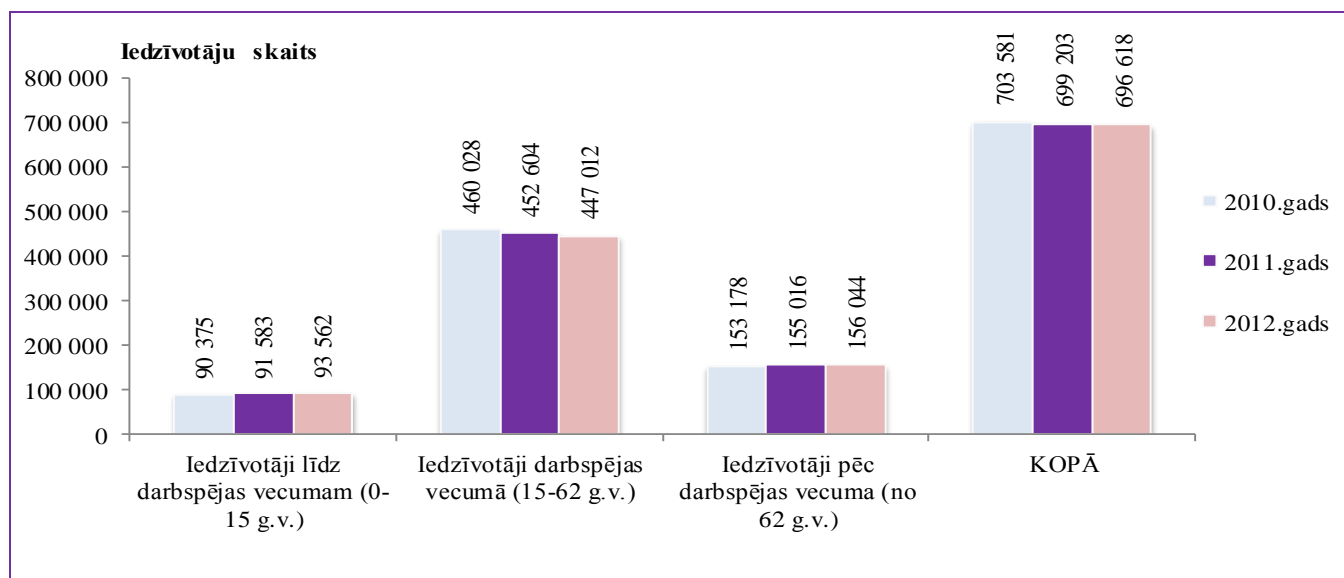
Rīgā 31.12.2012. reģistrēti **696 618 iedzīvotāji**, t.sk. 108 323 bērni vecumā no 0 līdz 18 gadiem¹.

1. attēls. Iedzīvotāju skaits Rīgas priekšpilsētās/rajonos 2010. - 2012. gadā¹

Vislielākais iedzīvotāju skaits no Rīgas priekšpilsētām/rajoniem ir Latgales priekšpilsētā - 27% no kopējā iedzīvotāju skaita Rīgas pašvaldībā, Vidzemes priekšpilsētā - 25% iedzīvotāju, savukārt Ziemeļu rajonā - 11%, Centra rajonā tikai 3%.

2.attēls. Iedzīvotāju vecuma struktūra Rīgā 2010. - 2012. gadā¹

No Rīgas iedzīvotāju kopskaita 2012. gadā 13,4% iedzīvotāji līdz darbības vecumam, savukārt darbības vecumā 64,2% no iedzīvotāju kopskaita, pēc darbības vecuma 22,4% no iedzīvotāju kopskaita (2010. gadā atbilstoši 12,8%; 65,4%; 21,8%, 2011.gadā 13,1%; 64,7%; 22,2%). Līdz ar to, jāsecina, ka pretēji pensijas vecuma personu un bērnu skaitam, darbības vecuma personu skaitam Rīgā saglabājas tendence samazināties.

¹ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati www.pmlp.gov.lv

1. tabula. Pensiju un valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēji, to procentuālais īpatsvars no Rīgas iedzīvotāju kopskaita 2010. - 2012. gada decembrī²

		2010		2011		2012	
		skaits	īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	skaits	īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	skaits	īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %
Pensijas saņēmēji		182 714	25,97	187 621	26,83	188 109	27,00
No tiem:	Vecuma pensijas saņēmēji	155 962	22,17	158 601	22,68	159 138	22,84
	Invaliditātes pensijas saņēmēji	20 292	2,88	20 182	2,89	20 504	2,94
	Apgādnieku zaudējuma pensijas saņēmēji	5 363	0,76	5 038	0,72	4 718	0,68
	Izdienas pensijas saņēmēji	1 527	0,22	4 359	0,62	4 285	0,62
Personas ar invaliditāti		41 274	5,87	44 363	6,34	45 929	6,59
Tai skaitā:	Personas ar 1.grupas invaliditāti	3 704	0,53	5 549	0,79	5 769	0,83
	Personas ar 2.grupas invaliditāti	24 187	3,44	22 506	3,22	22 715	3,26
	Personas ar 3.grupas invaliditāti	11 633	1,65	14 488	2,07	15 498	2,22
	Bērni invalīdi	1 750	0,25	1 820	0,26	1 947	0,28

Līnīdēju festivāls RSD DC „Kamene”

Senioru svētku svinības RSD DC „Ābeļzars”

² Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras dati.

PAŠVALDĪBAS SOCIĀLĀS PALĪDZĪBAS, SOCIĀLO PAKALPOJUMU SISTĒMAI, VESELĪBAS APRŪPEI UN VESELĪBAS VEICINĀŠANAI IZLIETOTIE RĪGAS PILSĒTAS BUDŽETA LĪDZEKĻI

2. tabula. Pašvaldības sociālajai palīdzībai, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotie Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finanšu līdzekļi

	2010	2011	2012
Rīgas pilsētas pašvaldības izdevumi (pamatbudžets un speciālais budžets), milj. Ls, no tā	416,43	471,04	487,31
Pašvaldības sociālajai palīdzībai, sociālajiem pakalpojumiem un veselības aprūpei, milj. Ls	34,55	41,98	39,64
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu un veselības aprūpei izlietoto finanšu līdzekļu īpatsvars Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā, %	8,30	8,91	8,13
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotā finansējuma pieaugums/ samazinājums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, %	- 2,68	+21,51	-5,57
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotie finanšu līdzekļi vidēji vienam Rīgas iedzīvotājam, Ls	49,11	60,04	56,69

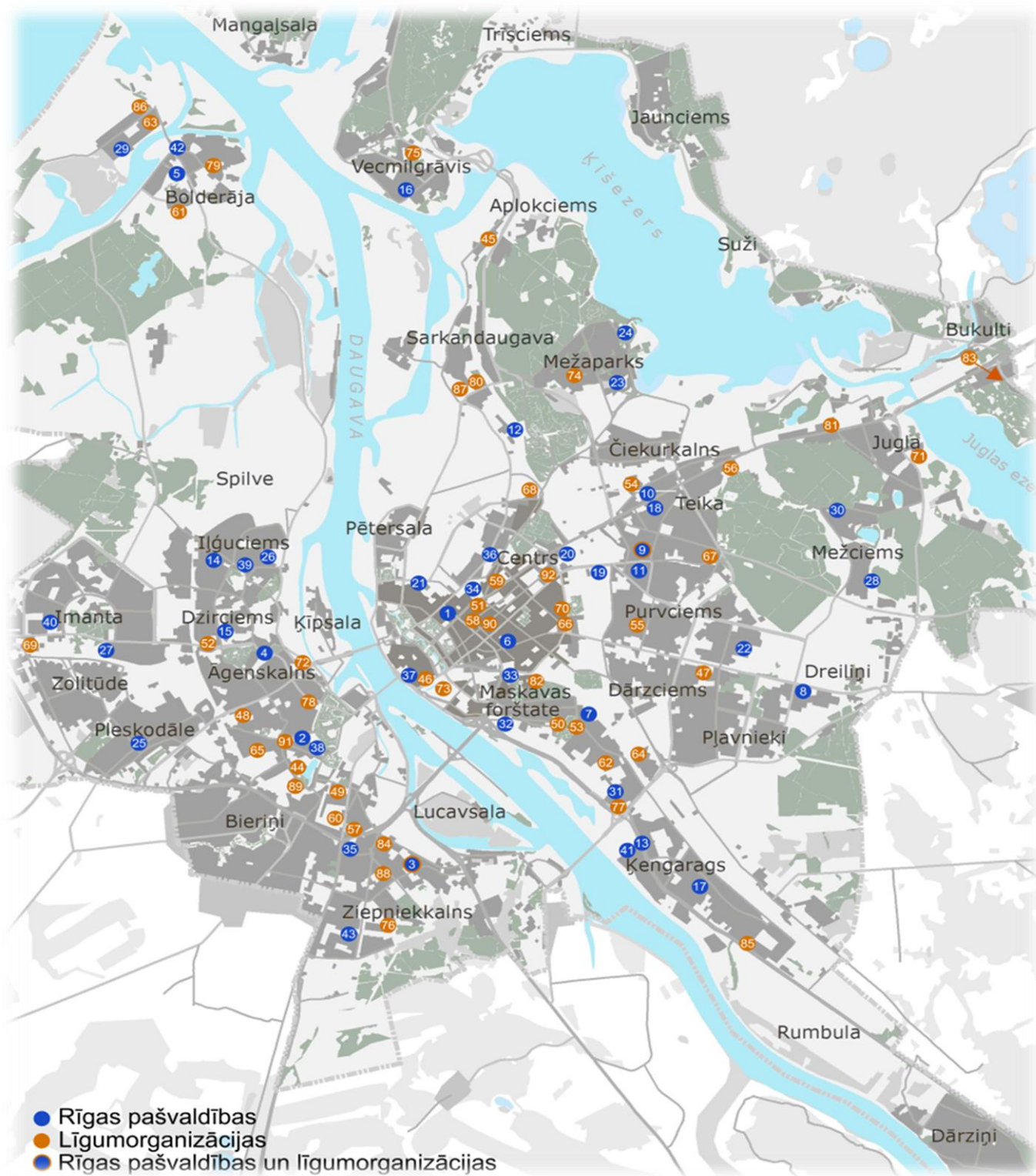
3. tabula. Pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietoto finanšu līdzekļu struktūra, milj. Ls

	2010	2011	2012
Sociālā palīdzība	17,95	23,79	20,22
Sociālie pakalpojumi	15,49	17,03	18,18
Veselības aprūpe un veicināšana	0,32	0,38	0,44
Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām	0,04	0,05	0,06
Labklājības departamenta administratīvie izdevumi	0,74	0,72	0,74

Rīgas Sociālā dienesta teritoriālā centra „Ķengaraga krasts” iedzīvotāju pieņemšana

LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA PAKĻAUTĪBAS IESTĀDES, PĀRRAUDZĪBAS IESTĀDES UN LĪGUMORGANIZĀCIJAS

1. Sociālie pakalpojumi personām bez noteiktas dzīves vietas		
Evanģēlisko kristiešu draudze „Zilais krusts”	85	Maskavas iela 336
SIA „V.L.G.A.”	86	Esplanādes iela 1
Biedrība „PINS”	87	Tvaika iela 2, korp.12
SIA „V.L.G.A.”	88	Kartupeļu iela 8
Biedrības „Labā cerība”	17	Aglonas iela 35/3 (vīriešiem)
Biedrības „Labā cerība”	89	Mārupes iela 31-11 (sievietēm)
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	73	Gaižiņa iela 7
Biedrība „Žēlsirdības misija „Dzīvības ēdiens”	90	Kr.Barona iela 56
Biedrība "Svētā Jāņa Palīdzība"	68	Hospitāļu iela 55
Nodibinājums "Latvijas Evanģēliski luteriskās Baznīcas Diakonijas centrs"	91	Skvērā starp Mazo Nometņu ielu un Zeļļu ielu
Rīgas Sv. Trijādības - Sergija sieviešu klosteris	92	Kr.Barona iela 156
Rīgas patversmes (vīriešu nodaļas)	31	Maskavas iela 208
Rīgas patversmes (sieviešu nodaļas)	32	Bārddziņa iela 2
Rīgas patversmes	33	Katoļu iela 57
Rīgas patversmes Mobilā brigāde		Mob.26309975
2. Sociālie pakalpojumi pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti		
2.1. Ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā		
Rīgas SAC „Gaiļezers”	28	Hipokrātu iela 6
Rīgas SAC „Mežciems”	30	Malienas iela 3
Rīgas SAC „Stella Maris”	29	Birzes iela 54
LR Labklājības ministrijas valsts SAC „Rīga” filiāle „Ezerkrasti”	83	Berģu iela 142
LR Labklājības ministrijas valsts SAC „Rīga” filiāle „Jugla”	71	Pāles iela 12
Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” „Pārdaugava”	84	Garozes iela 15
Biedrības „Dzintarkrasta serviss” SAC - pansionāts „Liepa”	69	Zolitūdes iela 30
SIA „Āgenskalna Saulriets” SAC „Āgenskalna Saulriets”	44	Mārupes iela 14
2.2. Īslaicīga sociālā aprūpe ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā		
Rīgas SAC „Gaiļezers”	28	Hipokrātu iela 6
Rīgas SAC „Stella Maris”	29	Birzes iela 54
2.3. Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem		
Biedrība Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Mēness māja”	3	Putnu iela 6
Biedrība Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Šūpoles”	61	Platā iela 9
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	62	Maskavas iela 221
SIA „Bērnu oāze”	49	Biešu iela 6
Nodibinājums „Fonds KOPĀ”	63	Slimnīcas iela 2
2.4. Specializētās darbnīcas pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem		
Biedrība Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Skaida”	64	Lubānas iela 41
Nodibinājums „Fonds KOPĀ”	63	Slimnīcas iela 2
2.5. Dienas aprūpes centri personām ar garīga rakstura traucējumiem		
Biedrības Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Cerību māja”	64	Rēzeknes iela 2a
Biedrība Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Cerību ligzda”	53	Balvu iela 11
Biedrība Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Mēness māja”	3	Putnu iela 6
Biedrība Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Cerību tilts”	19	Ieriķu iela 2b

Biedrība Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Cerību sala”	62	Maskavas iela 221
SIA „Sociālās rehabilitācijas un aprūpes centrs „Saule”	65	Ventspils iela 29
SIA „Sociālās rehabilitācijas un aprūpes centrs „Saule”	45	Ezera iela 21
Biedrības „Atbalsta grupa personām ar garīgās veselības traucējumiem un to piederīgajiem „Gaismas stars”	66	Pērnavas iela 62
Nodibinājuma „Fonds „Kopā”	67	Raunas iela 64
Biedrības „Svētā Jāņa Palīdzība” „Saulesvece”	68	Hospitāļu iela 55
2.6. Citi dienas aprūpes centri un dienas centri pilngadīgām personām		
SIA „Bērnu oāze” „Oāze”	49	Biešu iela 6
Biedrības „Dzintarkrasta serviss” „Liepa”	69	Zolitūdes iela 22a
Biedrības „Latvijas Sieviešu invalīdu asociācija „Aspazija”	70	Pērnavas iela 54-14
Biedrības „Latvijas Neredzīgo biedrība” (LNB) Strazdumuižas	71	Pāles iela 14/2
DC "Ābeļzieds"	15	Dzirciema iela 24
DC "Vecmīlgrāvis"	16	Emmas iela 3
DC "Kengarags"	17	Aglonas iela 35/3
DC "Ābeļzars",	6	Avotu iela 31/1
DC "Kamene"	8	Salnas iela 2
DC "Kastanis"	7	Lomonosova iela 1 k-19
DC "Rīdzene"	9	Ūnijas iela 49
	10	Brīvības 237/2
DC "Pirmais stāvs"	11	Ieriķu iela 26
DAC (personām ar demenci) „Ozolaine”	12	Patversmes iela 30/2
DC "Čiekurs"	13	Maskavas iela 285/6
DC "Skudrupūznis"	14	Vaidelotes iela 12
2.7. Sociālās aprūpes personas dzīvesvietā pakalpojumu sniedzēji		
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”	68	Hospitāļu iela 55
SIA „Aprūpes birojs”	9	Ūnijas iela 40
SIA „Mājas aprūpe”	72	Bezdelīgu iela 12
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	73	Gaižiņa iela 7
Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”	3	Ziepju iela 13
Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”	17	Aglonas iela 35/3
	74	Visbijas prospektā 18
SIA „Mentamed”	75	Skuju iela 29
SIA „Aleks un V”	76	Valdeķu iela 54/11-116
SIA „Pirmais Patronāžas Serviss”	77	Krasta iela 86-4
3. Citi ligumi		
	78	Slokas iela 3
	79	Stūrmaņa iela 25
Pilnsabiedrība „Rīgas virtuve”	80	Ceļinieku iela 4a
	81	Brīvības gatvē 399
	82	Daugavpils 41
	76	Zaļenieku iela 40
Dienas aprūpes centri bērniem		
Nodibinājums „LBLB Diakonijas centrs” „Roku rokā”	50	Līksnas iela 13
Nodibinājums „LBLB Diakonijas centrs” „Sirdsgaisma”	3	Ziepju iela 13
SIA „Bērnu oāze” „Torņakalns”	49	Biešu iela 6
Reliģiskā organizācija "Pestīšanas armija" „Patvērums”	51	Bruņinieku iela 10a
Biedrība „Latvijas Sarkanais krusts” „Stropiņš”	52	Slokas iela 161

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi bērniem ar garīgās un fiziskās attīstības traucējumiem un funkcionāliem ierobežojumiem		
Biedrība Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Asniņš”	53	Balvu iela 11
Biedrība rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās”	54	Lēdmanes iela 2
Biedrība „Latvijas bērniem ar kustību traucējumiem”	55	Varžu iela 3
Valsts SAC „Rīga” Filiāle „Pļavnieki”	47	Zebiekstes iela 3
Valsts SAC „Rīga” Filiāle „Teika”	56	Stāmerienas iela 4
Rīgas 3. Speciālā pamatskola DAC „Torņkalna Rūķi”	57	Telts iela 2a
Biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”	58	Tērbatas iela 42/44-1
Biedrība „Apvienība ģimeņu atbalstam” „Baltā Zvaigzne”	59	Miera iela 19-20
Biedrība „Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība”	60	Vienības gatve 45
Institūcijas, kurās tiek nodrošināta klātienē sociālpsiholoģiskās individuālās un grupu konsultācijas		
SIA „Atbalsta un izaugsmes centrs „Droša skola”	58	Stabu iela 33-25
Nodibinājums „Centra Dardedze”	44	Cieceres iela 3a
4. Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs (pakļautībā)		
Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	22	Marsa gatve 16
Struktūrvienība „Ziemeļi”	23	Sudrabu Edžus iela 11/11a
Struktūrvienība „Apīte”	10	Apes iela 8
Struktūrvienība „Ezermalā”	24	Ezermalas iela 36
Struktūrvienība „Vita”	25	Kalnciema iela 131
Struktūrvienība „Ilga”	26	Motoru iela 3a
Struktūrvienība „Imanta”	27	Imantas 7.līnija 4
5. Bērnu uzturēšanās iestādes – līgumorganizācijas		
Valsts SAC „Rīga” filiāle „Pļavnieki”	47	Zebiekstes iela 3
Valsts SAC „Rīga” filiāle „Rīga”	48	Kapseļu iela 31/18
SIA „Bērnu oāze”	49	Biešu iela 6
6. Krīzes un ģimeņu atbalsta centri		
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	44	Cieceres iela 1

Nodibinājums Sociālo pakalpojumu aģentūra	45	Ezera iela 21
Biedrība „Skalbes”	46	Kungu iela 34
7. Rīgas Sociālais dienests (pakļautībā)		
Centrālā administrācija	1	Baznīcas iela 19/23
PĀRDAUGAVAS RAJONA NODAĻA		
TC „Āgenskalns”	2	E. Smiļģa iela 46
	3	Ziepju iela 13
TC „Dzirciems”	4	Baldones iela 2
TC „Bolderāja”	5	Dolomīta iela 1A
LATGALES RAJONA NODAĻA		
TC „Avoti”	6	Avotu iela 31
TC „Ķengaraga krasts”	7	Lomonosova iela 19-1
TC „Pļavnieki”	8	Salnas iela 2
ZIEMEĻU RAJONA NODAĻA		
	10	Vidrižu iela 3
TC „Vidzeme”	18	Brīvības gatve 266
TC „Purvciems”	19	Ieriķu iela 2b
	20	Pērnavas iela 1
TC „Ziemeļi”	21	Hanzas iela 7
8. Kapitālsabiedrības (pārraudzībā)		
RP SIA „Rīgas 1.slimnīca”	34	Bruniņu iela 5
RP SIA „Rīgas 2.slimnīca”	35	Ģimnastikas iela 1
RP SIA „Rīgas Dzemdību nams”	36	Miera iela 45
RPSIA „Ādas un seksuāli transmisīvo slimību klīniskais centrs”	37	A.Briāna iela 2
RP SIA „Veselības nams 5”	38	Grēcinieku iela 34
RPSIA „Torņakalna poliklīnika”	39	Kokles iela 12
RP SIA „Ilģuciema poliklīnika”	40	Buļļu iela 7
RP SIA „Veselības centrs „Imanta”	41	Anniņmuižas bulvāris 70
RP SIA „Bērnu veselības centrs „Ķengarags”	42	Kaņiera iela 13
RP SIA „Bolderājas poliklīnika”	43	Kapteiņa iela 7
RP SIA „Primārās veselības aprūpes centrs ‘Ziepniekkalns’”	44	Valdeķu iela 57

Labklājības departamenta pakļautības iestāžu, pārraudzības iestāžu un līgumorganizāciju adresu saraksts ĀRPUS RĪGAS	
Ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā	
SIA „Pansionāts Dzintene”	Emīla Dārziņa ielā 24, Jūrmalā
Engures novada domes pensionāts „Rauda”	Smārdes pagastā, Engures novadā
Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Stūrīši”	Laidzes pagasts, Talsu novads
Alojas novada dome „Urga”	Aloja, Alojas novads, Jūras iela 13
Kalnciema pilsētas pārvaldes „Veselības un sociālās aprūpes centrs”	Lielupes ielā 27, Kalnciemā, Jelgavas novadā
Talsu novada pašvaldība pensionāts „Lauciene”	Kareivju ielā 7, Talsi, Talsu novads
Nodibinājuma „Fonds „Cilvēks Cilvēkam” SAC „Pāvilosta”	Ciruļu ielā 6, Pāvilosta, Pāvilostas novads
IK „Ārlavas pansija”, „Ārlavas”	Valdemārpils lauku teritorija, Talsu novads
Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem	
Camphill nodibinājums „Rožkalni”	Rencēnu pagasts, Valmieras rajons, p/n Lizdēni
SIA „Bērnu oāze” grupu mājā (dzīvoklī)	Lauderu pagastā, Zilupes novadā
Bērnu uzturēšanās iestādes – līgumorganizācijas	
SIA „Bērnu oāze”	Lauderu ciems, Zilupes novads Rāznas ielā 10, Lipušku ciemā, Mākoņkalna pagastā, Rēzeknes novadā, LV-4626
Nodibinājums „Fonds Grašu bērnu ciemats”	Grašu pils, Cesvainas pagasts, Cesvainas novads, LV-4871
Irlavas bērnu nams – patversme	Bērnu nams, Irlavas pagasts, Tukuma novads, LV – 3137
Ventspils novada bērnu nams „Stikli”	Stikli, Puzes pagasts, Ventspils novads
Biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija”	Valmieras SOS Bērnu ciemats, Ganību ielā 3, Valmierā, LV – 4201
Īslīces SOS Bērnu ciemats	Imantas ielā 1, Īslīces pagastā, Bauskas novadā, LV – 3901

RĪGAS PAŠVALDĪBAS IESTĀDES, KURAS SNIEDZ SOCIĀLOS PAKALPOJUMUS UN SOCIĀLO PALĪDZĪBU

Rīgas Sociālais dienests

Rīgas Sociālais dienests (turpmāk – RSD) izveidots 01.12.2009., un kopš izveidošanas to vada Ervins Alksnis.

2012. gada nogalē RSD strādāja 425 darbinieki, no kuriem sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus Rīgas iedzīvotājiem sniedza 384 sociālā darba speciālists (Rajonu nodaļās 313 darbinieki, Sociālā darba nodaļā 63 darbinieki un Sociālās palīdzības nodaļā 8). No 412 darbiniekiem 384 ir sievietes un 28 ir vīrieši.

313 RSD sociālā darba speciālistiem ir augstākā izglītība, bet 66 darbinieki studē, lai iegūtu amata prasībām atbilstošu izglītību un turpinātu profesionālo izaugsmi. Maģistrantūrā studē 11 speciālisti.

2012. gada precizētais pamatbudžets Ls 3 276 103.

Darbinieku vidējā darba alga mēnesī - Ls 428, vecākajam sociālajam darbiniekam vidējā darba alga mēnesī - Ls 480, sociālajiem darbiniekiem - Ls 420, sociālās palīdzības organizatoriem - Ls 390.

2012. gadā RSD darbiniekiem tika sniegtas 98 supervīzijas (tajā skaitā grupu un individuālās supervīzijas), tādējādi pildot „Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma” un MK noteikumu Nr. 291 „Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem” prasības darba devējiem.

Lai nodrošinātu klientu vajadzībām atbilstošu darba organizāciju, rajonu nodaļās tika izveidotas atsevišķas sociālā darba specializācijas:

- ◆ sociālais darbinieks darbā ar sociālo gadījumu ģimenēm ar bērniem un bezdarba problēmām;
- ◆ sociālais darbinieks darbā ar sociālo gadījumu pilngadīgām personām/ģimenēm ar bezdarba problēmām;
- ◆ sociālais darbinieks sociālās palīdzības jomā;
- ◆ papildus Sociālā darba nodaļā tika izveidotas 3 amata vietas – Galvenais speciālists, kuru pienākumos ietilpst RSD klientiem nodrošināt darba un sociālo prasmju saglabāšanas, atjaunošanas un apgūšanas pasākumu organizēšanu un koordinēšanu.

RSD aktīvi sadarbojas ar 13 Latvijas augstskolām, nodrošinot topošos sociālā darba speciālistus ar prakses vietām. Studenti nereti pēc prakses veikšanas ir kļuvuši arī par RSD darbiniekiem. 2012.gadā RSD praksē strādājuši 107 studenti, no tiem 37 RSD darbinieki. 70 praktikanti strādāja mācību praksi, 16 veica diplomdarba pētījumus. Visvairāk studentu bija no Rīgas Stradiņa universitātes.

2012. gadā, uzlabojot RSD apmeklētājiem sociālās palīdzības saņemšanas iespējas, tika uzsākta un pabeigta ēkas renovācija un paplašinātas telpas Latgales rajona nodaļā Avotu ielā 31/2, kur tika pārcelts viss teritoriālais centrs (turpmāk - TC) „Avoti”.

Klientu apkalpošanas kvalitātes uzlabošanai tika paplašinātas telpas TC „Pļavnieki” Salnas ielā 2 un TC „Ķengaraga krasts” Lomonosova ielā 1/19. Papildus telpu piešķiršana ļāva paplašināt apmeklētāju pieņemšanas vietas.

2011. gada nogalē tika uzsākts pilotprojekts ar mērķi uzlabot klientu apkalpošanas kvalitāti. Teritoriālajā centrā TC „Ziemeļi” un TC „Pļavnieki” tika ieviesti divu līmeņu sociālās palīdzības administrēšanas sistēma un nodrošināta klientu plūsmas regulēšanas sistēmas (rindmašīnas) uzstādīšana, līdz ar to klientu pieņemšana notiek bez iepriekšēja pieraksta. Izvērtējot pilotprojekta labās un sliktās puses, RSD nolēma projektu turpināt arī 2012. gadā un divu līmeņu sociālās palīdzības administrēšanas sistēmu ieviest arī TC „Avoti” un TC „Ķengaraga krasts”.

RSD apmeklētājiem, kuri vēlās pavadīt savu brīvo laiku domubiedru sabiedrībā, ir iespēja apmeklēt dienas centru pilngadīgām personām „Ābeļzieds”, Dzirciema ielā 24 jau daudz plašākās telpās.

Lai uzlabotu sniegtā pakalpojuma kvalitāti un atvieglotu apmeklētājiem sociālās palīdzības un pakalpojumu saņemšanu RSD:

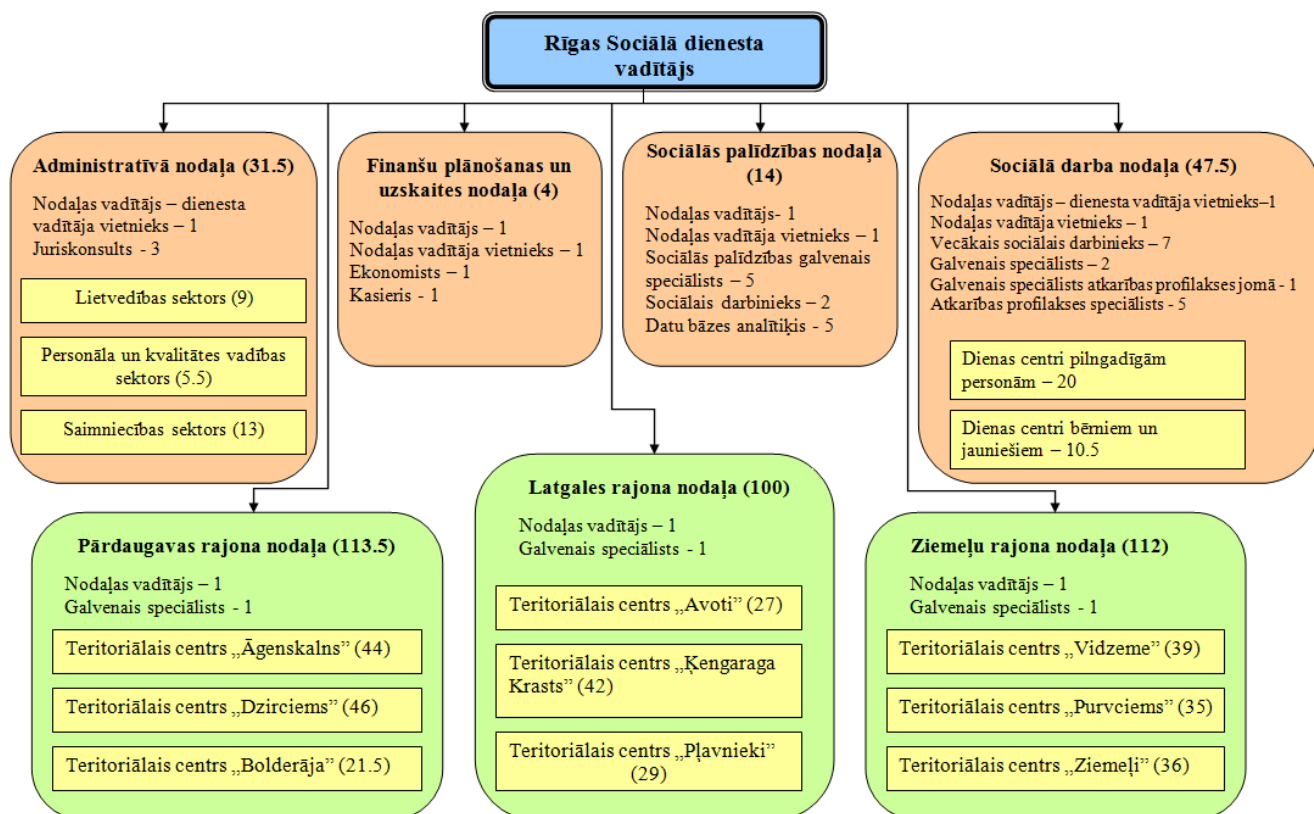
- ◆ 2012. gada janvārī tika izveidotas 10 jaunas sociālā darba speciālistu amatu vietas;
- ◆ 2012. gada jūnijā tika izveidotas 3 galveno speciālistu amatu vietas, lai klientiem, kas nonākuši darba tirgū organizētu un koordinētu darba un sociālo prasmju saglabāšanas, atjaunošanas un apgūšanas pasākumus un risinātu ilgstošo sociālo pabalstu saņēmēju nodarbinātības jautājumus.

2012. gadā RSD visos teritoriālajos centros darbu turpināja 20 sociālie darbinieki, kuru galvenā mērķgrupa bija personas un ģimenes, kurās ir bezdarba izraisītas problēmas, un kurām nepieciešams psihosociāls atbalsts. Salīdzinājumā ar 2011. gadu, kad sociālie darbinieki no marta mēneša pakāpeniski sāka sniegt sociālā darba pakalpojumu nodarbinātības veicināšanai, risināmo sociālo gadījumu skaits pieaudzis par 38% - 2011. gadā sociālais darbs tika veikts ar 829 sociālajiem gadījumiem, bet 2012. gadā ar 1141 sociālo gadījumu. Attīstot sociālo darbu ar bezdarbniekiem kā atsevišķu specializāciju un veicot uzlabojumus sociālās palīdzības sistēmā, ir izdevies ne tikai sniegt atbalstu bezdarbniekiem integrācijai darba tirgū, bet arī panākt klientu aktīvāku līdzdarbību problēmu risināšanā, kā arī samazināt negodprātīgas sociālās palīdzības saņemšanas gadījumus.

Pilnveidota pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvā sistēma SOPA, iekļaujot tajā datus par sociālā dienesta klientu personas apliecināšanas dokumenta spēkā esamību/neesamību, ieviesta iespēja pārbaudīt visām mājāsaimniecībā esošām personām kopīgi datus SOPA pieejamajos ārējos reģistros, ieviestas SOPA datu kontroles, iespēja iegūt informāciju par personu no grāmatvedības sistēmas Horizon, kurā tiek pārbaudīti šīs personas ienākumi iepriekšējo 3 mēnešu laikā: darba prakses pašvaldībās stipendijas un/vai RD darbinieku alga, personas formā sadaļa „Izglītība” papildināta ar datiem par klientu bērnu pirmsskolas izglītības iestāžu apmeklējumu, maksājumiem un parāda esamību.

2012. gadā visi sociālā darba speciālisti tika nodrošināti ar veselības apdrošināšanas polisēm.

Rīgas Sociālā dienesta struktūrshēma

Rīgas pašvaldības bērnu un jauniešu centrs

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs (turpmāk – RPBJC) kā iestāde, kura apvieno septiņas struktūrvienības, izveidota 2009. gada 1. decembrī, un tās vadītājs ir Arnis Kauķis.

2012. gada nogalē darbu ar 313 klientiem veica 259 darbinieki, no kuriem 53 bija sociālā darba speciālisti.

108 darbiniekiem ir augstākā izglītība, no tiem 27 ir maģistri.

2012. gada precizētais pamatbudžets Ls 2 058 835.

Darbinieku vidējā darba alga mēnesī - Ls 319, sociālajiem darbiniekiem un sociālajiem pedagogiem - Ls 430, sociālajiem audzinātājiem - Ls 340, bet bērnu diennakts

aprūpētājiem - Ls 200.

2012. gadā apgūtas 222 apmācību programmas par 58 dažādām apmācību tēmām, no kurām vairākas speciāli pielāgotas RPBJC atsevišķu struktūrvienību pakalpojuma specifikai.

RPBJC veiksmīga sadarbība visa gada garumā bija Eiropas Sociālā fonda projekta ietvaros „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi pašvaldībā”.

13 RPBJC audzēkņi 2012. gadā, sadarbībā ar SIA „BUTS” īstenoto, Eiropas Sociālā fonda finansēto projektu, apguva vienu no piecām profesionālās pilnveides programmām: „Fotografēšanas pamati un fotogrāfiju digitālā apstrāde”, „Stila kurss jauniešiem”, „Dekoratīvo apdares elementu pielietošana dzīvokļa interjerā”, „Sava novada/ pilsētas tūrisma produktu izstrāde”, „Datortehnikas diagnostika, remonts un programmu instalēšana” un saņēma Izglītības un zinātnes ministrijas apstiprinātu izglītības dokumentu.

RPBJC struktūrvienība „Ziemeļi” sadarbībā ar Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentu no 2012. gada 1. jūnija līdz 30. decembrim īstenoja projektu „Interjera dizains bērnu un jauniešu attīstībai”.

RPBJC struktūrvienība „Apīte” un „Ziemeļi” sadarbībā ar Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentu no 2012. gada 15. marta līdz 2012. gada 10. novembrim īstenoja projektu „Jaunu dzīves prasmju apgūšana bērniem un jauniešiem – bāreņiem”.

RPBJC struktūrvienība „Ilga” sadarbībā ar Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentu no 2012. gada 15. marta līdz 22. jūnijam īstenoja projektu „Drosmīgo ceļojums - piedzīvojumu pārgājiens mežā”.

RPBJC struktūrvienība „Ilga” sadarbībā ar Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentu no 2012. gada 1. septembra līdz 30. decembrim īstenoja projektu „Ar praksi uz prasmēm!”

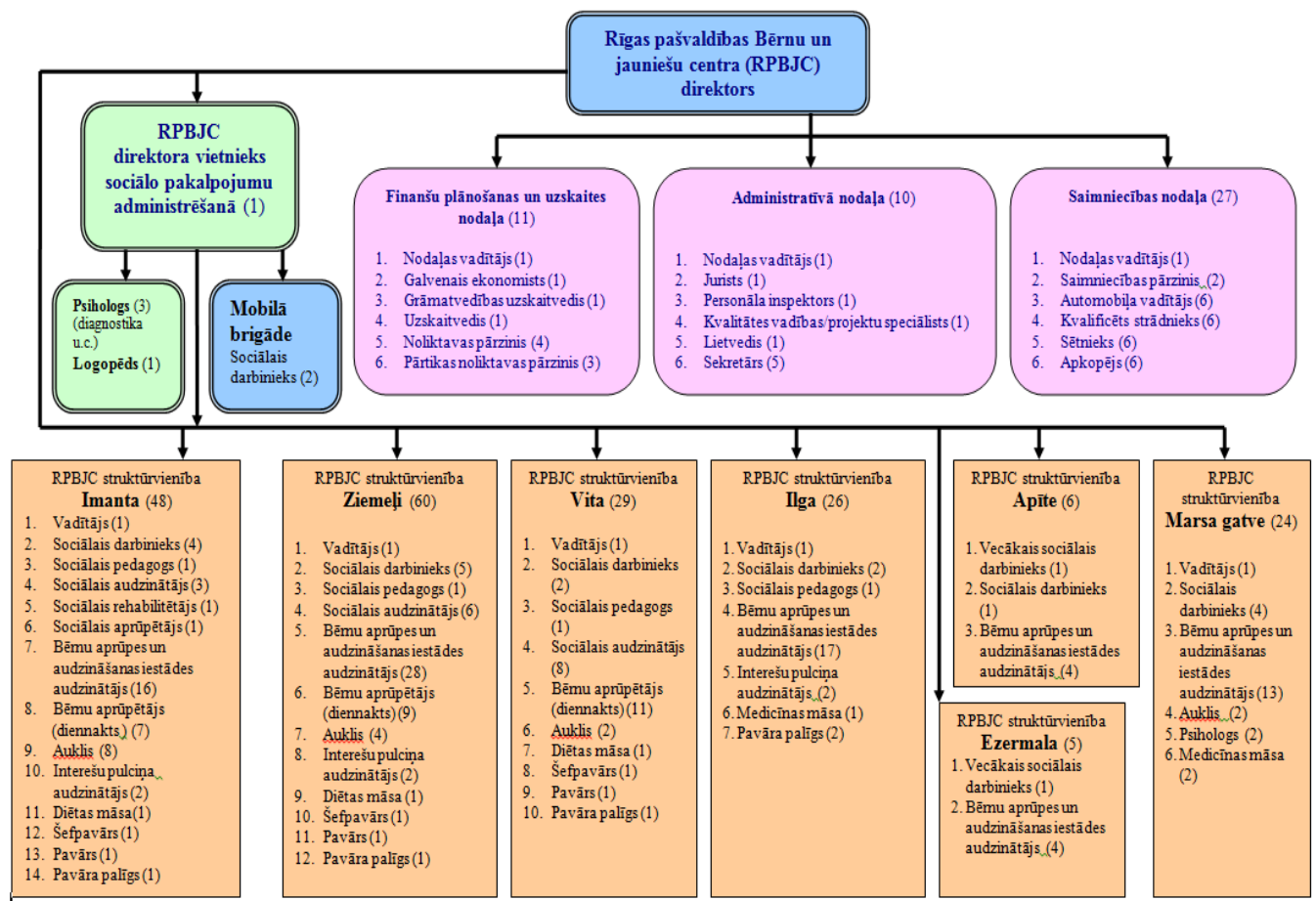

Ziemassvētki RPBJC

Rudens prieki RPBJC

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūrhēma

Rīgas patversme

Rīgas patversme ir pašvaldības padotības iestāde, kura izveidota 2002. gadā. No 2007. gada līdz šim brīdim to vada direktore Dagnija Kamerovska. 2012. gada jūnijā Rīgas patversme atzīmēja desmito pastāvēšanas gadadienu.

Rīgas patversmes struktūru veido 4 nodaļas – Sociālās rehabilitācijas nodaļa, Mobilā brigāde, Dienas centrs un Saimniecības nodaļa. 2012. gada nogalē Rīgas patversme nodarbināja 76 darbiniekus, (t.sk., 21 vīrieši un 55 sievietes). Rīgas patversmē strādā medmāsa, psihologs, 15 sociālā darba speciālisti un 16 sociālās aprūpes speciālisti. Pārējie darbinieki veic grāmatvedības, administratīvos, apsaimniekošanas un tehniskos darbus.

Augstākā izglītība Rīgas patversmē ir 31 darbiniekiem, 15 sociālajiem darbiniekiem ir augstākā izglītība sociālajā darbā, 2 no tiem ir profesionālā maģistra grāds sociālajā darbā. 2 sociālajiem rehabilitētājiem ir profesionālā bakalaura izglītība sociālajā darbā. Lielākā daļa sociālo darbinieku izglītību ieguvuši Sociālā darba un sociālās pedagoģijas augstskolā „Attīstība”, bet divi sociālie darbinieki absolvējuši Latvijas Kristīgo akadēmiju. Aprūpes speciālistu vidū otrās pakāpes augstākā izglītība ir diviem darbiniekiem, pirmās pakāpes augstākā izglītība vienam darbiniekam. Pārējiem aprūpes speciālistiem ir vidējā vai vidējā profesionālā izglītība. Psihologam ir sociālo zinātņu maģistra grāds psiholoģijā un maģistra grāds pedagoģijā.

2012. gada precizētais pamatbudžets Ls 583 435. Darbinieku vidējā darba alga mēnesī - Ls 311, sociālajiem darbiniekiem - Ls 430, aprūpētājiem - Ls 260.

Katru gadu tiek rūpīgi sekots darbinieku tālākizglītības nodrošināšanai, ievērojot darbinieku izteiktās vēlmes, kā arī vadības un tiešo vadītāju ieteikumus un prasības. Katrs sociālā darba speciālists gadā apmeklē mācības vismaz 24 stundu apmērā, bet aprūpes speciālisti - 8 stundas. Sociālā darba speciālisti periodiski apmeklē seminārus profesionālās saskarsmes/komunikācijas jomā ar dažādiem klientiem (agresīviem, atkarīgajiem, personām ar invaliditāti u.c.). 2012. gadā sociālie darbinieki apmeklēja seminārus sociālā darba speciālistiem, kuru redzeslokā ir darbaspējīgas nestrādājošas personas, vairāki speciālisti apguva zināšanas Eiropas Bēgļu fonda organizētajos semināros, kā arī piedalījās daudzos citos, aktuālos ar sociālās palīdzības sniegšanu saistītos semināros. Aprūpes speciālisti apmeklēja darbam nepieciešamās apmācības Pirmās palīdzības sniegšanā, Minimālo higiēnas prasību ievērošanā, kā arī saskarsmes un komunikāciju prasmju pilnveidošanā. Periodiski darbinieki apmeklē seminārus par stresa, profesionālās izdegšanas mazināšanu un pašpalīdzības principiem šajā jomā, jo darbs ar Rīgas patversmes klientiem ir ļoti specifisks.

Rīgas patversmes darbiniekiem tika nodrošinātas 104 stundas kovīzijas un 28 individuālās supervīzijas nodarbības, kuras izmantoja 5 sociālie darbinieki.

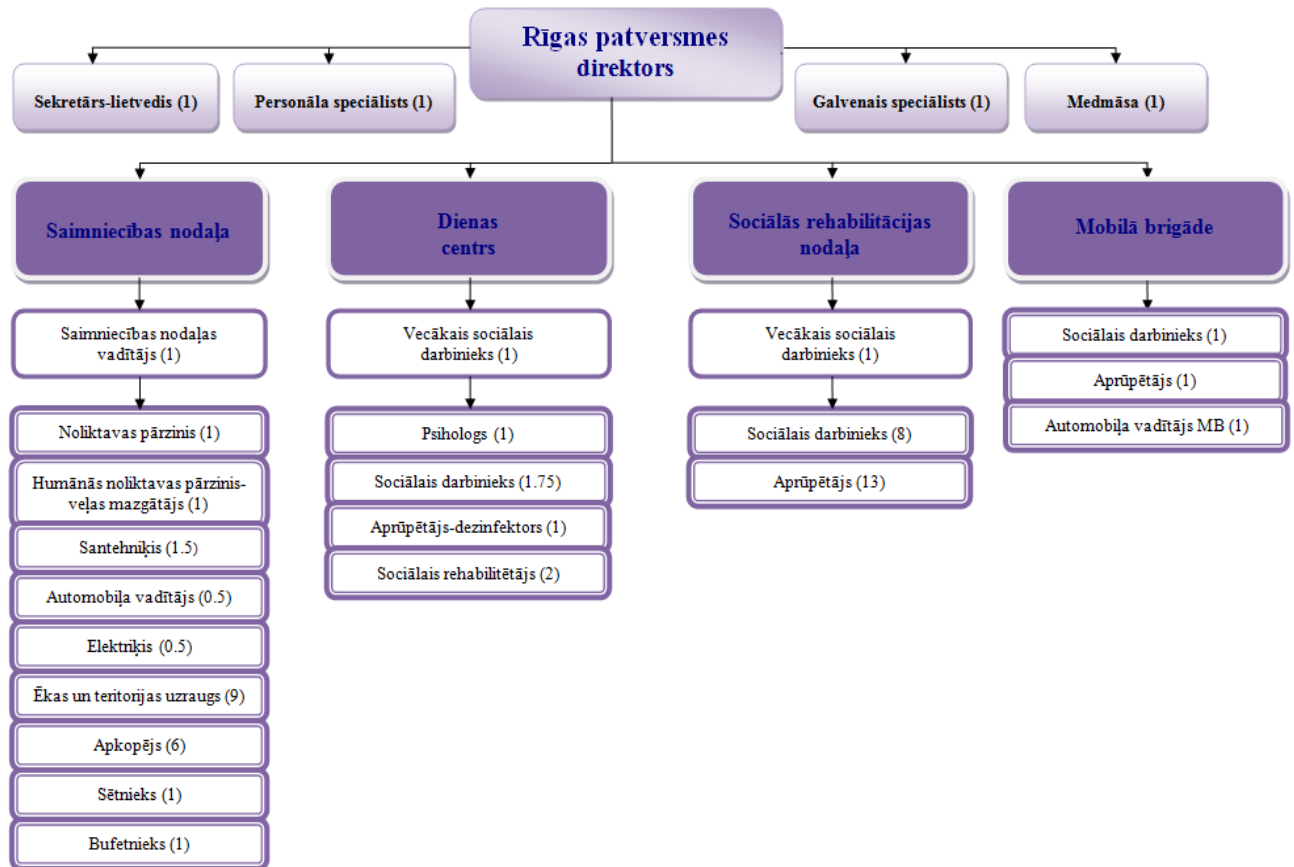
Rīgas patversme sadarbībā ar VSDA „Attīstība” un Latvijas Kristīgo akadēmiju nodrošinājusi prakses vietas 4 studentiem.

2012. gadā Rīgas patversme uzsāka ESF simtprocentīgi finansēta projekta Nr.1DP/1.4.1.2.4./11/APIA/NVA/179 „Motivācijas programmu izstrāde un ieviešana bezpajumtniekiem-bezdarbniekiem” realizēšanu, kura mērķis ir izveidot un ieviest pasākumu kopumu, kas vērsts uz bezpajumtnieku pašvērtējuma celšanu un sapratnes veidošanu par sevi kā pilntiesīgu sabiedrības locekli, sociālās funkcionēšanas spēju atjaunošanu vai uzlabošanu, savu darba iemaņu un spēju atjaunošanu vai apgūšanu, lai nodrošinātu sociālā statusa atgūšanu un iekļaušanos sabiedrībā. 2012. gadā projektā piedalījās 120 patversmes klienti, projekts turpinās arī 2013. gadā. Projekta laikā dalībniekiem iespējams saņemt speciālistu konsultācijas, darboties grupās, klausīties lekcijas, saņemt individuālas konsultācijas un pilnveidot savas prasmes praktiskās nodarbībās. Projektā iesaistītie cilvēki, atzina, ka visvairāk patikušas nodarbības, kurās varēja apgūt praktiskas dzīvē nepieciešamās prasmes. Interesantas bijušas lekcijas par slimību profilaksi, nodarbības smilšu terapijā un pārvērtību nodarbības.

Turpinājās ESF projekta „Apmācība darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai, ja darba devējs ir pašvaldība” realizācija. Projekta ietvaros NVA reģistrētiem bezdarbniekiem, bija iespēja strādāt patversmē, kuri tika norīkoti kā palīgi pamatdarbā strādājošajiem. Šie darbinieki varēja iegūt prasmes

dažādos mazkvalificētos darbos, iepazīties ar Rīgas patversmes darba specifiku un kopīgi risināt problēmas.

Rīgas Patversmes struktūrshēma

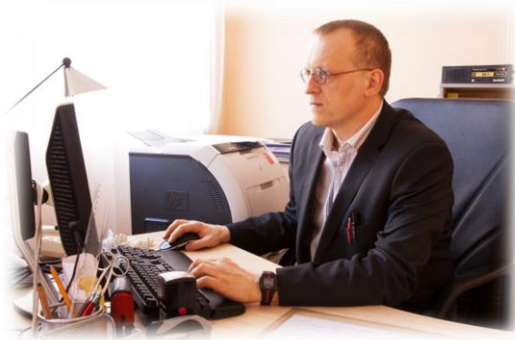

Rīgas patversme (Maskavas ielā 208)

Dienas centrs Katoļu ielā 57

Sociālās aprūpes centrs „Mežciems”

2012. gada 3. novembrī Rīgas sociālās aprūpes centrs (turpmāk - RSAC) „Mežciems” svinēja 37 gadu jubileju. Iestādē joprojām dzīvo daži iemītnieki, kas pār tādiem kļuva īsi pēc tās dibināšanas 1975. gadā. Kopš 2008. gada 7. jūlija pansionātu vada Ainārs Judeiks.

Lai iemītnieki būtu aprūpēti, un justos kā mājās, iestādē strādā 114 cilvēki. 18 darbiniekiem ir pirmā vai otrā līmeņa augstākā izglītība, 62 - vidējā vai vidējā speciālā izglītība, savukārt 34 - ir pamatizglītība un papildus dažādos kursos iegūta izglītība.

2012. gadā RSAC „Mežciems” strādāja 21 vīrieši un 93 sievietes. Sociālā darba speciālisti ir 7 amata vienības, kā arī ergoterapeits un pēdu kopšanas speciālists. Vairāk nekā 95 darbinieki ir tieši saistīti ar iemītnieku ikdienu: rīta un vakara higiēnu, ēdināšanu, dažādām ikdienas aktivitātēm (sporta aktivitātes, rokdarbi, lasītāju pulciņš, galda spēles, atmiņas trenēšana, dziedāšana u.c.), medicīnisko palīdzību, ķermeņa un gara aprūpi, kultūras pasākumiem un ekskursijām.

2012. gada precizētais pamatbudžets Ls 1 040 334.

Darbinieku vidējā mēneša alga - Ls 303, sociālajiem darbiniekiem – Ls 380, sociālajiem aprūpētājiem - Ls 320, aprūpētājam - Ls 254.

Aktīvi sadarbojoties ar dažādām mācību iestādēm RSAC „Mežciems” nodrošināja prakses iespēju 39 studentiem no 6 dažādām izglītības iestādēm. Sadarbībā ar Rīgas Stradiņa universitāti studentu prakses ietvaros realizēta deju un kustību terapijas nodarbības iemītniekiem, kā arī notika izglītojošas lekcijas par tēmām "Veselīga uztura nozīme veselības un ilga mūža saglabāšanā".

RSAC „Mežciems” nodrošina klientu sociālo un medicīnisko aprūpi, kā arī dzīvojamo platību, kura iekārtota atbilstoši klientu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim. Vienlaicīgi tiek nodrošināta diennakts palīdzība 290 rīdziniekiem 365 dienas gadā. Sociālā aprūpes centra iemītnieki tiek nodrošināti ar gadalaikam piemērotu apģērbu un apaviem. Iemītnieki dzīvo 65 vienvietīgās, 111 divvietīgās istabās un 1 trīsvietīgā istabā. RSAC „Mežciems” atrodas netālu no Šmerļa meža un Rīgas Motormuzeja, vienā no Rīgas zaļākajām un saulainākajām vietām.

Vidējais iemītnieku vecums pagājušā gadā 73,1 gads, 134 iemītnieks bija vecumā virs 80 gadiem. Vecākajai iemītniecei 2012. gadā bija 100 gadi, jaunākajai iemītniecei - 35 gadi. Viena piektdaļa no iemītniekiem ir vīrieši. 204 iemītnieki bija vecuma pensijas saņēmēji, 43 invaliditātes un 37 valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēji. 2012. gadā no jauna RSAC „Mežciems” tika uzņemti 84 rīdzinieki.

Iemītnieki tiek ēdināti 4 reizes dienā. No kopējiem izdevumiem vairāk kā 50 % tika izlietoti algām un nodokļiem, 23 % iemītnieku ēdināšanai, bet 8 % komunālajiem pakalpojumiem.

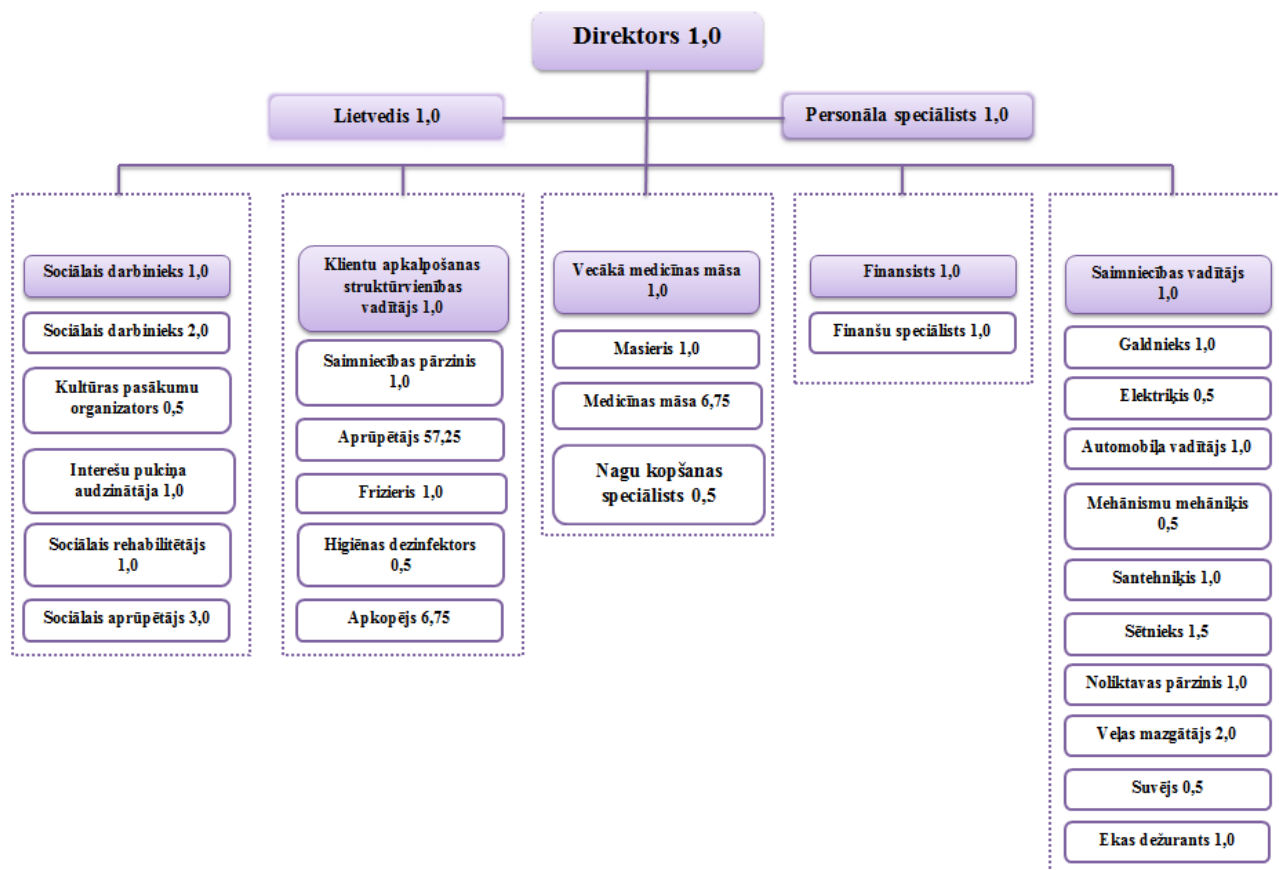
2012. gadā par uzturēšanos ilgstošā sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļā diennaktī tika noteikta maksa - Ls 9,05, īslaicīgās nodaļas pakalpojumus pansionāts nesniedz.

RSAC „Mežciems” klientiem ir iespēja piedalīties tradicionālo konfesiju-luterāņu, katoļu un pareizticīgo - dievkalpojumos, kā arī konfesiju pārstāvji apmeklē gulošos klientus. RSAC "Mežciems" iemītnieki un darbinieki kopīgi iestudēja un nospēlēja divas īsās komēdijas - "Dakter's brīvu dienu dos" un "Tās dullās Paulīnes dēļ". Klientu - Gaļinas Lipskas izšūtie darbi un Mārtiņa Strauberga zīmējumi tika izstādīti Baltijas valstu senioru Forumā, kura devīze bija „Dzīvo ar prieku”. Individuālās un grupu nodarbības filcēšanā, izšūšanā, adīšanā ziedu gatavošanā, pārļošanā, adīšanā.

RSAC „Mežciems” tika realizēts ESF projekts „Apmācība darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai, ja darba devējs ir pašvaldība”. Projekta ietvaros 67 NVA reģistrētam bezdarbniekam bija iespēja strādāt sociālā aprūpes centrā, kas sniedza lielu atbalstu darbiniekiem. Ar projektā iesaistīto bezdarbnieku palīdzību tika sakārtota pansionāta zaļā zona, veikti telpu uzkopšanas darbi un nelieli kosmētiskie remontu.

RSAC „Mežciems” sociālie darbinieki veic klientu atmiņu dzīvesstāstu pierakstīšana un apkopošana. 2012. gadā pansionāta iemītniekiem bija tikšanās ar Eleni Adamsoni no Kanādas, kura iepazīstināja ar savu grāmatu „Tikai ar koferīti ...”, kurā ir stāstīts arī par RSAC „Mežciems” klientiem un autores iespaidiem viesojoties aprūpes centrā.

RSAC „Mežciems” struktūrshēma

RSAC „Mežciems” iemītnieka vaļasprieks

Koncerts RSAC „Mežciems” iemītniekiem

Sociālās aprūpes centrs „Gaiļezers”

RSAC „Gaiļezers” ir viena no Rīgas pašvaldības ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, kas dibināta 1988. gada 1. novembrī. No 1989. gada 1. novembra līdz šim brīdim RSAC „Gaiļezers” vada Ļubova Zaka.

RSAC „Gaiļezers” nodrošina saviem klientiem dzīvojamo platību, kura iekārtota atbilstoši klienta vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim, kā arī ar sociālo un medicīnisko aprūpi, gadalaikam piemērotu apģērbu un apaviem. Iemītnieki dzīvo 79 vienvietīgās, 41 divvietīgā, 36 trīsvietīgās, 15 četrvietīgās un 11 piecvietīgās istabās. RSAC „Gaiļezers” atrodas skaistā vietā meža malā, netālu ir pieejams sabiedriskais transports.

RSAC „Gaiļezers” nodrošina aprūpi 426 klientiem. Centrā aprūpe tiek nodrošināta Vispārējā nodaļā, nodaļā klientiem ar garīga rakstura traucējumiem un Īslaicīgā nodaļā, kur aprūpe tiek nodrošināta līdz 60 dienām.

Vispārējā nodaļā uzturas klienti, tajā skaitā invalīdi ar kustību traucējumiem un klienti ar demenci. Uzturēšanas maksa vispārējā nodaļā ir Ls 9,66 diennaktī. 157 klienti uzturas nodaļā personām ar garīga rakstura traucējumiem. 25 klienti uzturas īslaicīgās uzturēšanās nodaļā, kurā uzturēšanas maksa ir Ls 9,95 diennaktī. RSAC „Gaiļezers” dzīvo dažāda vecuma klienti: vecumā no 18 līdz 35 gadiem -10 cilvēki, vecumā no 36 līdz 61 gadiem – 101 cilvēks, vecumā no 62 līdz 89 gadiem - 283 cilvēki un virs 90 gadiem - 27 cilvēki. 206 iemītnieki ir vecuma pensijas saņēmēji, 180 - invaliditātes un 35 - valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta un citu pabalstu saņēmēji. 2012. gadā no jauna RSAC „Gaiļezers” tika uzņemti 254 rīdzinieki. RSAC „Gaiļezers” par 10 klientiem palielinājām pašvaldības apmaksāto klientu skaitu, samazinot rindu.

RSAC „Gaiļezers” strādā 191 darbinieks, no kuriem centra administrācijā ir nodarbināti 6 cilvēki, medicīnas personālā strādā 16 cilvēki, 9 ir rehabilitācijas un sociālā darba speciālisti, 116 - klientu aprūpētāji, 41 cilvēks - saimniecības un tehniskā nodrošinājuma speciālisti. Darbinieki regulāri pilnveido savas zināšanas dažādosursos un pieredzes apmaiņas braucienos, kā arī mācās augstskolās, lai sniegtu kvalitatīvus sociālās aprūpes pakalpojumus. Pansionātā strādā psihologs, fizioterapijas speciālists, fizikālās medicīnas māsa, masieris, kā arī pieņem ģimenes ārsts, psihiatrs un stomatologs.

22 darbiniekiem ir augstākā izglītība, 140 - vidējā vai vidējā speciālā un 25 ir pamatizglītība un dažādosursos iegūtu papildu izglītība.

2012. gada precizētais pamatbudžets Ls 1 558 669.

Darbinieku vidējā darba alga ir Ls 274, sociālajiem darbiniekiem - Ls 390, aprūpētājiem - Ls 250.

2012. gadā par uzturēšanos RSAC „Gaiļezers” tika noteikta šāda maksa diennaktī:

- ◆ ilgstošā sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļā Ls 9,65;
- ◆ īslaicīgās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļā Ls 9,95.

RSAC „Gaiļezers” personāls palīdz studentiem no dažādām mācību iestādēm apgūt praktiskās iemaņas, piedaloties prakses organizācijā. 2012. gadā prakse tika nodrošināta 15 praktikantiem no Rīgas Stradiņa universitātes, Latvijas Universitātes un mācību centra „Buts”.

Centrā darbojas 3 medpunkti, kuros strādā sertificētas medicīnas māsas ar labām profesionālām zināšanām un lielu darba pieredzi. Medicīnas uzraudzība un aprūpe notiek visu diennakti. Nepieciešamības gadījumā tiek nodrošināta neatliekamā medicīnas palīdzība. Atkarībā no ticības klientiem ir iespēja piedalīties sarunās ar garīdzniekiem.

Klienti tiek ēdināti 4 reizes dienā, ievērojot īpašu ēdienkarti. No kopējiem izdevumiem 50 % tika izlietoti algām un nodokļiem, 25 % iemītnieku ēdināšanai, bet 14 % komunālajiem pakalpojumiem, pārējiem uzturēšanas pakalpojumiem -11%. Klienti ir apgādāti ar tehniskajiem palīglīdzekļiem, kuri atvieglo viņu ikdienu. RSAC „Gaiļezers” tiek organizētas daudzveidīgas aktivitātes - dzimšanas dienu, nacionālo svētku svinēšana, izklaides programmas organizēšana (koncerti, gleznošana vai zīmēšana,

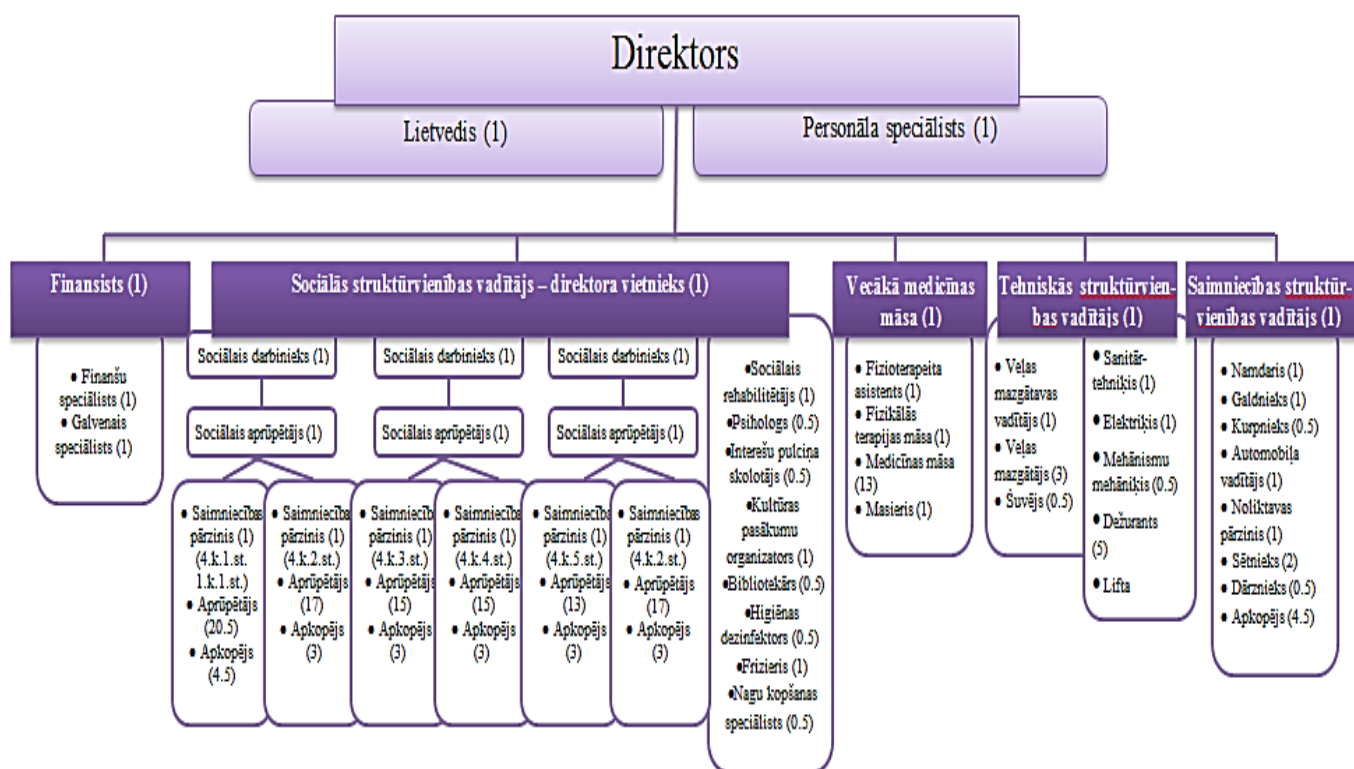
galda spēles, muzeju, izstāžu, ekskursiju un citu pasākumu apmeklēšana saskaņā ar grafiku centrā vai ārpus tā). Klienti piedalās centra teātra uzvedumos, dažādos muzikālos pasākumos.

RSAC „Gaiļezers” sadarbībā ar Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentu, no 28.10.2011. – 30.05.2012. realizēja projektu „Dekupāžas un priekšmetu apgleznošanas nodarbības RSAC „Gaiļezers” klientiem”. Projekta ietvaros RSAC „Gaiļezers” iemītniekiem reizi divās nedēļās notiek priekšmetu apgleznošanas nodarbības un reizi divās nedēļās dekupāžas nodarbības, kuras 1 stundu vada divi brīvprātīgie. Projekts tika realizēts, izmantojot centra cilvēkresursus, nepiemērojot atsevišķu atlīdzību. Projekta rezultātā iemītniekiem bija iespēja apgūt jaunus brīvā laika pavadīšanas veidus, kas ļauj viņiem interešu grupās ar tiem nodarboties, tādējādi gūstot jaunu pieredzi, jaunus domubiedrus.

Savukārt no 01.06.2012. - 30.12.2012. RSAC „Gaiļezers”, sadarbībā ar Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentu realizēja projektu „Dekoru un rotaslietu izgatavošanas nodarbības RSAC „Gaiļezers” klientiem”.

Projekta „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi pašvaldībās” ietvaros RSAC „Gaiļezers” ir izveidotas 27 darbavietas, kurās 2012. gadā tika nodarbināts 91 bezdarbnieks. Daļa bezdarbnieku tika nodarbināti teritorijas uzkopšanas un telpu uzturēšanas darbos, taču lielākais vairums – 74 bezdarbnieki strādāja roku rokā ar aprūpētājām tiešajā darbā ar Centra klientiem. Desmit, nu jau bijušie bezdarbnieki par savu turpmāko darbavietu izvēlējušies RSAC „Gaiļezers” un šobrīd ir iekļāvušies kolektīvā, lai godprātīgi veiktu aprūpētāja pienākumus.

RSAC „Gaiļezers” struktūrshēma

Sociālās aprūpes centrs „Stella maris”

RSAC „Stella maris” ir viena no Rīgas pašvaldības ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, kas darbu uzsāka 1993. gada 15. septembrī. No 2010. gada 6. aprīļa to vada Aldis Virbulis.

Pansionāts nodrošina sociālās aprūpes pakalpojumu 116 klientiem (tai skaitā diviem īslaicīgās uzturēšanās klientiem). Pansionāta priekšrocība ir lieliskā atrašanās vieta starp jūru un upi jo pensionāts atrodas uz Daugavgrīvas salas, tāpat ir savs parks, kurš ieskauj institūcijas ēkas.

No 2012. gada 1. maija štata vietu skaits palielinājās par 7 aprūpētāju štata vietām. 2012. gada nogalē RSAC „Stella maris” bija 51,7 štata vietas, kurās tika nodarbināti 53 darbinieki. 12 darbiniekiem ir augstākā izglītība, 38 darbiniekiem vispārējā vidējā, speciālā un arodizglītība, 3 darbiniekiem vispārējā pamatzglītība un dažādosursos iegūta papildus izglītība. Centrs darbojas saskaņā ar apstiprinātu struktūru; administratīvais personāls – 3,7 štata vietas (4 darbinieki), sociālās aprūpes personāls – 31,5 štata vietas (32 darbinieki), saimniecības personāls – 13,5 štata vietas (14 darbinieki), veselības aprūpes personāls – 3 štata vietas (3 darbinieki). Gada nogalē tika nodarbināti 9 vīrieši un 44 sievietes.

2012. gada precizētais pamatbudžets Ls 463 160.

Darbinieku vidējā darba alga mēnesī ir Ls 287, sociālajiem darbiniekiem - Ls 376, aprūpētājiem - Ls 260.

2012. gada augustā par uzturēšanos RSAC „Stella maris” tika noteikta šāda maksa diennaktī:

- ◆ ilgstošā sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļā Ls 10,91;
- ◆ īslaicīgās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļā Ls 11,24.

RSAC “Stella maris” klienti ir pensijas vecuma cilvēki, pilngadīgas personas ar fiziska rakstura invaliditāti vai vieglu garīgu atpalcību. No 116 klientiem 13 ir vīrieši, 103 sievietes. 17 klientiem noteikta invaliditāte, no viņiem 7 ir darbaspējīgā vecumā. Pārējie klienti ir pensijas vecumu sasnieguši cilvēki. Lielākai daļai no viņiem ir diagnoze – demence. Daudzi klienti ir mazkustīgi un viņiem nepieciešama ievērojama palīdzība pašaprūpē. Jaunākajiem klientam šobrīd ir 29 gadi, vecākajam – 93 gadi.

RSAC „Stella maris” klientiem nodrošina dzīvojamo platību, kura iekārtota atbilstoši klienta vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim. Tāpat nodrošina ar gadalaikam piemērotu apģērbu un apaviem. Klienti saņem neatliekamo medicīnisko palīdzību, primāro un terciāro aprūpi, ģimenes ārsta izrakstītus medikamentus un higiēnas preces. Klientiem ir nodrošināta ēdināšana 4 reizes dienā atbilstoši īpaši izstrādātai ēdienkartei.

RSAC „Stella maris” tiek organizētas dažādas aktivitātes - plašs nodarbību un pasākumu klāsts (rokdarbi, floristika, galda spēles, dārzkopība, vingrošana, mūzikas terapija u.c.).

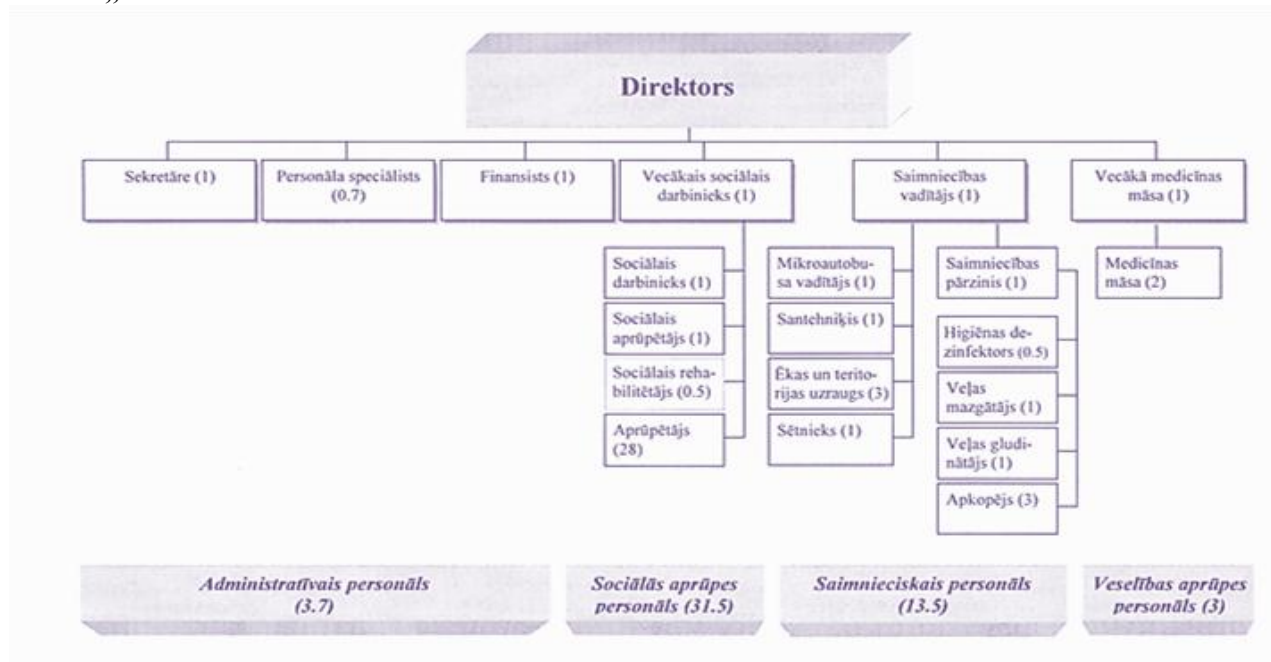
Svētkos tiek izstrādātas īpašas programmas – tiek rīkotas radošās darbnīcas kā arī organizēti koncerti ar viesmāksliniekiem. Tāpat klientiem tiek organizēti izbraukumi uz teātri, operu, cirku un izstādēm. Pansionātā ir sava kapela, kur klientiem tiek nodrošināta garīgā aprūpe atbilstoši konfesionālajai piederībai.

RSAC „Stella maris” regulāri piedalās Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta organizētajos Sabiedrības integrācijas un Brīvprātīgo darba projektu konkursos. 2012. gadā sekmīgi īstenoti trīs projekti: „Kustību prieks”, „Ziedošā vasara” un „Notvert mirkli”. Realizējot šos projektus, sadarbībā ar bērniem un jauniešiem no dažādām izglītības iestādēm (Daugavgrīvas vidusskolas, Bulduru dārzkopības vidusskolas, Rīgas Stradiņa universitātes), aprūpes centra iemītniekiem radīta ne tikai iespēja saturīgi pavadīt brīvo laiku, bet arī apgūt jaunas prasmes, iegūt jaunus sociālos kontaktus, tādejādi, satvinot dažādas sabiedrības grupas un veicinot sabiedrības integrāciju. 2012. gada nogalē aprūpes centra iemītnieki pirmo reizi piedalījās Rīgas sociālā dienesta Bolderājas teritoriālā centra rīkotajā labdarības akcijā „Saldie Ziemassvētki” un iepriecināja Bolderājas un Daugavgrīvas bērnus ar

pašdarinātām dāvaniņām. Visos projektos, bez pieaicinātajiem speciālistiem, aktīvu dalību ir ņēmuši RSAC „Stella maris” darbinieki.

RSAC „Stella maris” vecākā sociālā darbiniece Ieva Dortāne tika atzīta par Eiropas Gada cilvēku 2012, par veiksmīgu jauniešu un senioru savstarpējo attiecību veidošanu, viņu iesaistīšanu brīvprātīgajā darbā un sekmīgu starppaaudžu projektu realizāciju Rīgas Sociālās aprūpes centrā „Stella maris”.

RSAC „Stella maris” struktūrhēma

Eiropas Gada cilvēks 2012 - Ieva Dortāne (no labās) ar klienti

RSAC „Stella maris” kapela

RSAC „Stella maris” atpūtas telpa

RSAC „Stella maris”

SOCIĀLIE PABALSTI

Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem sociālie pabalsti tiek piešķirti atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumiem, Ministru kabineta (turpmāk-MK) noteikumu un Rīgas domes saistošo noteikumu prasībām.

2012. gadā Rīgas Sociālais dienests sociālos pabalstus piešķir Rīgas domes 2000. gada 18. februāra budžeta programmas „Sociālie pabalsti Rīgas pilsētas iedzīvotājiem” ietvaros.

Pašvaldības iedzīvotājiem tiek piešķirti gan testēti pabalsti (izvērtējot personas ienākumus un materiālo stāvokli), gan netestēti pabalsti (konkrētās dzīves situācijās, neizvērtējot personas ienākumus un materiālo stāvokli). Turpmāk tekstā tiks lietots termins „sociālie pabalsti”, kas ietver gan testētos, gan netestētos pašvaldības pabalstus.

2012. gadā RSD saņēma un izskatīja 203 059 iesniegumus sociālo pabalstu, sociālo pakalpojumu un normatīvajos aktos noteikto statusu piešķiršanai un šo statusu apliecināšanai (2010. gadā tika saņemti un izskatīti 207 402 iesniegumi, 2011. gadā 225 475 iesniegumi) un izmaksājis 537 067 sociālos pabalstus (2010. gadā 427 801, bet 2011. gadā 589 185 sociālos pabalstus).

2012. gadā sociālo pabalstu izmaksu nodrošināšanai plānoti Ls 21 075 972 (t.sk. Ls 3 769 704 valsts līdzfinansējums pabalsta garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai (turpmāk – GMI pabalsts) un dzīvokļa pabalstam, Ls 17 306 268 pašvaldības dotācija), no kuriem 2012. gadā izlietoti 96% jeb Ls 20 217 908 (t.sk. Ls 3 667 908 valsts līdzfinansējums GMI un dzīvokļa pabalstam, Ls 16 550 000 pašvaldības dotācija).

Kopējā sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma samazinājums 2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu bija 15%, jo samazinājās izdevumi GMI pabalsta (par 27% salīdzinājumā ar 2011. gadu), dzīvokļa pabalsta (par 10% salīdzinājumā ar 2011. gadu) un pabalsta citiem mērķiem nodrošināšanai (par 14% salīdzinājumā ar 2011. gadu) (skat.4. tabulu).

4. tabula. Sociālo pabalstu saņēmēju skaits, izlietotie finanšu līdzekļi un vidējais pabalsta lielums personai 2010. - 2012. gadā

Pabalstu veidi	Personu skaits, kurām izmaksāti pabalsti			Sociālo pabalstu apmaksai izlietotie līdzekļi, Ls			Pabalsta lielums vidēji vienai personai, Ls		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
„Sociālie pabalsti Rīgas pilsētas iedzīvotājiem” KOPĀ, t.sk.:	71 951	82 508	72 380	17 950 763	23 791 436	20 217 908	249	288	279
GMI pabalsts	29 054	32 966	27 105	5 326 982	6 990 626	5 098 356	183	212	188
Dzīvokļa pabalsts	49 242	52 776	45 316	8 197 383	11 342 882	10 189 266	166	215	225
Pabalsts veselības aprūpei	6 236	4 536	5 370	354 970	256 865	252 649	57	57	47
Vienreizējie pabalsti ārkārtas situācijā	2 173	2 445	2 449	273 589	307 164	297 672	126	126	122
Pabalsti citiem mērķiem, t.sk.	27 870	41 767	35 703	2 923 226	4 072 049	3 512 139	104	97	98
pabalsti audžuģimenēm ³	155	215	249	230 745	354 968	446 976	1 489	1 651	1 795
pabalsti pilngadīgiem bāreņiem ⁴	676	706	637	530 483	551 317	501 767	785	781	788
piemaksa pie GMI līmeņa	3 773	4 258	3 592	1 272 617	1 720 125	1 361 343	337	404	379
pabalsts pārtikas iegādei	14 796	26 522	22 685	480 119	990 510	804 780	30	30	30
pabalsts mācību līdzekļu iegādei	6 900	6 972	5 484	173 235	174 425	136 950	25	25	25

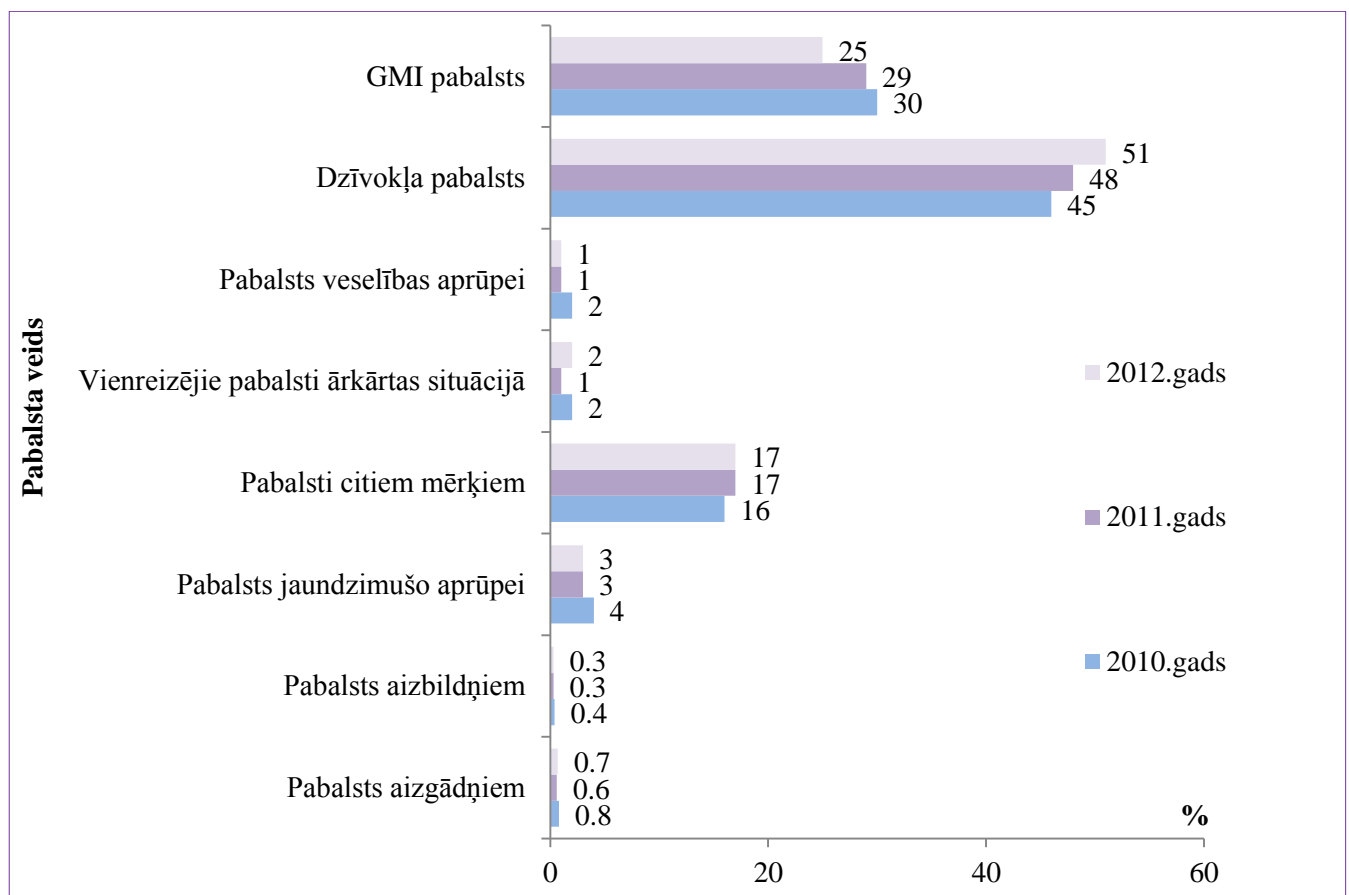
³Pabalsts bērna uzturam audžuģimenē, pabalsts audžuvecākiem apģērba un mīkstā inventāra iegādei, atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu.

⁴Pabalsts pilngadīgam bāreņim sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei, pabalsts pilngadīgam bāreņim patstāvīgas dzīves uzsākšanai, pabalsts pilngadīgam bāreņim ikmēneša izdevumiem, pabalsts pilngadīgam bāreņim dzīvojamās telpas īrei.

pabalsts politiski represētajām personām	3 849	3 738	3 600	193 150	187 650	180 450	50	50	50
pabalsts mājokļa pielāgošanai	48	33	29	79 195	43 473	43 250	1 650	1 317	1 491
pabalsts sociālās rehabilitācijas mērķiem	591	345	377	47 338	43 781	29 522	80	127	78
pabalsts simtgadniekiem	55	58	71	5 500	5 800	7 100	100	100	100
Pabalsts jaundzimušajiem rīdžiniekiem	6 593	6 139	6 496	659 300	613 900	649 600	100	100	100
Pabalsts aizbildņiem	196	181	193	77 602	71 559	77 086	396	395	399
Pabalsts aizgādņiem	739	755	758	137 711	136 391	141 141	186	181	186

2012. gadā būtiski mainījies atsevišķiem sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma īpatsvars no kopējiem finanšu līdzekļiem sociālajiem pabalstiem. 2010. gadā GMI pabalstam tika izlietoti 30% no kopējā sociālo pabalstu finansējuma, savukārt 2012. gadā tikai 25% no kopējā finansējuma sociālo pabalstu nodrošināšanai. Savukārt, 2010. gadā dzīvokļa pabalstam tika izlietoti 45% no kopējā sociālo pabalstu finansējuma, bet 2012. gadā jau 51% no kopējā finansējuma sociālo pabalstu nodrošināšanai (skat.3. attēlu).

3. attēls. Sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma īpatsvars 2010. – 2012. gadā, %

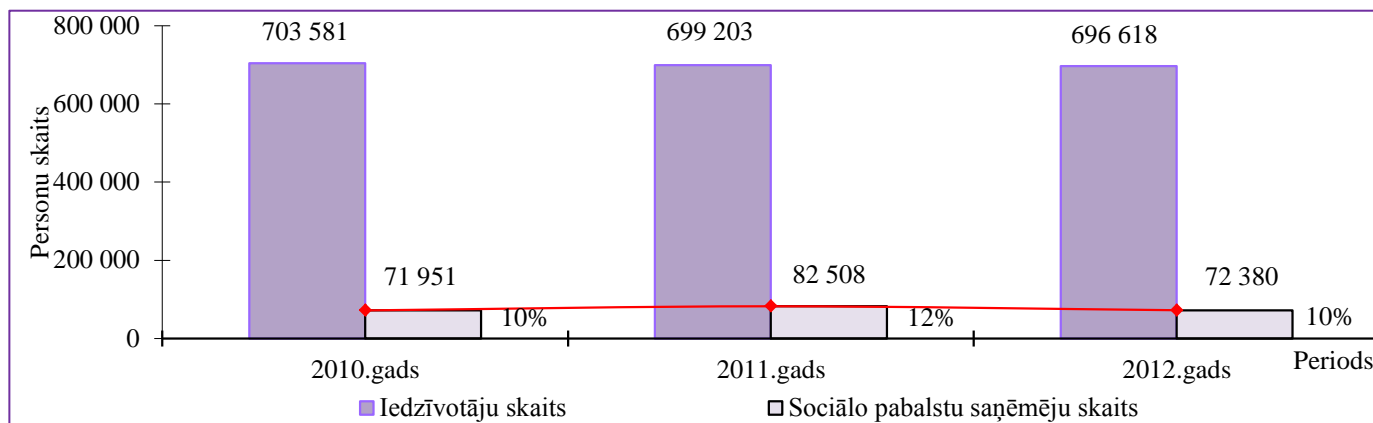

No Ls 20 217 908, kas 2012. gadā tika izlietoti sociālo pabalstu nodrošināšanai, Ls 15 287 622 - jeb 76% izlietoti GMI un dzīvokļa pabalstam (2010. gadā 75%, 2011. gadā 77%).

Sociālo pabalstu saņēmēju struktūra

Rīgas pašvaldības iedzīvotāju skaita analīze norāda uz iedzīvotāju skaita samazinājumu pēdējos trīs gados. Piemēram, 2011. gadā pret 2010. gadu samazinājums 0,6%, 2012. gadā pret 2011. gadu samazinājums 0,4%, savukārt sociālo pabalstu saņēmēju skaita īpatsvars 2010. gadā vidēji 10%, 2011. gadā vidēji 12%, bet 2012. gadā 10% no visiem Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem (skat. 4. attēlu).

4. attēls. Iedzīvotāju, sociālo pabalstu saņēmēju skaits Rīgā un sociālo pabalstu saņēmēju skaita īpatsvars no iedzīvotāju skaita, % 2010. – 2012. gadā

No visiem 72 380 sociālo pabalstu saņēmējiem 2012. gadā, 59 318 personām, jeb 82%, tika piešķirti testēti pabalsti. No visiem testēto pabalstu saņēmējiem 2012. gadā, 80% personu saņēmušas GMI un dzīvokļa pabalstu.

GMI pabalsts un dzīvokļa pabalsts

No 2009. gada 1.decembra līdz 2012. gada 31.decembrim (Ministru kabineta 15.12.2009. noteikumi Nr.1489 „Noteikumi par garantēto minimālo ienākumu līmeni”), GMI līmenis pilngadīgām personām bija Ls 40 mēnesī, bērniem - Ls 45 mēnesī, savukārt vecuma un invaliditātes pensiju saņēmējiem tika saglabāts iepriekš pašvaldības noteiktais GMI līmenis - Ls 90 mēnesī.

2012. gadā GMI pabalstu saņēma 27 105 personas, jeb 37% no visiem sociālo pabalstu saņēmējiem (2010. gadā 40%, 2011. gadā 40%). Izlietotais finansējums 2012. gadā bija Ls 5 098 356, jeb 25% no kopējā finansējuma visiem sociālajiem pabalstiem (2010. gadā 30%, 2011. gadā 29%).

GMI pabalstu lielākoties saņem ģimenes ar bērniem - 58% no visiem GMI pabalsta saņēmējiem (2010. gadā 60%, 2011. gadā 59%), ģimenes bez bērniem, kurās ir darbaspējīgas personas 30% (2010. gadā 33%, 2011.gadā 32%), pensionāri/invalīdi 12% (2010. gadā 7%, 2011. gadā 9%).

GMI pabalsta saņēmēju skaita samazinājumu ietekmē trūcīgo personu skaita samazinājums. Ja 2010. gadā bija reģistrētas 44 275 trūcīgas personas, 2011. gadā 48 137 trūcīgas personas, tad 2012. gadā tikai 38 933 trūcīgas personas (samazinājums pret 2010. gadu 12%, samazinājums pret 2011. gadu 19%) (skat 5. attēlu).

5. attēls. Trūcīgo personu skaits Rīgā 2010. – 2012. gadā

Trūcīgo personu skaita samazinājums saistīts ar sociālekonomisko situāciju valstī (bezdarba rādītāju uzlabošanās un iedzīvotāju ienākumu palielināšanos) un izmaiņām normatīvajos aktos – saskaņā ar grozījumiem Ministru kabineta 30.03.2010. noteikumos Nr.299 „Noteikumi par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu”, sākot ar 2012. gada 1.jūniju personu (ģimēni) nevar atzīt par trūcīgu, ja tai pieder kustamais un/vai nekustamais īpašums. Līdz 2012. gada 1.jūnijam persona (ģimēne) varēja tikt atzīta par trūcīgu personu (ģimēni) arī tad, ja tai piederēja īpašums, kurā pati trūcīgā persona (ģimēne) nedzīvoja, bet kur dzīvoja ģimenes locekļu pirmās pakāpes radnieki, kuriem nepiederēja cits nekustamais īpašums, kā arī, ja tai piederēja viena garāža, viens automobilis vai motocikls, viens velosipēds, mopēds vai motorollers katram ģimenes loceklim.

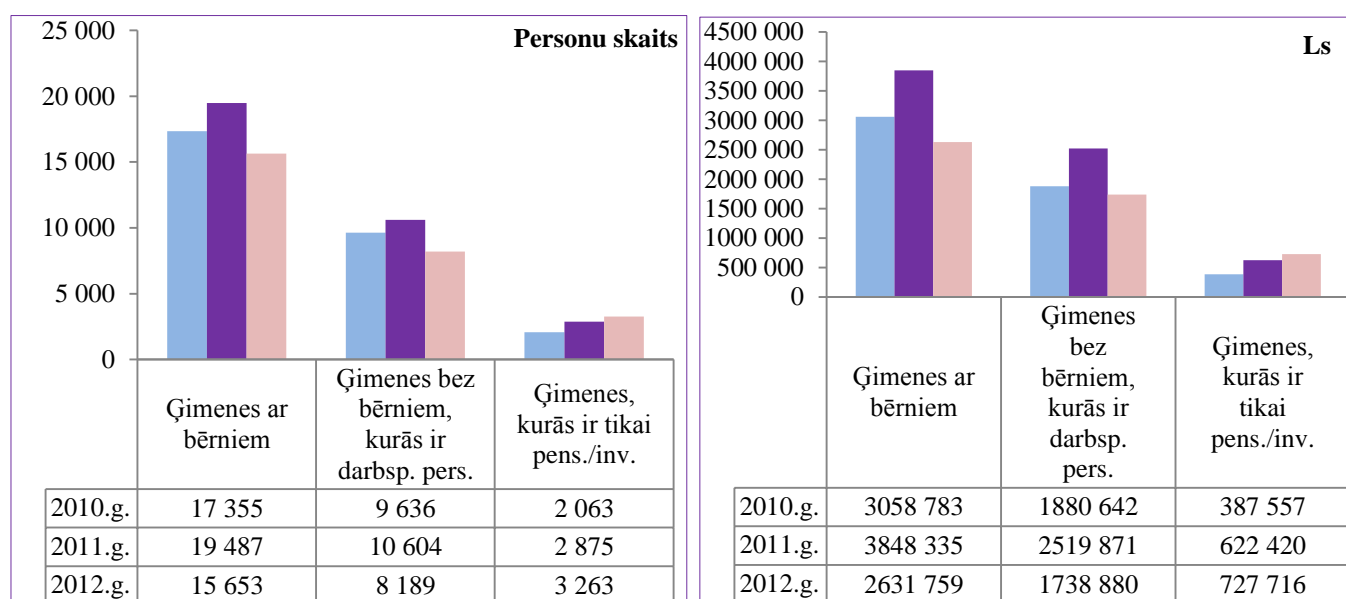
No 2010. gada janvāra līdz 2011. gada aprīlim trūcīgo personu skaits palielinājās vidēji par 6% mēnesī. No 2011. gada aprīļa līdz 2012. gada jūnijam trūcīgo personu skaits samazinājās vidēji par 2% mēnesī, bet sākot ar 2012. gada jūliju, trūcīgo personu skaits samazinās vidēji par 6% mēnesī. Trūcīgo personu skaita samazināšanās vērojama ne tikai Rīgā, bet arī valstī kopumā. Latvijas Republikas Labklājības ministrijas apkopotā informācija liecina, ka 2011. gada janvārī visās Latvijas pašvaldībās kopā reģistrētas 178 251 trūcīgas personas, 2011. gada martā 190 825 trūcīgas personas, bet 2011. gada decembrī 157 997 trūcīgas personas, 2012. gada jūnijā 142 279 trūcīgas personas, savukārt, 2012. gada decembrī vairs tikai 109 595 trūcīgas personas.

No visām trūcīgajām personām Rīgā 2012. gadā, vidēji 51% bija darbspējīgas personas, un tieši trūcīgu darbspējīgu nestrādājošu personu skaits samazinājās visvairāk, vidēji par 503 personām, jeb 6% mēnesī. Tai pašā laikā 2012. gadā vērojama tendence vidēji par 28 personām mēnesī palielināties trūcīgo darbspējīgo personu skaitam, kuras piedalās Nodarbinātības valsts aģentūras realizētajā Eiropas Struktūrfondu projektā „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi”. Tas nozīmē, ka ne tikai izmaiņas normatīvajos aktos ir veicinājušas trūcīgo personu skaita samazināšanos 2012. gadā, bet arī klientu nodarbinātība un līdzdarbību veicinošie pasākumi.

2012. gadā GMI pabalstam izlieto to finanšu līdzekļu apmērs, salīdzinot ar 2011. gadu, ir samazinājies par 27%, bet pret 2010. gadu samazinājums ir 4%.

Visvairāk finanšu līdzekļu izlietots ģimenēm ar bērniem – 2010. gadā 57%, 2011. gadā 55%, 2012. gadā 52% no kopējā GMI pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma. Ģimenēs bez bērniem, kurās ir darbspējīgas personas, GMI pabalsta nodrošināšanai tika izlietoti - 2010. gadā 35%, 2011. gadā 36%, 2012. gadā 34% no kopējā GMI pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma, pensionāru/invalīdu ģimenēm - 2010. gadā 7%, 2011. gadā 9%, 2012. gadā 14% no kopējā GMI pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma (skat. 6. attēlu).

6. attēls. GMI pabalsta saņēmēju skaits un pabalstam faktiski izmaksātie līdzekļi, Ls

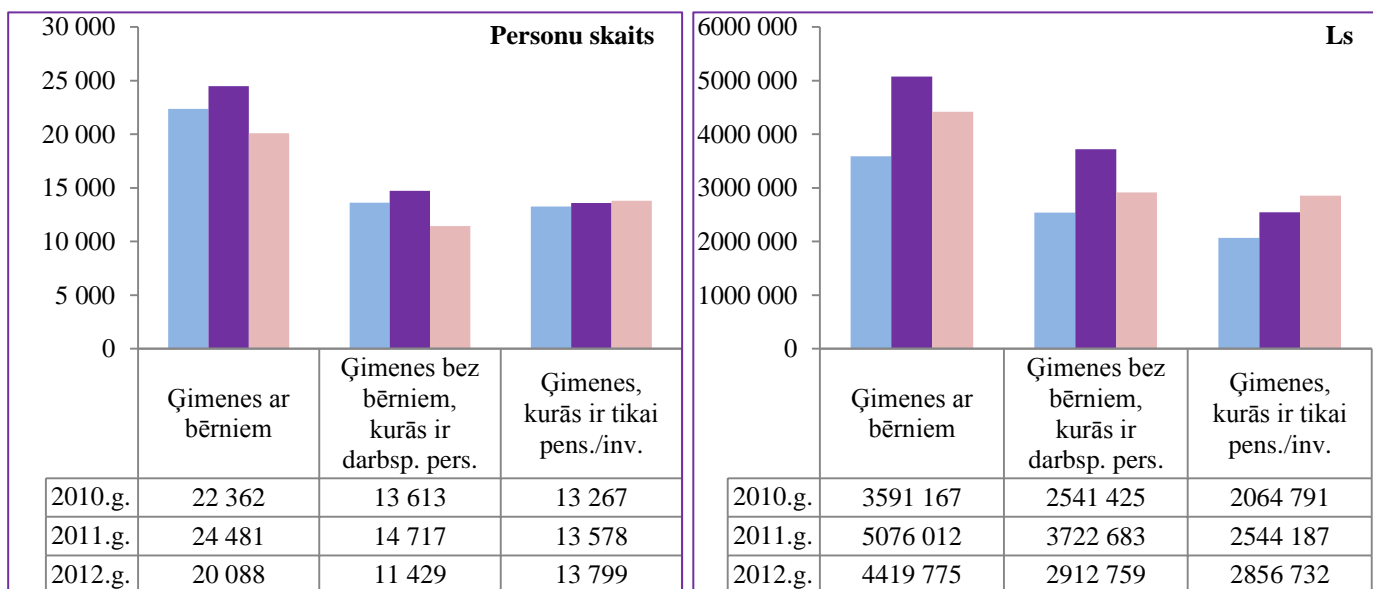
2012. gadā dzīvokļa pabalstu saņēma 45 316 personas, jeb 63% no visiem sociālo pabalstu saņēmējiem (2010. gadā 68%, 2011.gadā 64%). Izlietotais finansējums 2012. gadā bija Ls 10 189 266, jeb 51% no kopējā finansējuma sociālajiem pabalstiem (2010. gadā 45%, 2011.gadā 48%).

2012. gadā procentuāli no kopējā finansējuma dzīvokļa pabalstam izlietots vairāk nekā 2010. gadā un 2011. gadā, jo līdz ar izdevumu par dzīvojamās telpas lietošanu pieaugumu (piemēram, 2011. gada sākumā elektroenerģijas tarifs palielinājās par 11%, ūdens un kanalizācijas pakalpojumu tarifs palielinājās par 22%, 2011. gada jūlijā dabasgāzes tarifs palielinājās par 15%, 2012. gada sākumā dabasgāzes tarifs palielinājās par 9%, 2012. gada vidū par 3%; 2012. gada sākumā siltumenerģijas tarifs palielinājās par 13%) vidēji vienai personai izmaksātā dzīvokļa pabalsta apmērs ir palielinājies no Ls 166 vidēji vienai personai 2010. gadā līdz Ls 225 vidēji vienai personai 2012. gadā.

Dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits 2012. gadā, salīdzinot ar 2011. gadu, samazinājās par 14%, bet salīdzinot ar 2010. gadu samazinājums ir 8%, ko ietekmēja iedzīvotāju ienākumu līmeņa palielināšanās un izmaiņas normatīvajos aktos (skat.7. attēlu).

2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu, dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits ģimenēs ar bērniem samazinājās par 18% (samazinājums salīdzinājumā ar 2010. gadu ir 10%), bet personu skaits ģimenēs bez bērniem, kurās ir darbspējīgas personas, samazinājās par 22% (samazinājums salīdzinājumā ar 2010. gadu ir 16%).

7. attēls. Dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits un faktiski izlietotie līdzekļi, Ls

2010. gadā un 2011. gadā papildus atbalsts trūcīgām māsaimniecībām bija A/S „Latvenergo” sociālā atbalsta kampaņas pirmā posma dāvanu kartes 500 kwh elektrības apmaksai (Ls 37.15 katrā māsaimniecībai). 2011. gadā Rīgas Sociālais dienests izsniedza 4 978 AS „Latvenergo” elektrības norēķinu kartes (2010. gadā Rīgas Sociālais dienests izsniedza 9 546 AS „Latvenergo” elektrības norēķinu kartes). 2012. gada 1.februārī Rīgas Sociālais dienests uzsāka AS „Latvenergo” atbalsta kampaņas otro posmu, kā rezultātā Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem tiks izsniegtas 7 357 elektrības norēķinu kartes (A/S „Latvenergo” sociālā atbalsta kampaņas dāvanu kartes 500 kwh elektrības apmaksai (Ls 53,70 katrā māsaimniecībai)), kuras kalpo kā papildus atbalsts trūcīgām māsaimniecībām; ģimenēm, kuras audzina bērnu invalīdu; daudzbērnu ģimenēm; ģimenēm ar audžubērniem un/vai aizbildniecībā esošiem bērniem. No 2012. gada 1. februāra līdz 2012. gada 31. decembrim Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem tika izsniegtas 3 229 elektrības norēķinu kartes.

Pabalsti citiem mērķiem

Pabalstiem citiem mērķiem 2012. gadā tika izlietoti 17% no visiem sociālajiem pabalstiem izlietotajiem finanšu līdzekļiem, personu skaita samazinājums salīdzinājumā ar 2011. gadu ir 15%, izlietotā finansējuma samazinājums ir 14%. Tas pamatā saistīts ar to, ka 2012. gadā samazinoties trūcīgo personu skaitam un GMI pabalsta saņēmēju skaitam, samazinājās arī piemaksas pie pabalsta GMI līmeņa nodrošināšanai saņēmēju skaits (2011.gadā piemaksu pie pabalsta GMI līmeņa nodrošināšanai saņēma 4 258 personas, 2012. gadā 3 592 personas, samazinājums 16%); samazinājās vienreizējā pabalsta pārtikas iegādei saņēmēju skaits (2011. gadā vienreizējo pabalstu pārtikas iegādei saņēma 26 522 personas, 2012. gadā 22 685 personas, samazinājums 14%); samazinājās pabalsta mācību līdzekļu iegādei saņēmēju skaits (2011. gadā vienreizējo pabalstu mācību līdzekļu iegādei saņēma 6 972 personas, 2012. gadā 5 484 personas, samazinājums 21%).

2012. gadā būtiski palielinājies audžuģimeņu skaits, kuras saņem Rīgas pilsētas pašvaldības noteikto atlīdzību par audžuģimenes pienākumu pildīšanu (no 23 audžuģimenēm 2010. gadā, 38 audžuģimenēm 2011. gadā līdz 53 audžuģimenēm 2012. gadā), kā arī 2012. gadā (pirmo reizi kopš 2009. gada) vērojama pozitīva tendence palielināties pabalsta jaundzimušajiem rīdiniem saņēmēju skaitam (no 6 139 pabalsta saņēmējiem 2011. gadā līdz 6 496 pabalsta saņēmējiem 2012. gadā).

2012. gadā pabalsts veselības aprūpei piešķirts 5 370 personām, kopsummā Ls 252 649 apmērā vai vidēji Ls 47,05 vienai personai. Pabalsts veselības aprūpei ietver:

- ◆ zāļu un medicīnisko līdzekļu, kuri iekļauti kompensējamo zāļu sarakstā, iegādes izdevumu (t.i., valsts nekompensētās daļas) apmaksu,
- ◆ pensionāriem un invalīdiem ar slimību izraisītu vidēju un smagu inkontinenci, kuriem nav tiesību šos līdzekļus saņemt kā kompensētos medicīniskos līdzekļus, inkontinences līdzekļu apmaksu,
- ◆ pensionāriem/invalīdiem/valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmējiem pacienta iemaksu segšanu.

Kopumā sociālo pabalstu saņēmēju skaita samazinājumu 2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu ietekmēja sekojoši būtiski faktori:

- ◆ Saskaņā ar grozījumiem Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā, sākot ar 2012. gada 1.janvāri sociālās palīdzības pabalstus var piešķirt tikai tām darbspējīgajām nestrādājošajām personām, kuras reģistrējušās Nodarbinātības valsts aģentūrā (NVA), kā bezdarbnieki (iepriekš sociālās palīdzības pabalstus varēja saņemt arī tās darbspējīgās personas, kuras NVA reģistrējušās, kā darba meklētāji).
- ◆ Saskaņā ar grozījumiem Ministru kabineta 30.03.2010. noteikumos Nr.299 „Noteikumi par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu”, sākot ar 2012. gada 1. jūniju personu (ģimeni) nevar atzīt par trūcīgu, ja tai pieder kustamais un nekustamais īpašums, kā rezultātā samazinājās trūcīgo personu skaits, GMI pabalsta un piemaksas pie pabalsta GMI līmeņa nodrošināšanai saņēmēju skaits.
- ◆ 2012. gadā palielinājās GMI pabalsta un dzīvokļa pabalsta saņēmēju **vidējie ienākumi pirms pabalstu saņemšanas** (GMI pabalsta saņēmēju vidējie ienākumi palielinājās no Ls 23,51 vidēji vienai personai 2011. gada decembrī līdz Ls 32,43 vidēji vienai personai 2012. gada decembrī, dzīvokļa pabalsta saņēmēju vidējie ienākumi palielinājās no Ls 51,66 vidēji vienai personai 2011. gada decembrī līdz Ls 61,93 2012. gada decembrī), kas arī ietekmēja GMI pabalsta, piemaksas pie GMI pabalsta un dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaita samazināšanos.
- ◆ 2012. gadā salīdzinājumā ar 2011.gadu nedaudz samazinājās GMI pabalsta saņemšanas vidējais ilgums (2011. gadā GMI pabalsta **vidējais saņemšanas ilgums** vienai personai bija 7,66 mēneši, 2012. gadā 7,25 mēneši).

Sociālo pabalstu saņēmēju skaita samazināšanos ietekmēja arī intensīvais Rīgas Sociālā dienesta sociālo darbinieku, kuri strādā ar personām ar bezdarba problēmām, **veiktais sociālais darbs**.

SOCIĀLIE PAKALPOJUMI

Saskaņā ar likumu „Par pašvaldībām”, Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumu un Rīgas domes saistošajiem noteikumiem Rīgas pilsētas pašvaldībā tiek sniegti sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām, kā arī sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem. Sociālie pakalpojumi tiek nodrošināti atbilstoši personas vajadzībām, pamatojoties uz sociālā darba speciālista veiktu personas vajadzību un resursu novērtējumu. Pašvaldība sniedz vai nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus personas dzīvesvietā, materiālu atbalstu personai, lai tā varētu veikt samaksu par sociālajiem pakalpojumiem, sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus institūcijā, kā arī sociālā darba pakalpojumu (t.sk. sociālās aprūpes un/vai sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanas ietvaros Rīgas Sociālajā dienestā un ārstniecības iestādēs, kurās strādā sociālais/-ie darbinieks/-i).

2012. gadā sociālos pakalpojumus Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja 6 pašvaldības institūcijas, kā arī 168 sociālo pakalpojumu sniedzēji, ar kuriem pašvaldība noslēgusi līgumus par sociālo pakalpojumu sniegšanu Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem (28 nevalstiskās organizācijas, 96 privātpersonas, t.sk. sabiedrības ar ierobežotu atbildību, individuālie komersanti, pašnodarbinātas fiziskas personas (nodrošina ģimenes asistenta, uzticības personas, asistenta u.c. pakalpojumus), 8 valsts/citu pašvaldību iestādes.

2012. gadā sociālie pakalpojumi Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem tika apmaksāti no 12 Rīgas domes budžeta programmām. Kopumā sociālo pakalpojumu nodrošināšanai izlietoti Ls 18 458 519 (skat.5. tabulu).

2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu par Ls 1 205 885 jeb 7% pieauga sociālajiem pakalpojumiem izlietotais finansējums – sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem personas dzīvesvietā, invalīdu transporta pakalpojumam, īslaicīgas sociālās aprūpes ārstniecības iestādē pakalpojumam, kā arī sociālpsiholoģiskajiem pakalpojumiem ģimenēm ar bērniem.

Papildu finansējuma nepieciešamība skaidrojama ar to, ka 2012. gadā turpinājās 2011. gada tendence - aprūpes mājās pakalpojuma saņēmēju skaita un apjoma pieaugums, kuru var skaidrot ar pensijas vecuma personu un personu ar invaliditāti/prognozējamu invaliditāti skaita palielināšanos un iedzīvotāju veselības stāvokļa pasliktināšanos:

◆ par 11% palielinājās sociālās aprūpes pakalpojumu personas dzīvesvietā (aprūpe mājās, „silto pusdienu piegāde mājās”, „drošības poga”) saņēmēju skaits un aprūpes mājās pakalpojuma apjoms, līdz ar to arī par 21% palielinājās minēto pakalpojumu samaksai izlietotais pašvaldības budžeta finansējums (skat.5. tabulu);

◆ par 6% palielinājās samaksas invalīdu transporta pakalpojumiem saņēmēju skaits, līdz ar to arī par 10% palielinājās minētā pakalpojuma samaksai izlietotais pašvaldības budžeta finansējums (skat.5.tabulu).

Lielāks finansējums nekā 2011. gadā 2012. gadā izlietots sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem budžeta programmas „Sociālie pakalpojumi dzīvesvietā Rīgas pilsētas iedzīvotājiem” ietvaros, jo 2012. gadā uzsākts finansēt pilotprojektu, pakalpojuma personu ar funkcionāliem ierobežojumiem nodarbinātības veicināšanai, pakalpojumus ilgstošajiem bezdarbniekiem (atbalsta grupas, latviešu valodas sarunvalodas treniņgrupas, psihologa konsultācijas), kā arī īslaicīgās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu institūcijā („atelpas brīža” pakalpojumu) personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Tāpat, pieaugot pieprasījumam pēc īslaicīgas sociālās aprūpes ārstniecības iestādē 2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta pakalpojuma sniegšanai nodrošināts par 30 vietām vairāk (kopā 90 vietas).

5. tabula. Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izdevumi sociālajiem pakalpojumiem sadalījumā pa Rīgas domes budžeta programmām 2010.-2012. gadā, Ls

Nr.p.k.	Rīgas domes budžeta programma	2010	2011	2012
Kopā, Ls		15 168 278	17 252 934	18 458 519
1. 2	18.02.01. Sociālie pakalpojumi dzīvesvietā Rīgas pilsētas iedzīvotājiem, t.sk.	3 463 102	4 990 604	5 993 169
1.1.	<i>Sociālpsiholoģiskie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem</i>	230 095	237 214	307 867
1.2.	<i>Dienas centri un dienas aprūpes centri pilngadīgām personām</i>	654 091	672 434	676 482
1.3.	<i>Invalīdu transporta pakalpojumi</i>	499 073	630 802	694 699
1.4.	<i>Sociālās aprūpes pakalpojumi</i>	2 004 858	2 728 608	3 293 254
1.5.	<i>Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi</i>	30 781	26 645	40 934
1.6.	<i>Ēdiena piegāde un izdalīšana personām sociālā drošības tīkla ietvaros</i>	44 204	694 901	979 933
2. 3	18.03.00. Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	2 080 829	2 073 041	2 055 082
3. 4	18.03.01. Bērnu uzturēšanās iestādes - līgumorganizācijas	855 543	870 382	755 806
4.	18.04.00. Veco ļaužu uzturēšanās iestādes	2 845 906	2 942 331	3 054 182
5. 5	18.04.01. Veco ļaužu uzturēšanās iestādes - līgumorganizācijas	1 413 107	1 446 708	1 467 611
6.	18.05.00. Rīgas patversme	525 433	562 830	577 151
7.	18.06.00. Rīgas patversmes - līgumorganizācijas	470 268	465 885	463 795
8.	18.07.00. Rīgas Sociālais dienests*	2 798 114	3 113 001	3 239 017
9.	18.09.00. Invalīdu pacelāju uzstādīšana, apkope un remonts	-	55 961	59 305
10.	18.11.00. Krīzes un ģimeņu atbalsta centri	269 207	265 195	273 707
11.	18.14.00. Grupu mājas/dzīvokļi	227 127	243 587	239 098
12.	Īslaicīga hronisko slimnieku kopšana un rehabilitācija	219 642	223 109	280 596

*uzturēšanas izdevumi, t.sk. finansējums sociālā darba speciālistu atalgojumam un pašvaldības dienas centru/dienas aprūpes centru pakalpojuma nodrošināšanai.

Sociālais darbs un sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem

Sociālā darba ar ģimenēm ar bērniem mērķis ir nodrošināt profesionālu un mērķtiecīgu sociālā darba un sociālo pakalpojumu sniegšanu, kas orientēti uz ģimenes sociālo problēmu risināšanu un bērna psihosociālo drošību, attīstot pašas ģimenes resursus un iesaistot atbalsta sistēmas. Sociālā darba pakalpojumu sniedz sociālais darbinieks darbam ģimenēm ar bērniem.

Sociālo darbinieku galvenie darba uzdevumi:

- ◆ ģimenes apmeklēšana dzīvesvietā (apsekojumi);
- ◆ ģimenes vēstures un sociālās situācijas un apstākļu izvērtēšana;
- ◆ bērnu vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtēšana un pakalpojuma piešķiršanas organizēšana;

- ◆ klientu pārstāvniecība dažādās iestādēs;
- ◆ ģimenes motivēšana;
- ◆ līdzdalība dažādās sociālajās akcijās un svētku pasākumos;
- ◆ sadarbība ar valsts, pašvaldības institūcijām un nevalstisko sektoru;
- ◆ sociālais darbs ar grupām - atbalsta un pašpalīdzības grupu organizēšana un vadīšana.

Nodrošinot sociālā darba pakalpojumu ģimenēm ar bērniem, sociālie darbinieki visbiežāk strādā ar ģimenēm, kurām ir grūtības bērnu audzināšanā, tās nonākušas konfliktsituācijās, bērni neapmeklē skolu, konstatēta bērnu pamešana novārtā vai ģimene nonākusi krīzes situācijā (vecāku šķiršanās, tuvinieku smaga slimība vai nāve u.c.), kāds no ģimenes locekļiem ir cietis no vardarbības, ir alkohola, narkotiku, azartspēļu problēmas un citu atkarību gadījumi. Sociālajā dienestā sociālā darba pakalpojumu ģimenēm ar bērniem 2012. gadā nodrošināja 61 sociālais darbinieks.

Sociālais darbinieks sniedz individuālas konsultācijas, veic intervijas ar ģimeni, motivē un iedrošina ģimenes līdzdarboties un patstāvīgi risināt problēmas, sniedz nepieciešamo informāciju un emocionālo atbalstu, palīdz attīstīt nepieciešamās prasmes (konfliktsituāciju risināšanai, bērnu audzināšanai u.c.), lai uzlabotu ģimenes dzīves situāciju, kā arī iesaista citu institūciju un organizāciju speciālistus atbalsta sniegšanā ģimenei vai sociālā pakalpojuma nodrošināšanā. Sociālais darbinieks iegūstot informāciju par ģimenes, situāciju, veic sociālās funkcionēšanas izvērtējumu, t.i., novērtē klienta resursus un iespējamās atbalsta sistēmas, palīdz klientam saprast un atzīt identificētās problēmas un iesaistās to risināšanā.

Sociālā darba pakalpojumu 2012. gadā saņēma 3 416 ģimenes, kopējais ģimeņu locekļu skaits 12 680, t.sk. 7 499 pilngadīgas personas un 5 181 bērni. 2012. gadā kopējais ģimeņu skaits bija par 200 ģimenēm vairāk nekā 2011. gadā.

6. tabula. Sociālā darbinieka ģimenēm ar bērniem klientu skaits

Gads	Sociālā darba pakalpojumu saņēmušo ģimeņu skaits	Kopējais ģimenes locekļu skaits	Pilngadīgie ģimenes locekļi	Kopējais bērnu skaits ģimenēs
2010	2942	10 838	6324	4514
2011	3216	11 947	7565	4382
2012	3416	12 680	7499	5181

Visbiežāk konstatētās **sociālās problēmas pilngadīgajiem klientiem** bija vardarbība ģimenē, krīzes situācija, saskarsmes problēmas starppersonu komunikācijā, sociālo prasmju trūkums, nodarbinātības problēmas, kā arī pieaug dažādu atkarību izraisošu vielu lietošana un jauno tehnoloģiju atkarības. Savukārt **bērniem** visbiežāk tika konstatēta vardarbība ģimenē no pieaugušo puses, neatbilstoši sadzīves un mājokļa apstākļi, izglītības problēmas, tostarp mācīšanās grūtības, skolu kavējumi. Aktualizējas atkarību izraisošu vielu lietošana un jauno tehnoloģiju atkarība nepilngadīgo vidū. Joprojām, aktuālas ir saskarsmes problēmas un konflikti gan starp vienaudžiem gan, izglītības iestādēs, paaudžu attiecībās, kā arī vecāku šķiršanās gadījumos.

Visbiežāk identificētās problēmas, kuras identificē un sadarbībā ar klientu risina sociālais darbinieks, ir atkarības problēmas. 2012. gadā Sociālie darbinieki ir identificējuši un risinājuši 1 113 gadījumus, kurās konstatētas atkarības problēmas. Sociālo prasmju, bērnu audzināšanas un aprūpes prasmju trūkums identificēts 1 548 klientu lietās.

2012. gadā sociālie darbinieki darbam ar ģimenēm kopā snieguši 42 511 konsultācijas, t.sk. 20 872 konsultācijas klātienē un 21 639 konsultācijas pa tālruni. Salīdzinot ar 2011. gadu, tas ir par 10 642 konsultācijām vairāk.

7. tabula. RSD sociālo darbinieku ar pilngadīgām personām veiktie darbi

Gads	Sagatavoto vēstuļu skaits	Izvērtējumu skaits par sociālo pakalpojumu piešķiršanu	Sniegto konsultāciju skaits		Veikto apsekojumu mājās skaits	Krīzes, steidzamas rīcības situācijas
			Klātienē	Pa tālruni		
2010	2165	993	26 722*	-----	6859	-----
2011	2705	2065	23 710	7637	8185	312
2012	3489	3216	20 872	21 639	8719	252

*2010. gadā netika nošķirtas konsultācijas klātienē un konsultācijas pa tālruni

Nozīmīgi ir apsekojumi klientu (ģimenes) dzīvesvietā. Apsekojumi dzīvesvietā nodrošina iespēju sociālajam darbiniekam novērtēt klienta sadzīves apstākļus, kā arī novērot viņa izturēšanos un komunikāciju ar ģimenes locekļiem klientam ierastā vidē. 2012. gadā sociālie darbinieki apsekoja klientus viņu dzīvesvietā 8 719 reizes, kas ir par 534 reizēm vairāk nekā 2011. gadā.

Sociālā gadījuma vadīšanas procesā sociālie darbinieki sadarbojas ar dažādu nozaru institūcijām un speciālistiem (starpinstitucionālā sadarbība) – Rīgas bāriņtiesu, valsts un pašvaldības policiju, izglītības iestāžu sociālajiem pedagogiem, krīzes centriem, kā arī dienas, atbalsta un dienas aprūpes centriem bērniem. Tā kā risināmās klientu situācijas ir komplicētas, skar dažādus sabiedriskās dzīves aspektus, viens no būtiskiem komandas darba instrumentiem ir **starpprofesionāļu komandas tikšanās**. Tikšanās reizēs profesionāli sniedz rīcībā esošo informāciju par ģimenes sociālo situāciju un izmaiņām tajā, kā arī katra iesaistītā puse izvirza savai kompetencei atbilstošus uzdevumus, lai sekmētu ģimeņu sociālo problēmu risinājumu, vienojas par saskaņotu rīcību. 2012. gadā sociālie darbinieki sociālo gadījumu risināšanas ietvaros ir organizējuši 545 tikšanās reizes ar dažādiem profesionāļiem, kas ir par 182 tikšanās reizēm nekā 2011. gadā, un tas sekmējis ģimenes sociālo problēmu risināšanu (skat.8.tabulu).

8.tabula. Rīgas Sociālā dienesta sociālo darbinieku darbā ar ģimenēm un bērniem piedalīšanās starpinstitucionālajās tikšanās, speciālistu tikšanās 2010. - 2012. gadā

Gads	Tikšanās reižu skaits	Izskatīto gadījumu skaits
2010	432	Nav informācijas
2011	363	Nav informācijas
2012	545	830 (atkāroti 88 ģimeņu lietas)

Starpprofesionāļu sadarbības rezultātā tiek organizēti reidi. **Reids** – neplānotas sociālo darbinieku un citu institūciju speciālistu veiktas kopīgas apsekošanas ģimeņu dzīvesvietās, par to klientu iepriekš nebrīdinot, lai konstatētu vai klientu/ģimeņu dzīvesvietā tiek nodrošināta labvēlīga vide bērnu audzināšanai, aprūpei un attīstībai.

9. tabula. Sociālo darbinieku darbā ar ģimenēm un bērniem reidu laikā apsekoto ģimeņu skaits

Gads	Veikto dzīvesvietu apsekojumu skaits reidu laikā
2010	172
2011	179
2012	246

Gan Rīgas Sociālā dienesta darbinieki, gan citu institūciju pārstāvji savā darbā kā resursu izmanto Mobilās brigādes sniegtos pakalpojumus.

Mobilā brigāde sniedz sociālu un informatīvu atbalstu sociālā riska grupu bērniem un viņu ģimenēm, veicot apsekojumus dzīvesvietā, preventīva rakstura pārrunas, kā arī reaģējot uz krīzes un ārkārtas situācijām.

Mobilā brigāde ir Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūrvienība, un tā strādā visā Rīgas pilsētas teritorijā. Mobilajā brigādē strādā divi sociālie darbinieki, no kuriem vienam ir psihologa izglītība.

Mobilās brigādes mērķis ir, pamatojoties uz Rīgas sociālā dienesta, Rīgas bāriņtiesas u.c. institūciju pieprasījuma, veikt ģimeņu ar bērniem apsekojumus dzīvesvietā vakara stundās, lai izvērtētu sociālo situāciju ģimenēs, kā arī veikt reidus jauniešu pulcēšanās vietās.

2012. gadā Mobilā brigāde ir veikusi 571 apsekojumu dzīvesvietās, kas ir par 63 apsekojumiem vairāk nekā 2011. gadā. Pieteikto apsekojumu iemesli galvenokārt ir bijuši saistīti ar bērna drošības un pamatvajadzību nodrošināšanu. Vai ģimenē tiek lietots alkohols, narkotiskās vielas, kādi ir sadzīves apstākļi, vai neuzturas nepiederošas personas, u.c. jautājumi.

Mobilā brigāde ir iesaistījusi dažādu Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra uzdevumu izpildē, kas saistīti ar jauniešu pārvietošanu vai nogādāšanu kādā no institūcijām, piemēram, nogādāšana ārstniecības iestādē, bērnu nogādāšana institucionālās aprūpes iestādē, u.c.

2012. gadā veikti 4 reidi, t.sk.2 reidi kopā ar pašvaldības policiju. Reidu skaits pēdējos divos gados ir samazinājies salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, kas izskaidrojams ar to, ka ir palielinājies pieprasījums apsekot ģimenes dzīvesvietās.

10. tabula. Mobilās brigādes veiktie apsekojumi dzīvesvietā un reidi

	2010	2011	2012
Apsekojumu dzīvesvietā skaits	442	508	571
Reidu skaits	36	4	4

Mobilās brigādes darbības funkcijas:

◆ **apsekošana dzīvesvietā** (Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā) pēc plkst. 17.00 darba dienās (laiks var tikt mainīts atbilstoši iesniegtajam pieteikumam vai pieprasījumam) – pamatojoties uz Rīgas bāriņtiesas, Rīgas Sociālā dienesta, krīzes centru sniegto Apsekošanas pieteikumu, kā arī Rīgas pašvaldības policijas, skolas sociālā pedagoga sniegto pamatoto pieprasījumu. Pēc apsekošanas tiek sniegts ziņojums pieteikuma iesniedzējam, kā arī vajadzības gadījumā sniegti ieteikumi tālākas situācijas risināšanā;

◆ **reidi sadarbībā ar Rīgas pašvaldības policiju** - tiek veikti jauniešu pulcēšanās vietās, ja nepieciešams, arī apsekojumi dzīvesvietā;

◆ **sadarboties ar iesaistītajām institūcijām** - Rīgas bāriņtiesa, Rīgas Sociālais dienests, krīzes centri, sociālo pakalpojumu sniedzēju institūcijām, vispārējās izglītības iestādes, Rīgas pašvaldības policija u.c.

Sociālie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem

Lai klientu ģimenēm tiktu piedāvāts pēc iespējas pilnīgāks un vajadzībām atbilstošāks pakalpojumu klāsts, sociālie darbinieki izmanto dažādus pieejamos resursus. Tiek izmantoti gan valsts, gan pašvaldību apmaksātie pakalpojumi. Rīgas pašvaldībā tiek nodrošināti sociālie pakalpojumi bērniem no sociālā riska ģimenēm un viņu ģimenes locekļiem, gan bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem

Sociālpsiholoģisko pakalpojumu mērķis ir nodrošināt klientiem profesionālu psiholoģisko, sociālā darba un informatīvi izglītojošo atbalsta grupu pakalpojumus ģimenēm un bērniem Rīgas pašvaldībā. Sociālpsiholoģisko pakalpojumu ietvaros tiek nodrošināti konsultatīvie pakalpojumi krīzes situācijā nonākušām personām, individuālas psihologa konsultācijas bērniem un vecākiem, atbalsta un izglītojošās grupas vecākiem. Sociālpsiholoģiskos pakalpojumus 2012. gadā sniedza 3 līgumorganizāciju iestādes.

Individuālās konsultācijas un Bērnu emocionālās audzināšanas grupas sniedz iespēju bērna vecākiem izprast bērna vecumposmam atbilstošākās vajadzības, uzzināt vairāk par bērnu attīstību, spējām un to, kā veicināt šo spēju attīstību, pilnveidot zināšanas par audzināšanas principiem, izprast saikni starp

pašu vecāku bērības pieredzi un viņu izmantotajām audzināšanas metodēm, iegūt praktiski izmantojamas idejas, lai pilnveidotu bērna uzvedību un veicinātu attīstību. Būtisks ieguvums ir vecāku savstarpējā pieredzes apmaiņa, kā arī atbalsts jauno prasmju apgūšanā. Nodibinājums „Centrs Dardedze” 2012. gadā 254 personām (95 bērniem, 159 pieaugušajiem) sniedza 1 471 klātienē individuālās konsultācijas, konsultācijas vardarbībā cietušām personām (681 bērniem, 790 pieaugušajiem). Tika novadītas 24 mazo bērnu vecāku informatīvi izglītojošās atbalsta grupas nodarbības un 39 „Bērnu emocionālā audzināšana” grupas nodarbības vecākiem.

Lai nodrošinātu pakalpojuma pieejamību tuvāk personas dzīvesvietai, vecākiem, kuri dzīvo Rīgas Ziemeļu rajona un Latgales priekšpilsētas teritorijā „Bērnu emocionālās audzināšanas” apmācību grupas bērnu vecākiem nodrošināja SIA „Droša skola” (50 grupu nodarbības).

2012. gadā sociālie darbinieki darbā ar ģimenēm un bērniem sociālā pakalpojuma saņemšanai nosūtījuši 8683 personas. Sociālie darbinieki izvērtē un nodrošina pakalpojumus dzīvesvietā (psiholoģiskā palīdzība, atbalsta un izglītojošās grupas).

Dienas centri bērniem un jauniešiem

Dienas centri bērniem un jauniešiem (turpmāk – dienas centrs) ir Rīgas Sociālā dienesta struktūrvienības, kas nodrošina bērnu sociālās funkcionēšanas spēju uzlabošanu un attīstīšanu, sniedz profesionālu individuālo psihosociālo palīdzību, organizē problēmu risināšanu grupu darbā ar bērniem, nodrošina attīstošu un saturisku brīvā laika pavadīšanu, pilnveido un attīsta sociālās prasmes, kā arī veicina bērnu motivāciju mācīties.

Dienas centra uzdevumi un sniegtie pakalpojumi:

- ◆ preventīvā darba veikšana (brīvā laika saturiska pavadīšana, attīstot bērna personību, sociālo problēmu pazīmju identificēšana, speciālistu starpinstitutionālā sadarbība);
- ◆ bērnu sociālās iekļaušanās skolu sistēmā veicināšana;
- ◆ dažādu speciālistu individuālo konsultāciju bērniem un viņu ģimenēm nodrošināšana;
- ◆ grupu nodarbību (izglītojošās, socializācijas, radošās, dzīves prasmju darbnīcas) bērniem un vecākiem realizēšana;
- ◆ ārpus centra aktivitāšu organizēšana bērnu socializācijas un motivācijas veicināšanai.

2012. gadā dienas centru pakalpojumus varēja saņemt piecos dienas centros:

- ◆ Kurzemes rajonā – dienas centrā bērniem un jauniešiem „Skudrupūznis” (Vaidelotes iela 13);
- ◆ Latgales priekšpilsētā – dienas centrā bērniem un jauniešiem „Čiekurs” (Maskavas iela 285/6) un dienas centrā „Kamene” (Salnas iela 2);
- ◆ Ziemeļu rajonā – dienas centrā „Vecmīlgrāvis” (Emmas iela 3);
- ◆ Vidzemes priekšpilsētā - dienas centrā bērniem un jauniešiem „Pirmais stāvs” (Ieriķu iela 2b).

Dienas centra klients ir bērns, kuram ir Rīgas Sociālā dienesta rajona nodaļas nosūtījums sociālā pakalpojuma saņemšanai un/vai bērna likumiskā pārstāvja iesniegums, un/vai dienas centra izvērtējums par pakalpojuma nepieciešamību.

Dienas centra apmeklētājs ir bērns, kurš dienas centru apmeklē neregulāri vai arī nav nepieciešams veikt sociālo darbu.

2012. gadā dienas centra pakalpojumus saņēma 835 bērni, no tiem 154 klienti un 681 apmeklētāji. Pakalpojuma saņēmēju skaits salīdzinājumā ar 2011. gadu ir samazinājies par 29 %, jo ir pieaudzis patstāvīgo pakalpojumu saņēmēju (dienas centru klientu) skaits.

11. tabula. Dienas centri bērniem un jauniešiem

	2010	2011	2012
Dienas centru bērniem un jauniešiem skaits	5	5	5
Bērnu skaits, kuri saņēmuši pakalpojumu	1493	1181	835

Visbiežāk konstatētās sociālās problēmas, kuras tiek risinātas dienas centru ietvaros ir sociālo un adekvātas komunikācijas prasmju trūkums, uzvedības problēmas, skolas kavēšana vai neapmeklēšana, grūtības mācību procesā un materiāla apgūvē, kā arī atbalsta sistēmas trūkums.

Laikā periodā no 2012. gada rudens līdz 2013. gada vasarai dienas centros turpinās pāreja uz jaunu pakalpojuma saņemšanas kārtību. Iepriekš dienas centrus bērni varēja apmeklēt bez Rīgas Sociālā dienesta nosūtījuma, savukārt šobrīd visiem dienas centru klientiem un viņu likumiskajiem pārstāvjiem jāvērsas Rīgas Sociālajā dienestā pie sociālā darbinieka darbā ar ģimenēm ar bērniem, kurš individuāli izvērtē katras ģimenes vajadzības pēc pakalpojuma saņemšanas un pieņem lēmumu par atbilstošāku pakalpojuma piešķiršanu, izsniedzot nosūtījumu uz dienas centru. Tādējādi katram dienas centra klientam tiek piesaistīts un nodrošināts optimālākais, viņa vajadzībām atbilstošākais pakalpojums.

2012. gadā dienas centru sociālie darbinieki aktualizēja jautājumu par iespēju bērniem nodrošināt centros siltas pusdienas, jo lielākā daļa no klientiem atzina, ka ģimenēs trūkst materiālu līdzekļu, lai nodrošinātu ēdināšanu skolā, kā rezultātā, bērni, izsalkuma sajūtas ietekmē, nevar koncentrēties pilnvērtīgam mācību procesam un ikdienas aktivitātēm. Lai apmierinātu klientu pamatvajadzības pēc ēdiena, no 2013. gada pavasara Rīgas pašvaldības budžeta iespēju robežās plānots rast iespējas bērniem darba dienās pēc skolas dienas centros saņemt pilnvērtīgu silto maltīti.

Dienas aprūpes centri bērniem

Dienas aprūpes centrs - nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju un iemaņu attīstību, izglītošanu un saturīgu brīvā laika pavadīšanas iespēju Rīgas pilsētas pašvaldības bērniem un viņu ģimenēm. Tiek sniegtas dažādu speciālistu individuālās un grupu konsultācijas, kā arī atbalsts bērnu vecākiem, organizējot atbalsta un pašpalīdzības grupas.

Dienas aprūpes centra uzdevumi un sniegtie pakalpojumi:

- ◆ saturīgu brīvā laika aktivitāšu nodrošināšana interešu, sociālo un radošo prasmju pilnveides nodarbībās;
- ◆ bērna pamatvajadzību un aprūpes nodrošināšana (ēdināšana, higiēnas pakalpojumi, apģērba mazgāšana, apģērba, apavu izsniegšana/maiņa, primārā veselības aprūpe);
- ◆ dažādu speciālistu (sociālā darbinieka, psihologa, klīniskā psihologa, psihoterapeita, sociālā pedagoga, pedagoga u.c.) individuālo un grupu konsultāciju sniegšana;
- ◆ sociālās uzvedības korekcijas programmu bērniem ar uzvedības traucējumiem realizēšana;
- ◆ bērnu sociālās iekļaušanās skolu sistēmā veicināšana;
- ◆ atbalsta grupu un pašpalīdzības grupu vecākiem organizēšana un vadīšana.

2012. gadā dienas aprūpes centra pakalpojumus saņēma 243 bērni, kuriem bija Rīgas Sociālā dienesta nosūtījums pakalpojuma saņemšanai. Pakalpojuma saņēmēju skaits salīdzinājumā ar 2011. gadu ir palielinājies par 11 %, jo 2012. gadā pakalpojuma sniegšanu uzsāka Latvijas Sarkanā Krusta dienas aprūpes centrs „Stropiņš”.

2012. gadā pakalpojumu nodrošināja piecas līgumorganizāciju iestādes:

- ◆ nodibinājuma „Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas Diakonijas centra” Atbalsta centri bērniem un ģimenēm „Roku rokā” (Līksnas iela 13) un „Sirdsgaisma” (Ziepju iela 13);
- ◆ SIA „Bērnu oāze” Konsultatīvais dienas centrs „Torņakalns” (Biešu iela 6);
- ◆ reliģiskās organizācijas „Pestīšanas armija” Dienas aprūpes centrs „Patvērums” (Bruņinieku iela 10a);
- ◆ Latvijas Sarkanā Krusta dienas aprūpes centrs „Stropiņš” (Slokas iela 161).

12. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši Dienas aprūpes centra pakalpojumu, un Dienas aprūpes centra pakalpojumam no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izlietotais finansējums

Dienas aprūpes centra nosaukums	Vietu skaits 2012. gadā	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
		2010	2011	2012
ACBĢ „Roku rokā”	28	62	66	61
ACBĢ „Sirdsgaisma”	25	43	45	65
KDC „Torņakalns”	25	96	72	57
DAC „Patvērums”	10	42	36	20
DAC “Stropiņš”	25	-	-	40
DC „Sv.Nikolajs”	-	45	-	-
Kopā	113	288	219	243
Izlietotie finanšu līdzekļi Ls	-	145 154	131 833	143 737

Dienas aprūpes centru apmeklējuma galvenie iemesli ir krīzes situācija ģimenē; psiholoģiska rakstura problēmas – zems pašvērtējums, uzmanības deficīta sindroms, emocionāla vardarbība, u.c.; nepieciešamība pēc sociālpedagoģiskās korekcijas (vājas sekmes, skolas kavējumi, pedagoģiskā ielaistība u.c.); sociālo kontaktu trūkums; socializēšanās problēmas; saturīgas brīvā laika pavadīšanas iespēju trūkums; sociālo prasmju un iemaņu trūkums; nepietiekoša aprūpe ģimenē (izsalkums, netīrība, trūcīgs apģērbs).

2012. gadā dienas aprūpes centru pakalpojumu ietvaros bērni attīstīja sociālās iemaņas, saskarsmes prasmes, tai skaitā, adekvātas konfliktu risināšanas prasmes attiecībās ar ģimenes locekļiem, vienaudžiem un pedagogiem, kā arī saturīgi pavadīja brīvo laiku, piedaloties dažādās nometnēs, sacensībās un tematiskos pasākumos. Saņemot dienas aprūpes centru pakalpojumus, uzlabojušās bērnu sekmes izglītības iestādēs, attīstītas prasmes darboties vienotā komandā, mazinājušās konfliktsituācijas starp bērniem un viņu ģimenes locekļiem, iegūti jauni draugi.

Sociālie pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem

Saskaņā ar Sociālās palīdzības administrēšanas informatīvās sistēmas (SOPA) datiem Rīgas Sociālajā dienesta redzeslokā ir 1808 bērni ar funkcionāliem traucējumiem, no kuriem sociālā darba pakalpojumu 2012. gadā ir saņēmuši 336 bērni un viņu ģimenes locekļi. Sociālā darba pakalpojumus 2012. gadā nodrošinājuši 10 sociālie darbinieki, kuri specializējušies darbā ar ģimenēm, kurās ir bērns ar funkcionāliem ierobežojumiem.

Sociālo darbinieku uzdevumi darbā ar ģimenēm ar funkcionālajiem ierobežojumiem:

- ◆ sniegt individuālās konsultācijas un psiholoģisko atbalstu;
- ◆ informēt par iespējam saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību;
- ◆ izvērtēt ģimenes vajadzības pēc atbilstošākā sociālā pakalpojuma veida;
- ◆ organizēt ģimenei nepieciešamo sociālo pakalpojumu saņemšanu, sadarbojoties ar organizācijām, ar kurām ir noslēgti sadarbības līgumi par pašvaldības finansētajiem sociālajiem pakalpojumiem.

Rīgas pašvaldība bērniem ar funkcionālajiem ierobežojumiem un viņu ģimenēm nodrošina sekojošus sociālos pakalpojumus:

- ◆ īslaicīgā sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā;
- ◆ sociālās aprūpes pakalpojumi personas dzīvesvietā;
- ◆ sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personas dzīvesvietā.

Lai saņemtu sociālos pakalpojumus, bērna likumiskajam pārstāvim ir jāvēršas dzīvesvietai tuvākajā Rīgas Sociālā dienesta teritoriālajā centrā pie sociālā darbinieka darbā ar ģimenēm, kurās aug bērns ar funkcionāliem ierobežojumiem. Klients aizpilda iesniegumu, norādot nepieciešamo pakalpojumu un funkcionālo traucējumu apstiprinošu dokumentāciju. Sociālais darbinieks apmeklē klientu dzīvesvietā, izvērtē klienta pašaprūpes spējas un vajadzības, kā arī ģimenes locekļu līdzdarbības iespējas pakalpojuma

nodrošināšanā, aizpildot novērtēšanas karti. Sociālais darbinieks izvērtē pakalpojuma piešķiršanu, pamatojoties uz noteikto RD Labklājības departamenta 2012.gada 11.janvāra iekšējo noteikumu Nr. DL-12-3-nts „Sociālo pakalpojumu bērniem ar funkcionēšanas ierobežojumiem saņemšanas kārtība Rīgas pilsētas pašvaldībā” kārtību.

Izvērtējot pieprasītā pakalpojuma nepieciešamību, sociālais darbinieks piesaista Rīgas Sociālā dienesta ergoterapeitu, kurš veic fiziskās vides novērtējumus klienta dzīvesvietā, atkarības pakāpi ikdienas aktivitāšu veikšanai mājās un pēc nepieciešamības izglītības iestādē un sagatavo atzinumu, iekļaujot ziņas par klienta funkcionēšanas līmeni un iespējamajiem risinājumiem fiziskās vides pielāgošanai.

Pēc pakalpojuma novērtēšanas, sociālais darbinieks pieņem lēmumu par klientam atbilstošākā sociālā pakalpojuma piešķiršanu un izsniedz nosūtījumu pakalpojuma saņemšanai.

Īslaicīgā sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem (Atelpas brīdis)

Īslaicīgās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā pakalpojums bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem ietver sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pasākumu kompleksu.

„Atelpas brīža” pakalpojuma mērķis ir nodrošināt īslaicīgo sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju institūcijā līdz 45 dienām gadā, kurā bērniem uztur, attīsta pašparūpes un sociālās prasmes, nodrošina saturīgu brīvā laika pavadīšanu, vienlaicīgi īslaicīgi atslogojot klientu piederīgos no aprūpes pienākumu pildīšanas.

Pakalpojums ietver - sociālā darbinieka, fizioterapeita, ergoterapeita, logopēda konsultācijas un sociālā aprūpētāja, medicīnas aprūpes darbinieku pakalpojumus.

2012. gadā īslaicīgu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņēma 24 bērni, kas ir par 7 bērniem mazāk nekā 2011. gadā. „Atelpas brīža” pakalpojumu Rīgas pašvaldības bērniem nodrošināja Valsts Sociālās aprūpes centra „Rīga” filiāle „Pļavnieki” un filiāle „Teika”.

Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā bērnam ar funkcionāliem ierobežojumiem un viņa ģimenei

Sociālās aprūpes pakalpojums ir pasākumu kopums, kas vērsts uz to personu pamatvajadzību apmierināšanu, kurām ir objektīvas grūtības sevi aprūpēt vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ.

Dienas aprūpes centri (turpmāk - DAC) – nodrošina bērnam ar kustību un/vai attīstības traucējumiem vecumam, veselības un funkcionālajam stāvoklim atbilstošu aprūpi, asistēšanu pašaprūpē un citās ikdienas aktivitātēs, kā arī izzinošu brīvā laika pavadīšanu. Atbilstoši interesēm un vajadzībām organizē dažādu speciālistu - sociālā darbinieka, psihologa, rehabilitologa, speciālā pedagoga, fizioterapeita - konsultācijas; radošās un interešu nodarbības, fiziskās aktivitātes.

2012. gadā trīs dienas aprūpes centros sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus nodrošināja:

◆ Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” atbalsta centrā „Asniņš” tika nodrošināta sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija pirmsskolas vecuma bērniem ar funkcionāliem traucējumiem. Tika organizētas nodarbības pašaprūpes iemaņu apguvei, intelektuālās un fiziskās attīstības veicināšanai. Bērniem bija iespēja saņemt logopēda un fizioterapeita konsultācijas.

◆ Biedrības „Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās”” dienas aprūpes centrā tiek nodrošināta bērna vecumam un veselības stāvoklim atbilstoša sociālā aprūpe, rehabilitācijas pakalpojumi – ergoterapija, logoterapija, mūzikas terapija, datora apmācība, tematiski pasākumi un brīvā laika pavadīšana, kā arī individuālās konsultācijas un sociālais darbs ar bērna ģimeni.

◆ Rīgas 3.speciālās skolas dienas aprūpes centrs „Torņakalna rūķi” nodrošināja sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus bērniem un jauniešiem līdz 24 gadu vecumam ar garīgās attīstības traucējumiem. Pakalpojuma ietvaros tika organizētas sociālā darbinieka, speciālā pedagoga, sociālā pedagoga un psihologa konsultācijas, interešu izglītība, mājsaimniecības un arodprasmju apguve, smilšu terapija, atbalsta pakalpojumi ģimenes locekļiem.

Savukārt vasaras mēnešos ģimenēm tika piedāvāts dienas aprūpes centra pakalpojums vasaras brīvlaikā. Pakalpojums paredzēts bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem, kuriem dienas aprūpes centra pakalpojums nepieciešams skolēnu brīvlaikā. 2012. gadā pakalpojumu nodrošināja Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””; Biedrības „Svētā Jāņa palīdzība” dienas aprūpes centrs „Saulsvece” un Valsts sociālās aprūpes centra „Rīga” filiāle „Teika.”

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi dzīvesvietā bērnam ar funkcionāliem ierobežojumiem un viņa ģimenei

Sociālās rehabilitācijas pakalpojums ir pasākumu kopums, kas vērsts uz sociālās funkcionēšanas spēju atjaunošanu vai uzlabošanu, lai nodrošinātu sociālā statusa atgūšanu un iekļaušanos sabiedrībā.

Agrīnās korekcijas programma ir paredzēta bērniem ar garīgās un fiziskās attīstības traucējumiem no dzimšanas līdz septiņu gadu vecumam – agrīni dzimušiem bērniem, bērniem ar dzemdību traumām, Dauna sindromu, cerebrālo trieku, hidrocefāliju, autismu un citām diagnozēm, kuru dēļ bērniem ir attīstības traucējumi.

2012. gadā agrīnās izglītošanas un audzināšanas programmu, ietverot mūzikas un spēļu terapiju, sociālās uzvedības un datora nodarbības, mākslas terapiju un vecāku izglītošanu, saņēma 32 bērni ar īpašām vajadzībām un viņu ģimenes. Pakalpojumu nodrošināja Biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”.

Individuālā rehabilitācijas plāna izstrādes pakalpojuma ietvaros tiek izstrādāts individuāls rehabilitācijas plāns bērnam ar funkcionāliem ierobežojumiem un viņu ģimenes locekļiem. Rehabilitācijas plāns ietver rehabilitologa, fizioterapeita, ģimenes ārsta, ergoterapeita, audiologopēda, psihologa, speciālā pedagoga, sociālā darbinieka un citu speciālistu bērna funkcionālā stāvokļa un sociālās situācijas novērtējumu, kā arī bērnam nepieciešamo konsultāciju, procedūru u.c., t.sk., vecāku atbalsta pasākumu kompleksu noteiktam laika periodam.

2012. gadā Biedrībā „Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās””, pakalpojumu saņēma 31 bērns, kas ir par 21 bērnu vairāk nekā 2011. gadā.

No 2012. gada rudens individuālā rehabilitācijas plāna izstrādes pakalpojumu uzsāka īstenot Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas novietne „Gaiļezers” un Primārās veselības aprūpes centrs „Ziepniekkalns”.

Individuālā sociālās rehabilitācijas programma – ģimenes tiek apmācītas bērnu aprūpē un rehabilitācijas nodrošināšanā mājās apstākļos, vecākiem tiek sniegts psiholoģiskais atbalsts, savukārt bērniem tiek nodrošināts rehabilitācijas pakalpojumu kopums (hidroterapija, fizioterapija, spēļu terapija u.c.).

2012. gadā pakalpojumu Biedrībā „Latvijas Bērniem ar Kustību Traucējumiem” saņēma 11 bērni un viņu ģimenes locekļi.

Bērnu paliatīvās aprūpes pakalpojumā ietilpst gan medicīniskā aprūpe un simptomu remdēšana, gan psiholoģisku, sociālu un garīgu vajadzību risināšana un apmierināšana, kas ļauj pacientam iespēju robežās justies maksimāli komfortabli.

2012. gadā paliatīvās aprūpes pakalpojumu saņēma 82 bērni un viņu vecāki. Kopumā 2012. gadā paliatīvās aprūpes pakalpojuma ietvaros tika sniegtas 2132 sociālā darbinieka konsultācijas un 1083 kapelāna konsultācijas.

Pakalpojumu nodrošināja Biedrība „Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība”, kas sniedza atbalstu neizārstējamiem un smagi slimiem bērniem un viņu ģimenēm, kā arī sērojošām ģimenēm pēc bērnu nāves.

2012. gadā Rīgas pašvaldībā tika uzsākta divu jaunu pakalpojumu bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem īstenošana: **sociālās rehabilitācijas un agrīnās intervences programma** un **sociālpsiholoģiskais pakalpojums – atbalsta grupas vecākiem**.

Sociālās rehabilitācijas un agrīnās intervences programma – atbalsta sistēma, kas sniedz sociālo, medicīnisko un pedagoģisko atbalstu ģimenēm, kuras audzina bērnus vecumā no 2 līdz 18 gadiem ar garīgās veselības traucējumiem. Pakalpojuma ietvaros sniegtas sociālā darbinieka, sociālā

pedagoga, speciālā pedagoga un psihologa individuālās konsultācijas, kā arī nodrošinātas atbalsta-izglītojošās grupas, radošās nodarbības, saturīga brīvā laika pavadīšana.

2012. gadā pakalpojumu saņēma 5 bērni un viņu ģimenes locekļi. Pakalpojumu nodrošināja Bērnu klīniskās universitātes slimnīca novietnē „Gaiļezers”.

Sociālpsiholoģiskais pakalpojumu - atbalsta grupas vecākiem, kuri audzina bērnus ar īpašām vajadzībām, priekšlaicīgi dzimušus bērnus vai vecākiem, kuri zaudējuši savus bērnus, kā arī šo vecāku ģimenes locekļiem, sniedzot atbalstu sarežģītā psihoemocionālā situācijā, veicinot personas psiholoģiskās un sociālās stabilitātes atgūšanu, palīdzot sadzīvot ar zaudējumu un veicinot cilvēkos savu spēku apzināšanos, izaugsmi un pašcieņu.

2012. gadā organizētas 19 atbalsta grupas. Pakalpojumu nodrošināja Biedrība „Apvienība ģimeņu atbalstam „Baltā zvaigzne””.

13. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši sociālos pakalpojumus bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem un pakalpojumiem izlietotais finansējums

Pakalpojums	Vietu skaits 2012. gadā	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
		2010	2011	2012
Dienas aprūpes centri:				
DAC „Asniņš”	6	14	12	7
DAC „Mēs esam līdzās”	20	35	32	29
DAC “Torņakalna rūķi”	10	-	-	14
DAC Valeo *	-	14	-	-
Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums vasaras brīvlaikā:				
Biedrība “Rīgas pilsētas “Rūpju bērns””	7	3	9	7
Biedrība “Svētā Jāņa palīdzība” DAC “Saulsvece”	3	5	-	2
VSAC Rīga filiāle “Teika”	4	-	-	1
Individuālā sociālās rehabilitācijas programma Biedrība “Latvijas bērniem ar kustību traucējumiem”	8	-	5	11
Īslaicīgā sociālā aprūpe (atelpas brīdis) VSAC “Rīga”	5	7	30	24
Individuālās rehabilitācijas plāna izstrādes pakalpojums:				
Biedrība “Rehabilitācijas centrs ”Mēs esam līdzās ””	nav noteikts	-	10	31
BKUS novietne “Gaiļezers”	nav noteikts	-	-	2
PVAC “Ziepiekkalns”	nav noteikts	-	-	-
Agrīnās korekcijas programma Biedrība “Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”	10	50	30	32
Sociālās rehabilitācijas un agrīnās intervences programma BKUS novietne “Gaiļezers”	15	-	-	5
Paliatīvā aprūpe biedrība “Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība”	nav noteikts	65	80	82
Atbalsta grupas vecākiem Biedrība “Apvienība ģimeņu atbalstam “Baltā zvaigzne””	nav noteikts	-	-	12
Kopā	88	192	219	259
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	-	72 318	131 833	131 807

* DAC „Valeo” 2010. gadā pārtraucis līgumattiecības

Rīgas pašvaldība turpina aktīvi attīstīt sociālā atbalsta sistēmu ģimenēm, kuras audzina bērnus ar funkcionāliem ierobežojumiem, budžeta iespēju robežās nodrošinot kvalitatīvus, pieejamus un daudzveidīgus sociālos pakalpojumus iespējami tuvāk ģimenes dzīvesvietai.

2012. gadā, salīdzinājumā ar 2011. gadu pieaugusi sadarbība ar jaunām līgumorganizācijām, kuras nodrošina sociālos pakalpojumus bērniem ar funkcionālajiem traucējumiem. 2012. gadā sociālos pakalpojumus saņēma 259 ģimenes ar bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem 11 organizācijās, ar kurām Labklājības departaments un Rīgas Sociālais dienests ir noslēdzis sadarbības līgumu.

Krīzes centri

***Krīzes centrs** - īslaicīga sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija, kurā tiek nodrošināta profesionāla psihosociālā un cita veida palīdzība krīzes situācijās nonākušām ģimenēm ar bērniem un bērniem.*

2012. gadā krīzes centra pakalpojumu nodrošināja trīs organizācijās:

- ◆ Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūrvienība „Marsa gatve” - pakalpojums bērniem no 2 līdz 18 gadiem un, sākot ar 2010. gada 8.februāri, pakalpojums ģimenēm ar bērniem, t.sk. tēviem ar bērniem (kopējais vietu skaits - 60);
- ◆ Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” Krīzes centrs bērniem un sievietēm „Māras centrs”- pakalpojums bērniem no 2 līdz 18 gadiem un sievietēm ar nepilngadīgiem bērniem (kopējais vietu skaits - 40);
- ◆ Nodibinājuma Sociālo pakalpojumu aģentūra Ģimenes krīzes centrs „Mīlgrāvis” – pakalpojums sievietēm ar nepilngadīgiem bērniem un sievietēm (kopējais vietu skaits - 12).

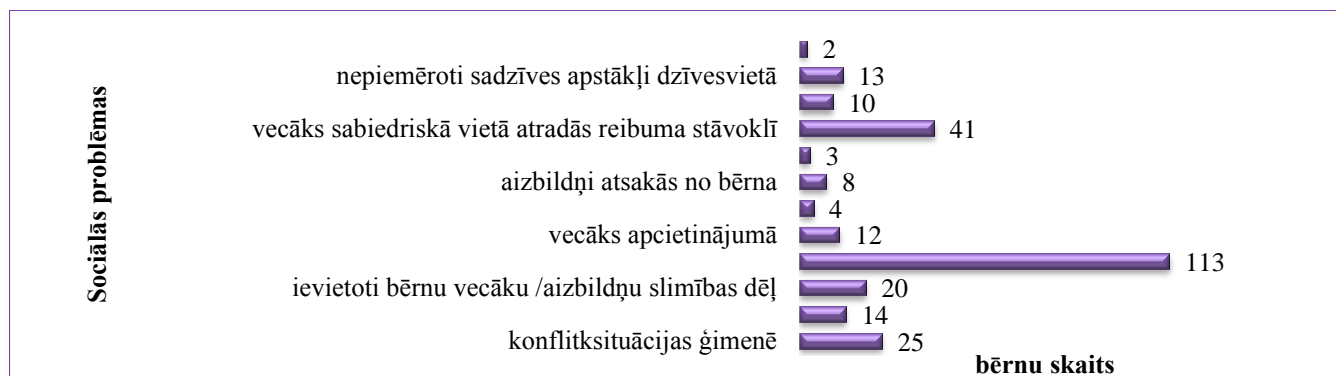
2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu par 37% pieaudzis krīzes centra pakalpojumu saņēmušo personu skaits (skat. 14.tabulu).

14. tabula. Personu skaits, kuras saņēmušas krīzes centra pakalpojumu

Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu	Gads		
	2010	2011	2012
Bērni no 2 līdz 18 gadiem	213	262	301
Pilngadīgas personas ar bērniem	278	247	400
t.sk. sievietes	111	101	154
t.sk. vīrieši	15	16	20
t.sk. bērni	152	130	226
Kopā	500	509	701
Budžetā piešķirtie finanšu līdzekļi, Ls	436 973	601 707	614 501

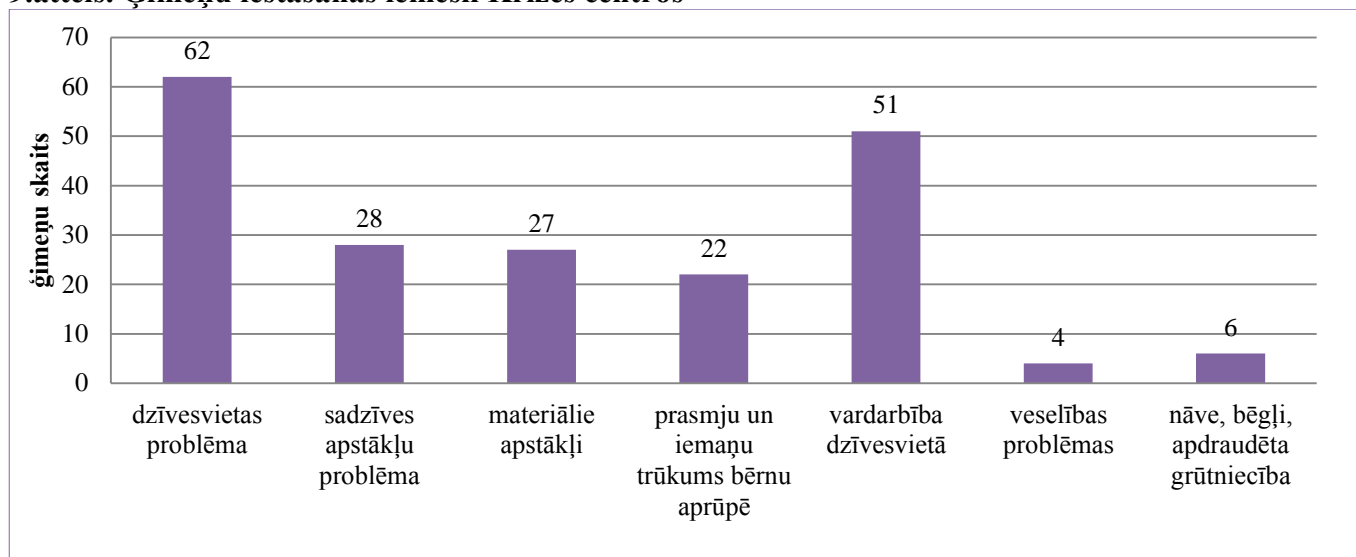
Bērni ievietoti krīzes centrā, jo cietuši no vardarbības ģimenē (tai skaitā, no pamešanas novārtā), vecāku atrašanās psihotropo vielu/alkohola reibumā sabiedriskās vietās, konfliktsituācijām ģimenē un nepilngadīgo klaiņošanas, kā arī īslaicīgi uzturējušies centrā vecāku un citu aprūpes personu slimības dēļ (skatīt 8.attēlu).

8.attēls. Bērnu iestāšanās iemesli Krīzes centros

Ģimenes ar bērniem krīzes centrā pēc palīdzības vērsušās ar šādām problēmām: dzīvesvietas problēma, sadzīves problēmas, t.i., šaura, gada aukstajā periodā dzīvošanai nepiemērota dzīvojamā platība, konfliktējošas attiecības ģimenē, partnera vardarbība, nepietiekamas prasmes un iemaņas bērnu aprūpē un sadzīves vadīšanā, nepietiekami materiālie resursi (nav patstāvīgu ienākumu, iztikas līdzekļu trūkums) (skatīt 9.attēlu).

9.attēls. Ģimeņu iestāšanās iemesli Krīzes centros

Salīdzinājumā ar 2011. gadu 2012. gadā galvenās tendences klientu ievietošanai krīzes centros nav mainījušās. Lai efektīvāk nodrošinātu sociālās rehabilitācijas procesu krīzes centrā, bērniem un ģimenēm ar bērniem tiek izstrādāts individuāls rehabilitācijas plāns, kuru sastāda un regulāri novērtē krīzes centra komanda: sociālais darbinieks, psihologs, sociālais rehabilitologs, sociālais aprūpētājs, audzinātājs un medicīnas aprūpes speciālists. Krīzes centra speciālisti aktīvi sadarbojas ar Rīgas Sociālo dienestu, izglītības iestādēm, ģimenes ārstiem, stacionāriem, bāriņtiesu, policiju un citām iesaistītajām institūcijām.

Konsultatīvie krīzes centri

Konsultatīvais krīzes centra pakalpojums nodrošina konsultatīvu profesionālu psiholoģisko un sociālā darba speciālistu palīdzību krīzes situācijā nonākušai personai (pārdzīvota vardarbība, pašnāvības domas, šķiršanās, tuva cilvēka nāve, pārdzīvoti nelaimes gadījumi). Šis pakalpojums nodrošina speciālistu atbalstu un palīdzību jebkurā diennakts laikā, līdz ar to, ikviena persona, kura vērsas pēc šāda veida palīdzības, var to saņemt nekavējoties. Diennakts krīzes tālruņa pakalpojumu sniedz Biedrība „Skalbes”. 2012. gadā kopumā sniegtas 7 955 zvanu konsultācijas, t.sk. 6 979 konsultācijas pieaugušiem, krīzes situācijā, 244 konsultācijas bērniem krīzes situācijā un 732 informatīvo zvanu konsultācijas. 2012. gadā sniegtas par 2306 zvana konsultācijām vairāk kā 2011. gadā un par 4 071 konsultāciju vairāk nekā 2010. gadā. Konsultāciju skaita pieaugums norāda par sniegtā pakalpojuma nepieciešamību un pieprasījumu iedzīvotāju vidū, kā arī liecina par to, ka personas arvien aktīvāk meklē speciālistu palīdzību dažādu problēmu risināšanai (skat.15.tabulu).

15. tabula. Konsultatīvā krīzes centra pakalpojums 2010. – 2012. gadā

Pakalpojuma veids	Personu skaits		
	2010	2011	2012
Krīzes tālruņa konsultāciju skaits	2875	4788	7223
Informatīvo zvanu skaits	1009	5649	732
Kopējais zvanu skaits	3884	5649	7955

Paralēli tam, ka ir pieejams bezmaksas bērnu un jauniešu uzticības tālrunis, salīdzinājumā ar 2011. gadu ir četrkārtšajiem sniegto krīzes konsultāciju skaits bērniem, kas liecina par šī pakalpojuma popularitāti bērnu un jauniešu vidū. Aktuālākās problēmas bērniem ir attiecību problēmas un piedzīvotā vardarbība, arī pašnāvības domas. Pieaugušajiem zvanu iemesls ir vientulība, psihiskas saslimšanas, pašnāvības domas, attiecību problēmas ar partneri. Informatīvo zvanu skaits ir samazinājies, galvenie jautājumi ir informācijas nepieciešamība par sociālo dienestu, bāriņtiesu, biedrībām, kā arī citu institūciju un praktizējošo sociālās sfēras profesionāļu piedāvātajiem pakalpojumiem un to pieejamību.

Diennakts krīzes tālruņa finansēšanai plānotais finansējums 2012. gadā bija Ls 15 672, pakalpojums ir sniegts paredzētajā apjomā.

Ārpusģimenes aprūpe

Ārpusģimenes aprūpe ir aprūpe, kas bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem tiek nodrošināta pie aizbildņa, audžuģimenē vai bērnu aprūpes iestādē.

Bērna tiesību un aizsardzību regulējošie normatīvie akti, kā arī Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums paredz, ka, nodrošinot bērnam ārpusģimenes aprūpi, prioritāri jāvērtē bērna iespējas augt ģimeniskā vidē un tikai tad, ja tas nav iespējams, bērnam nodrošināma institucionāla aprūpe.

Aizbildnība

Aizbildnis ir persona, kas iecelta vai apstiprināta Civillikumā noteiktajā kārtībā, lai nodrošinātu bērna tiesību un interešu aizsardzību. Aizbildnis aizvieto saviem aizbilstamajiem vecākus, kā arī pārstāv bērnu personiskajās un mantiskajās attiecībās.

Aizbildnība ir viens no ārpusģimenes aprūpes veidiem. Par aizbildni parasti tiek iecelts kāds no bērna tuvākajiem radniekiem. Ja starp nepilngadīgo radniekiem neatrodas spējīgi vai arī, ja spējīgie nevar uzņemties aizbildnību, vai ja viņus atlaiž no aizbildņu amata likumisku iemeslu dēļ, kā arī, ja nepilngadīgajiem nemaz nav radnieku, aizbildņus ieceļ bāriņtiesa no citu personu vidus.

Aizbildnība ir populārākais ārpusģimenes aprūpes veids, jo, bērnam paliekot bez vecāku gādības, bāriņtiesa, saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, pirmkārt apzina bērna radniekus un izvērtē iespēju kādam no radnieku vidus kļūt par bērna aizbildni. Bērnam aizbildnība ir labākais un saudzējošākais ārpusģimenes aprūpes veids, jo bērna turpmākā aprūpe turpinās tuvinieku ģimenē, bieži vien ierastā vidē, jo par aizbildņiem nereti kļūst vecvecāki. Aizbildnībā nodoto bērnu skaits ir ievērojami lielāks kā audžuģimenēs vai bērnu aprūpes iestādēs ievietoto bērnu skaits (skat.16. tabulu).

Audžuģimenes

Audžuģimene ir ģimene, kas bāreņiem vai bez vecāku gādības palikušam bērnam nodrošina aprūpi līdz brīdim, kamēr bērns var atgriezties savā ģimenē vai ja tas nav iespējams, tiek adoptēts vai viņam nodibināta aizbildnība.

2012. gadā Rīgas pašvaldībā no jauna audžuģimenes statuss tika piešķirts 11 ģimenēm un 2012. gada beigās Rīgā bija 56 audžuģimenes.

2012. gadā audžuģimenēs no jauna tika ievietoti 73 bērni, no tiem 37 bērni ievietoti Rīgas audžuģimenēs. 2012. gadā Rīgā un ārpus Rīgas kopumā 114 audžuģimenēs bija ievietots 191 Rīgas pašvaldības bērns, kas ir nedaudz mazāk kā 2011. gadā. Svarīgi ir turpināt attīstīt audžuģimeņu kustību popularizējot un veidojot izpratni par to iedzīvotāju vidū, kā arī organizējot atbalsta pakalpojumus audžuģimenēm, lai pēc iespējas vairāk bērniem būtu pieejams ārpusģimenes aprūpes pakalpojums ģimeniskā vidē, ja to nav iespējams nodrošināt bērnam paliekot tuvinieku ģimenē – aizbildnībā.

16. tabula. Ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu skaits

Ārpusģimenes aprūpes veids	2010	2011	2012
Aizbildnība	1311	1162	1136
Audžuģimene	142	194	191
Bērnu aprūpes iestāde (t.sk. bērnu skaits valsts sociālās aprūpes centros)	481	411	494

Materiālais atbalsts aizbildņiem

Aizbildnis saņem valsts noteiktos pabalstus:

◆ **valsts sociālo pabalstu** par katru aizbildnībā esošo bērnu - Ls 32 mēnesī. Ja par bērnu ir piešķirta pensija par apgādnieka zaudējumu, valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts apgādnieka zaudējuma gadījumā, uzturlīdzekļi no Uzturlīdzekļu garantiju fonda vai ģimenes valsts pabalsts, izmaksājamo pabalstu samazina par attiecīgo summu. Ja par bērnu invalīdu piešķirta piemaksa pie ģimenes valsts pabalsta, izmaksājamo pabalstu par piemaksas apmēru nesamazina;

◆ **atlīdzību par aizbildņa pienākumu pildīšanu** Ls 38 mēnesī. Atlīdzība nav atkarīga no aizbildnībā esošo bērnu skaita;

◆ **valsts sociālos pabalstus, kas paredzēti ģimenēm ar bērniem.**

Par katru otro un nākamo bērnu Rīgas pašvaldība, līdztekus valsts noteiktajai atlīdzībai par aizbildņa pienākumu pildīšanu, aizbildnim maksā aizbildņa atlīdzību Ls 38, tādējādi sniedzot lielāku materiālo atbalstu, ja ārpusģimenes aprūpē nonāk vairāki vienas ģimenes bērni.

2012. gada nogalē 1065 aizbildņu ģimenēs dzīvoja 1136 Rīgas pašvaldības bērni. Rīgas pašvaldības izlietotais finansējums aizbildņiem 2012. gadā bija Ls 77 086.

Materiālais atbalsts audžuģimenēm

Valsts atbalsts audžuģimenei:

◆ atlīdzība par audžuģimenes pienākuma pildīšanu - Ls 80 mēnesī (neatkarīgi no bērnu skaita audžuģimenē);

◆ ģimenes valsts pabalsts Ls 8 (par katru bērnu).

Rīgas pašvaldība papildus valsts noteiktajai atlīdzībai sniedz materiālu atbalstu audžuģimenēm, kurās ar Rīgas bāriņtiesas lēmumu ir ievietots bērns:

◆ Pabalsts bērna uzturam audžuģimenē – Ls 150 (par katru bērnu);

◆ Pabalsts apģērba un mīkstā inventāra iegādei - Ls 115 (vienu reizi gadā);

◆ Pašvaldības piešķirtā atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu audžuģimenei, kura ir deklarēta un dzīvo Rīgā un kuras audžuģimenē ar Rīgas bāriņtiesas lēmumu ievietots bērns – Ls 150 mēnesī.

Lai atbalstītu un turpmāk attīstītu audžuģimeņu kustību, ir jāsniedz ne tikai materiālais atbalsts, kas, protams, ir svarīgi, bet arī jāradā iespēja saņemt atbalstu un konsultācijas dažādās ar bērna aprūpi un audzināšanu saistītās situācijās, t.sk., krīzes situācijās jebkurā diennakts laikā. Audžuģimene uzņemas faktiski sveša bērna, kurš ir guvis dažāda veida psihoemocionālas un nereti fiziskas traumas, aprūpi, līdz ar to, svarīgi ir nodrošināt atbalsta pakalpojumus šai specifiskajai mērķa grupai. Ņemot vērā minēto, Rīgas pašvaldība 2012. gadā ieviesa jaunu sociālo pakalpojumu – „Sociālā atbalsta un konsultatīvā programma audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem”.

Atbalsts audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem

Rīgas pašvaldība sadarbībā ar nodibinājumu „Sociālo pakalpojumu aģentūra” no 2012. gada 1.jūnija kā pilotprojektu uzsāka jauna sociālā pakalpojuma „**Sociālā atbalsta un konsultatīvā programma audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem**” sniegšanu.

Pakalpojums tiek nodrošināts Rīgas pašvaldībā deklarētajām audžuģimenēm un audžuģimenēm ārpus Rīgas, kurās ir ievietoti Rīgas pašvaldības bērni, kā arī aizbildņu un adoptētāju ģimenēm, kurām Rīgas Sociālais dienests ir konstatējis pakalpojuma nepieciešamību.

Minētais pakalpojums nodrošināja diferencētu atbalsta sniegšanu audžuģimenēm, paredzot atsevišķu pakalpojuma grozu audžuģimenei ikdienas darba praksē, pakalpojumu grozu audžuģimenei uzsākot praksi, vai, ja tajā tiek ievietots jauns bērns, un atbilstošu pakalpojumu grozu audžuģimenei krīzes situācijā.

◆ Atbalsts audžuģimenēm ikdienas darba praksē nodrošina konsultācijas ar sociālo darbinieku, patronāžas pakalpojumu (audžuģimenes apsekojums dzīvesvietā), konsultatīvā un informatīvā tālruna pakalpojumu, dalību atbalsta grupās, bērna tikšanos ar bioloģisko ģimeni speciālista klātbūtnē, sociālā pedagoga konsultācijas, kā arī izglītojošo semināru audžuģimenēm un bērnu uzraudzību semināra norises laikā);

◆ Atbalsts jaunai audžuģimenei – tiek sniegts 6-12 mēnešus praksi uzsākot vai ievietojot ģimenē jaunu audzubērnu (3-6 mēnešus), kas papildus iepriekšminētajiem pakalpojumiem nodrošina arī psihologa pakalpojumus, lielāku pakalpojuma apjomu sociālā darbinieka konsultācijām, kā arī mentoru ģimeņu pakalpojumu (pieredzējušo audžuģimeņu atbalsts, padoms, pieredzes apmaiņa);

◆ Atbalsts audžuģimenei krīzes situācijā papildus nodrošina krīzes konsultācijas pakalpojumu audžuģimenes dzīvesvietā, un psihoterapeita pakalpojumus.

2012. gadā pakalpojums kopumā ir sniegts 115 audžuģimenēm (254 personām), jeb:

◆ audžuģimenei ikdienas darba praksē – 74 (78)ģimenēm (192 personām);

◆ audžuģimenei praksi uzsākot vai ievietojot jaunu bērnu – 21 (24)ģimenēm (34 personām);

◆ audžuģimenei krīzes situācijā – 20 ģimenēm (19) (28 personām).

Sociālā atbalsta un konsultatīvās programmas pakalpojumi aizbildņiem nodrošina sociālā darbinieka, psihologa konsultācijas, patronāžas pakalpojumu, konsultatīvā un informatīvā tālruņa pakalpojumu, psihoterapeita pakalpojumu, krīzes konsultāciju dzīvesvietā, dalību atbalsta grupās un bērnu emocionālās audzināšanas grupas. 2012. gadā pakalpojumu saņēma 31 aizbildņu ģimene (60 personas).

Sociālā atbalsta un konsultatīvās programmas pakalpojumi adoptētājiem nodrošina psihologa pakalpojumu gan adoptētājam, gan bērnam, psihoterapeita pakalpojumu, informatīvā tālruņa pakalpojumu un apmācību semināru. Tik plaša atbalsta pakalpojumu sistēma adoptētājiem līdz šim nav bijusi pieejama. Latvijā normatīvie akti paredz adopcijas noslēpumu, t.i. aizliegumu izpaust ziņas par adopciju bez adoptētāju piekrišanas un daudzi adoptētāji izvēlas saglabāt adopcijas faktu noslēpumā, jo sabiedrībā joprojām valda dažādi ar adopciju saistīti negatīvi stereotipi un adopcijas popularitāte kā arī izpratne par to pieaug ļoti lēnām. Ņemot vērā to, ka uzsāktais atbalsta pakalpojums ir jauns, kā arī to, ka dažkārt ģimenes, kuras būtu vēlējušās izmantot minēto pakalpojumu, tomēr to nesaņēma, jo izvēlējās saglabāt adopcijas noslēpumu, 2012. gadā atbalsta pakalpojumu saņēma tikai 2 adoptētāju ģimenes (6 personas).

Bērnu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas

Bērnu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija (bērnu nams) nodrošina bērnu bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu audzināšanu, vispusīgu attīstību un izglītību, sociālo un medicīnisko aprūpi, atbalstot centienus būt patstāvīgam, veicinot bērnu atgriešanos ģimenē un atbalstot bērnu nodošanu adopcijā, audžuģimenē vai aizbildnībā.

2012. gadā ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumu bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem sniedza Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra (turpmāk – RPBJC) 6 struktūrvienības ar 253 vietām un 7 līgumorganizāciju iestādes ar 186 vietām gada pirmajā pusē un 174 vietām otrajā pusgadā.

Vietu skaita samazinājums līgumorganizācijas saistīts ar to, ka 2012. gadā bērni prioritāri tika ievietoti ilgstošajā aprūpē RPBJC struktūrvienībās, kam par pamatu bija vairāki apsvērumi – gan pašvaldības līdzekļu lietderīga izmantošana, gan bērna dzīvesvietas saglabāšana esošajā pašvaldībā, ņemot vērā, ka pēc institucionālās aprūpes izbeigšanās, bērnam jāuzsāk patstāvīga dzīve Rīgas pašvaldībā, kā arī, lai radītu papildus labvēlīgus apstākļus iespējamai bērna un bioloģiskās ģimenes kontakta uzturēšanai. 2012. gada oktobrī par 12 vietām tika palielināts skaits ilgtermiņa korekcijas programmā pusaudžiem ar uzvedības traucējumiem, jo attiecībā uz šo programmu pieprasījums bija lielāks nekā piedāvājums.

2012. gadā turpinās 2011. gadā ieviestā RPBJC struktūrvienību specializācija, t.i., ģimenes aprūpes modelis struktūrvienībās „Ziemeļi” un „Imanta”, Jauniešu mājas modelis struktūrvienībās „Apīte” un „Ezermalas” un programma „Ilgtermiņa sociālās korekcijas un rehabilitācijas programma pusaudžiem ar sociālās uzvedības novirzēm” struktūrvienībā „Ilga”.

Līgumorganizācijas, kuras sniedz ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu Rīgas bērniem:

◆ Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Bērnu oāze” (pakalpojums divās vietās - Biešu iela 6, Rīgā un Ludzas novadā Lauderu pag.) (vietu skaits 55);

- ◆ Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Bērnu oāze”, ilgtermiņa korekcijas programma pusaudžiem ar uzvedības traucējumiem - Ludzas novadā Lauderu pagastā un Rēzeknes novadā Mākoņkalna pagastā (vietu skaits 28, no 01.10.2012. vietu skaits 40)
- ◆ Nodibinājums „Fonds Grašu bērnu ciemats” – Cesvainē, Madonas pagastā (vietu skaits 20) ;
- ◆ Ventspils novada bērnu nams „Stikli” (vietu skaits 34);
- ◆ Irlavas bērnu nams – patversme (līdz 30.06.2012., vietu skaits 8, no 01.07.2012. vietu skaits 2);
- ◆ Bērnu sociālās aprūpes centrs „Zīles” (līgums līdz 30.06.2012., vietu skaits 6);
- ◆ Biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” (pakalpojums SOS bērnu ciematā Īslīcē un SOS bērnu ciematā Valmierā), (vietu skaits 12);
- ◆ Valsts sociālās aprūpes centrs „Rīga” filiāle „Rīga” un „Pļavnieki” (vietu skaits 23).

17. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši pakalpojumu un Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā piešķirtie finanšu līdzekļi

Gads	Bērnu skaits, kuri saņēmuši pakalpojumu		Budžetā piešķirtie finanšu līdzekļi (Ls)	
	Pašvaldības bērnu namos	Līgumorganizāciju bērnu namos	Pašvaldības bērnu namos	Līgumorganizāciju bērnu namos
2010	420	266	2 110 904	963 511
2011	319	260	2 077 689	884 360
2012	351	242	2 058 835	767 379

2012. gadā pašvaldības bērnu namā ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu saņēma par 32 bērniem vairāk nekā iepriekšējā gadā. Lai netiktu šķirti vienas ģimenes bērni, 2011. gadā RPBJC uzsāka pāreju uz ģimenes tipa aprūpi, kas, paredz, ka vienā grupā dzīvo dažāda vecuma un dzimuma bērni. Šāda modeļa izveides rezultātā tika samazināts vietu skaits grupās, jo ģimenes grupā ir vieta arī galvenajai aprūpes personai (sociālajam darbiniekam/audzinātājam) un tas kopā ar bērniem risina sadzīvē bieži sastopamas situācijas, veicina bērnu iesaisti lēmumu pieņemšanā un pašaprūpē. Ģimenes modeļa ieviešanas rezultātā 2011. gadā pašvaldības bērnu nama pakalpojumu saņēma ievērojami mazāks skaits bērnu nekā 2010. gadā. 2012. gadā šis skaitlis ir palielinājies, jo primāri bērni tika ievietoti pašvaldības bērnu namā, līdz ar to mazāk ir izmantoti līgumorganizāciju pakalpojumi un likumsakarīgi - samazināts finansējuma apjoms līgumorganizāciju bērnu namiem.

18. tabula. Bērnu izstāšanās iemesli no bērnu namiem 2010. - 2012. gadā

	2010	2011	2012
Atgriezušies pie vecākiem	34	25	31
Adoptēti	23	29	31
Nodoti aizbildnībā	15	11	15
Nodoti audzināšanā audžuģimenēs	34	23	22
Uzsākuši patstāvīgu dzīvi	51	55	53
Cits iemesls	8	3	23
Kopā	166	165	175

Pēdējos trīs gados ir vērojama tendence pieaugt adoptēto bērnu skaitam, kā arī salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, ir pieaudzis ģimenēs atgrieztu bērnu skaits. Audžuģimenēs ievietoto bērnu skaits pēdējos divos gados nedaudz ir samazinājies, kā arī aizbildnībā nodoto bērnu skaitam nav vērojama tendence pieaugt, kas liecina, ka bērnu ārpusģimenes aprūpes nodrošināšanā joprojām nozīmīga loma ir bērnu namiem. Pieaudzis to bērnu skaits, kuru izstāšanās iemesla norādīts „cits iemesls”, kas izskaidrojams ar to, ka vairākiem bērniem izvērtēts un piešķirts atbilstošāks pakalpojums, vai beidzies piešķirtais bērnu nama pakalpojums:

- ◆ 7 bērniem piešķirts valsts sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums;
 - ◆ 2 jauniešiem piešķirts grupu dzīvokļa pakalpojums;
 - ◆ izstājušies 10 jaunieši, kuri uz vecāku iesnieguma pamata saņēma pakalpojumu „Ilgtermiņa korekcijas programma pusaudžiem ar uzvedības traucējumiem” SIA „Bērnu oāze” un RPBJC struktūrvienībā „Ilga”.
- 5 gadījumos jaunieši veiksmīgi pabeidza programmu un atgriezās ģimenē, 5 gadījumos neizveidojās sadarbība ar vecākiem, un jauniešiem pakalpojums tika pārtraukts;
- ◆ 4 gadījumos bērni pārvietoti uz krīzes centru.

Ievērojams bērnu skaits, kuri 2012. gadā saņēma bērnu nama pakalpojumu bija vecumā no 2 - 4 gadiem, taču ievērojami samazinās bērnu nama pakalpojumu saņēmumu bērnu skaits vecumā no 5 - 6 gadiem. Tas ir izskaidrojams ar to, ka bērniem jaunākajā vecumā ir salīdzinoši vieglāk atrast citas ārpusģimenes aprūpes formas (audžuģimene, aizbildnība), kā arī vairāk bērni nonāk adopcijas procesā, līdz ar to, bērnu nama pakalpojumu saņēmumu bērnu skaits ir liels, taču bērni institūcijā neuzturas ilgstoši.

Lielākais bērnu īpatsvars, kuri nonāk bērnu namos, ir vecumā no 7 - 15 gadiem. Būtiski ir tas, ka bērni, kuri atrodas minētajā vecuma grupā, bieži vien ir jau pārņēmuši tās nelabvēlīgās sociālās vides uzvedības normas, kādā ir ilgstoši atradušies, līdz ar to, šai vecuma grupai ir grūtāk piemērot ārpusģimenes aprūpes formas ģimeniskā vidē. Nereti šādiem pusaudžiem piemērojama ir ilgstošas uzvedības korekcijas programma, un pieprasījums pēc tās arvien pieaug. Ilgstošas korekcijas programmu bērnu nama bērniem un bērniem no sociāli nelabvēlīgām ģimenēm jau sesto gadu sniedz SIA „Bērnu Oāze” Ludzas novada Lauderu pagastā un Zilupes novada Mākoņkalna pagastā, un, kopš 2011. gada septembra, RBJC struktūrvienība „Ilga”.

Sociālais darbs ar bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās

2012. gada 5.janvārī stājās spēkā Labklājības departamenta iekšējie noteikumi Nr.DL-12-2-nts „Kārtība, kādā tiek nodrošināts sociālā darba process darbā ar bāreņiem un bez vecāku gādības palikušu bērnu, kurš ir ārpusģimenes aprūpē un pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās”, kuri nosaka vienotu kārtību, kādā notiek sociālais darbs ar bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem (turpmāk – bāreņiem), kurš ir ārpusģimenes aprūpē, 6 mēnešus pirms bāreņa pilngadības sasniegšanas, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās un līdz pilngadīga bāreņa 24 gadu vecumam. Kārtība paredz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas (turpmāk – ārpusģimenes aprūpes institūcija) un RSD obligāti veicamās darbības darbā ar bāreņiem un pilngadīgu sasniegušu bāreņiem, kas līdz šim nebija noteiktas. Kārtības mērķis – nodrošināt atbalstu un pārraudzīt, vai jaunieši pēc ārpusģimenes aprūpes pakalpojuma saņemšanu uzsāk patstāvīgu dzīvi un nepieciešamības gadījumā sniegt sociālā darbinieka konsultācijas, piesaistīt ģimenes asistentu vai sniegt citu pašvaldības atbalstu, lai jaunieši iemācītos dzīvot patstāvīgi.

2012. gadā sociālo darbu ar pilngadīgiem bāreņiem veica 10 RSD sociālie darbinieki (6 sociālajiem darbiniekiem strādāja tikai ar mērķa grupu pilngadīgie bāreņi).

2012. gadā sociālo darbinieku redzeslokā bija 1 047 pilngadīgi bāreņi (vidēji 1 darbiniekam bija 105 klientu lietas). No minētajiem 1 047 pilngadīgiem bāreņiem sociālais darbs ar gadījumu tika veikts ar 240 bāreņiem, t.sk., ar 138 bāreņiem, kuriem pirms pilngadības sasniegšanas bijuši aizbildņi, 96 bāreņiem, kuriem beigusies ārpusģimenes aprūpe institūcijā un ar 6 bāreņiem, kuri pirms pilngadības sasniegšanas dzīvoja audžuģimenē.

807 gadījumos, pēc pilngadīgo bāreņu sociālās situācijas izvērtēšanas, tika konstatēts, ka sociālo darbu ar gadījumu nav nepieciešamības uzsākt, kas nozīmē, ka jaunieši pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanās ir spējīgi dzīvot patstāvīgi bez sociālā darbinieka regulāra atbalsta, t.sk. 520 no minētajiem bāreņiem pirms pilngadības sasniegšanas bijuši aizbildnībā, 278 – ārpusģimenes aprūpes institūcijā un 9 – dzīvoja audžuģimenē.

Tāpat ar 117 pilngadīgiem bāreņiem 2012. gadā nav veikts aktīvs sociālais darbs ar gadījumu, jo šīs personas dzīvo ārpus Rīgas. 2012. gadā no jauna reģistrētas 89 pilngadīgo bāreņa lietas (skat.19. tabulu).

19. tabula. Rīgas Sociālā dienesta sociālo darbinieku darbs ar bāreņiem 2012. gadā

Darbinieki, kas strādā ar Bāreņiem	Klientu lietu skaits												
	Aktīvas*	Neaktīvas*	Noslēgtas*	Klientu lietu skaits kopā, kad veikts sociālais darbs ar	t.sk. klientu lietas bāreņiem no audžuģimenes	t.sk. klientu lietas bāreņiem no aizbildnības	t.sk. klientu lietas bāreņiem no ārpusģimenes aprūpes	2012.gadā no jauna reģistrētas klientu lietas	Sociālo situāciju izvērtēšanas, kad nav uzsākts sociālais darbs	t.sk. bāreņi no audžuģimenes	t.sk. bāreņi no aizbildnības	t.sk. bāreņi no ārpusģimenes aprūpes institūcijas	Ārpus Rīgas dzīvojošie bāreņi*
10	86	96	58	240	6	138	96	89	807	9	520	278	117
Klientu skaits kopā 2012.gadā				1047									

*dati 2013. gada 1.janvārī

Bāreņim, kuram beigusies ārpusģimenes aprūpe jāspēj pašam uzsākt patstāvīgu dzīvi – īrēt dzīvokli, atrast darbu, veikt pašaprūpi, turpināt mācības u.t.t.. Šīm sociālajām prasmēm jābūt apgūtām jau ārpusģimenes aprūpes institūcijā, aizbildņa ģimenē vai audžuģimenē.

Rīgas Sociālā dienesta sociāliem darbiniekiem, veicot sociālo darbu, ir jāattīsta pilngadīgo bāreņu sociālās prasmes, kuri tās nav apguvuši, atrodoties ārpusģimenes aprūpē. Sociālo prasmju un pilngadīgo bāreņu motivēšana ir jāveic ar jauniešiem, kuriem bieži vien nav attiecīga izglītība vai prasmes, kas nepieciešamas darba atrašanai, tie neorientējas daudzajos normatīvajos aktos un tiem nepieciešamas juridiskās konsultācijas (piemēram, dzīvokļa rindas jautājumu risināšanā, īres līguma sastādīšanā un citās lietās). Daļa šo personu, saskaroties ar dzīves realitāti, veic likumpārkāpumus.

Ir problēmas, kuras nav atkarīgas no pilngadīgo bāreņu sociālajām prasmēm un kuru risināšanā neieciešams pilnveidot starpinstitucionālo sadarbību. Viena no šādām problēmām pilngadīgajiem bāreņiem ir mājokļa jautājuma risināšana, jeb grūtības atrast īrējamu telpu. Ņemot vērā valstī esošo bezdarba līmeni, pilngadīgiem bāreņiem arī ir problēmas ar nodarbinātību un profesionālās izglītības iegūšanu.

Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām

Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā

Sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā saņem personas, kuras dzīvo vienas vai ar šo personu kopā dzīvojošie ģimenes locekļi vecuma, veselības stāvokļa vai nodarbinātības dēļ nevar nodrošināt tai nepieciešamo aprūpi.

Rīgas pašvaldība sniedz šādus sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā:

- ◆ aprūpe mājās;
- ◆ silto pusdienu piegāde mājās;
- ◆ pakalpojums „Drošības poga”;
- ◆ pavadoņa - asistenta pakalpojums.

2012. gadā sociālās aprūpes pakalpojumus personas dzīvesvietā kopumā saņēmušas 5 203 personas. Minēto pakalpojumu nodrošināšanai, t.sk. aprūpes mājās, silto pusdienu piegādes mājās pakalpojuma, pakalpojuma „drošības poga”, pavadoņa-asistenta pakalpojuma nodrošināšanai un materiālajam atbalstam aprūpes mājās nodrošināšanai, 2012. gadā kopumā izlietoti Ls 3 293 254 (skat. 5. tabulu).

Pakalpojumu saņēmēju skaits 2012. gadā (5 203) salīdzinājumā ar 2011. gadu (4 683) par 520 personām jeb 11% lielāks, kā arī izlietotais finansējums 2012. gadā (Ls 3 293 254) par Ls 564 646 jeb 21% lielāks nekā 2011. gadā (Ls 2 728 608).

2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu ir pieaudzis aprūpes mājās un pakalpojuma „drošības poga” saņēmēju skaits. Saistībā ar sociālās aprūpes pakalpojumu saņēmēju regulāru vajadzību pārvērtēšanu un iespēju produktu piegādi un ēdiena pagatavošanu nodrošināt aprūpes mājās pakalpojuma ietvaros, 2012. gadā pakalpojumu „silto pusdienu piegāde mājās” (1015) saņēma par 69 personām jeb 7% mazāk nekā 2011. gadā (1084).

Arī pavadoņa - asistenta pakalpojumu 2012. gadā (126) salīdzinājumā ar 2011. gadu (162) saņēma par 36 personām jeb 38% mazāk personas. Šī tendence ir skaidrojama ar to, ka saskaņā ar Invaliditātes likumu no 2011. gada 1.janvāra personām ar I grupas redzes invaliditāti ir iespēja saņemt valsts pabalstu par asistenta izmantošanu. Līdz ar to minētā valsts pabalsta saņēmējiem nav nepieciešamība saņemt pašvaldības atbalstu pavadoņa - asistenta pakalpojuma nodrošināšanā.

2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu vislielākais ir aprūpes mājās pakalpojuma un pabalsta aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanai saņēmēju skaita pieaugums kopā par 512 personām jeb 11%, kā arī šim mērķim izlietotā finansējuma pieaugums par Ls 558 088 jeb 24%.

Tāpat vērojama tendence, ka aprūpējamo personu pašaprūpes spējas samazinās, līdz ar to aprūpes mājās pakalpojuma ietvaros personai nepieciešams nodrošināt lielāku aprūpes stundu skaitu. 2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu klientu skaits ar noteikto 1. aprūpes līmeni (līdz 4 stundām nedēļā) ir palielinājies par 45 personām jeb 6%, ar 2. līmeni (līdz 6 stundām nedēļā) - palielinājies par 35 personām jeb 3%, ar 3. līmeni (līdz 12 stundām nedēļā) – palielinājies par 284 personām jeb 23% un ar 4. aprūpes līmeni (līdz 35 stundām nedēļā) – palielinājies par 248 personām jeb 30%. Minētās tendences var skaidrot ar pensijas vecuma personu un personu ar invaliditāti/prognozējamu invaliditāti skaita palielināšanos un iedzīvotāju veselības stāvokļa pasliktināšanos (saskaņā ar VSAA datiem Rīgā 01.01.2012. salīdzinājumā ar 01.01.2011. bija par 1998 pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti vairāk, bet 01.01.2013. salīdzinājumā ar 01.01.2012. – par 859 minētajām personām vairāk).

Ņemot vērā 2011. un 2012. gada tendences, prognozējams, ka arī 2013. gadā saglabāsies aprūpes mājās pakalpojuma saņēmēju skaita un apjoma pieaugums.

20. tabula. Sociālās aprūpes pakalpojumu dzīvesvietā saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2010	2011	2012
Personu skaits	4144	4678	5203
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	2 004 858	2 728 633	3 293 254

Aprūpe mājās

Aprūpe mājās nodrošina personas pamatvajadzību apmierināšanu, palīdzību mājas darbu veikšanā un personiskajā aprūpē personām, kurām ir objektīvas grūtības aprūpēt sevi vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ.

Aprūpes mājās nepieciešamības izvērtēšanu veic Rīgas Sociālā dienesta sociālā darba speciālists, aizpildot personas vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtēšanas karti, kurā tiek noteikts personai nepieciešamās aprūpes līmenis atbilstoši personas pašaprūpes spējām un aktivitātēm, kuras tā nevar veikt pati (skat. 21. tabulu).

21. tabula. Aprūpes mājās pakalpojuma apjoms

Aprūpes līmenis	Sniegtā pakalpojuma ilgums nedēļā
I	Aprūpe nepieciešama līdz 4 stundām nedēļā
II	Aprūpe nepieciešama līdz 6 stundām nedēļā
III	Aprūpe nepieciešama līdz 12 stundām nedēļā
IV	Aprūpe nepieciešama līdz 35 stundām nedēļā

2012. gadā Rīgas pašvaldība aprūpes mājās pakalpojumu nodrošināja 3604 personām, pērkot pakalpojumu no 6 līgumorganizācijām - SIA “Aprūpes birojs”, SIA “Mājas aprūpe”, biedrības “Latvijas Sarkanais Krusts”, biedrības “Latvijas Samariešu apvienība”, biedrības “Svētā Jāņa palīdzība”, SIA „Mentamed” par kopējo summu Ls 2 489 002.

Materiālais atbalsts aprūpes nodrošināšanai mājās

Rīgas pašvaldība paredz arī alternatīvu aprūpes mājās pakalpojumu nodrošināšanas veidu, kad aprūpi mājās veic klienta izvēlēta privātpersona, un pašvaldība sniedz materiālu atbalstu aprūpējamajai personai aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanai (ja atsevišķi dzīvojoša pensijas saņēmēja ienākumi nepārsniedz Ls 165 mēnesī). 2012. gadā materiālo atbalstu aprūpes nodrošināšanai mājās saņēma 1431 personas par kopējo summu Ls 392 115.

Salīdzinot aprūpes mājās pakalpojuma un materiāla atbalsta aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanai saņēmēju skaitu, var konstatēt, ka ir saglabājusies iepriekšējo gadu tendence, t.i. ievērojami vairāk aprūpējamās personas izvēlas saņemt aprūpes mājās pakalpojumu (72%) nevis materiālu atbalstu ģimenes locekļiem šāda pakalpojuma nodrošināšanai (28%).

22. tabula. Pakalpojums „Aprūpe mājās”

	2010**	2011	2012
Pakalpojums „Aprūpe mājās”	2 756	3 175	3 604
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	1 420 123	1 978 448	2 489 002
Materiālais atbalsts aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanai	1 193	1 348	1 431
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	248 590	344 580	392 115
Kopā*	3 949	4 523	5 035
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	1 668 713	2 323 028	2 881 116

* Aprūpes mājās un materiālā atbalsta aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanai saņēmējiem var būt mainījies finansējuma saņemšanas veids, tādēļ personas, kuras ir uzskaitītas abās grupās, kopējā statistikā ir skaitītas vienu reizi.

** 2009. gada decembrī veikts avansa maksājums par 2010. gada janvārī sniegto aprūpes mājās pakalpojumu.

Pakalpojums „Drošības poga”

Pakalpojums „Drošības poga” nodrošina nepārtrauktas saziņas iespējas, informatīvu atbalstu un palīdzību 24 stundas diennaktī personām, kurām vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ pastāv risks nonākt bezpalīdzības stāvoklī.

2012. gadā pakalpojumu „drošības poga” Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” Mājas neatliekamā izsaukuma dienests, un pakalpojums „Drošības poga” piešķirts 372 personām par kopējo summu Ls 37 625.

23. tabula. Pakalpojuma „Drošības poga” saņēmēji

	2010	2011	2012
Pakalpojuma saņēmēju skaits	227	311	372
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	22 264	31 467	37 625

Pakalpojums „Silto pusdienu piegāde mājās”

Silto pusdienu piegādi mājās nodrošina personām, kuras fiziska vai garīga rakstura traucējumu dēļ pašas nevar pagatavot siltu ēdienu, kā arī tām personām, kuras sadzīves apstākļu dēļ to nevar pagatavot.

2012. gadā pakalpojumu „silto pusdienu piegāde mājās” 1015 Rīgas pašvaldības personām nodrošināja SIA „Aleks un V” par kopējo summu Ls 369 969.

24. tabula. Pakalpojuma „Silto pusdienu piegāde mājās” saņēmēji

	2010	2011	2012
Pakalpojuma saņēmēju skaits	957	1084	1015
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	304 115	366 718	369 969

Pavadoņa-asistenta pakalpojums

Pavadoņa-asistenta pakalpojums nodrošina fizisku un informatīvu atbalstu personām, kurām fiziska vai garīga rakstura traucējumu dēļ ir apgrūtināta pārvietošanās ārpus mājokļa, apmeklējot valsts vai pašvaldības iestādes un organizācijas sadzīves jautājumu risināšanai.

2012. gadā pavadoņa-asistenta pakalpojums piešķirts 126 personām par kopējo summu Ls 4545. Pakalpojumu nodrošināja SIA „Pirmais Patronāžas Serviss”.

25. tabula. Pavadoņa-asistenta pakalpojuma saņēmēji

	2010	2011	2012
Pakalpojuma saņēmēju skaits	199	162	126
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	9766	7421	4545

Dienas centri pilngadīgām personām

Dienas centri (turpmāk – DC) ir pakalpojums, kas rada iespēju personai attīstīt sociālās prasmes, izglītoties un saturīgi pavadīt brīvo laiku. DC palīdz cilvēkiem veidot sociālos kontaktus, gūt atbalstu, mudina iesaistīties dažādās individuālās, grupas un kopienas aktivitātēs. Klienti lielā mērā ir paši aicināti veidot DC aktivitāšu saturu, piedalās to organizēšanā un apzina citus, kam ir nepieciešams sociāls atbalsts. Iespēja piedalīties DC aktivitātēs ir jebkurai pilngadīgai personai, bet īpaši aicināti ir tuvākajā kopienā dzīvojošie iedzīvotāji (t.sk. personas, kuras sasniegušas pensijas vecumu, personas ar invaliditāti, personas, kuras nav nodarbinātas, kā arī citas pilngadīgas personas). DC darbojas pēc brīvā apmeklējuma principa. Šo centru apmeklēšanai klientam nav nepieciešams RSD nosūtījums.

DC pakalpojuma ietvaros tiek organizētas individuālās un grupu nodarbības (kognitīvo spēju uzturēšanai/attīstīšanai, fizisko aktivitāšu, radošās, interešu u.c. nodarbības speciālistu vadībā), informatīvi-izglītojošie pasākumi (lekcijas, ekskursijas, kultūras pasākumi u.c.). DC klientiem pieejamas sociālā darbinieka un citu speciālistu (piemēram, psihologa, fizioterapeita u.c.) konsultācijas, kā arī tiek sniegti atbalsta pakalpojumi tuviniekiem (konsultācijas, atbalsta, izglītojošās grupas u.c.). Tāpat vairākos DC tiek attīstīta sadarbība un atbalsta sniegšana kopienas nevalstiskajām organizācijām (iespēju robežās nodrošināta iespēja izmantot DC telpas u.tml.).

2012. gadā Rīgā darbojās 9 DC, t.sk. 7 RSD struktūrvienības, 2 – līgumorganizāciju iestādes.

2012. gadā DC pakalpojumus pilngadīgām personām sniedza:

- ◆ Rīgas Sociālā dienesta DC „Ķengarags”;
- ◆ Rīgas Sociālā dienesta DC „Ābeļzars”;
- ◆ Rīgas Sociālā dienesta DC „Kamene”;
- ◆ Rīgas Sociālā dienesta DC „Ābeļzieds”;
- ◆ Rīgas Sociālā dienesta DC „Rīdzene”;
- ◆ Rīgas Sociālā dienesta DC „Vecmīlgrāvis”;
- ◆ Rīgas Sociālā dienesta DC „Kastanis”;
- ◆ Latvijas Neredzīgo biedrības „Strazdumuižas Dienas centrs”;
- ◆ Biedrības „Latvijas Sieviešu invalīdu asociācijas „Aspazija” DC „Aspazija”.

2012. gadā DC pakalpojumu saņēma 2 333 personas. DC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2012. gadā bija Ls 154 656.

2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu DC apmeklētāju skaits ir pieaudzis par 12%. Savukārt DC apmeklējumu skaits minētajā laika periodā ir palielinājies par 14%.

26. tabula. Dienas centri

	2010	2011	2012
Dienas centru skaits	8*	9	9
Klientu skaits	2 201	2 082	2 333
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	136 141	122 579	154 656

*2009. gada nogalē tika apvienoti 3 RSD DC, kā arī 2010. gadā DC pakalpojums pirktis no 2 nevis 3 NVO

Pieaugot darbspējīgo nestrādājošo klientu skaitam RSD, vairākos DC tiek veidotas **atbalsta grupas bezdarbniekiem**, turklāt šiem cilvēkiem ir iespēja saņemt arī citus DC piedāvātos pakalpojumus. Atbalsta grupas bezdarbniekiem tiek organizētas ar mērķi atbalstīt bezdarbniekus, motivēt apgūt jaunas prasmes, piedalīties nodarbinātību veicinošos pasākumos un iekļauties darba tirgū, kā arī palīdzēt risināt dažādas sadzīves situācijas (vairāk informācijas skat. sadaļā Nodarbinātības jautājumu koordinācija).

Dienas aprūpes centri personām ar demenci

Dienas aprūpes centri personām ar demenci (turpmāk - DAC) ir pakalpojums, kas dienas laikā nodrošina sociālo aprūpi. DAC mērķis ir iespēju robežās uzturēt un attīstīt klientu sociālās prasmes un nodrošināt saturīgu brīvā laika pavadīšanu, bet vienlaicīgi atslogot arī klientu piederīgos no aprūpes pienākumu veikšanas, radot iespēju pilnvērtīgi atgriezties darba tirgū.

DAC pakalpojuma saņemšanai klientam nepieciešams RSD izsniegts nosūtījums.

DAC pakalpojuma ietvaros tiek nodrošināta klientu uzraudzība, nepieciešamības gadījumā palīdzība pašaprūpē, organizētas nodarbības (kognitīvo spēju uzturēšanai/attīstīšanai, mūzikas, mākslas, kustību terapijas u.c. nodarbības speciālistu vadībā), kultūras pasākumu apmeklēšana, sociālā darbinieka, ergoterapeita, fizioterapeita, psihologa u.c. speciālistu konsultācijas, kā arī atbalsta pakalpojumi (konsultācijas, atbalsta grupas u.c.) klientu tuviniekiem.

2012. gadā Rīgā darbojās 3 DAC (kopā 60 vietas), no kuriem 1 – DAC „Ozolaine” (20 vietas) – RSD struktūrvienība; 2 – SIA „Bērnu oāze” DAC „Oāze” (20 vietas) un biedrības „Dzintarkrasta serviss” DAC „Liepa” (20 vietas) – līgumorganizāciju DAC.

2012. gadā DAC pakalpojumu saņēma 86 personas, kas salīdzinājumā ar 2011. gadu nav būtiski mainīties, savukārt apmeklējumu skaits ir palielinājies par 5%, kas norāda uz DAC pakalpojuma nepieciešamību klientiem. DAC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2012. gadā bija Ls 119 502.

27. tabula. Dienas aprūpes centri personām ar demenci

	2010	2011	2012
Dienas aprūpes centru personām ar demenci skaits	3	3	3
Klientu skaits	88	94	86
Izlietotie finanšu līdzekļi Ls	116 704	121 219	119 502

Apkopojot informāciju par DC/DAC pilngadīgām personām pakalpojumu, secināms, ka pieaug pieprasījums pēc minētajiem pakalpojumiem un ar esošajiem resursiem DAC pakalpojumu lielākam klientu skaitam nav iespējams nodrošināt. Tāpat, lai nodrošinātu DC/DAC pieejamību pēc iespējas tuvāk pakalpojumu saņēmēju dzīvesvietai, ir nepieciešams izveidot DC Rīgas Zemgales priekšpilsētā, Kurzemes rajonā, kā arī Vidzemes priekšpilsētā, bet DAC personām ar demenci Rīgas Latgales un Vidzemes priekšpilsētās.

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personām ar garīga rakstura traucējumiem

Dienas aprūpes centri personām ar garīga rakstura traucējumiem (turpmāk – DAC) nodrošina uzturēšanos DAC pilnu darba dienu, ēdināšanu, kā arī organizē izglītojošas, sociālo prasmju un darba iemaņu apguves nodarbības.

DAC pakalpojuma ietvaros tiek organizētās nodarbības (rokdarbi, radošās darbnīcas, konditoreja, klūgu pīšana, mūzika, dzīves mācība u.c.), brīvā laika aktivitātes (ekskursijas, izstāžu un koncertu apmeklēšana u.c.). Tāpat arī DAC speciālisti sniedz konsultācijas klientu ģimenēm par pedagogijas, sociālajiem un tiesiskajiem jautājumiem, organizē atbalsta un izglītojošās grupas tuviniekiem un atbalsta personām.

Rīgā ir 9 DAC (245 vietas), 7 no tiem personām ar garīgās attīstības traucējumiem (200 vietas), 2 – personām ar garīgās veselības traucējumiem (45 vietas). Rīgas pilsētas pašvaldība minētos pakalpojumus pērk no 5 līgumorganizācijām (biedrības Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”, nodibinājuma „Fonds KOPĀ”, SIA „Sociālās rehabilitācijas un aprūpes centrs „Saule””, biedrības „Atbalsta grupa personām ar garīgās veselības traucējumiem un to piederīgajiem „Gaismas stars””, biedrības „Svētā Jāņa palīdzība”). DAC pakalpojuma saņēmēju skaits 2012. gadā bija 300 rīdzinieki, un visas vietas bija aizpildītas. 2012. gadā DAC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietoti Ls 542 954 (skat.28. tabulu).

28. tabula. Personu skaits, kuras saņēmušas DAC pakalpojumu, un DAC pakalpojumam no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izlietotais finansējums

DAC nosaukums	Vietu skaits 2012. gadā	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
		2010	2011	2012
DAC „Cerību ligzda”	35	47	40	40
DAC „Cerību māja”	26	36	37	33
DAC „Cerību sala”	12	19	17	14
DAC „Cerību tilts”	24	28	28	28
DAC „Mēness māja”	14	18	16	15
DAC „Saule” un DAC „Saule „Ezera filiāle””	76	95	89	90
DAC „Kopā”	13	16	17	16
DAC „Gaismas stars”	25	47	36	36
DAC „Saulesvece”	20	33	27	28
Kopā	245	339	307	300
Izlietotie finanšu līdzekļi Ls	-	521 283	537 928	542 954

Specializētās darbnīcas

Specializētās darbnīcas nodrošina speciālistu atbalsts personām ar garīga rakstura traucējumiem darba prasmju un iemaņu attīstīšanai.

2012. gadā Rīgas pilsētas pašvaldībā tika nodrošinātas 3 veidu specializētās darbnīcas:

- ◆ galdniecības;
- ◆ šūšanas;
- ◆ veļas mazgāšanas.

Specializēto darbnīcu pakalpojums ietver pakalpojuma saņēmēju uzraudzību, ēdināšanu, sociālā darbinieka konsultācijas, darba prasmju un iemaņu attīstīšanu, ko nodrošina speciālisti.

Rīgas pilsētas pašvaldība specializēto darbnīcu pakalpojumu pērk no 2 līgumorganizācijām (kopā 28 vietas):

- ◆ Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” specializētajā galdniecības darbnīcā „Skaida” ir nodrošinātas 8 vietas;
- ◆ Nodibinājuma „Fonds KOPĀ” specializētajā šūšanas un veļas mazgāšanas darbnīcā ir nodrošinātas 20 vietas.

2012. gadā specializēto darbnīcu pakalpojumu saņēma 35 personas, t.sk.12 personas - galdniecības darbnīcā un 23 personas – šūšanas un veļas mazgāšanas darbnīcās. Specializēto darbnīcu pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2012. gadā Ls 67 586 (skat. 29. tabulu).

29. tabula. Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu, un pakalpojumam izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Specializētās darbnīcas nosaukums	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
	2010	2011	2012
Specializētās darbnīcas „Skaida” pakalpojums – galdniecības prasmju un iemaņu attīstīšana	13	11	12
Specializētās darbnīcas pakalpojums – šūšanas un veļas mazgāšanas prasmju un iemaņu attīstīšana	21	22	23
Pakalpojuma saņēmēju skaits	34	33	35
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls Specializētās darbnīcas pakalpojums – šūšanas un veļas mazgāšanas prasmju un iemaņu attīstīšana	67 549 Ls	66 860 Ls	67 586 Ls

Grupu mājas (dzīvokļi)

Grupu māja (dzīvoklis) ir pastāvīgās uzturēšanās mītne, kurā personas ar garīga rakstura traucējumiem zinošu profesionāļu vadībā attīsta savas patstāvīgās dzīves iemaņas. Grupu dzīvoklī nodrošina mājokli un atbalstu sociālo problēmu risināšanā personām ar garīga rakstura traucējumiem, kurām ir objektīvas grūtības dzīvot patstāvīgi, bet nav nepieciešama atrašanās ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Galvenais grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma darbības mērķis ir veicināt klienta sociālo prasmju attīstīšanu līdz līmenim, lai persona varētu uzsākt patstāvīgu dzīvi ārpus grupu mājas (dzīvokļa). Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņem arī tādas personas ar garīga rakstura traucējumiem, kurām psihosociāla palīdzība un aprūpe būs nepieciešama pastāvīgi (tomēr ne tik lielā apmērā kā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā), tādēļ šīm personām grupu mājā (dzīvoklī) tiek nodrošināta pastāvīga dzīvesvieta.

Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma sniedzēju speciālistu galvenie uzdevumi darbā ar klientiem:

- ◆ sniegt atbalstu un padomu;
- ◆ mācīt konkrētas sociālās prasmes;
- ◆ apkopot informāciju par klientu;
- ◆ sekmēt nodarbinātību un patstāvību orientēties savā sociālajā apkārtnē;
- ◆ palīdzēt plānot finanses, brīvo laiku;
- ◆ nepieciešamības gadījumā sniegt atbalstu pašaprūpē.

Vairākumā gadījumu pārceļšanās uz grupu māju (dzīvokli) palīdz klientam kļūt patstāvīgākam, stimulē vēlmi dzīvot pilnvērtīgi, attīsta spēju uzņemties atbildību par saviem lēmumiem un rīcību.

2012. gada Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotāji grupu mājās (dzīvokļa) pakalpojumu varēja saņemt 7 grupu mājās (dzīvokļos) personām ar garīga rakstura traucējumiem ar kopējo vietu skaitu 101 - piecās grupu mājās (dzīvokļos) Rīgā (87 vietas), divās - ārpus Rīgas lauku vidē (14 vietas). Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu pašvaldība pērk no 5 līgumorganizācijām (Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, nodibinājuma „Fonds KOPĀ”, SIA „Bērnu oāze”, biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”, Camphill nodibinājuma „Rožkalni”).

2012. gadā grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņēma 104 personas ar garīga rakstura traucējumiem. Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumam izlietotais pašvaldības budžeta finansējums 2012. gadā bija Ls 171 511 (skat. 30.tabulu).

30. tabula. Personu skaits, kuras saņēmušas grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu, un pakalpojumam izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Grupu mājas (dzīvokļa) nosaukums	Vietu skaits 2012. gadā	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
		2010	2011	2012
Rīgas pilsētas teritorijā				
Grupu māja (dzīvoklis) Slimnīcas ielā 2	24	24	25	24
Grupu māja (dzīvoklis) „Šūpoles” Platā ielā 9	13	14	15	13
Grupu māja (dzīvoklis) „Mēness māja” Putnu ielā 6	14	16	14	14
Grupu māja (dzīvoklis) Biešu ielā 6	12	16	14	13
Grupu māja (dzīvoklis) Maskavas ielā 221	24	16	24	28
Ārpus Rīgas				
Grupu māja (dzīvoklis) „Rožkalni” Rencēnu pagastā, Burtnieku novadā	2	2	2	2
Grupu māja (dzīvoklis) „Oāze” Lauderu pagastā, Zilupes novadā	12	12	14	10
Kopā	101	111	108	104
Izlietotie finanšu līdzekļi Ls	-	159 549	175 802	171 511

Tomēr grupu mājā (dzīvoklī) nereti ir problēmas, kuras saistītas ar klienta nevēlēšanos sadarboties ar speciālistiem, kā arī klientu atkarības problēmas. Lielākā problēma grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma sniegšanā ir klientu motivēšana pastāvīgai nodarbinātībai. Grupu dzīvokļu pakalpojuma sniedzējiem ir grūtības motivēt klientus strādāt algotu darbu un no šiem ienākumiem veikt samaksu par mājokli (dzīvojamās telpas, virtuves un koplietošanas telpu ekspluatācijas izdevumi). Grupu dzīvokļu klienti labāk izvēlās būt RSD sociālās palīdzības, t.sk. dzīvokļa pabalsta saņēmēji, jo lielākā daļa no algotā darbā gūtajiem ienākumiem nepieciešami izdevumu par mājokli apmaksai. 2011. gadā tika veikta grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma saņēmēju nodarbinātības analīze. 85% no klientiem nestrādāja algotu darbu, bet 59% no šiem klientiem atzina, ka būtu motivēti uzsākt strādāt algotu darbu, ja pašvaldība palīdzētu segt daļu no maksas par mājokli.

Lai veicinātu grupu dzīvokļa klientu motivāciju iesaistīties darba tirgū, kas ir būtisks faktors patstāvīgas dzīves uzsākšanai, RD 04.09.2012. saistošajos noteikumos Nr.184 „Rīgas pilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un samaksas kārtība” (stājās spēkā 14.11.2012.) tika noteikts, ka grupu dzīvokļa pakalpojuma saņēmējiem, kuri mācās vai strādā, vai apmeklē specializēto darbnīcu personām ar garīga rakstura traucējumiem, maksa par mājokli tiek noteikta atbilstoši minēto pakalpojumu izmaksām, bet nepārsniedzot Ls 30 mēnesī. Pārējo samaksas par mājokli daļu sedz pašvaldība. Līdz ar to vairāk līdzekļu no algotā darba, t.sk. arī strādājot nepilnu darba laiku, paliek klienta rīcībā, kas viņus motivē iekļauties darba tirgū. 2012. gada novembrī minēto pašvaldības atbalstu saņēma 11 (12% no kopējā klientu skaita), bet 2012. decembrī jau 18 grupu dzīvokļu klienti (19% no kopējā klientu skaita).

Par grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma nepieciešamību personu ar garīga rakstura traucējumiem sociālās integrācijas veicināšanā liecina, tas, ka patstāvīgu dzīvi ārpus grupu mājas (dzīvokļa) 2012.gadā uzsākuši 6 grupu mājas (dzīvokļa) klienti jeb 6% no visiem klientiem. Tāpat saskaņā ar minētā pakalpojuma sniedzēju izvērtējumu sociālās rehabilitācijas rezultātā laika posmā līdz 2 gadiem vēl 48 klienti jeb 46%, saņemot nepieciešamo atbalstu dzīvesvietā, varētu uzsākt patstāvīgu dzīvi ārpus grupu mājas (dzīvokļa).

Tā kā 2011. gadā aktualizējās pieprasījums pēc sociālā pakalpojuma „atelpas brīdis” pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem (pakalpojums ietver personas ar garīga rakstura traucējumiem īslaicīgu sociālo aprūpi institūcijā, t.sk. uzraudzību, saturīgu brīvā laika pavadīšanu, speciālistu

konsultācijas, vienlaicīgi uz noteiktu laiku atslogojot ģimenes locekļus no aprūpes un uzraudzības pienākumu veikšanas), tad 2012. gada nogalē pašvaldība uzsāka finansēt šādu pakalpojumu vienai personai līdz 30 dienām kalendārajā gadā. 2012. gadā pakalpojumu saņēma 2 personas par kopējo summu Ls 626.

Salīdzinājumā ar 2011. gadu 2012. gadā būtiski nav mainījies pakalpojumu personām ar garīga rakstura traucējumiem pašvaldības finansēto vietu un pakalpojumu saņēmēju skaits. Tomēr, ņemot vērā tendenci par pieprasījuma pēc DAC pakalpojuma pieaugumu, pašvaldībai būtu nepieciešams finansēt lielāku DAC pakalpojuma vietu skaitu. Tāpat nepieciešams izveidot grupu dzīvokli personām ar psihiskās veselības traucējumiem), kā arī palielināt vietu skaitu specializētajās darbnīcās.

Citi sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām ar invaliditāti

Personas ar invaliditāti ir viena no sociāli mazaizsargātākajām iedzīvotāju grupām, kuras dalībniekiem piedalīšanās dažādos sabiedrības procesos ne vienmēr ir iespējama. Būtiski ir censties novērst šķēršļus, kas rodas personām ar invaliditāti, rast viņām iespēju būt neatkarīgām un mazināt nepieciešamību pēc palīdzības pašaprūpē. Pēdējos gados Rīgas pašvaldība ir centusies apzināt un izprast cilvēku ar invaliditāti vajadzības un problēmas. Iespēju robežās tās tiek risinātas, attīstot personām ar invaliditāti nepieciešamos pakalpojumus, piemēram, tiek sniegti aprūpes pakalpojumi mājās, pašvaldības finansēti transporta pakalpojumi, tiek ierīkoti speciāli pielāgoti dzīvokļi sociālajās dzīvojamās mājās, kā arī risināts vides pieejamības jautājums personas dzīvesvietā.

2012. gadā tika uzsākts projekts ar apvienību „Apeironi”, lai palīdzētu cilvēkiem ar invaliditāti atrast savām interesēm, fiziskām spējām un profesionālām prasmēm piemērotu darbu. Projekta īstenošanas laikā 89 personas saņēma konsultācijas, izglītojošu informāciju, motivējošu atbalstu un atsevišķas praktiskas apmācību nodarbības, kuru mērķis bija saistīts ar darba atrašanu. Pozitīvi, ka 10 cilvēki iekārtojās pastāvīgā darbā, tādējādi ceļot gan savas dzīves kvalitāti un laužot sabiedrībā pastāvošos stereotipus, gan apliecinot sevi kā vērtīgus darbiniekus konkrētos uzņēmumos, sniedzot sakaru operatora, pavāra, apkopēja, skolotāja u.c. pakalpojumus.

Transporta pakalpojumu apmaksa personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās

Sociālās integrēšanās iespēju veicināšanai Rīgas pilsētas pašvaldība personām ar invaliditāti, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās un kuras nevar pārvietoties ar sabiedrisko transportu, papildus valsts pabalstam transporta izdevumu kompensēšanai piešķir līdzekļus transporta pakalpojumu apmaksai (turpmāk - transporta pakalpojumu apmaksa).

Ņemot vērā personu ar invaliditāti vajadzības, tiek nodrošināta iespēja saņemt apmaksu par dažādiem transporta pakalpojumiem:

- ◆ specializētais autotransports (mikroautobuss) - Ls 200 gadā;
- ◆ vieglais taksometrs - Ls 200 gadā;
- ◆ apmaksa degvielas iegādei personiskajam autotransportam - Ls 200 gadā;
- ◆ transporta pakalpojums hroniskas nieru mazspējas slimniekiem, kuriem nepieciešama hemodialīze – līdz Ls 50 mēnesī;
- ◆ papildu transporta pakalpojumu apmaksa personām, kuras ir sociāli aktīvas (mācās vai strādā) – Ls 15 mēnesī;
- ◆ papildu transporta pakalpojumu apmaksa personām, kuras apmeklē institūcijas sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās, medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanai – līdz Ls 50 gadā.

Transporta pakalpojumu apmaksu 2012. gadā saņēma 4149 personas un šim mērķim tika izlietoti Ls 694 699 no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta. Salīdzinājumā ar 2011. gadu samaksas transporta pakalpojumiem saņēmēju skaits 2012. gadā palielinājies par 219 personām jeb 6%, kā arī par Ls 63 897 jeb 10% palielinājies izlietotais finansējums (skat.5. tabulu).

Šo tendenci var skaidrot ar personu ar invaliditāti skaita palielinājumu Rīgā. Saskaņā ar VSAA datiem Rīgā uz 2013. gada 1. janvāri (45 929) bija par 1566 personām ar invaliditāti jeb 3,5% vairāk nekā uz 2012. gada 1. janvāri (44 363).

Ņemot vērā to, ka Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas atzinums par medicīnisko indikāciju noteikšanu speciāli pielāgota vieglā automobiļa iegādei un valsts sociālā pabalsta transporta izdevumu kompensēšanai invalīdiem, kuriem ir apgrūtināta pārvietošanās, saņemšanai (uz kura pamata tiek piešķirta samaksa transporta pakalpojumiem Rīgā), tiek izsniegts īpaši smagas invaliditātes gadījumos, jāsecina, ka Rīgā palielinās personu skaits ar smagu invaliditāti.

31. tabula. Transporta pakalpojumu apmaksu saņēmušo personu skaits un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Transporta pakalpojumu apmaksu saņēmušo personu skaits	Finansējums Ls
2010	3204	499 073
2011	3930	630 802
2012	4149	694 699

Salīdzinot pēdējo gadu datus, var secināt, ka personas ar invaliditāti Rīgas pilsētas pašvaldībā kļūst aizvien aktīvākas. Ar katru gadu palielinās papildus transporta pakalpojumu apmaksas saņēmēju skaits, mācību iestādes, darbavietas un citu institūciju apmeklēšanai. 2012. gadā papildus apmaksu saņēma 581 persona jeb 14% no visiem transporta pakalpojuma apmaksas saņēmējiem. No visiem papildu apmaksas saņēmējiem 155 personas jeb 27% apmaksu izmantoja darbavietas apmeklēšanai (Ls 15 mēnesī), 148 personas jeb 26% - izglītības iestāžu apmeklēšanai (Ls 15 mēnesī), 405 personas jeb 70% - institūciju sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās, medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanai (Ls 50 gadā). Kopā šim mērķim izlietotais finansējums 2012. gadā ir Ls 64 729. Salīdzinājumā ar 2011. gadu (500) papildu apmaksas saņēmēju skaits 2012. gadā (581) ir palielinājies par 81 personu jeb 16% (skat. 32. tabulu).

32. tabula. Papildu transporta pakalpojumu apmaksu saņēmušās personas

Gads	Mācību iestāžu apmeklēšanai – Ls 15/ mēnesī	Darba vietas apmeklēšanai - Ls 15/ mēnesī	Citu institūciju apmeklēšanai - līdz Ls 50 / gadā	Kopā
2010	97	107	210	414
2011	118	126	256	500
2012	148	155	405	581

2012. gadā no visiem transporta pakalpojumu apmaksas saņēmējiem (4149) 53% izmantoja speciālā autotransporta pakalpojumus, 32% - taksometra pakalpojumus, bet 16 % degvielas apmaksu personīgajam autotransportam (skat.33. tabulu).

33. tabula. Transporta pakalpojumu apmaksas saņēmušo personu skaita sadalījums pa transporta pakalpojumu veidiem

Gads	Speciālā autotransporta (mikroautobusa) pakalpojums	Taksometra pakalpojums	Degvielas apmaksas	Transporta pakalpojums hroniskas nieru mazspējas slimniekiem, kuri saņem hemodialīzi*	Vienreizējie braucieni*
2010	1808	1074	387	19	839
2011	2251	1228	536	24	1205
2012	2212	1 329	659	22	1 050

*pakalpojumu saņēmēji izmanto tabulas pirmajās trijās ailēs minētos transporta pakalpojumu veidus

2012. gadā no visiem transporta pakalpojumu apmaksas saņēmējiem (4149) 15% ikdienā izmanto riteņkrēslu (skat.34. tabulu).

34. tabula. Transporta pakalpojumu apmaksas lietotāju skaits, kuri pārvietojas riteņkrēslā

Gads	Personu skaits
2010	724
2011	677
2012	613

Lai noskaidrotu vai Rīgas pilsētas pašvaldības piešķirtā transporta pakalpojumu apmaksa (turpmāk – pakalpojums) sasniedz mērķi, uzlabojot pakalpojuma saņēmēju sociālās integrācijas iespējas, kā arī pakalpojuma saņēmēju viedokli par pakalpojuma nodrošināšanas kvalitāti, laika periodā no 2012. gada decembra līdz 2013. gada 31. martam Rīgas Sociālais dienests veica pakalpojuma saņēmēju aptauju.

Aptaujā piedalījās 786 personas, t.i. 25% no kopējā personu skaita, kuras ir saņēmušas pakalpojumu 2012. gadā. 29% respondenti saņēma speciālā autotransporta (mikroautobuss) pakalpojumu, 37% - vieglā taksometra pakalpojumu, bet 30% respondenti izmantoja degvielas apmaksas pakalpojumu personīgajam autotransportam. Savukārt 4% saņēma pakalpojumu kā personas, kurām nepieciešama hemodialīze.

Pakalpojuma saņēmēji visbiežāk izmantoja biedrības „Svētā Jāņa palīdzība”, SIA „Rīgas psihosociālā rehabilitācija”, SIA „Volente Deo” transporta pakalpojumu, kā arī radnieku, kaimiņu, paziņu sniegto transporta pakalpojumu.

Par transporta pakalpojumu nepieciešamību 48% respondentu norādīja, ka transporta pakalpojumi viņiem nepieciešami piecas reizes nedēļā, 25% - vienu reizi nedēļā, bet 27% respondentu transporta pakalpojumi nepieciešami retāk kā vienu reizi nedēļā.

80% respondentu norādīja, ka piešķirto apmaksu izmanto transporta pakalpojumiem, t.i. atbilstoši mērķim, bet 20% respondentu atzina, ka dažkārt transporta pakalpojumiem piešķirto apmaksu izmanto citiem mērķiem.

88% respondentu pakalpojumu izmanto ilgāk nekā 1 gadu. No šiem respondentiem 87% norādīja, ka pakalpojuma kvalitāte ir uzlabojusies. 2010. gadā respondenti pakalpojuma nodrošināšanu 5 ballu vērtējumā novērtēja ar vidējo atzīmi 3, bet 2012. gadā novērtējums ir 4 balles.

Vides pieejamība

Pēdējos gados ir pamanāmas daudzas pārmaiņas apkārtējā vidē. Tomēr cilvēkiem ar invaliditāti joprojām eksistē šķēršļi nepielāgotas vides dēļ. Lai palīdzētu risināt šo problēmu, kas ikdienā skar cilvēkus ar kustību traucējumiem, Rīgas dome jau 10 gadus piešķir finansējumu pacēlāju ierīkošanai dzīvojamās mājās, kurās dzīvo personas ar kustību traucējumiem, kā arī personām ar invaliditāti, kuras pārvietojas riteņkrēslos, 6 gadus ir iespēja saņemt pabalstu mājokļa pielāgošanai.

Pacēlāju ierīkošana dzīvojamās mājās

Pacēlāju ierīkošanas darbus koordinē Labklājības departaments sadarbībā ar RSD strādājošajiem ergoterapeitiem un sociālajiem darbiniekiem. Izvērtējot klientu individuālās funkcionālās vajadzības, kā arī ievērojot konkrētā projekta tehnisko sarežģītību, tiek meklēts optimālākais risinājums katrai personai individuāli. Arī situācijās, kad pacēlāju ierīkot šķiet tehniski neiespējami, tiek meklēti alternatīvi risinājumi, piemēram, mobilie pacēlāji.

Kopumā Rīgā ir uzstādīti un nodoti privātpersonu lietošanā 139 stacionārie un mobilie pacēlāji.

2012. gadā par pašvaldības līdzekļiem uzstādīti 7 pacēlāji par kopējo summu Ls 59 305 un 2 iepriekš uzstādīti pacēlāji pārvietoti no vienas adreses uz citu (skat.35. tabulu).

2012. gadā sadarbībā ar fondu „Ziedot” Rīgā uzstādīts jau otrais starpstāvu pacēlājs.

35. tabula. Ierīkoto pacēlāju skaits un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Ierīkoto pacēlāju skaits	Izlietotie līdzekļi, Ls
2010	8*	-
2011	11	32 477
2012	7 un 2*	59 305

*esošie pacēlāji pārvietoti no vienas adreses uz citu.

Pabalsts mājokļa pielāgošanai

Būtisks Rīgas pilsētas pašvaldības atbalsts neatkarīgas dzīves nodrošināšanā un dzīves kvalitātes uzlabošanā personām, kuras pārvietojas ritenkrēslā, ir pabalsta mājokļa pielāgošanai piešķiršana. 2012. gadā minētais pabalsts piešķirts 29 personām - kopējā summa ir Ls 43 250 (skat.36. tabulu).

Maksimālā iespējamā summa viena mājokļa pielāgošanai ir Ls 1 500. 2012. gadā vidēji vienai personai tika izlietota lielāka summa (vidēji Ls 1 491) nekā 2011.gadā (vidēji Ls 1 317), līdz ar to 2012. gadam plānotā finansējuma ietvaros bija iespējams veikt par 4 mājokļu pielāgošanām mazāk nekā 2011. gadā.

Lai minēto pabalstu varētu saņemt visas personas, kuru vajadzībām nepieciešama mājokļa atbilstoša pielāgošana, 2012. gadā veiktas izmaiņas RD saistošajos noteikumos. No 25.10.2012. pabalstu mājokļa pielāgošanai var saņemt arī personas, kuras dzīvo pašvaldības sociālajā dzīvoklī, kā arī atkārtoti pabalstu var saņemt, ja persona, kura dzīvo pielāgotā, piemēram, radnieka, mājoklī, saņem sociālo dzīvokli pašvaldības palīdzības dzīvokļa jautājumu risināšanā ietvaros. Tāpat atkārtoti pabalstu persona var saņemt ārkārtas gadījumos, jo praksē ir bijuši izņēmuma gadījumi, kurus nevarēja iepriekš paredzēt un kuru rezultātā klients vairs nevar lietot pielāgoto mājokli, piemēram, laulības attiecību krīze un šķiršanās vai veselības stāvokļa pasliktināšanās, vai dzīvesvietas maiņa (piemēram, no 5.stāva uz 1.stāvu).

36. tabula. Personu skaits, kuras saņēmušas pabalstu mājokļa pielāgošanai un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Personu skaits, kurām pielāgoti mājokļi	Izlietotie līdzekļi, Ls
2010	48	78 927
2011	33	43 473
2012	29	43 250

Sociālais darbs veselības aprūpes iestādēs

Sociālā darba veselības aprūpes iestādēs mērķis ir sniegt sociālo darbinieku atbalstu veselības aprūpes iestādēs esošām personām, lai nodrošinātu sociālās aprūpes nepārtrauktību, izrakstoties no veselības aprūpes iestādes, kā arī palīdzību citu sociālo problēmu risināšanā.

Sociālo darbinieku veselības aprūpes iestādēs (turpmāk – sociālie darbinieki) galvenie pienākumi ir izvērtēt sociālās situācijas, identificēt sociālās problēmas, veikt nepieciešamās darbības sociālo problēmu risināšanā klientiem, kuri paši, ar veselības aprūpes iestādes ārstējošā personāla vai citu personu palīdzību vērsušies pie sociālā darbinieka. Sociālie darbinieki klientiem sniedz palīdzību dokumentu noformēšanā saistībā ar klientu vajadzībām nepieciešamu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības nodrošināšanu, nepieciešamības gadījumā pārstāv klientu intereses valsts un pašvaldības institūcijās, nodrošina klientu vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem izvērtēšanu, nodrošina sadarbību ar Rīgas Sociālo dienestu un citām valsts un pašvaldības institūcijām, lai nepieciešamības gadījumā klientiem pēc izrakstīšanas no veselības aprūpes iestādes būtu noorganizēti viņu vajadzībām atbilstoši sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība (atbilstoši klientu sociālajām situācijām un viņu vajadzībām organizē medicīniskās vai sociālās aprūpes, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas

pakalpojuma, transporta pakalpojuma un citu pakalpojumu nodrošināšanu klientiem). Tāpat sociālie darbinieki klientus un viņu tuviniekus informē par iespējam saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību, kā arī sniedz psihosociālu atbalstu klientiem un/vai viņu ģimenes locekļiem.

Rīgas Sociālā dienesta pakļautībā 2012. gadā strādāja 15 sociālie darbinieki darbam ar klientiem 8 Rīgas veselības aprūpes iestādēs (skat.37. tabulu).

Rīgas pašvaldība 2012. gadā sociālā darba pakalpojumu nodrošināja (apmaksāts(-i) sociālais(-ie) darbinieks(-i) veselības aprūpes iestādē) šādās veselības aprūpes iestādēs Rīgas pilsētā:

- ◆ RP SIA „Rīgas 1. slimnīca” (3 sociālie darbinieki);
- ◆ RP SIA „Rīgas 2. slimnīca” (1 sociālais darbinieks);
- ◆ RP SIA „Rīgas Dzemdību nams”(1 sociālais darbinieks);
- ◆ VSIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca” (4 sociālie darbinieki);
- ◆ VSIA „Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca” (1 sociālais darbinieks);
- ◆ VSIA „Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca” (1 sociālais darbinieks);
- ◆ VSIA „Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centrs” (1 sociālais darbinieks);
- ◆ VSIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” Klīnika „Latvijas Onkoloģijas centrs” (1 sociālais darbinieks) un Klīnika „Gaiļezers” (2 sociālie darbinieki).

2012. gadā sociālā darba pakalpojumu veselības aprūpes iestādēs saņēma 7 742 klienti. Salīdzinot ar 2011. gadu sociālā darba pakalpojumu saņēmumu klientu skaits veselības aprūpes iestādēs 2012. gadā ir palielinājies par 8,5%, savukārt veselības aprūpes iestāžu sociālo darbinieku sniegto konsultāciju skaits ir samazinājies par 11%. Klientu skaita pieaugums saistīts ar to, ka ārstniecības iestādēs ir palielinājies klientu skaits ar smagām, komplikētām saslimšanām, kuriem nav atbalsta no radnieku puses un nepieciešams sociālo darbinieku psihosociāls atbalsts, kā arī palīdzība dažādu sociālo problēmu risināšanā. Turpretim konsultāciju skaits ir samazinājies, jo samazinājies klientu uzturēšanās ilgums ārstniecības iestādēs

Veselības aprūpes iestāžu sociālie darbinieki 2012. gadā galvenokārt konsultējuši pacientus, kuriem nepieciešama palīdzība psihosociālu problēmu risināšanā, kā arī iesaistījušies jautājumu risināšanā, kas saistīti ar sociālās palīdzības nodrošināšanu un sociālās aprūpes (īslaicīgas un ilgstošas) organizēšanu institūcijās, t.sk. risināti jautājumi par transporta pakalpojumu organizēšanu, personu apliecinošu dokumentu formēšanu, aprūpes mājās organizēšanu u.c..

37. tabula. Sociālie pakalpojumi ārstniecības iestādēs

	2010	2011	2012
Ārstniecības iestāžu skaits	8	8	8
Sociālo darbinieku skaits	15	15	15
Sociālo pakalpojumu saņēmēju skaits	6527	7132	7742
Konsultāciju skaits	20 081	25 747	23 305

2012. gada pirmajā pusgadā Labklājības departamentā tika izveidota darba grupa ar mērķi izvērtēt RSD sociālā darba organizēšanas modeli veselības aprūpes iestādēs un izstrādāt priekšlikumus tā uzlabošanai.

Darba grupas darbības rezultātā tika secināts, ka Rīgas pilsētas pašvaldība ir vienīgā pašvaldība Latvijas Republikā, kura atbalsta veselības aprūpes iestādēs īstenotā sociālā darba organizēšanu, t.i. nodrošina pašvaldības sociālā dienesta sociālos darbiniekus. Darba grupa, apzinot sociālā darba organizēšanas modeļus valsts mērogā, secināja, ka, izvērtējot tendences, kā arī līdzšinējo pašvaldības pieredzi, sadarbojoties ar ārstniecības iestādēm pacientu sociālo problēmu risināšanā, nepieciešams mainīt līdz šim īstenoto modeli, uzsākot īstenot vienveidīgu pieeju rīdzinieku apkalpošanā ārstniecības iestādēs.

Izmaiņu nepieciešamība ir pamatojama ar šādiem apsvērumiem. Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā esošās ārstniecības iestādes nodrošina fizisko darba vietu ne tikai RSD sociālajiem darbiniekiem darbam ārstniecības iestādēs, bet arī paši algo sociālos darbiniekus. Līdz ar to šobrīd Rīgas pašvaldības teritorijā esošās ārstniecības iestādēs darbojas dažādi sociālā darba organizēšanas modeļi – daļa

ārstniecības iestāžu sociālo darbinieku ir tiešā iestādes pakļautībā, savukārt otra daļa dubultā – RSD un ārstniecības iestādes - pakļautībā, kas no pakalpojuma administrēšanas viedokļa ir nelietderīgi.

2012. gadā pašvaldībā tika izvērtēti optimālākie veidi kā nākotnē īstenot sociālā darba pakalpojuma organizēšanu Rīgas pilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā esošajās veselības aprūpes iestādēs. Rezultātā 2012. gada 18. decembrī ar RD lēmumu Nr.5615 tika apstiprināti Pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumu projekti, kas pēc Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas saskaņojuma noslēdzami ar Rīgas pašvaldības SIA „Rīgas 2. slimnīca”, Rīgas pašvaldības SIA „Rīgas Dzemdību nams”, Valsts SIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca”, Valsts SIA „Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca”, Valsts SIA „Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centrs”, Valsts SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”.

Saskaņā ar iepriekš minēto 2013. gadā plānots sociālā darba ārstniecības iestādēs nodrošināšanu deleģēt Rīgas pašvaldības administratīvajā teritorijā esošajām veselības aprūpes iestādēm, ar kurām jau šobrīd ir spēkā sadarbības līgums, RSD realizējot pārraudzību par sociālā darba pakalpojuma nodrošināšanu rīdziniekiem.

Rīgas 1. slimnīcas jaunās telpas

Rīgas Dzemdību nama jaunais Dzemdību centrs

ĪSLAICĪGĀ SOCIĀLĀ APRŪPE ĀRSTNIECĪBAS IESTĀDĒ

Īslaicīga sociālā aprūpe ārstniecības iestādē (turpmāk – sociālās gultas) nodrošina diennakts sociālo aprūpi un veselības aprūpi minimālā apjomā līdz 2 mēnešiem kalendārajā gadā pilngadīgām personām, kurām nepieciešamais pakalpojuma apjoms pārsniedz aprūpei mājās vai dienas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā noteikto apjomu un kuru ģimenes locekļi nespēj nodrošināt personai nepieciešamo aprūpi nodarbinātības vai citu iemeslu dēļ, personas atveseļošanās periodā vai līdz pakalpojuma saņemšanai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Sociālo gultu pakalpojuma ietvaros klientiem tiek nodrošināta uzraudzība, palīdzība pašaprūpē, veselības aprūpes pakalpojumi minimālā apjomā (ārsta uzraudzība, ārstējošā ārsta nozīmētās uzturošās terapijas nodrošināšana, izgulējumu profilakse un virspusēju ārējo brūču (trofiskās čūlas, izgulējumi, apdegumi) ārstēšana, ārstnieciskā fizikultūra un apmācība tehnisko palīglīdzekļu lietošanā u.c.), kā arī sociālo darbinieku atbalsts un palīdzība sociālo problēmu risināšanā.

Kopš 2010. gada Rīgas pilsētas pašvaldība finansē Rīgas PSIA „Rīgas 1. slimnīca” nodrošināto sociālo gultu pakalpojumu (60 vietas) trūcīgām un maznodrošinātām personām.

Ņemot vērā pieprasījumu pēc minētā pakalpojuma, Rīgas pilsētas pašvaldības 2012. gada budžeta grozījumos tika piešķirts finansējums papildu 30 sociālo gultu pakalpojuma vietu nodrošināšanai no 2012. gada 1. jūlija.

Līdz 2012. gada 14. novembrim bija spēkā kārtība, kuras ietvaros īslaicīgas sociālās aprūpes pakalpojumu varēja saņemt tikai trūcīgās vai maznodrošinātās personas un to apmaksāja pašvaldība. Saskaņā ar Rīgas domes 2012. gada 4. septembra saistošajiem noteikumiem Nr.184 „Rīgas pilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un samaksas kārtība”, no 2012. gada 14. novembra stājās spēkā jaunā kārtība. Līdz ar to 2012. gadā, papildus pašvaldības piešķirtajiem finanšu līdzekļiem, arī 5 sociālo gultu klienti ir veikuši Rīgas Sociālā dienesta noteikto maksājumu, kas kopumā veido Ls 36,12.

2012. gadā sociālo gultu pakalpojumu RP SIA „Rīgas 1. slimnīca” ir saņēmušas 925 personas, no kurām 324 bija vīrieši un 601 sievietes.

2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu ir palielinājies sociālo gultu pakalpojuma saņēmēju skaits, jo tika palielināts pašvaldības finansēto vietu skaits, bet būtiski nav mainījies klientu vidējais uzturēšanās ilgums sociālajās gultās. Par 1,2% ir palielinājies klientu mirstības rādītājs, bet par 13 personām jeb 0,5% samazinājies klientu skaits, kuru pašaprūpes spējas sociālajās gultās nav uzlabojušās, un šīs personas ievietotas ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās.

Sociālo gultu pakalpojuma finansēšanai no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2012. gadā izlietoti Ls 280 597 (skat.38.tabulu).

38. tabula. Sociālo gultu pakalpojumu saņēmušās personas un izlietotie finanšu līdzekļi

Gads	Personu skaits	Vidējais uzturēšanās ilgums (dienas)	Mirstība	Nosūtīti uz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām (pansionātiem)	Līdzekļi (Ls)
2010	821	24,71	33 %	175	219 642
2011	711	28.2	30.5%	203	223 109
2012	925	27.09	31.7%	190	280 597

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā pensijas vecuma personām un personām ar I un II grupas invaliditāti nodrošina mājokli, sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju, ja personai nepieciešamais sociālās aprūpes pakalpojumu apjoms pārsniedz aprūpei mājās vai dienas aprūpei institūcijā noteikto apjomu.

Pakalpojuma ietvaros klientiem tiek nodrošināta palīdzība pašaprūpē, ēdināšana, uzraudzība, dzimumam un gadalaikam piemēroti apavi, apģērbs, gultas piederumi, gultas veļa, dvieļi un to centralizēta mazgāšana vai kopšana, personīgās higiēnas priekšmeti, sociālā darba speciālistu pakalpojumi, nodarbības un speciālistu konsultācijas saskaņā ar personas individuālās sociālās rehabilitācijas plāna ietvaros noteikt, integrācijas sabiedrībā veicināšanas pasākumi (pastaigas, ekskursijas, izbraukumi, sadraudzības, kultūras u.c. pasākumi gan institūcijā, gan ārpus tās), atbalsta pakalpojumi (konsultācijas u.c.) klientu tuviniekiem, veselības aprūpes pakalpojumi (ģimenes ārsta un citu speciālistu nozīmētā ārstēšanas plāna izpilde, tehnisko palīgīdzekļu nodrošināšana atbilstoši klientu vajadzībām normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā u.c.).

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pilngadīgām personām (turpmāk - SAC) pakalpojumu 2012. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja:

3 pašvaldības iestādes:

- ◆ Rīgas SAC „Mežciems” (290 vietas);
- ◆ Rīgas SAC „Gaiļezers”(244 vietas);
- ◆ Rīgas SAC „Stella Maris” (114 vietas).

12 līgumorganizācijas*:

- ◆ Valsts SAC „Rīga”:
- ◆ filiāle „Ezerkrasti” (līdz 350 vietām),
- ◆ filiāle „Jugla” (līdz 35 vietām);
- ◆ SIA „Pansionāts Dzimtene” (līdz 116 vietām);
- ◆ Engures novada domes pensionāts „Rauda” (līdz 75 vietām);
- ◆ Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” SAC „Pārdaugava” (līdz 65 vietām);
- ◆ Biedrības „Dzintarkrasta serviss” SAC „Liepa” (līdz 95 vietām);
- ◆ Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” SAC „Stūrīši” (līdz 30 vietām);
- ◆ SIA „Āgenskalna saulriets” SAC (līdz 14 vietām);
- ◆ Kalnciema pilsētas pārvaldes Veselības un sociālās aprūpes centrs (līdz 3 vietām);
- ◆ Alojās novada domes pensionāts „Urga” (līdz 3 vietām);
- ◆ Talsu novada pašvaldības pensionāts „Lauciene” (līdz 10 vietām);
- ◆ IK „Ārlavas pansija” (1 vieta);
- ◆ Nodibinājuma „Fonds „Cilvēks Cilvēkam” SAC „Pāvilosta” (līdz 10 vietām).

*2012.gadā SAC pakalpojums līgumorganizācijās tika iepirkts saskaņā ar Vispārīgo vienošanos, kas veicina konkurenci un ļauj klientiem izvēlēties SAC, kurā saņemt pakalpojumu.

2012. gadā kopā tika nodrošinātas 1398 pašvaldības finansētas SAC pakalpojuma vietas – Rīgas pilsētas pašvaldības iestādēs 648 vietas, līgumorganizāciju iestādes - līdz 750 vietām. SAC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2012. gadā Ls 2 564 932.

39. tabula. Vietu skaits SAC un pakalpojuma finansēšanai izlietotie finanšu līdzekļi

	2010	2011	2012
Pašvaldības iestādes	616	638	648
Līgumorganizācijas	689	757	līdz 750
Vietu skaits kopā	1 305	1 395	1 398
Izlietotie finanšu līdzekļi kopā, Ls	2 259 445	2 402 465	2 564 932

2012. gadā SAC pakalpojumu uzsākts sniegt 533 personām, bet kopumā pakalpojumu saņēmušas 1 896 personas, no tām 922 personas Rīgas pilsētas pašvaldības iestādēs un 982 personas līgumorganizāciju iestādēs. 2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu SAC pakalpojuma saņēmēju skaits ir pieaudzis par 101 personu jeb 6%.

Joprojām saglabājas tendence, ka SAC pakalpojuma saņēmēji kļūst vairāk aprūpējami un uzraugāmi, t.i. pieaug mazkustīgo klientu un klientu ar demenci skaits.

40. tabula. SAC pakalpojuma saņēmēju skaits

	2010	2011	2012
Pašvaldības iestādes	895	863	922
Līgumorganizācijas	835	948	982
Kopā	1 730	1 795**	1 896**

**kopējais pakalpojuma saņēmēju skaits nesakrīt ar pašvaldības un līgumorganizāciju iestādēs pakalpojumu saņēmušo personu summu, jo gada laikā vairākas personas saņēmušas pakalpojumu gan pašvaldības iestādē, gan arī līgumorganizācijas iestādē

2012. gadā Rīgas Sociālais dienests ir izskatījis 613 klientu iesniegumus SAC pakalpojuma saņemšanai (skat.41. tabulu). 2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu pieprasījums pēc SAC pakalpojuma ir palielinājies par 3%. SAC pakalpojums tiek nodrošināts vidēji viena mēneša laikā pēc SAC pakalpojuma piešķiršanas un uzsākšanas rindā SAC pakalpojuma saņemšanai.

41. tabula. SAC pakalpojuma pieprasītāju skaits

	2010	2011	2012
Izskatītie klientu iesniegumi	546	592	613

2012. gadā saglabājas iepriekšējo gadu tendence, ka Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotāji labprātāk izvēlas saņemt SAC pakalpojumu RSAC. Lai šīm personām nodrošinātu pakalpojuma saņemšanu pēc iespējas īsākā laika periodā, 2012. gadā RSAC „Gaiļezers” vietu skaits tika palielināts par 10 vietām.

Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām

Rīgas patversme un naktspatversmes

Patversme – sociālā institūcija, kas personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām nodrošina īslaicīgas uzturēšanās iespējas, uzturu, personiskās higiēnas iespējas un sociālā darba speciālista pakalpojumus.

Naktspatversme - sociālā institūcija, kas personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām nodrošina naktsmītņi, vakariņas un personiskās higiēnas iespējas.

Palīdzības sniegšana personām bez noteiktas dzīvesvietas un krīzes situācijā nonākušām personām (turpmāk – bezpajumtnieki) notiek atbilstoši rīcības plānam „Palīdzības sniegšana bezpajumtniekiem nelabvēlīgos laika apstākļos Rīgā” (turpmāk – Rīcības plāns), kas apstiprināts ar Rīgas domes 30.01.2007. lēmumu Nr. 2001. Lai novērstu gadījumus, kad bezpajumtnieku veselība un dzīvība tiek apdraudēta, saskaņā ar Rīcības plānu no 1. oktobra līdz 30. aprīlim Labklājības departaments realizē papildus pasākumus, lai atbilstoši pieprasījumam bezpajumtniekiem nodrošinātu īslaicīgas uzturēšanās iespējas patversmē/naktspatversmēs, kā arī uzturu, personīgās higiēnas iespējas un sociālā darba speciālista pakalpojumus. Rīcības plāna ietvaros tiek palielināts vietu skaits naktspatversmēs, pagarināts darba laiks patversmē/naktspatversmēs, Rīgas patversmes Dienas centrs darbojas arī brīvdienās un svētku dienās,

zupas virtuvēs tiek palielināts pakalpojumu apjoms, kā arī izvērsta informatīvā kampaņa plašsaziņas līdzekļos par palīdzības sniegšanu bezpajumtniekiem aukstajā gada laikā.

Rīcības plānā ir noteikti palīdzības sniegšanas līmeņi no 0 līdz III, atbilstoši kuriem tiek noteikts palīdzības sniegšanas apmērs bezpajumtniekiem.

Rīcības plāns nosaka, ka naktspatversmes darbojas:

- ◆ vasaras periodā no 1. maija līdz 30. septembrim no plkst.20.00 līdz 7.00
- ◆ rudens periodā no 1. oktobra līdz 31. oktobrim no plkst.18.00 līdz 8.00
- ◆ pavasara periodā no 2. marta līdz 30. aprīlim no plkst.18.00 līdz 8.00
- ◆ ziemas periodā no 1. novembra līdz 1. martam no plkst.17.00 līdz 9.00
- ◆ naktspatversmes darbojas visu diennakti no 1. oktobra līdz 30. aprīlim, ja pēc Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra sniegtās informācijas plkst. 8.00 āra gaisa temperatūra ir zemāka par -10 °C vai ja āra gaisa temperatūra ir zemāka par 0 °C un vēja ātrums ir lielāks par 10 m/s.

Rīgas pašvaldība patversmes pakalpojumus nodrošina no 1995. gada, savukārt 2002. gadā tika izveidota Rīgas patversme (Maskavas ielā 208 – 170 vietas, Bārdzīņu ielā 2 – 90 vietas). Palielinoties pieprasījumam pēc naktspatversmes pakalpojumiem, no 2003. gada Rīgas pašvaldība uzsāka pirkt naktspatversmes pakalpojumus no vairākām organizācijām. 2012. gadā Rīgas pašvaldība naktspatversmes pakalpojumu pirka no četrām organizācijām, kuras sniedz pakalpojumu piecās vietās Rīgas pilsētas pašvaldībā:

- ◆ reliģiskās organizācijas „Evaņģēlisko kristiešu draudze “Zilais krusts”” naktspatversmes pakalpojums vīriešiem (Maskavas ielā 366) – līdz 170 vietām, no 10.07.2012. patversmes pakalpojums 10 personām ar kustību traucējumiem;
- ◆ biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” naktspatversmes pakalpojums sievietēm un vīriešiem (Gaiziņa ielā 7) – līdz 85 vietām;
- ◆ biedrības „PINS” naktspatversmes pakalpojums sievietēm (Tvaika ielā 2/12) – līdz 40 vietām;
- ◆ SIA „V.E.L.G.” naktspatversmes pakalpojums sievietēm un vīriešiem (Esplanādes ielā 1 un Kartupeļu ielā 8) – līdz 300 vietām.

Galvenie iemesli, kāpēc bezpajumtnieki ilgstoši nevar atrisināt savu sociālo situāciju un uzturas patversmē/naktspatversmēs, ir:

- ◆ zems pašvērtējums un motivācijas trūkums iesaistīties savas situācijas uzlabošanā;
- ◆ ilgstoša alkohola atkarība un veselības problēmas.

Ilgstoša alkohola atkarība veicina personas sociālo atstumtību, jo persona būtiski pasliktina savu garīgo un fizisko veselības stāvokli, zaudē darba spējas un starppersonu komunikācijas prasmes. Bezpajumtniecības problemātikai ir daudzšķautnains raksturs, līdz ar to sociālā darba speciālistiem, risinot sociālos gadījumus, ir vienlaicīgi jārisina vairākas personu sociālās problēmas un to izraisītās sekas.

Tā kā Rīgā katru gadu palielinās bezpajumtnieku skaits, Rīgas pilsētas pašvaldība palielina pirktā naktspatversmes pakalpojuma apjomu (skat.42.tabulu).

42. tabula. Kopējais vietu skaits līgumorganizāciju naktspatversmēs

Gads	Vietu skaits
2010	475
2011	515
2012	605

Personu, kuras izmantoja patversmes/naktspatversmju pakalpojumus 2012. gadā, vidējais skaits mēnesī bija 565, kas ir par 22 (4%) personām vairāk nekā 2011. gadā. Lielākais vidējais noslogojums Rīgas patversmē/naktspatversmēs bija vērojams 2012. gada februāra mēnesī – 889 personas, kas ir par 96 (12%) personām vairāk nekā iepriekšējā gadā. Iestājoties siltākiem laika apstākļiem, vidējais bezpajumtnieku skaits pakāpeniski samazinājās līdz 275 personām jūlija mēnesī. Patversmes/naktspatversmes pakalpojuma pieprasījumā ir novērojams sezonāls raksturs – gada aukstajā laikā ir

lielāks klientu skaits, bet siltajā – mazāks klientu skaits. Līdz ar to vietu skaits naktspatversmēs ziemas sezonā tiek palielināts atbilstoši pieprasījumam, savukārt vasaras mēnešos samazināts.

2012. gadā kopā minētos pakalpojumus saņēma 3 769 personas, tajā skaitā 3 134 (83%) vīrieši un 635 (17%) sievietes, kas ir par 480 personām jeb 14% vairāk nekā 2011. gadā, kad patversmes/naktspatversmes pakalpojumus saņēma 3 289 personas (skat.43. tabulu).

43. tabula. Vidējais klientu skaits mēnesī Rīgas patversmē/naktspatversmēs

	2010	2011	2012
Janvāris	692	740	798
Februāris	723	793	889
Marts	717	756	811
Aprīlis	606	643	694
Maijs	387	380	417
Jūnijs	340	291	331
Jūlijs	315	284	275
Augusts	315	304	280
Septembris	384	389	357
Oktobris	514	538	503
Novembris	599	655	620
Decembris	678	743	809
Vidēji mēnesī	522	543	565
Klientu skaits gadā	3 182	3 289	3769

Lai izstrādātu un ieviestu pasākumu kopumu, kas vērts uz Rīgas patversmes/naktspatversmju klientu pašvērtējuma celšanu un sapratnes veidošanu par sevi kā pilntiesīgu sabiedrības locekli, sociālās funkcionēšanas spēju atjaunošanu vai uzlabošanu, darba iemaņu un spēju atjaunošanu vai apgūšanu, sociālā statusa atgūšanu un iekļaušanos sabiedrībā, Rīgas patversme no 2012. gada janvāra līdz 2013. gada decembrim realizē **ESF projektu „Motivācijas programmu izstrāde un ieviešana bezpajumtniekiem - bezdarbniekiem”** (skat. nodaļā – Īstenotie projekti).

Tā kā personai ilgstoši uzturoties patversmē/naktspatversmēs mazinās sociālās funkcionēšanas spējas, piemēram, ēdiena gatavošana, rūpes par mājokli un sadzīves lietām, kā starpposmu starp patversmi un patstāvīgu dzīvošanu, motivētiem klientiem nepieciešams nodrošināt īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojumu, t.sk. ģimenēm, bez pastāvīga mājokļa, kuri aktīvi veic darbības, lai uzlabotu savas dzīves apstākļus. 2012. gadā Rīgas domes saistošajos noteikumos tika iekļauts pašvaldības nodrošināts īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojums, kas sniegtu šādu iespēju arī motivētiem bezpajumtniekiem kā vienai no pakalpojuma mērķa grupām. Minētā pakalpojuma sniegšanu plānots uzsākt 2013. gadā saskaņā ar pašvaldības iepirkumu.

Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus, kas izlietoti patversmes/naktspatversmes pakalpojumu finansēšanai skatīt 46. tabulā.

Sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem

Sociālās rehabilitācijas centrā darbā ar klientiem tiek īstenota sociālās rehabilitācijas programma personu integrācijai sabiedrībā. Sociālajā rehabilitācijā ietilpst sociālo prasmju un darba prasmju attīstīšanas pasākumu kopums saskaņā ar katram klientam individuāli izstrādātu sociālās rehabilitācijas plānu.

2012. gadā Rīgas dome finansēja divu sociālās rehabilitācijas centru (turpmāk - SRC) pakalpojumus bezpajumtniekiem:

◆ SRC sievietēm (līdz 10 vietām). 2012. gadā pakalpojumu saņēma 15 sievietes.

◆ SRC vīriešiem (līdz 18 vietām). 2012. gadā pakalpojumu saņēma 47 vīrieši.

Gan sievietēm, gan vīriešiem SRC pakalpojumu sniedza biedrība „Labā cerība”.

Kopā 2012. gadā SRC pakalpojumu saņēma 62 personas, no tām 28 personas turpina saņemt SRC pakalpojumu, 19 personas ir sasniegušas sociālās rehabilitācijas mērķi, kā rezultātā ir atjaunojušas savas sociālās prasmes dzīvot pastāvīgi, irējot dzīvokli. 5 personas atgriezās ģimenē, atjaunojot attiecības ar ģimeni, 5 personas atrada darbu ar dzīvesvietu kopmītnē, 5 personas atgriezās patversmē. Iepriekš 2011. gadā SRC pakalpojumu saņēma 57 personas.

Maksimālais uzturēšanās termiņš SRC ir viens gads. SRC pakalpojuma finansēšanai izlietotos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 46. tabulā.

Rīgas patversmes Dienas centrs

Rīgas patversmes Dienas centrs nodrošina sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju attīstīšanu, atbalsta un pašpalīdzības grupu darbību u.c. pakalpojumus.

Rīgas patversmes Dienas centrs bezpajumtniekiem un maznodrošinātiem Rīgas iedzīvotājiem Katoļu ielā 57, Rīgā (turpmāk - RPDC) darbu uzsāka 2009. gada 21. maijā. RPDC var saņemt šādus pakalpojumus:

- ◆ sociālā darba speciālistu pakalpojumus;
- ◆ dažādu prasmju apguves, darba iemaņu apguves un citus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, t.sk., atbalsta un pašpalīdzības grupu nodarbības;
- ◆ ģimenes ārsta pakalpojumus;
- ◆ dušas pakalpojumus, t.sk., iespēju izmatot higiēnas līdzekļus;
- ◆ dezinfekcijas pakalpojumus;
- ◆ pusdienas klientiem, kuri piedalās RPDC nodarbībās, veic līdzdarbības pienākumus;
- ◆ veļas mazgāšanas pakalpojumus.

RPDC pakalpojumus persona saņem saskaņā ar sociālā darbinieka veiktu personas individuālo vajadzību un resursu novērtējumu. RPDC pakalpojumus 2012. gadā kopā saņēma 900 personas, vidēji dienā saņēma 131 persona (skat.44. tabulu), tajā skaitā ģimenes ārsta pakalpojumus saņēma vidēji 13 personas dienā, dušas pakalpojumus izmantoja vidēji 12 personas dienā, veļas mazgāšanas pakalpojumus vidēji 3 personas dienā, 62 personas vidēji dienā apmeklēja bibliotēku un 78 personas vidēji dienā RPDC saņēma pusdienas. Vislielākais pieprasījums pēc RPDC pakalpojumiem bija ziemas mēnešos, piemēram, februāra mēnesī klientu skaits palielinājās līdz 173 personām dienā, savukārt vasaras periodā samazinājās līdz 82 personām dienā augusta mēnesī. 2012. gadā RPDC pakalpojumus izmantoja kopā 593 (66%) darbaspējīgas personas un 307 (34%) pensijas vecuma personas vai personas ar invaliditāti. 2012.gadā RPDC apmeklētāju skaits salīdzinājumā ar 2011. gadu ir palielinājies par 95 personām jeb 12%. RPDC 2012. gadā izdalītas 19 344 pusdienu porcijas. RPDC pakalpojuma finansēšanai izlietotos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 46. tabulā.

Rīgas patversmes Dienas centrs bezpajumtniekiem un maznodrošinātiem Rīgas iedzīvotājiem Katoļu ielā 57

44. tabula. Vidējais klientu skaits mēnesī un kopējais skaits gadā Rīgas patversmes Dienas centrā

	2010	2011	2012
Janvāris	159	159	164
Februāris	188	167	173
Marts	209	201	171
Aprīlis	151	154	157
Maijs	121	113	115
Jūnijs	122	79	105
Jūlijs	115	76	117
Augusts	121	79	82
Septembris	130	80	94
Oktobris	151	109	117
Novembris	147	121	131
Decembris	165	151	151
Vidēji mēnesī:	148	124	131
Gadā:	1327	805	900

Mobilā brigāde ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem

Rīgas patversmes struktūrvienība – Mobilā brigāde ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem (turpmāk – Mobilā brigāde) izveidota 2007. gada novembrī. Mobilās brigādes mērķis sniegt informāciju un atbalstu bezpajumtniekiem. Mobilās brigādes galvenie uzdevumi ir izbaukt dažādus maršrutus Rīgas pilsētā, apzināt un regulāri apsekot bezpajumtnieku pulcēšanās vietas, apsekot konkrētas vietas pēc operatīvās informācijas saņemšanas, noskaidrot katra klienta situāciju, vajadzības un problēmas, informēt par iespējamo palīdzību un tās saņemšanas iespējām, motivēt klientus risināt savas sociālās problēmas un sniegt adekvātu atbalstu klientam atbilstoši katras personas situācijai un vajadzībām, iegūt un nostiprināt bezpajumtnieku uzticību Mobilās brigādes darbiniekiem un sniegtajam atbalstam.

Mobilā brigādē ir iekļauti 3 darbinieki - sociālais darbinieks, aprūpētājs un šoferis. Mobilās brigādes maršruts veidots, iekļaujot zupas virtuvju adreses un citas bezpajumtnieku pulcēšanās vietas. Mobilā brigādē bezpajumtniekiem aukstajā gada laikā izsniedz siltu tēju un apģērbu, nogādā personas uz naktspatversmēm.

Mobilās brigādes darba laiks ir darba dienās no plkst. 9.00 līdz 17.00, aukstajā gada periodā (no 1. oktobra līdz 30. aprīlim) divas dienas nedēļā uzsāk darbu vēlāk (no plkst. 11.00) un strādā līdz plkst.19.00, kā arī strādā sestdienās, ja pēc Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra sniegtās informācijas plkst. 8.00 āra gaisa temperatūra ir zemāka par -10 °C vai ja āra gaisa temperatūra ir zemāka par 0 °C un vēja ātrums ir lielāks par 10 m/s.

2012. gadā Mobilā brigāde ir sniegusi konsultācijas 1 644 personām, saņēmusi 1157 tālruņa zvanus, 1 351 persona nogādāta naktspatversmē vai ārstniecības iestādē (skat. 45.tabulu). 2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu par 373 zvaniem jeb 47 % ir palielinājies no iedzīvotājiem saņemto tālruņu zvanu skaits, kā arī par 242 jeb 17% palielinājies sniegto konsultāciju skaits, kas liecina par pieprasījumu pēc Mobilās brigādes pakalpojumiem un šāda pakalpojuma lietderību.

45. tabula. Mobilās brigādes ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem sniegtie pakalpojumi

Pakalpojumu veids	2010	2011	2012
Konsultācijas	1959	1402	1 644
Saņemtie tālruņa zvani	581	784	1157
Personu skaits, kas nogādātas patversmē/ārstniecības iestādē	1771	1897	1 351

Mobilās brigādes apkopotā informācija liecina, ka bezpajumtnieku galvenās problēmas ir mājokļa trūkums, veselības problēmas un informācijas trūkums par dažādām institūcijām, pakalpojumiem un to saņemšanas kārtību.

Mobilās brigādes pakalpojuma finansēšanai izlietos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 46. tabulā.

Lai attīstītu ielu sociālo darbu un gada aukstajā periodā sniegtu palīdzību pēc iespējas lielākam bezpajumtnieku skaitam, nepieciešams paplašināt Mobilās brigādes darbību, pagarinot tās darba laiku darba dienās no 8 līdz 10 stundām diennaktī, kā arī īpaši nelabvēlīgos laika apstākļos - no 11 līdz 12 stundām diennaktī un nodrošinot darbību visās brīvdienās un svētku dienās.

Zupas virtuves

Rīgas pilsētā ir vairākas zupas virtuves vietas, kurās gan bezpajumtnieki, gan arī citi trūcīgie Rīgas iedzīvotāji var saņemt siltu ēdienu. 2012. gadā tika līdzfinansēti 3 līgumorganizāciju sniegtie zupas virtuves pakalpojumi – nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” zupas virtuves pakalpojums, biedrības „Žēlsirdības misija “Dzīvības ēdiens”” zupas virtuves pakalpojums un Latvijas pareizticīgās baznīcas Rīgas svētās Trijādības – Sergija sieviešu klostera zupas virtuves pakalpojums. Zupas virtuvēs 5 reizes nedēļā izsniegtas līdz 966 porcijām dienā, ieskaitot Rīgas patversmes RPDC izdalītās porcijas. 2012. gadā kopā līdzfinansētas 165 165 porcijas. Salīdzinājumā ar 2011. gadu (141 032) 2012. gadā līdzfinansētais porciju skaits (165 165) ir palielinājies par 24 133 porcijām jeb 17%. Zupas virtuves pakalpojuma finansēšanai izlietos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 46. tabulā

46. tabula. No Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļi sociālajiem pakalpojumiem pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām

	2010	2011	2012
Rīgas patversme	392 881	416 494	463 100
Rīgas patversmes Dienas centrs	94 115 <i>t. sk. klientu ēdināšanas izdevumi</i> 10 485	95 681 <i>t. sk. klientu ēdināšanas izdevumi</i> 8 630	89 135 <i>t. sk. klientu ēdināšanas izdevumi 11 606</i>
Mobilā brigāde	22 824	50 655	27 200
Līgumorganizāciju naktspatversmes	356 039	361 737	353 172
Sociālās rehabilitācijas centra pakalpojumi	47 738	43 756	52 490
Līgumorganizāciju zupas virtuves pakalpojums	57 636	59 491	58 133

Ēdiena piegāde un izdalīšana Rīgas mazaizsargātajiem iedzīvotājiem

Ēdināšanas pakalpojums Rīgā mazaizsargāto personu grupām tiek nodrošināts kopš 2010. gada 27. septembra, kad darba dienās tika izdalīts līdz 1000 porcijām kopā divās vietās Rīgā. 2012. gadā pakalpojums tika nodrošināts 6 ēdiena izdales vietās, izsniedzot līdz 600 porcijām darba dienās katrā izdales vietā (kopā līdz 3 600 porcijām dienā). Katru darba dienu tiek piedāvāta cita ēdienkarte: zupa, otrs ēdiens un dzēriens. Ēdienu var ieturēt uz vietas vai arī ņemt līdzi uz mājām (savos traukos).

Silto ēdienu persona var saņemt, uzrādot personalizēto elektronisko viedkarti, kurā elektroniski ir ievadīta Rīgas Sociālā dienesta izziņa:

- ◆ par atbilstību trūcīgas ģimenes (personas) statusam;
- ◆ par atbilstību maznodrošinātās ģimenes (personas) statusam;

◆ par ēdināšanas pakalpojuma saņemšanu, ja ģimenes (personas) ienākumu līmenis nepārsniedz noteikto ienākumu līmeni, atbilstoši kuram tiek piešķirts maznodrošinātas ģimenes (personas) statuss.

2012. gadā kopā tika izdalītas 759 250 porcijas par kopējo summu Ls 979 933. Iepriekš 2011. gadā kopā tika izdalītas 551 362 porcijas par kopējo summu Ls 694 901.

Ēdināšanas pakalpojumu 2012. gadā vidēji mēnesī saņēma 4 845 ģimenes (personas), no tām 2 907 personas jeb 60 %, kuras ģimenē dzīvo vienas, 1 938 jeb 40 % ģimenes, kuru māsaimniecībā ir divas vai vairākas personas, tai skaitā bērni. Minēto pakalpojumu galvenokārt izmantoja pensijas vecuma personas, personas ar invaliditāti un darbaspējīgas personas, īpaši ģimenes ar bērniem, kuras nonākušas grūtībās bezdarba dēļ.

Siltā ēdiena izsniegšanas vieta Bolderājā, Stūrmaņa ielā 25

NODARBINĀTĪBAS JAUTĀJUMU KOORDINĀCIJA

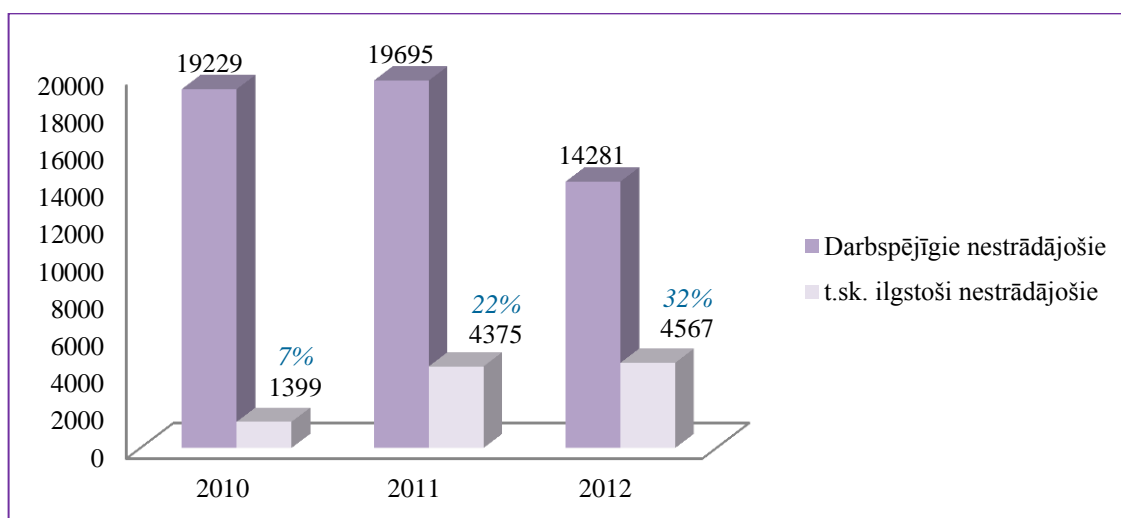
Viena no Labklājības departamenta funkcijām ir nodarbinātības jautājumu koordinācija Rīgas pašvaldībā.

2012. gadā, pildot starp Labklājības departamentu un Nodarbinātības valsts aģentūras Rīgas reģionālo filiāli noslēgtajā sadarbības līgumā ietvertos uzdevumus par nodarbinātības veicināšanas pasākumu plānošanu un izpildi pašvaldībā, Labklājības departaments nodrošināja regulāru sadarbību un informācijas apmaiņu nodarbinātības jautājumos starp NVA un pašvaldības institūcijām, tostarp:

- ◆ piedalījās NVA Rīgas reģionālās filiāles organizētajos semināros par NVA un darba devēju sadarbību nodarbinātības veicināšanā;
- ◆ piedalījās NVA Rīgas reģionālās filiāles Konsultatīvās padomes sēdē;
- ◆ piedalījās četrpadsmit NVA Rīgas reģionālās filiāles aktīvo pasākumu realizētāju izvēles komisijās;
- ◆ regulāri informēja RSD speciālistus par NVA aktualitātēm;
- ◆ organizēja kopīgus seminārus, lai veicinātu RSD un NVA sadarbību kopīgo klientu sociālo problēmu risināšanā, klientu aktivizēšanā un iesaistīšanā darba tirgū, kā arī darbaspējīgo nestrādājošo klientu iesaistīšanās veicināšanā NVA organizētajos aktīvajos nodarbinātības pasākumos. 2012. gadā notika divi semināri;
- ◆ organizēja trīspusējas tikšanās, kuru laikā tika apzināti RSD un NVA kopīgie klienti, izvērtēta katra klienta situācija un izstrādāts individuāls problēmu risināšanas plāns;
- ◆ sagatavoja un iesniedza NVA pārskatu par 2011. gada Nodarbinātības veicināšanas plāna izpildi un sagatavoja informāciju par Rīgas pašvaldības plānotajām aktivitātēm nodarbinātības jomā 2012. gadā.

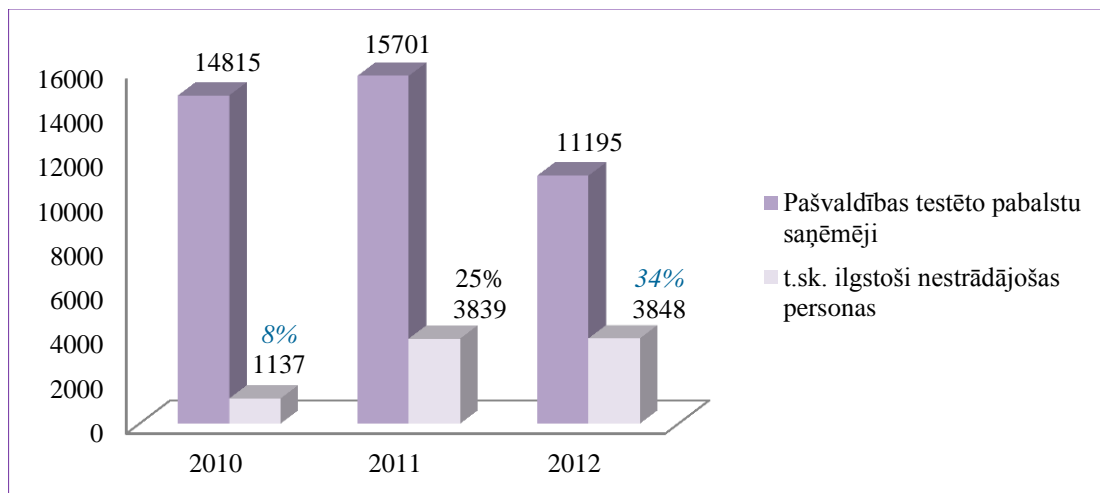
2012. gada decembrī NVA reģistrētais bezdarba līmenis no 2011. gada decembrī reģistrētā 7,8% ir samazinājies līdz 6,4%. Līdz ar to Rīgā 2012. gadā, salīdzinot ar 2011. gadu, reģistrēto bezdarbnieku skaits ir samazinājies par 28% (no 29 733 personām 2011. gada decembrī līdz 21 381 personai 2012. gada decembrī). Šie rādītāji ir ietekmējuši arī Rīgas Sociālā dienesta klientu – darbaspējīgu nestrādājošu personu - skaitu, kas pašvaldībā vērsušies pēc sociālās palīdzības un sociālajiem pakalpojumiem (skat.10. attēlu). 2011. gadā tās bija 19 695 darbaspējīgas nestrādājošas personas, savukārt 2012. gadā - 14 281 personas (par 5 414 personām mazāk). Savukārt ilgstoši nestrādājošo (nestrādā ilgāk par 12 mēnešiem) personu skaits ir pieaudzis par 4,2% jeb no 4375 personām 2011. gadā līdz 4567 personām 2012. gadā. RSD reģistrēto ilgstoši nestrādājošu personu īpatsvars starp visām darbaspējīgām nestrādājošām personām pieauga – no 22% 2011. gadā līdz – 32% 2012. gadā.

10. attēls. Darbspējīgo nestrādājošo klientu skaits, t.sk. ilgstoši nestrādājošo klientu skaits RSD 2010. - 2012. gadā

2012. gadā pašvaldības testētos pabalstus saņēma 11 195 darbspējīgi nestrādājoši rīdiniēki (skat. 11. attēlu). Lai arī 2012. gadā samazinājās reģistrētais testēto pabalstu saņēmēju skaits RSD, tāpat kā visu darbspējīgo nestrādājošo personu skaits, ilgstoši nestrādājošo testēto pabalstu saņēmēju skaits saglabājās augsts un īpatsvars pat ir pieaudzis no 25% 2011. gadā līdz 34% 2012. gadā.

11. attēls. Darbspējīgo nestrādājošo klientu - pašvaldības testēto pabalstu saņēmēju skaits, t.sk. ilgstoši nestrādājošo testēto pabalstu saņēmēju skaits RSD 2010. - 2012. gadā

RSD darbspējīgo nestrādājošo klientu dzimuma un vecuma struktūrā 2012. gadā (skat. 47.tabulu), salīdzinot ar 2011. gadu, vērojamas nelielas izmaiņas klientu dzimuma proporcijās - par 2 procentu punktiem palielinājies reģistrēto vīriešu skaits, savukārt vecuma grupā reģistrēts par 1 procentu punktu mazāk 15-24 gadu vecu jauniešu skaits, savukārt par 2 procentu punktiem vairāk reģistrētas personas 50-59 gadu vecumā.

47.tabula RSD reģistrētie darbspējīgie nestrādājošie klienti 2012. gadā pēc dzimuma un vecuma

SIEVIETES	KOPĀ 14 281 Vecuma grupa	VĪRIEŠI
7 775 54%		6 506 46%
704 51%	15-24 10%	672 49%
904 59%	25-29 11%	626 41%
3 728 55%	30-49 47%	3 061 45%
2 213 54%	50-59 29%	1 884 46%
226 46%	60+ 3%	263 54%

Sociālais darbs ar bezdarbniekiem

Attīstot sociālo darbu ar ilgstošajiem bezdarbniekiem, 2012. gadā RSD visos teritoriālajos centros darbu turpināja **20 sociālie darbinieki, kuru galvenā mērķgrupa ir personas un ģimenes, kurās ir bezdarba izraisītas problēmas** un kurām nepieciešams psihosociāls atbalsts.

Salīdzinājumā ar 2011. gadu, kad sociālie darbinieki no marta mēneša sāka sniegt sociālā darba pakalpojumu nodarbinātības veicināšanai, risināto sociālo gadījumu skaits RSD 2012. gadā pieaudzis par

38%. 2012. gadā 20 sociālie darbinieki strādāja ar 1 141 sociālajiem gadījumiem, tostarp risinot 1 583 personu sociālās problēmas salīdzinājumā ar 829 sociālajiem gadījumiem 2011. gadā. Līdz ar to sociālais darbs tika veikts, ar apmēram vienu desmito daļu no RSD reģistrētā darbspējīgo nestrādājošo klientu skaita. Gadījumos, kad sociālais darbs netika uzsākts, bezdarbniekiem tika nodrošinātas sociālā darba speciālistes (sociālais darbinieks, sociālās palīdzības organizators) 37 965 bezmaksas konsultācijas (2011. gadā 53 406). Dati rāda, ka, samazinoties darbspējīgo nestrādājošo personu skaitam RSD, samazinājās kopējais sniegto konsultāciju skaits, bet attīstoties sociālā darba pakalpojumam, atbalstu sociālo problēmu risināšanā saņēmušas vairāk personas nekā 2011. gadā.

20 sociālo darbinieku klienti bija gan atsevišķi dzīvojošas personas, gan ģimenes, kurās visi ir pieaugušie, gan ģimenes ar bērniem. Analizējot sociālo darbinieku klientu lietas pēc ģimenes tipa, redzams, ka 2012. gadā 57% jeb 648 sociālajos gadījumos sociālo darbinieku klienti bija atsevišķas personas vai ģimenes, kurās visi bija pilngadīgi, bet 43% jeb 493 sociālajos gadījumos bija ģimenes ar bērniem. 2012. gadā, salīdzinot ar 2011. gadu, par 5 procentu punktiem ir palielinājies lietu skaits, kurās sociālais darba pakalpojums ir sniegts atsevišķi dzīvojošām darbspējīgām nestrādājošām personām. (skat.48. tabulu).

48.tabula. Sociālo darbinieku klienti pēc ģimenes tipa

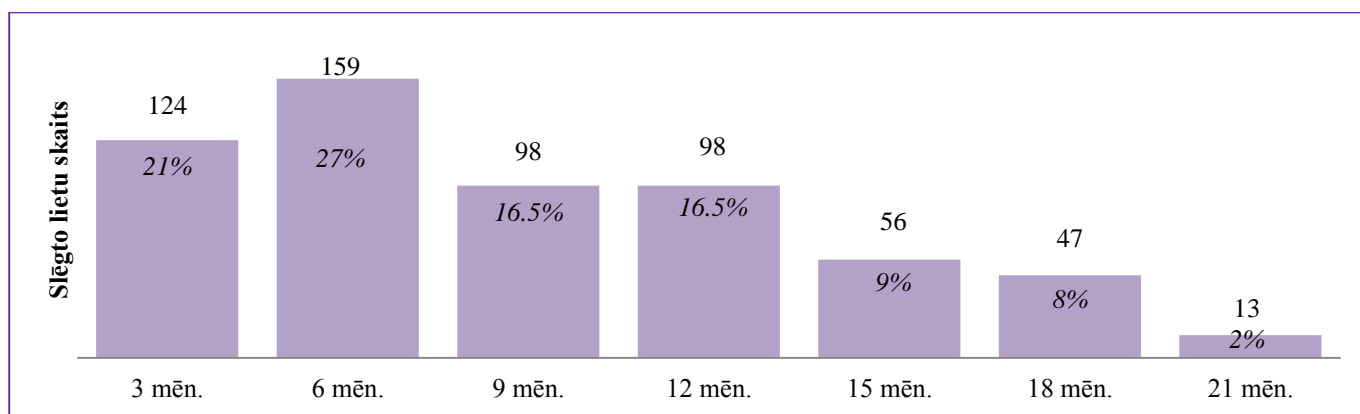
Nr.p.k.	Ģimenes tips	Sociālo gadījumu skaits		No kopējā klientu skaita	
		2011	2012	2011	2012
1	Persona/indivīds	310	481	37%	42%
2	Ģimene ar bērniem	370	493	45%	43%
3	Ģimene, kurā visi pilngadīgi	149	167	18%	15%
	Kopā:	829	1141		

Sociālo darbinieku un klientu sadarbības rezultātā pārskata gada beigās no visām klientu lietām tika slēgtas 595 klientu lietas jeb 52% no kopējā klientu lietu skaita. Iepriekš 2011. gadā slēgtas 38% no visām lietām. Galvenie iemesli, kāpēc lietas tika slēgtas⁵ - 303 gadījumos jeb 51% no klientiem uzsāka algotu darbu (2011. gadā no slēgtajām klientu lietām 46% jeb 143 gadījumos klienti atrada darbu), t.sk. 8 klienti devušies strādāt uz ārzemēm, savukārt 13 klienti uzsākuši uzņēmējdarbību un reģistrējušies kā pašnodarbinātas personas. Tai pašā laikā 2012. gadā 188 gadījumos jeb 32% klientu nelīdzdarbojās, t.sk. 37 gadījumos klienti rakstiski atteicās no sadarbības, salīdzinoši 2011. gadā 37% gadījumu klienti nelīdzdarbojās savas situācijas uzlabošanā vai atteicās no sadarbības. Šāda situācija rāda, ka ir klienti, kas spēj nodrošināt savas pamatvajadzības bez RSD atbalsta, iespējams tās bija personas, kuras neuzrādīja ienākumus, jo strādāja neregistrēti. Citi lietu slēgšanas gadījumi bija saistīti ar klienta dzīvesvietas maiņu, nokārtotu invaliditāti, iesaistīšanos NVA aktīvajos nodarbinātības pasākumos, ilgstošu ārstēšanos u.c.

Analizējot sociālā darba ar gadījumu vadīšanas periodu jeb sociālā darbinieka un klienta sadarbības ilgumu līdz lietas slēgšanai, jāsecina, ka visvairāk klientu lietas - 283 slēgtas sadarbības periodā no 3 līdz 6 mēnešiem. Līdz 12 mēnešiem sadarbība bijusi 479 jeb 81% gadījumu. Ilgāk par gadu strādāts ar 116 klientu jeb 19% (skat.12. attēlu).

⁵ Klienta lieta tiek slēgta: 1) ja ir sasniegti sociālā darba ar gadījumu mērķi un/vai turpmāk sociālā darbinieka iejaukšanās nav nepieciešama; 2) ja klients atsakās no sadarbības; 3) ja sociālo darbu ar gadījumu pilnībā ir pārņēmusi cita institūcija un 4) ja klients ir mainījis dzīves vietu.

12.attēls. Sociālā gadījuma vadīšanas laika periods līdz lietas slēgšanai 2012. Gadā

Pārsvarā visi sociālā darba pakalpojuma saņēmēji bija arī sociālās palīdzības saņēmēji, jo tikai 24 gadījumos jeb 4% sociālajā darbā ar gadījumu, kuru lietas slēgtas, klienti nebija pašvaldības testēto pabalstu saņēmēji. 21% klientu lietu bezdarbnieki testētos pabalstus saņēma kopš 2009. gada, 37% klientu lietu bezdarbnieki testētos pabalstus saņēma kopš 2010. gada, 21% klientu lietu kopš 2011. gada, 6% klientu lietu 2012. gadā, savukārt pabalstus ilgāk kā 4 gadus saņēma 69 gadījumos jeb 11% individuālā sociālā darba gadījumos (skat.49. tabulu).

49.tabula Pašvaldības testēto pabalstu saņemšanas ilgums bezdarbniekiem (2012. gadā slēgtajās lietās)

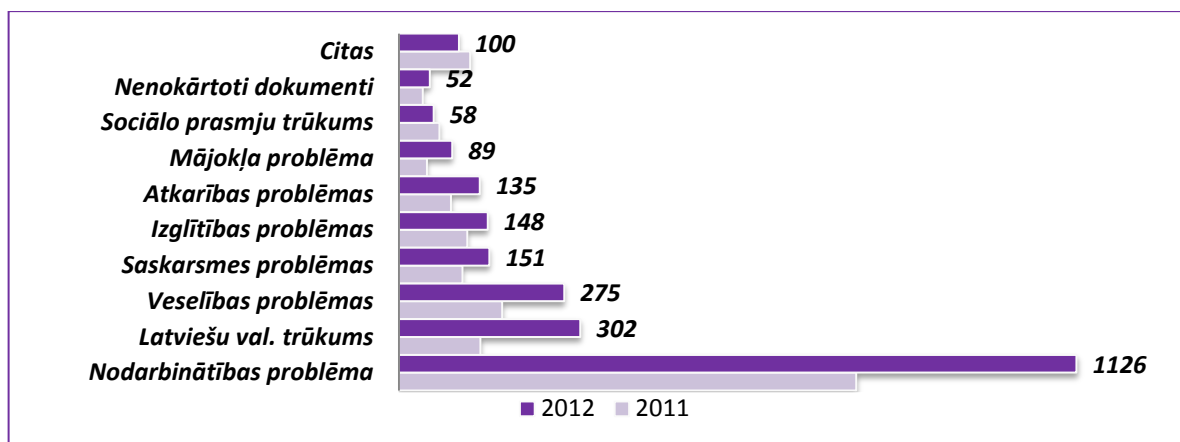
Gads	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Nesaņem	Kopā
Lietu skaits	1	1	0	1	2	1	15	21	27	125	219	122	36	24	595

Ilgstoši nestrādājoša klienta sociālais portrets, pēdējos gados kļuvis, sarežģītāks. Sociālā darba ar klientiem, kuri ilgstoši nevar rast iespēju nodrošināt sevi un ģimeni, strādājot algotu darbu, RSD specifika ir tajā, ka klienti ne vienmēr ir gatavi sākt strādāt algotu darbu, jo primāri jārisina bezdarba izraisītās problēmas. Ilgstoši esot bez darba, klientiem ir zems motivācijas līmenis, personīgo resursu un pozitīvas pieredzes trūkums risināt radušos situāciju, to ietekmē arī dažādas atkarības, slikts veselības stāvoklis, sociālo prasmju trūkums, piemēram, pašaprūpes un dzīves prasmju trūkums, apgrūtināta sadzīve, plānojot savu laiku un resursus.

2012. gadā 20 sociālo darbinieku klientu galvenās risinātās sociālās problēmas bija līdzīgas 2011. gada problēmām (skat.13.attēlu):

- ◆ valsts valodas prasmju trūkums 302 gadījumos (t.sk. 140 personām nebija valsts valodas prasmi apliecināšana dokumenta un 113 personām bija zemākais valsts valodas prasmes līmenis);
- ◆ veselības problēmas - 275 gadījumos;
- ◆ izglītības problēmas - 148 gadījumos;
- ◆ saskarsmes problēmas - 151, t.sk. 71 gadījumā sociālo kontaktu trūkums;
- ◆ atkarības problēmas – 135 gadījumos, t.sk. 100 gadījumos alkohola atkarība;
- ◆ sociālo prasmju trūkums - 58 gadījumos;
- ◆ mājokļa problēma - 89 gadījumos;
- ◆ nenokārtoti dokumenti - 52 gadījumos;
- ◆ citas problēmas - 100 gadījumos (11 krīzes situācijas, 12 vardarbībā cietušas personas, 11 personu uzvedība problēmas un likumpārkāpumi u.c.

13.attēls. Sociālo darbinieku darbā ar bezdarbniekiem klientu risinātās sociālās problēmas

Sociālo darbinieku galvenais uzdevums sadarbībā ar klientu un citiem pakalpojumu sniedzējiem, t.sk. NVA, ir definēt visprecīzāko bezdarba problēmu cēloni un kopā ar klientu rast labākos risinājumus to risināšanā un nodarbinātības veicināšanā.

Vērtējot paveikto 2012. gadā, jāsecina, ka, attīstot sociālo darbu, ir izdevies ne tikai sniegt atbalstu bezdarbniekiem integrācijai darba tirgū, bet arī panākt klientu aktīvāku līdzdarbību sociālo problēmu risināšanā, kā arī samazināt negodprātīgas sociālās palīdzības saņemšanas gadījumus. Sociālā darba specializācija darbā ar bezdarbniekiem, izmaiņas sociālās palīdzības sistēmā un jaunu atbalsta pasākumu nodrošināšana ir ļāvusi risināt virkni bezdarbnieku sociālo problēmu.

Atbalsta pakalpojumi bezdarbniekiem

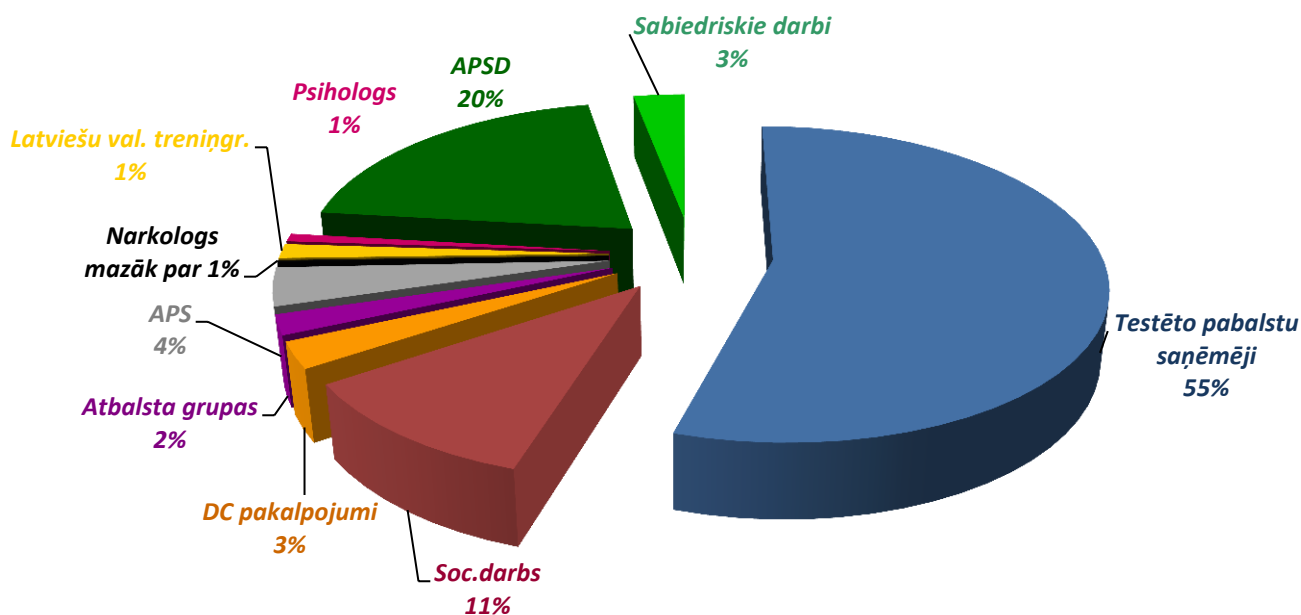
Lai risinātu klientu koplecētās sociālās problēmas un palīdzētu ilgstoši nestrādājošām personām atkal iekļauties darba tirgū, RSD gan tika īstenoti iepriekšējos gados pieejamie atbalsta pakalpojumi, gan ieviesti jauni atbalsta pakalpojumi darbspējīgām nestrādājošām personām.

Zemāk redzamais 14.attēls rāda, kādā apjomā RSD pieaugušās darbspējīgās personas ir saņēmušas sociālā darba, dažādus psihosociālos atbalsta pakalpojumus un sociālo palīdzību. Visvairāk izmantotais palīdzības veids ir testētie sociālās palīdzības pabalsti – 55% (2011. gadā 72%), kam seko algotie pagaidu sabiedriskie darbi 20% (gan RSD, gan NVA klienti), sociālā darba pakalpojums darbspējīgām nestrādājošām personām – 11 % (2009.gadā 9%), atkarības profilakses speciālista konsultācijas 4 % (Rīgas pašvaldības iedzīvotāji), pašvaldības sabiedriskie darbi 3%, dienas centru pakalpojumi 3%, atbalsta/motivācijas grupas 2%, latviešu valodas praktizēšanas treniņgrupas 1%, psihologa konsultācijas 1%, un narkologa pakalpojums mazāk par 1%.

Sabiedrisko darbu veicēji RSAC „Gaiļezers”

14. attēls. Atbalsta pakalpojumi un sniegtā sociālā palīdzība RSD darbaspējīgām nestrādājošām personām 2012. gadā

Atbalsta grupas bezdarbniekiem

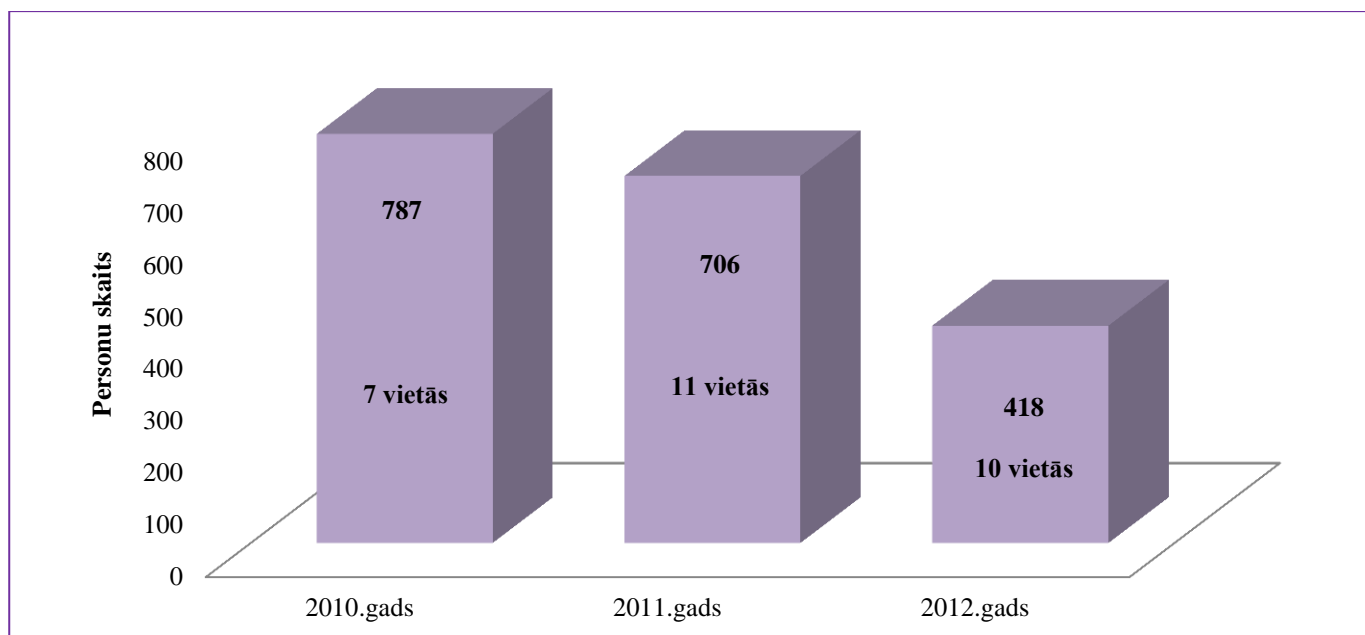
2012. gadā RSD dienas centros līdzīgi kā 2011. gadā tika veidotas atbalsta grupas darbaspējīgām nestrādājošām personām. Kopā 38 grupas 10 norises vietās apmeklēja 418 personas (skat.15. attēlu), visos Rīgas Sociālā dienesta rajonu centros – maksimāli tuvu apmeklētāju dzīvesvietai. Palīdzība atbalsta grupās tika sniegta ar mērķi atbalstīt darbaspējīgas nestrādājošas personas, motivējot apgūt jaunas dzīves prasmes, celt pašapziņu, veidot sociālos tīklus un palīdzot risināt dažādas sadzīves situācijas, integrēties darba tirgū. Grupu darbu nodrošināja gan sociālie darbinieki, gan psihologi, piedāvājot daudzveidīgu pakalpojuma saturu. Atbalsta grupu apmeklētāju skaita samazinājums varētu tikt skaidrots gan ar kopējo bezdarbnieku skaita samazinājumu, gan 2012. gadā jaunu atbalsta pasākumu ieviešanu, piemēram, algotie pagaidu sabiedriskie darbi un pašvaldības sabiedriskie darbi.

Atbalsta grupa bezdarbniekiem RSD DC „Ābeļzars”

Datorapmācība

15. attēls. Atbalsta grupu bezdarbniekiem dalībnieku skaits RSD 2010. - 2012. gadā

Bezdarbniekiem bija iespēja iesaistīties ne tikai atbalsta grupās, bet arī citās RSD dienas centru organizētās aktivitātēs: datorapmācībā, latviešu, angļu un vācu valodas prasmju apguvē, rokdarbu un dažādās veselību veicinošās un kustību nodarbībās.

Latviešu valodas sarunvalodas treniņgrupas

Iepriekšējā sociālo darbinieku risināto klientu sociālo problēmu uzskaitē rāda, ka valsts valodas prasmju trūkums ir viena no aktuālākajām problēmām, kas traucē integrēties darba tirgū ceturtajai daļai klientu. Tādēļ RSD papildus Labklājības ministrijas Nodarbinātības valsts aģentūras nodrošinātajiem valsts valodas kursiem bezdarbniekiem, nodrošināja klientiem ar vājām latviešu valodas prasmēm iespēju grupās praktizēt latviešu valodu profesionāla skolotāja vadībā. Uz problēmas būtību norāda arī fakts, ka bezdarbniekiem ne vienmēr ir valsts valodas apliecība, kas nepieciešama darba meklēšanas procesā, vai arī valsts valodas zināšanas ir zemākajā līmenī. Līdz ar to 2012. gadā 304 darbaspējīgām nestrādājošām personām tika nodrošināta iespēja apmeklēt latviešu valodas treniņgrupas latviešu valodas skolotāja vadībā. Kopā 2012. gadā tika noorganizētas 9 latviešu valodas grupas, kurās 20 stundu garumā klienti praktizēja latviešu valodu. Papildus vēl 82 personas latviešu valodas prasmi apguva ar dienas centru sociālo darbinieku atbalstu. Šādās grupās bezdarbnieki var praktizēt ne tikai latviešu valodu iegūstot vidi, kur to darīt, bet arī attīstot sociālos tīklus, iegūt iedrošinājumu gatavoties kārtot valsts valodas atestācijas eksāmenu, pārrunāt valstiski svarīgus notikumus, praktizēt latviešu valodu ikdienā un apgūt to pašmācības ceļā.

Citi atbalsta pasākumi bezdarbniekiem

Tāpat kā iepriekšējos gados arī 2012. gadā RSD bezdarbniekiem ar psihosociālām problēmām tika nodrošinātas psihoterapeita un psihologa konsultācijas, savukārt bezdarbniekiem ar atkarības problēmām - RSD atkarības profilakses speciālistu un narkologa konsultācijas nepieciešamajā apjomā. Ar sociālā darbinieka atbalstu 2012. gadā:

- ◆ 210 bezdarbnieki saņēma **psihologa konsultācijas**; iepriekš, 2011. gadā - 168 bezdarbnieki;
- ◆ lai risinātu atkarības problēmas, 43 personas saņēma 78 **narkologa konsultācijas**; iepriekš, 2011. gadā 54 personas saņēma 59 konsultācijas, kā arī RSD **atkarības profilakses speciālistu konsultācijas**⁶.

⁶ Skat. Veselības veicināšanas un slimību profilakses sadaļā 89. -91. lpp.

Nodarbinātības atbalsta pakalpojums invalīdiem

Lai veicinātu aizvien plašāku mērķa grupu integrēšanu darba tirgū un vienlīdzīgu tiesību principa ievērošanu, sadarbībā ar „Invalīdu un viņu draugu apvienību „Apeirons”” 2012. gadā tika uzsākts nodarbinātības atbalsta pakalpojums cilvēkiem ar invaliditāti, strādājot gan ar konkrēto mērķgrupu, gan uzrunājot potenciālos darba devējus. Projekta mērķis bija nodrošināt Rīgas pilsētas iedzīvotājiem ar invaliditāti pakalpojumu, lai mazinātu un novērstu sociālās izolētības risku, veicinātu iekļaušanos sabiedrībā un integrāciju darba tirgū. 2012. gadā 89 personas ar invaliditāti saņēma konsultācijas, izglītojošu informāciju, motivējošu atbalstu un atsevišķas praktiskas apmācību nodarbības, kuru mērķis bija saistīts ar darba atrašanu. Pozitīvi, ka 10 cilvēki iekārtojās pastāvīgā darbā, tādējādi ceļot gan savas dzīves kvalitāti, gan laužot sabiedrībā pastāvošos stereotipus, gan apliecinot sevi kā vērtīgus darbiniekus konkrētos uzņēmumos, sniedzot sakaru operatora, pavāra, apkopēja, skolotāja u.c. pakalpojumus. Blakus šiem rezultātiem, 5 personas ar invaliditāti uzsāka mācības Sociālās integrācijas valsts aģentūrā. Projektā tika piesaistīti 25 darba devēji.

Pašvaldības sabiedriskie darbi

Izmaiņas Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā 2012. gadā noteica, ka pašvaldības sociālajam dienestam ir tiesības tos darbspējīgos klientus, kuri saņem sociālo palīdzību vismaz trīs mēnešus pēc kārtas, iesaistīt **darba un sociālo prasmju saglabāšanas, atjaunošanas un apgūšanas pasākumos 12 stundas nedēļā**. Tādējādi kopš 2012. gada jūnija RSD tiek īstenoti pašvaldības sabiedriskie darbi sadarbībā ar 73 organizācijām, kuras nodrošināja sabiedrisko darbu īstenošanas vietas (57 pašvaldības iestādēs un 16 biedrībās/nodibinājumos) izveidojot 293 sabiedrisko darbu vietas, kurās darba un sociālās prasmes uzlaboja Rīgas sociālā dienesta darbspējīgi nestrādājoši klienti (skat.50. tabulu). 2012. gadā tika noslēgti 792 līgumi ar darbspējīgām nestrādājošām personām par dalību sabiedriskajos darbos, no kurām 608 personas iesaistījās sabiedrisko darbu veikšanā. No iesaistītajām personām 377 nostrādāja līgumā paredzēto laiku. 185 līgumi par dalību sabiedriskajos darbos tika laužti. 41 personas sabiedriskajos darbos tika iesaistīta atkārtoti.

Sabiedrisko darbu veicēji Latgales priekšpilsētā

50.tabula. RSD 2012. gadā izveidoto pašvaldības sabiedrisko darbavietu skaits

Nr.	Sadarbības partneri	Vietu skaits	Nr.	Sadarbības partneri	Vietu skaits
1.	Nodibinājums „Baltijas Pastorālais institūts”	2	38.	Rīgas 68.pirmsskola	1
2.	Fonds Cerība	2	39.	Rīgas 24.pamatskola	1
3.	Latvijas Sarkanais Krusts	13	40.	Rīgas 233.pirmsskola	2
4.	Nodibinājums „Kraukļa fonds”	11	41.	Rīgas Pļavnieku pamatskola	3
5.	Tautas palīdzības fonds	23	42.	Rīgas 123.pirmsskola	1
6.	LELB Diakonijas centrs „Sirdsgaisma”	3	43.	Friča Brīvzemnieka pamatskola	2
7.	LELB Diakonijas centrs „Roku rokā”	4	44.	Rīgas 152.pirmsskola	1
8.	Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācija “SUSTENTO”	1	45.	Rīgas Mūzikas internātvidusskola	3
9.	DIA+LOGS	1	46.	Bērnu un basketbola skola „Rīga”	3
10.	1991.gada barikāžu dalībnieku biedrība	3	47.	Rīgas 253.pirmsskola	4
11.	Dzintarkrasta serviss	20	48.	Rīgas 80.pirmsskola	2
12.	Rakstnieku muzeju biedrība „Pils”	1	49.	Rīgas 226.pirmsskola	1
13.	Biedrība „PINS”	4	50.	Rīgas 55.speciālā pirmsskola „Dardedze”	1
14.	Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””	3	51.	Rīgas 10.vidusskola	1
15.	Latvijas Mākslinieku savienība	5	52.	Rīgas Centra humanitārā vidusskola	2
16.	Rīgas pašvaldības aģentūra „Rīgas gaisma”	4	53.	Rīgas 259.pirmsskola	2
17.	Biedrība „RASA”	3	54.	Rīgas Kultūru vidusskola	2
18.	Sociālās aprūpes centrs „Stella Maris”	5	55.	Rīgas pirmsskola „Dzirnaviņas”	1
19.	Rīgas Austrumu izpilddirekcija	2	56.	Rīgas 258.pirmsskola	2
20.	Rīgas domes Mājokļu un vides departaments	63	57.	Āgenskalna Valsts ģimnāzija	1
21.	Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija	10	58.	Rīgas 34.vidusskola	2
22.	Rīgas 275.pirmsskola „Austriņa”	8	59.	Rīgas Zolitūdes ģimnāzija	2
23.	Rīgas 225.pirmsskola	1	60.	Rīgas 239.pirmsskola	3
24.	Rīgas Lietuviešu vidusskola	3	61.	Rīgas 167.pirmsskola	2
25.	Rīgas 92.vidusskola	4	62.	Rīgas 180.pirmsskola	2
26.	Rīgas speciālā pamatskola-attīstības centrs	2	63.	Pamatskola „Rīdze”	1
27.	Rīgas 229.pirmsskola	2	64.	Rīgas 3.speciālā pamatskola	1
28.	Kārļa Videnieka 77.vidusskola	6	65.	Rīgas pirmsskola „Eglīte”	1
29.	Rīgas pirmsskola „Sprīdītis”	2	66.	Rīgas 96.vidusskola	5
30.	Rīgas 220.pirmsskola	2	67.	Rīgas 267.pirmsskola	3
31.	Rīgas 251.pirmsskola „Mežciems”	1	68.	Rīgas 141.pirmsskola Kastanītis	1
32.	Rīgas 262.pirmsskola	2	69.	Rīgas 28.vidusskola	1
33.	Rīgas 79.pirmsskola	1	70.	Rīgas 192.pirmsskola	1
34.	Rīgas 197.pirmsskola	4	71.	Rīgas pirmsskolas „Priedīte”	2
35.	Rīgas 71.vidusskola	2	72.	Rīgas Rīnūžu vidusskola	2
36.	Rīgas 4.pirmsskola „Avotiņš”	1	73.	Rīgas pirmsskola „Blāzmiņa”	2
37.	Rīgas 85.vidusskola	2			
Kopā					293

Algotie pagaidu sabiedriskie darbi

Laikā no 2012. gada februāra līdz 2014. gada 30.jūnijam sadarbībā ar Nodarbinātības valsts aģentūru Rīgas pašvaldībā tiek realizēts ESF projekts „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi” (2012. gadā projekta NVA plānotās izmaksas bija Ls 1 292 930,50 un Rīgas pašvaldības līdzfinansējums - Ls 325 462,00). Pasākuma mērķis bija nodrošināt bezdarbniekus, kuri nesaņem bezdarbnieka pabalstu un ir reģistrēti Nodarbinātības valsts aģentūrā ilgāk par 6 mēnešiem, ar apmaksātām pagaidu darba vietām pilnu darba nedēļu pašvaldības iestādēs, biedrībās un nodibinājumos (100 latī mēnesī), prioritāri iesaistot tos bezdarbniekus, kuri saņem sociālo palīdzību. Projekta ietvaros pēc nepieciešamības tika segtas arī sanitārās grāmatiņas izmaksas.

2012. gadā RD Rīgas Austrumu izpilddirekcija, RD Izglītības, kultūras un sporta departaments, RD Satiksmes departaments, RD Mājokļu un vides departaments, RD Labklājības departaments, RD Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija un RD Ziemeļu izpilddirekcija kopā izveidoja 1380 pagaidu darbu vietas, kurās iesaistījās 4127 bezdarbnieki (skat. 51. tabula). Algotajos pagaidu sabiedriskajos darbos iesaistīto cilvēku vecums palielinās, visvairāk iesaistīto bija vecumā virs 50 gadiem. Attiecībā uz iesaistīto personu izglītību, tā ir vispārējā vidējā vai profesionālā izglītība. Sasniegtie projekta rezultāti norāda, ka no visiem iesaistītajiem 161 klients atrada pastāvīgu darbu, bet 1405 personas dalību projektā pārtrauca, laužot noslēgto līgumu. Biežāk minētie līguma laušanas iemesli – neattaisnoti kavējumi un iekšējās kārtības noteikumu pārkāpumi (705), veselības stāvokļa pasliktināšanās (329), un citi iemesli (210). Statistikas dati līdzīgi kā pētījumi parāda, ka bezdarbnieku veselības problēmas var būt nopietns šķērslis algota darba atrašanai. Papildu 2012. gadā tika veikta to bezdarbnieku aptauja, kuri iesaistījās laika posmā no 2009. gada septembra līdz 2011. gada decembrim realizētajā NVA un Rīgas pašvaldības ESF projektā „Apmācība darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai, ja darba devējs ir pašvaldība”. Aptaujas rezultāti parādīja, ka 24% bezdarbnieki ir iesaistījušies vai vēlas atkārtoti iesaistīties algotajos pagaidu sabiedriskajos darbos. Valsts valodas vājā prasme un pirmspensijas vecums tika minēti kā galvenie iemesli, kas traucē atrast pastāvīgu darbu. Tai pašā laikā tikai 3% ticēja, ka spēs atrast darbu mēneša laikā, bet vairāk nekā puse bija pesimistiski noskaņoti attiecībā uz iespēju darba atrašanu tuvākajā laikā. Arī darba devēju aptauja norādīja, ka latviešu valodas vājās prasmes un pirmspensijas vecums ir šķēršļi, kas traucē iekārtošanos darbā, papildus minot bezdarbnieku atkarības problēmas, sliktu veselības stāvokli, zemu izglītības līmeni, motivācijas trūkumu, zaudētas prasmes u.c.

Rīgas domes Labklājības departaments, projekta ietvaros 13 biedrībās un nodibinājumos (140 pagaidu darbavietas) un 12 pašvaldības iestādēs (162 pagaidu darbavietas) izveidoja kopā 302 darbavietas. Pagaidu darbavietas tika izveidotas mazkvalificētam darbaspēkam. Sociālās aprūpes jomā izveidotās vakances veidoja 20% no visa jaunizveidoto pagaidu darbavietu skaita.

51.tabula. RD Labklājības departamenta 2012. gadā izveidoto algoto pagaidu darbavietu skaits

Nr.p.k.	Rīgas pašvaldības iestādes, struktūrvienības, biedrības un nodibinājumi	Vietu skaits
1	Rīgas sociālais dienests	37
2	RSAC „Gaiļezers”	27
3	RSAC „Mežciems”	20
4	RSAC „Stella Maris”	17
5	Rīgas Patversme/ DC bezpajumtniekiem	9
6	Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	7
7	RD Labklājības departaments	4
8	RD Īpašuma departaments	3
9	RD Pilsētas attīstības departaments	2
10	Rīgas pilsētas būvvalde	13
11	Rīgas 3.bērnu un jaunatnes sporta skola	8
12	Rīgas pašvaldības aģentūra “Rīgas pieminēkļu aģentūra”	15
13	Fonds „Zilais Krusts”	30
14	Biedrība “Rīgas pilsētas “Rūpju bērns”	18
15	Latvijas Sarkanais Krusts	18
16	Biedrība “Dzintarkrasta serviss”	17
17	Biedrība „Žēlsirdības Misija Dzīvības Ēdiens”	15
18	Nodibinājums “Kraukļa fonds”	9
19	Biedrība “Rīgas Latviešu biedrība”	9
20	Biedrība „Labā cerība”	8
21	Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	5
22	Biedrības rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās”	3
23	Biedrības “Latvijas Mākslinieku savienība”	5
24	Nodibinājums “Kristīgā vadības koledža”	2
25	Biedrība “Aspazija”	1
KOPĀ		302

VESELĪBAS APRŪPES PIEEJAMĪBA

Veselības aprūpe tiek nodrošināta atbilstoši MK 19.12.2006. noteikumos Nr. 1046 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” (turpmāk – Noteikumi Nr.1046) definētajiem organizēšanas un finansēšanas principiem. Veselības aprūpes finansēšana ir valsts kompetencē. Savukārt pašvaldībām autonomu funkciju nodrošināt veselības aprūpes pieejamību un veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīves veidu un sportu nosaka likuma „Par pašvaldībām” 15. pants.

Tādējādi Rīgas domes Labklājības departamenta Veselības aprūpes pārvalde, kas atrodas Rīgas domes Sociālo jautājumu komitejas pārraudzībā, ir vienīgā un vadošā struktūrvienība veselības aprūpes nozarē Rīgas pašvaldībā, un atbilstoši nolikumā noteiktajām funkcijām 2013. gadā tā īstenoja RD noteikto veselības aprūpes pieejamību un veselīga dzīvesveida veicināšanas politiku pilsētā ar konkrētiem pasākumiem, kuri tika finansēti gan no dažādiem Rīgas pilsētas pamatbudžeta programmu finanšu līdzekļu avotiem, gan piešķirot finanšu līdzekļus ar rīdzinieku veselības aprūpes pieejamību un veselības veicināšanu saistītu projektu realizēšanai (NVO projektu konkursa ietvaros).

Tā kā joprojām veselības aprūpes pieejamības jēdziena skaidrojums nav atrodams nevienā normatīvajā aktā, pārvaldes uzdevums nodrošināt pieejamību Rīgas pašvaldības izpratnē ir definēts pārvaldes uzdevuma deleģējuma līgumos ar pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrībām un ietver šādas funkcijas:

- ◆ nodrošināt normatīvajos aktos noteiktajām prasībām atbilstošas veselības aprūpē izmantojamās tehnoloģijas un telpu labiekārtojumu;
- ◆ nodrošināt normatīvajos aktos noteiktajām prasībām atbilstošas kvalifikācijas ārstniecības personas, lai sniegtu veselības aprūpes pakalpojumus;
- ◆ nodrošināt veselību veicinošu pasākumu organizēšanu un atbalstīšanu, kā arī informācijas pieejamību par sniegtajiem pakalpojumiem, speciālistu konsultāciju pieejamību un popularizēt veselīgu dzīvesveidu.

Sadarbība ar Rīgas pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrībām

Atbilstoši Rīgas domes 2011. gada 7. jūnija lēmumā Nr. 3277 „Par pārvaldes uzdevumu deleģēšanu veselības aprūpes jomā” noteiktajam Veselības pārvalde arī 2012. gadā uzraudzīja un kontrolēja 2011. gadā ar 11 Rīgas pilsētas pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrībām (RP SIA) noslēgto pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumu (turpmāk - Deleģēšanas līgumi) izpildi. Šīs kapitālsabiedrības bija:

- ◆ RPSIA „Veselības nams 5”
- ◆ RPSIA „Torņakalna poliklīnika”
- ◆ RPSIA „Ilģuciema poliklīnika”
- ◆ RPSIA „Veselības centrs „Imanta””
- ◆ RPSIA „Bērnu veselības centrs „Ķengarags””
- ◆ RPSIA „Bolderājas poliklīnika”
- ◆ RPSIA „Primārās veselības aprūpes centrs „Ziepniekkalns””
- ◆ RPSIA „Ādas un seksuāli transmisīvo slimību klīniskais centrs”
- ◆ RPSIA „Rīgas 1.slimnīca”
- ◆ RPSIA „Rīgas 2.slimnīca”
- ◆ RPSIA „Rīgas Dzemdību nams”

Deleģētais uzdevums neietver veikto ārstniecības pakalpojumu finansēšanu, to veidu un apjomu noteikšanu, plānveida veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanas pretendentu rindu veidošanu, kā arī pacientam sniegtās veselības aprūpes kvalitātes novērtēšanu. Visās ambulatorā tipa ārstniecības iestādēs tiek sniegta plaša daudzprofilu ambulatorā veselības aprūpe, ir pieejams plašs speciālistu-konsultantu pakalpojumu un diagnostisko izmeklējumu klāsts. Deleģētā uzdevuma izpildes kontrole tika veikta, ņemot vērā līgumā noteiktos kritērijus:

- 1) pieejamo pakalpojumu daudzveidību;
- 2) apkalpoto pacientu skaitu;

- 3) pakalpojumu sniegšanā iesaistīto ārstniecības personu kvalifikāciju un pakalpojumu sniegšanai izmantotās tehnoloģijas, telpu un vides sakoptību un labiekārtotību, tai skaitā pieejamību cilvēkiem ar kustību traucējumiem;
- 4) informācijas pieejamību (informācijas veidi, publicitātes pasākumi u.c.);
- 5) saņemto pamatoto sūdzību skaitu saistībā ar sniegto pakalpojumu;
- 6) izstrādāto un realizēto investīciju apjomu.

2012. gadā, lai nodrošinātu Rīgas pilsētas pašvaldības aktīvu efektīvu pārvaldību, kā arī kapitālsabiedrību ilgtspējīgu un stabilu attīstību, visas ārstnieciskā profila Rīgas pašvaldības kapitālsabiedrības, ievērojot Veselības pārvaldes norādījumus, izstrādāja kapitālsabiedrību stratēģijas (Attīstības plānus), kurās noteikti kapitālsabiedrību stratēģiskie mērķi turpmākajiem 5-7 gadiem. Veselības pārvalde uzraudzīja šo stratēģiju izpildi.

Vairums kapitālsabiedrību atbilstoši attīstības plānos iekļautajām prognozēm nodrošināja pieprasījumu pēc valsts apmaksājamiem ambulatorajiem veselības aprūpes pakalpojumiem iepriekšējā gada līmenī, rodot iespēju arī gada beigās izlietot no oktobra mēneša papildus piešķirto valsts finansējumu veselības aprūpes pakalpojumiem, kas vairumā gadījumu veidoja pat 1/3 no gada sākumā piešķirtā kopēja finansējuma apjoma.

Kopumā visām RP SIA izdevies sasniegt Attīstības plānos pārskata gadam plānotos rezultātus. Visas RPSIA atrodas apdzīvotos mikrorajonos, tām ir izveidotas profesionālas speciālistu komandas, laba sadarbība ar ģimenes ārstiem un citi sekmīgas attīstības priekšnoteikumi.

Vairākas RP SIA ir veikušas virkni pasākumu, lai palielinātu ieņēmumus no sniegtajiem maksas pakalpojumiem, kas ļāva tām nodrošināt neto apgrozījuma pieaugumu.

Kopumā jāsecina, ka 2012. gadā Rīgas pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrības ir veiksmīgi attīstījušās, vairumā gadījumu sasniegušas Attīstības plānos pārskata gadam izvirzītos mērķus un ka to noteiktie attīstības mērķi un uzdevumi ir pareizi.

Lai uzlabotu veselības aprūpes pieejamību Rīgas pilsētas iedzīvotājiem, 2012. gadā turpinājās iepriekšējos gados uzsāktais Rīgas pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrību reorganizācijas process. Lai, izmantojot medicīniskās tehnoloģijas (aparāturu un cilvēkresursus), finansiāli efektīvāk, nodrošinātu Rīgas centra iedzīvotājiem vispusīgu un kvalitatīvu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību, 2012. gadā atbilstoši Rīgas domes 20.03.2012. lēmumam Nr. 4403 „Par Rīgas pašvaldības sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Rīgas 1.slimnīca”, Rīgas pašvaldības sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Veselības nams 5” un Rīgas pašvaldības sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Ādas un seksuāli transmisīvo slimību klīniskais centrs” reorganizācijas uzsākšanu” tika sākts un veiksmīgi pabeigts reorganizācijas process. Proti, saskaņā Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra 30.11.2012. lēmumu komercreģistrā ir izdarīts atbilstošs ieraksts par šo kapitālsabiedrību reorganizāciju, tā ir stājusies spēkā, RPSIA „Veselības nams 5” un RPSIA „Ādas un seksuāli transmisīvo slimību klīniskais centrs” ir izslēgti no komercreģistra, un šo kapitālsabiedrību manta ir pārgājusi iegūstošās sabiedrības (RPSIA „Rīgas 1. slimnīca”) īpašumā.

Tomēr par pabeigtu var uzskatīt tikai iepriekšminēto kapitālsabiedrību juridisko reorganizāciju, jo faktiskā reorganizācija būs uzskatāma par pilnīgi pabeigtu tad, kad pilnībā būs atbrīvotas telpas Grēcinieku ielā 34, Brīvības ielā 100, un Stabu ielā 9 un visi Rīgas pašvaldības sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Rīgas 1.slimnīca” (turpmāk - Slimnīca) darbinieki un struktūrvienības būs pārvietoti uz Slimnīcas telpām Bruņinieku ielā 5.

Sadarbība primārās veselības aprūpes pieejamības nodrošināšanā

Saskaņā ar Ministru kabineta 19.12.2006 Noteikumu Nr. 1046 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” 23.1 un 53. punktu, sākot ar 2006. gadu, ik gadu ar Veselības norēķinu centra Rīgas nodaļu tiek saskaņots „Ģimenes ārstu darbības pamatteritoriju plāns Rīgas pilsētā”.

52. tabula. Primārās veselības aprūpes ārsti

Gads	2010	2011	2012
Primārās veselības aprūpes ārsti	448	455	454

Rīgā primārās veselības aprūpes pakalpojumus nodrošina 454 primārās veselības aprūpes ārsti (turpmāk - PVAĀ). Vairāk nekā puse PVAĀ, kopskaitā 243, savas prakses ir iekārtojuši Rīgas pašvaldībai piederošos īpašumos, nomājot telpas prakses darbībai gan no Rīgas pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrībām, gan no lielākajiem ambulatorajiem veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējiem, tā saucamajām poliklīnikām un veselības centriem, kuri savukārt nomā telpas no Rīgas pašvaldības SIA „Rīgas nami”.

Pie PVAĀ 2012. gadā bija reģistrēti 705 923 pacienti. Vidēji pie viena primārās aprūpes ārsta reģistrēti 1555 pacienti.

61 lokalizācijas vietās ārpus pašvaldības īpašumiem strādā 209 PVA ārsti. 110 PVA ārstu prakses izvietotas 14 pašvaldības ārstnieciskā profila komercsabiedrībās 15 lokalizācijas vietās, no tiem 11 PVA ārsti strādā kā darba ņēmēji, pārējie kā pašnodarbinātas personas.

Pa vienam adresē strādā 29 PVA ārsti, tai skaitā 6 no tiem pašvaldībai piederošā īpašumā

Pa 2-3 savās praksēs strādā 59 ārsti 25 adresēs, tai skaitā 4 pašvaldībai piederošos īpašumos.

Pa 4-5 strādā 47 PVA ārsti 11 lokalizācijas vietās, tai skaitā 4 pašvaldībai piederošās.

Rīgā 366 PVA ārsti strādā savās ārstu praksēs.

53. tabula. PVA aprūpes ārstu Rīgā vecuma struktūra

Vecuma grupa	Līdz 40	40-50	50-60	60-70	>70
PVA ārstu skaits attiecīgajā vecuma grupā 2010. gadā	56	138	151	86	17
PVA ārstu skaits attiecīgajā vecuma grupā 2011. gadā	55	141	151	85	23
PVA ārstu skaits attiecīgajā vecuma grupā 2012. gads	44	141	154	90	29

Kā redzams 53.tabulā, 56% ārstu ir vecumā virs 50 gadiem, vidējais PVA ārstu vecums ir ~53 gadi (2010. gadā tas bija 51,9 gadi). Kopumā no visiem Rīgā strādājošajiem PVA ārstiem pensijas vecuma ārstu īpatsvars ar katru gadu pieaug, piemēram, 2006. gadā tas veidoja 12%, 2008. gadā 14%, bet 2011. gadā tas jau bija 18,9 % no visiem PVA ārstiem.

2012. gadā turpinājās 2011. gadā uzsāktais semināru cikls ģimenes ārstiem Tika organizēti 6 semināri Rīgā strādājošiem ģimenes ārstiem par nosūtīšanas kārtību uz VDEAVK jautājumu lemsšanai par invaliditāti, par prognozējamo invaliditāti, par ģimenes ārstu lomu sociālajā sistēmā, lai uzlabotu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību. Veselības pārvalde ir noorganizējusi 6 seminārus ģimenes ārstiem par aktualitātēm veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības uzlabošanā, kas šajā semināru ciklā skāra tādu jautājumus kā:

- ◆ dokumentu noformēšana uz VDEAVK invaliditātes, prognozējamās invaliditātes noteikšanai u.c. gadījumos;

- ◆ ģimenes ārsta loma sociālās palīdzības sistēmā Rīgas pašvaldībā un sadarbība ar ģimenes ārstiem, piešķirot Rīgas pašvaldības sociālos pakalpojumus.

2012. gadā semināros piedalījušies 118 klausītāji. Lai neatrautu ārstus no ikdienas darba un taupītu ģimenes ārstu dārgo laiku, semināri šajā ciklā tika rīkoti iespējami pietuvināti ģimenes ārstu prakses vietām, proti, 2012. gadā tie notika pašvaldības ārstniecības iestāžu telpās.

Ambulatorās terapijas īstenošana DOTS programmas ietvaros tuberkulozes slimniekiem

Mērķis – motivēt tuberkulozes slimniekus ambulatorajai terapijai DOTS (tieši uzraugāmās ārstēšanas īsais kurss) programmas ietvaros.

Lai nodrošinātu mērķa sasniegšanu, Rīgas ambulatorajiem tuberkulozes slimniekiem, kuru dzīvesvieta deklarēta Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā un kuri ierodas tuberkulozes kontrolējamās terapijas kabinetos (Rīgā, Gogoļa ielā 3 vai Nīcgales ielā 5) izdzert nozīmēto zāļu devu medicīnas darbinieka uzraudzībā, tika līdzfinansēti sabiedriskā transporta ceļa izdevumi Ls 1 vērtībā un apmaksāta dāvanu karte Ls 1 vērtībā pārtikas produktu iegādei dienā, kad iedzertas zāles.

Šo pakalpojumu izpildi līdz 2012. gada martam organizēja v/a „Latvijas Infektoloģijas centrs”, bet no marta līdz 31. decembrim – VSIA „Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”. Kopumā 2012. gadā šim mērķim tika izlietoti Ls 54 242.04.

54. tabula. Darba rādītāji ambulatoro tuberkulozes slimnieku motivēšanas programmā četrus gadus griezumā

Rādītājs	2010	2011	2012
Pirmreizējo pacientu skaits, kas, vērsušies pēc ambulatorās palīdzības, DOTS programmas ietvaros	162	225	226
Ambulatoro tuberkulozes slimnieku skaits, kas saņēmuši palīdzību	255	1484	1619
Palīdzības par transporta kompensāciju sniegšanas reižu skaits	31 257	24 802	26 760
Palīdzības par pārtikas talonu (dāvanu kartes) kompensāciju sniegšanas reižu skaits	-	24 145	28 200

Kā redzams 54. tabulā, pēdējo gadu laikā ir pieaudzis pacientu skaits, kuri, vērsušies pēc ambulatorās palīdzības, DOTS programmas ietvaros.

Latvija ietilpst to piecu Eiropas Savienības valstu grupā, kurās reģistrēti visvairāk saslimušo ar tuberkulozi (pirmreizēji un recidīvi) uz 100 000 iedzīvotājiem: Rumānija (79,4), Lietuva (53,9), Latvija (38,8), Bulgārija (29,0) un Igaunija (22,0). Baltijas valstis ietilpst PVO Eiropas reģiona 18 ar augstu tuberkulozes saslimstību valstu grupā.

Kopš 2000. gada tuberkulozes epidemioloģiskā situācija Latvijā ir uzlabojusies - mazinājusies gan saslimstība, gan reģistrēto multirezistentas tuberkulozes (MR TB) gadījumu skaits, taču iepriekšējā gadā reģistrēts saslimstības pieaugums. Saslimstībai Rīgas pilsētā 2012. gadā bija tendence palielināties, un 2012. gadā tā sasniedza 45,2 uz 100 000 iedzīvotājiem.

Donoru kustības atbalsts

Lai veicinātu asinsdonoru kustību, jau kopš 2005. gada tika Rīgas pilsētas pašvaldība ir radusi iespēju bezatlīdzības asins donoriem Rīgā kompensēt transporta izdevumus 1 Ls apmērā par katru asins nodošanas reizi. Šo atlīdzību 2012. gadā saņēma tie donori, kuri ziedoja asinis valsts SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”, valsts SIA „Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca” asins sagatavošanas nodaļās un Valsts asinsdonoru centrā (skat.55.tabulu). Programmu īstenoja biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”, izlietojot finansējumu Ls 19 832 apmērā.

55.tabula. Darba rādītāji asinsdonoru kustības veicināšanā trīs gadus griezumā

Rādītājs	2010	2011*	2012
Atlīdzības saņemšanas vietu skaits	-	3	3
Izsniegto atlīdzību reižu skaits	-	19332	19832

*pakalpojums sākts no 2011. gada 1. februāra

Kaut arī arvien biežāk tiek rīkotas dažādas akcijas, un darba kolektīviem ir iespēja aicināt pie sevis Valsts asinsdonoru centra speciālistus, lai ziedotu asinis, kā arī Valsts asinsdonoru centrs piedāvā iespēju savā izbraukumu autobusā konkrētās dienās un laikos nodot asinis. Asinsdonoru skaits, kuri ziedo asinis stacionārajās asins nodošanas iestādēs, saglabājas praktiski nemainīgs. 2012. gadā asins nodošanas reižu skaits saglabājās iepriekšējā gada līmenī.

VESELĪBAS VEICINĀŠANA

Pašvaldībām saskaņā ar likuma "Par pašvaldībām" 15. pantu ir noteikta autonomā funkcija – nodrošināt veselības aprūpes pieejamību, kā arī veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu.

Veselības veicināšana ir pasākumu kopums, kas mudina individu un sabiedrību kopumā palielināt kontroli pār veselību ietekmējošiem faktoriem (t.sk. atkarību izraisošo vielu lietošanu) un pilnveidot veselības potenciālu. Viena no svarīgākajām veselības veicināšanas komponentēm ir veselīga dzīvesveida veicināšana.

Rīgas pilsētas pašvaldība 2012. gada 15. maijā apstiprināja Rīgas pilsētas pašvaldības Sabiedrības veselības stratēģiju „Veselīgs rīdzinieks – veselā Rīgā” 2012. – 2021. gadam. Rīgas pilsētas pašvaldības Sabiedrības veselības stratēģija ir izstrādāta, lai nodrošinātu mērķtiecīgu ilgtermiņa visas pašvaldības darbu iedzīvotāju veselības uzlabošanai. Šis dokuments iezīmē redzējumu, kā uzlabot Rīgas pilsētas iedzīvotāju veselību, identificējot galvenās sabiedrības veselības problēmas un nosakot stratēģiskos darbības virzienus. Stratēģija ir pakārtota Rīgas attīstības stratēģijai līdz 2025. gadam un Rīgas attīstības programmai 2010. - 2013. gadam un tā ietver darbības, kas ir pašvaldības kompetencē. Rīgas pilsētas pašvaldības Sabiedrības veselības stratēģijas **mērķis ir uzlabot Rīgas iedzīvotāju veselības stāvokli un mazināt priekšlaicīgas nāves gadījumu skaitu**. Lai sasniegtu šo mērķi, tiek izvirzīti šādi apakšmērķi:

1. samazināt saslimstību ar neinfekcijas slimībām, tajā skaitā atkarībām;
2. uzlabot iedzīvotāju zināšanas par veselīgu dzīvesveidu;
3. veicināt veselīgu un drošu pilsētas, mācību un darba vidi;
4. uzlabot veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību Rīgas pilsētā.

Sekmīgai Rīgas pilsētas Sabiedrības veselības stratēģijas izvirzītā mērķa un apakšmērķu sasniegšanai izstrādāta Rīgas pilsētas Sabiedrības veselības stratēģijas „Veselīgs rīdzinieks – veselā Rīgā” 2012. – 2021. gadam Programma un rīcības plāns 2012. - 2016. gadam. Programma un rīcības plāns paredz attīstīt, pilnveidot un stiprināt starpsektoru sadarbību pašvaldības līmenī starp Rīgas pašvaldības nozaru departamentiem un iestādēm, pašvaldību aģentūrām u.c. institūcijām. Programmas un rīcības plāna uzdevums ir noteikt pasākumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu Stratēģijā noteikto stratēģisko darbības virzienu īstenošanu, un regulēt minēto pasākumu īstenošanu atbildīgās institūcijas. Rīcības plāns aptver 17 stratēģiskos rīcības virzienus, tas paredzēts 4 gadiem, un katru gadu tiek aktualizēts, lai nodrošinātu Sabiedrības veselības stratēģijas īstenošanas gaitas un izvirzīto mērķu monitoringu. Ar Rīgas pilsētas Sabiedrības veselības stratēģiju un rīcības plānu iespējams iepazīties Labklājības departamenta mājas lapā www.ld.riga.lv.

Lai veicinātu starpsektoru sadarbību sabiedrības veselības jomā, sekmīgi īstenotu Sabiedrības veselības stratēģijas Programmas un rīcības plānā izvirzītās aktivitātes un nodrošinātu sabiedrības veselības politikas pamatprincipa „Veselības visās politikās” ieviešanu, saskaņā ar Rīgas pilsētas priekšsēdētāja 2012. gada 22. maija lēmumu, izveidota Rīgas pilsētas pašvaldības Veselības padome, kuras sastāvā ir RD visu nozaru departamentu un aģentūru pārstāvji, kā arī deputāti. Veselības padomei ir vadošā loma Rīgas pilsētas Sabiedrības veselības stratēģijas īstenošanas koordinēšanā un sabiedrības veselības politikas plānošanas dokumentu izstrādē. Veselības padome sekmē informācijas apmaiņu un saskaņotu uz sabiedrības veselību orientētu aktivitāšu plānošanu starp sektoriem un nozarēm pilsētā. Veselības padomi vada Sociālo jautājumu komitejas priekšsēdētāja Olga Veidiņa.

Pētījumi par Rīgas pilsētas iedzīvotāju veselības paradumiem

Lai varētu novērtēt aktuālo situāciju Rīgas pilsētā sabiedrības veselības jomā un plānot izmaksu efektivitātes ziņā piemērotākos pasākumus, svarīgi veidot pierādījumos pamatotu pieeju un aktivitāšu plānošanu. 2012. gadā tika uzsākts darbs pie Rīgas veselības profila izstrādes, kurā tika apkopoti visi ar Rīgas sabiedrības veselību saistīti jautājumi un to rādītāji, tādā veidā ļaujot jebkurai organizācijai plānot savas aktivitātes un konstatēt, kur nepieciešami papildus resursi. Ņemot vērā, ka ne visi dati ir iegūstami, izmantojot valsts institūciju sniegtos datus, Rīgā 2012. gadā tika veikti divi pētījumi par būtiskiem sabiedrības veselības jautājumiem. Viens no pētījumiem bija projekta „Riskā un aizsargājošo faktoru ietekme uz apreibinošo vielu lietošanas līmeni jauniešu vidū” 4. posms, kurš norisinās starptautiska

salīdzinošā pētījuma „Jaunatne Eiropā” (Youth in Europe”) ietvaros. Pētījums sniedz padziļinātus datus par dažādu apreibinošo vielu lietošanas tendencēm jauniešu vidū Rīgā, par pamudinošiem un aizkavējošiem faktoriem lietošanas uzsākšanai vai turpināšanai, kā arī pārtraukšanai. Pētījumu pēc Labklājības departamenta pasūtījuma veica nodibinājums „Baltic Institute of Social Sciences”

Otrs veiktais pētījums bija „Sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju veselības paradumu pētījums”, kurā pirmo reizi tika iegūti dati tieši par šīs grupas veselības paradumiem, ietekmējošiem faktoriem un informācijas ieguves ceļiem, kas ļauj daudz plānveidīgāk, izmaksu ziņā efektīvāk, kā arī mērķtiecīgāk plānot pasākumus šīs mērķa grupas veselības rādītāju uzlabošanai. Pētījumu pēc Labklājības departamenta pasūtījuma veica SIA „TNS Latvia”.

Ar informāciju par pētījumiem var iepazīties Labklājības departamenta mājaslapā www.ld.riga.lv. Pētījumu realizēšanai 2012. gadā tika nodrošināts finansējums Ls 15 367 apjomā.

Veselības veicināšanas pasākumi un īstenotās programmas

Veselības veicināšanas programmas un pasākumi tiek plānoti un īstenoti, izdalot galvenās slimību profilakses un veselības veicināšanas grupas:

- ◆ neinfekcijas slimību profilakse, tai skaitā sirds veselības veicināšana, veselīga uztura un fizisko aktivitāšu veicināšana;
- ◆ ģimenes veselības veicināšana;
- ◆ atkarības profilakse;
- ◆ garīgās veselības veicināšana;
- ◆ infekcijas slimību profilakse;
- ◆ citi visaptveroši pasākumi par veselības veicināšanu un slimību profilaksi.

2012. gadā, pamatojoties uz pieņemto stratēģiju „Vesels rīdiniņeks – veselā Rīgā” un no tās izrietošo starpinstitucionālo sadarbību, tika organizēta konference „Veselība visās jomās Rīgas attīstībai”, kurā pirmo reizi tika pulcēti dažādu nozaru pārstāvji un speciālisti, kuri, prezentējot savu darbu un mērķus tuvākajiem gadiem, iepazīstināja konferences apmeklētājus ar informāciju par veselības nozīmi dažādu nozaru attīstībā, kā arī par veselības veicināšanas un dažādu ar veselību saistītu pakalpojumu attīstīšanu un pieejamības nodrošināšanu.

2012. gadā, realizējot neinfekcijas slimību profilakses pasākumus, pirmoreiz sadarbībā ar Latvijas Tautas sporta asociāciju tika organizētas un nodrošinātas nūjošanas nodarbības Rīgas pilsētas vecāka gadagājuma iedzīvotājiem, tādā veidā veicinot sirds veselību, veselīga uztura un fiziski aktīva dzīvesveida paradumu nostiprināšanos vecāka gadagājuma iedzīvotāju grupā. Kopumā notika 104 nodarbības, kurās kopumā piedalījās 1892 dalībnieku. Nodarbības, kuras tika organizētas sadarbībā ar RSD dienas atbalsta centriem, notika darba dienās dažādās Rīgas priekšpilsētās, kā, piemēram, Pārdaugavā, Pļavniekus, Teikā, Latgales priekšpilsētā un Vecmīlgrāvī. Ņemot vērā lielu atsaucību un interesi, nodarbības tiek organizētas arī 2013. gadā. Tāpat 2012. gadā pirmo reizi sadarbībā ar RSD dienas centriem un Rīgas Stradiņa universitātes studentiem tika vadītas izglītojošas nodarbības vecāka gadagājuma iedzīvotājiem par fizisko aktivitāšu nozīmi veselības stiprināšanai, kopumā 84 nodarbībās piedalījās 1520 dalībnieki, vidēji katru nodarbību apmeklēja 18 – 19 dalībnieki.

Veicinot sabiedrības informētību un aktīvu līdzdalību savas veselības veicināšanā, 2012. gadā Labklājības departamenta speciālisti rīkoja dažādus, kopskaitā 13, publiskos pasākumus, par visām iepriekšminētajām veselības veicināšanas un slimību profilakses tēmām, kā arī piedalījās 4 par veselības veicināšanas tēmām izglītojošos pasākumos, kurus organizēja dažādi sadarbības partneri (skat.56. tabulu). Publisko pasākumu īstenošanai 2012. gadā tika novirzīti Ls 5 468.

56. tabula. Labklājības departamenta organizētie pasākumi 2012. gadā

Pasākuma nosaukums	Mērķa auditorija	Sasniegtais rezultāts (apmeklētāju skaits)
Seminārs „No tabakas dūmiem brīva darba vide”	Rīgas pašvaldības iestādēs strādājošie speciālisti	42
Vides akcija „Veselīgie saulgrieži – Lieldienas” centrāltirgū	Rīgas pilsētas iedzīvotāji	1000
Pasaules veselības diena	Rīgas pilsētas iedzīvotāji	300
Konkurss „Veselība divās dimensijās”	Rīgas vispārīzglītojošo skolu 5. – 12. klašu skolēni	152
Pasaules ģimenes diena: fotoizstāde „Sievietes par dzīvību”	Rīgas pilsētas iedzīvotāji: sievietes	100
Pasaules pret tabakas diena	Rīgas pilsētas iedzīvotāji	300
Vides akcija „Veselīgie saulgrieži – Jāņu diena centrāltirgū”	Rīgas pilsētas iedzīvotāji	500
Vides akcija „Veselīgs uzturs. Centrāltirgū”	Rīgas pilsētas iedzīvotāji	500
Vides akcija „Veselīgie saulgrieži – Miķeļdiena centrāltirgū”	Rīgas pilsētas iedzīvotāji	500
Pasaules garīgās veselības diena	Rīgas pilsētas iedzīvotāji: vecāka gada gājuma iedzīvotāji pēc 60 gadu vecuma	100
Vides akcija „Veselīgie saulgrieži – Mārtiņdiena centrāltirgū”	Rīgas pilsētas iedzīvotāji	1000
Konferencē „Veselība visās jomās Rīgas attīstībai”	Rīgas pašvaldības iestādēs strādājošie speciālisti	100
Vides akcija „Veselīgie saulgrieži – Ziemassvētki centrāltirgū”	Rīgas pašvaldības iestādēs strādājošie speciālisti	1000
Rīgas pilsētās svētku ietvaros Garšas meistarību ielā „Atpūtini savu vēderu”	Rīgas pašvaldības iestādēs strādājošie speciālisti	
Rīgas skolēnu domes organizēts pasākums „Zem viena jumta”	Rīgas vispārīzglītojošo skolu skolēni un viņu ģimenes locekļi	
Pasaules plaušu veselības diena	Rīgas pašvaldības iestādēs strādājošie speciālisti	
Psihiskās veselības nedēļa	Rīgas pašvaldības iestādēs strādājošie speciālisti	

2012. gada pirmajā pusgadā tika organizēts arī 10. -12. klašu skolēnu radošo darbu konkurss „Veselība divās dimensijās” Konkursa mērķis bija aicināt Rīgas jauniešus izteikties, veidojot radošos darbus, par viņuprāt aktuālākajām veselības tēmām un veselību. Kopumā tika iesniegti 152 dažādi darbi un 12 labākie starp tiem tika iespiesti plakātu, uzlīmju un grāmatzīmju veidā. Šie materiāli tika izdalīti dažādos ar atkarību profilaksi un veselības veicināšanu saistītos pasākumos, kā arī ir pieejami Rīgas izglītības iestādēm un dažām organizācijām, kas strādā ikdienā ar jauniešiem, izglītojot tos par veselības veicināšanas un atkarības profilakses tēmām.

Labklājības departaments ir noslēdzis līgumus ar vairākām iestādēm un organizācijām par noteiktu programmu īstenošanu un nodrošināšanu visa gada garumā katru darba dienu.

◆ **HIV profilakses un psiho-sociālie pakalpojumi narkotisko vielu lietotājiem un to kontaktpersonām gan biedrības „DIA+LOGS”, atbalsta centrs visiem, kurus skar HIV/AIDS” (turpmāk – Biedrība) telpās, gan Rīgas pilsētas priekšpilsētās (rajonos) Biedrības mikroautobusā.**

Mērķis – mazināt HIV inficēto skaitu injicējamo narkotiku lietotāju vidū, sniedzot pakalpojumu gan Biedrības telpās, gan pietuvināti mērķauditorijas uzturēšanās vietām (ar mikroautobusu), tādējādi mazinot risku inficēties ar HIV šo personu tuviniekiem, to kontaktpersonām, kā arī sabiedrībai kopumā.

2012. gadā ar Biedrības starpniecību injicējamo narkotiku lietotājiem, viņu piederīgajiem un kontaktpersonām (pēc pašu vēlēšanās) bija iespēja veikt HIV ekspres - testu, saņemt bezmaksas prezervatīvus un sterilas šļirces, apmeklēt psihologa, sociālā darbinieka un HIV konsultanta konsultācijas, kā arī iegūt informāciju par šo un citām infekcijas slimībām, kā arī ar atkarību izraisošo vielu lietošanu saistītiem jautājumiem. Biedrība pakalpojumu sniedza gan biedrības telpās Rīgas centrā, gan arī pietuvināti mērķauditorijas uzturēšanās vietām (mikroautobusā).

2012. gadā Biedrība ir sniegusi kopumā 2916 konsultācijas injicējamo narkotiku lietotājiem, viņu ģimenes locekļiem un tuviniekiem gan Biedrības telpās, gan mikroautobusā (skat. 57.tabulu), kā arī izsniegusi 198 099 tīras šļirces un 56 345 prezervatīvus. Kopumā šī pakalpojuma realizācijai 2012. gadā novirzīti Ls 53 368.

57. tabula. Biedrības „DIA+LOGS” sniegtā pakalpojuma darba rādītāji HIV profilakses programmā trīs gadu griezumā

Rādītājs	2010	2011	2012
Jauno (pirmreizējo) klientu skaits	1543	3011	2422
Psihologa sniegto konsultāciju skaits	651	829	824
Sociālo darbinieku sniegto konsultāciju skaits	1043	1017	1111
HIV konsultanta sniegto konsultāciju skaits	626	665	981
Veikto HIV testu skaits	609	636	933
Izsniegto šļirču skaits	110 016	205 493	198 099
Izsniegto prezervatīvu skaits	34 131	45 518	56 345
Konsultāciju skaits kopā	2320	2511	2916

Pēdējo gadu laikā Biedrība paplašinājusi darbu ar klientiem gan Biedrības telpās, gan izmantojot ielu sociālos darbiniekus un mobilo brigādi, lai konsultētu mērķauditoriju un klientus par Biedrības piedāvātajiem pakalpojumiem. Rezultatīvie Biedrības „DIA+LOGS” rādītāji liecina, ka ieguldītie resursi tiek izmantoti lietderīgi, lai sasniegtu Biedrības un Rīgas domes Labklājības departamenta kopīgi izvirzīto mērķi – mazināt HIV inficēto skaitu injicējamo narkotiku lietotāju vidū un tādējādi uzlabot Rīgas iedzīvotāju drošību un veselību.

◆ **Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu darbības nodrošināšana**

Mērķis – uzlabot Rīgas pilsētas iedzīvotāju informētību par veselību ietekmējošiem faktoriem, saslimšanas riskiem un to profilaksi, kā arī par citiem veselības veicināšanas jautājumiem.

Lai nodrošinātu mērķa sasniegšanu, Rīgas pilsētas iedzīvotājiem 2012. gadā bija iespēja biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” četrās Veselības istabās (Brīvības ielā 237/2, Aptiekas ielā 8, Aglonas ielā 35/3, Gaiziņa ielā 7, Slokas 161) bez maksas saņemt: medicīnas darbinieka konsultācijas, noteikt savu ķermeņa masas indeksu, izmērīt arteriālo asinsspiedienu un saņemt uztura bagātinātājus (skat. 58. tabulu). Programmu īstenoja biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”, izlietojot finansējumu Ls 8 352 apmērā.

58. tabula. Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu darba rādītāji

Rādītājs	2010	2011	2012
Veselības istabu skaits	3	4	5
„Veselības istabu” apmeklētāju skaits	4838	6148	5866

Ņemot vērā pieaugošo iedzīvotāju interesi par „Veselības istabu” darbu un pieprasījumu pēc tā pakalpojumiem, 2012. gada sākumā tika atvērta piektā biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istaba Pārdaugavā Slokas ielā 161. Vidēji katru mēnesi vienu Veselības istabu apmeklē 97 Rīgas iedzīvotāji. Kopā 2012. gadā Veselības istabas ir apmeklējuši 5866 iedzīvotāji, pārsniedzot gada plānoto skaitli - 4800 apmeklētāju. 2013. gadā plānots atvērt sesto biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu Rīgā.

Speciālistu izglītošana par veselības veicināšanu un slimību profilaksi

Lai nodrošinātu veselības veicināšanās un slimību profilakses darba kontinuitāti un pieejamību pēc iespējas plašākam Rīgas iedzīvotāju lokam, ikdienā Labklājības departaments ļoti lielu uzmanību pievērš speciālistu izglītošanai un informēšanai par aktuālajām tendencēm, piemērotākajām metodēm darbam ar dažādām mērķa grupām. 2012. gada desmit mēnešos (semināri netiek organizēti no jūnija vidus līdz augusta vidum) noorganizēti 27 semināri, t.i. vidēji 2,7 semināri mēnesī (skat. 59. tabulu). Semināru garums ir no 6 līdz 24 akadēmiskajām stundām, t.i. 1 – 3 dienu semināri, vidējais vienas grupas lielums 2012. gadā – 15,5 dalībnieki. Pēc katra semināra tā dalībniekiem tiek lūgts aizpildīt semināra novērtēšanas anketu. Izvērtējot anketas, var secināt, ka joprojām speciālistiem ir aktuālas tēmas darbam ar agresīviem bērniem un jauniešiem, jauniešiem, kuriem viens vai abi vecāki ir atkarību izraisošo vielu lietotāji, par bērnu attīstību, par informācijas uztveres specifiku dažādos vecumos, kā arī par veselīga dzīves veida veicināšanu.

2012. gadā tika jaunizveidoti četrus apmācību semināri – „Fizisko aktivitāšu nozīme veselības veicināšanā”, „Uztura nozīme veselības veicināšanā”, „Infekcijas slimību profilakse pirmsskolā un sākumskolā”, „Ģimenes un garīgā veselība.” Ļoti liels pieprasījums ir semināram par infekcijas slimību profilaksi pirmsskolā, speciālistiem arvien vairāk atzīmējot nepieciešamību jau agrīnā vecumā veidot atbilstošus veselības aizsardzības paradumus.

59. tabula. Apmācīto speciālistu darbā ar atkarības profilakses programmām un izglītojošo semināru skaits

Speciālisti	Izglītoto speciālistu skaits			Izglītojošo semināru skaits		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Sociālie pedagogi, skolu psihologi, sociālie darbinieki	361	232	207	23	20	14
Vispārizglītojošo skolu pedagogi	88	99	121	8	5	7
Vispārizglītojošo skolu administrācijas darbinieki	31	43	14	2	3	1
Rīgas skolu medicīnas darbinieki	42	30	20	3	2	1
Valsts vai Pašvaldības Policijas darbinieki	16	20	50	1	1	3
Ieslodzījuma vietu pārvaldes darbinieki	20	—	—	1	—	—
Citi	—	—	7	—	—	1
Kopā	558	424	412	40	31	27

2011. gadā novadīto semināru skaits bija mazāks nekā iepriekšējos 2 gados ierobežoto cilvēkresursu dēļ. Semināru vidējā apmeklētība ir augstāka nekā iepriekšējā gadā. Iespējams, ka tas ir izskaidrojams ar samazināto semināru skaitu, kā rezultātā cilvēku skaits grupās palielinās.

Paralēli izglītojošo semināru organizēšanai, notika informatīvas lekcijas par atsevišķām tēmām, piemēram, narkotiku atkarību un profilaksi, alkohola lietošanu un smēķēšanu jauniešu vidū, azartspēļu un citu jauno tehnoloģiju atkarību. Arī samazināto lekciju skaits speciālistiem ir saistīts ar ierobežotiem cilvēkresursiem, bet izglītības iestādēs ir saglabājusies augsta ieinteresētība par atkarības profilakses tēmām, augusi interese par ģimenes pozitīvo attiecību veicināšanu, konfliktu risināšanu.

60. tabula. Informatīvo lekciju un dalībnieku skaits

Auditorija	Lekciju dalībnieku skaits			Novadīto lekciju skaits		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Vispārizglītojošo skolu pedagogi	744	495	343	50	35	43

Veselības veicināšanas un slimību profilakses informatīvi izglītojošie materiāli

Cits nozīmīgs veselības veicināšanas aspekts ir informatīvo materiālu, un jo īpaši metodisko rokasgrāmatu, sagatavošana un speciālistu apmācība to izmantošanā. Tāpēc, lai sekmīgāk nodrošinātu speciālistu un vecāku, bērnu un jauniešu izglītošanu, 2012. gadā izdotas 2 jaunas metodiskās rokasgrāmatas par infekcijas slimību profilaksi pirmsskolā, kuras paredzētas pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogiem, un par apreibinošo vielu lietošanas diagnostiku jauniešu vidū, kas domāta Rīgas skolu medicīnas darbiniekiem.

Liela uzmanība, veidojot informatīvos materiālus tika pievērsta sirds veselības veicināšanai, izdodot divus materiālus, kurus ārsti - kardiologi un ģimenes ārsti - var izdalīt pilsētas iedzīvotājiem, izglītojot tos par sirds veselības veicināšanu. Abi materiāli izstrādāti sadarbībā ar Latvijas Kardiologu biedrību, kā arī lielā pieprasījuma dēļ atkārtoti izdota informatīvo pastkaršu sēriju „Vai Tu zini, ko mīl Tava sirds?”

Turklāt 2012. gadā pirmo reizi tika izdots informatīvs materiāls „Māmiņas dienasgrāmata”, kas paredzēts visām sievietēm, kuras ir bērna gaidībās. Materiāls tika izstrādāts, sadarbojoties ar dažādām sabiedriskām organizācijām, kurās ir apvienojušies atbildīgie speciālisti, kā, piemēram, Latvijas Vecmāšu asociācija, Latvijas Ginekologu un dzemdību speciālistu asociācija un Latvijas Dūlu apvienība (skat. 61. tabulu).

61. tabula. Izdotie metodiskie un informatīvie materiāli

Metodiskais, informatīvais materiāls	Izdoto eksemplāru skaits
Metodiskā rokasgrāmata „Infekcijas slimību profilakse pirmsskolā”	400
Metodiskā rokasgrāmata „Apreibinošo vielu lietošanas diagnostika jauniešu vidū”	150
Pastkartes „Uztura rekomendācijas hipertoniijas pacientiem”	1 500
Pastkartes „vai Tu zini, ko mīl Tava sirds” (Atkārtots izdevums)	6 000
Informatīvais materiāls „Sirds veselības veicināšanas ieteikumi”	1 000
Informatīvais materiāls „Māmiņas dienasgrāmata”	6 500
Informatīvais materiāls: plakātu sērija „Veselības 2 dimensijas”	2 000
Informatīvais materiāls: uzlīmju sērija „Veselības 2 dimensijas”	12 000
Informatīvais materiāls: grāmatzīmju sērija „Veselības 2 dimensijas”	8 000

Veselības veicināšanas un slimību profilakses, tai skaitā atkarības profilakses, programmas bērniem un jauniešiem

Veselības veicināšanas pasākumu uzdevums bērnu un jauniešu vidū līdz 18 gadu vecumam ir izglītēt tos par veselības veicināšanas iespējām ikdienā, tās nozīmi labas pašsajūtas saglabāšanā un sevis pasniegšanā, vienlaikus sniedzot informāciju par dažādiem veselību ietekmējošiem faktoriem, piemēram, uzturu, stresu, savstarpējo komunikāciju.

*Slimību profilakses pasākumu ietvaros visvairāk uzmanības 2012. gadā tika pievērsta **atkarības profilaksei** ar mērķi izglītēt jauniešus par aizsargājošiem un riska faktoriem atkarības attīstībai. Atkarības profilakses uzdevums ir sniegt informāciju par riskiem, sekām un atbildību, kā arī attīstīt prasmes, kas palīdz nostiprināt pretestību atkarību izraisošo vielu lietošanai, saglabājot emocionālā komforta izjūti un atbilstošu pašpietiekamību.*

2012. gadā izglītojošie pasākumi bērniem un jauniešiem ir veikti 57 izglītības iestādēs. Labklājības departamenta darbinieki 2012. gadā ir novadījuši 601 nodarbību, kurās piedalījušies 11 916 bērni un jaunieši (skat. 62. tabulu).

62. tabula. Informatīvo diskusiju, atkarības profilakses programmu bērniem, jauniešiem un to dalībnieku skaits

Auditorija	Dalībnieku skaits			Novadīto diskusiju/ programmu nodarbību skaits		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Diskusijas par atkarības profilakses tēmām bērniem un jauniešiem	10 277	16 301	10 114	637	953	291
Uzvedības intervences programmu nodarbības	34	122	342	326	84	79
Atkarības profilakses programma jaunieši „Vienaudžu izglītotāji atkarības profilaksē”	111	114	—	11	292	—
Interaktīvās nodarbības par veselības veicināšanu	—	—	559	—	—	76
Kopā	10 567	16 773	11 916	1311	1705	601

* Programma sastāv no 12 – 16 nodarbībām, tēmas ir pielāgotas bērnu un jauniešu uzvedības specifikai, piemēram, smēķējošiem jauniešiem, motivējot pārtraukt smēķēšanu, bērniem un jauniešiem ar agresīvu uzvedību, utt.

Salīdzinot ar 2010. un 2011. gadu, ir strauji pieaudzis to jauniešu skaits, kuri ir tikuši iesaistīti uzvedības intervences programmās, visvairāk jauniešu ir piedalījušies agresijas intervences programmās, tad ir jaunieši, kuriem sniegta palīdzība smēķēšanas atmešanā un trešā uzvedības intervences programma ir realizēta jauniešiem un pusaudžiem, kuriem ir problemātiski IT lietošanas simptomi ikdienā.

Jaunieši ir ļoti informēti par apreibinošo vielu lietošanas ietekmi, bet joprojām jūtas apmulsuši saistībā ar jaunatklātām vielām (piemēram, sintētiskajiem kanabinoīdiem), kā arī par marihuānas efektu, ņemot vērā neviennozīmīgās diskusijas sabiedrībā. Speciālistu galvenais uzdevums ir nevis sniegt jaunu informāciju, bet palīdzēt saprast esošās informācijas patiesumu un objektivitāti.

Visiem interesentiem ir pieejama Labklājības departamenta interneta mājas lapa www.narcomania.lv, kurā ir informācija par atkarībām, atkarības profilaksi, piedāvātajiem pakalpojumiem vecākiem, speciālistiem un jauniešiem, u.c. informācija. Mājas lapas apmeklētāju skaits 2012. gadā bija 36232.

Ar mājas lapas www.narcomania.lv starpniecību iedzīvotājiem ir iespēja anonīmi uzdot jautājumus speciālistiem par atkarības problēmām un palīdzības iespējām, saņemot atbildi piecu dienu laikā. Populārākie jautājumi un atbildes bez autora personības publiskošanas ir pieejamas mājas lapas www.narcomania.lv sadaļā „Jautājumi un atbildes”. Pārsvārā jautājumi ir par marihuānas lietošanas

sekām, smēķēšanas atmešanas iespējām un palīdzības iespējām atkarīgajiem un viņu tuviniekiem. Tāpat uzdot jautājumus un iegūt jaunāko informāciju ir iespējams Labklājības departamenta Twitter kontā LD_profilakse.

Labklājības departamenta darbinieki kopā ar RSD atkarības profilakses speciālistiem (turpmāk-APS) iedzīvotājiem sniedz psiholoģisko palīdzību gan individuāli, gan grupu darbā - novadītas 3 atbalsta grupas līdzatkarīgajiem – atkarīgo ģimenes locekļiem un tuviniekiem (skat. 63. tabulu). Tā kā atkarība un līdzatkarība ir psiholoģiski smaga un ilgstoša problēma, tad ļoti būtiski ir saņemt palīdzību arī dzimtajā valodā, tādēļ tiek nodrošināta viena atbalsta grupa krievu valodā, bet otra – latviešu valodā.

63. tabula. Līdzatkarīgo atbalsta grupu un to dalībnieku skaits

Auditorija	Dalībnieku skaits			Nodarbību skaits		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Atbalsta grupa līdzatkarīgajiem (krievu valodā)	25	20	21	33	39	44
Atbalsta grupa līdzatkarīgajiem (latviešu valodā)	21	25	27	33	37	44
Atbalsta grupa līdzatkarīgajiem (latviešu valodā)	—	—	12	—	—	44
Izglītojošas lekcijas Rīgas skolu skolēnu vecākiem	927	509	152	45	76	11
Kopā	993	554	212	111	152	143

Līdzatkarīgo grupu apmeklē sievietes vecumā no 26 gadiem, kuru dzīvesbiedriem ir problēmas ar alkohola lietošanu. Interese par līdzatkarīgo atbalsta grupām 2011. gada septembra mēnesī kuplināja dalībnieku skaitu, taču bieži vien dalībnieki, kuri atnāk uz grupu nodarbībām, izvēlas apmeklēt individuālās konsultācijas pie APS, jo izjūt nepieciešamību strādāt individuāli.

Rīdzinieki par veselīgu dzīvesveidu

SADARBĪBA AR NEVALSTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM

Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām: veselības aprūpes, veselības veicināšanas un sociālo jautājumu jomā

Arī 2012. gadā nevalstisko organizāciju atbalstam tika novirzīti pašvaldības budžeta Ls 55 000 apmērā. Tika atbalstīti iesniegtie projekti, kuru mērķis bija:

- 1) Uzlabot veselības aprūpes pieejamību, uzlabojot veselības aprūpes speciālistu izglītības līmeni, kad gala rezultātā ieguvējs ir visa sabiedrība, iegūstot zinošākus speciālistus;
- 2) Ģimenes vērtību atbalsts un dzimstības veicināšana.

64. tabula. Veselības pārvaldes uzraudzītie projekti ārstu izglītības atbalstam un dzimstības veicināšanai 2012. gadā

Mērķis	Projekts, īss apraksts	Dalībnieku skaits	Izlietotie pašvaldības līdzekļi (Ls)
Veselības aprūpes pieejamības veicināšana	1. Sniegts finansiāls atbalsts nodibinājumam „Rīgas Svētā Aleksandra Ņevska pareizticīgās baznīcas atjaunošanas fonds” starptautiskās konferences „Baznīca, ģimene un skola” organizēšanā, kas notika 2012. gada 25. oktobrī, apmaksājot telpu īre kino „Splendid Palace”	650	1 000
	2. Sniegts finansiāls atbalsts Latvijas Nefrologu asociācijai konferences „Naprotehnoloģija un sievietes auglība” organizēšanā, kas notika 2012. gada 12. oktobrī, apmaksājot ceļa izdevumus un uzturēšanās izdevumus vieslektoriem, līdzfinansējot konferences materiālu sagatavošanu un līdzmaksājot tulkošanas pakalpojuma izmaksas	85	1 000
	3. Sniegts finansiāls atbalsts Onkoloģisko pacientu atbalsta biedrībai “Dzīvības koks” līdzfinansējot biedrības izdevuma bezmaksas laikraksta pacientiem un viņu tuviniekiem „Pacienta balss” sagatavošanu, izdošanu un izplatīšanu	2 000	980
	4. Sniegts finansiāls atbalsts Latvijas ķirurgu asociācijai līdzfinansējot VII Baltijas ķirurgu asociācijas kongresu 2012. gada 27.- 29. septembrī	230	1 000
	5. Sniegts finansiāls atbalsts Latvijas Bērnu ķirurgu asociācijas projekta Latvijas ķirurģijas žurnāla („Acta Chirurgica Latviensis”) 11/2. numura iekļaušanai starptautiskā elektroniskā datu bāzē ķirurģijas nozarēs strādājošo ārstu informētības uzlabošanai, profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanai un iedzīvotāju veselības stāvokļa uzlabošanai”, piešķirot līdzfinansējumu	Ar informāciju interneta vietnē iepazinās ap 20 000 personu	990
	6. Sniegts finansiāls atbalsts Latvijas Rehabilitācijas profesionālo organizāciju apvienībai līdzfinansējot Latvija ārstu Rehabilitologu kongresu 18.05.2012.- 19.05.2012.	300	1 000

Veselības veicināšana un slimību profilakse	7. Sniegts finansiāls atbalsts „Bezglutēna virtuve celiakijas slimniekiem. E- apmācības moduļa” izstrādei par celiakijas pacientu veselības stāvokli un viņa īpašām vajadzībām- bezglutēna diētu latviešu un krievu valodā. Projektu realizēja biedrība „Dzīve bez glutēna” no 2012. gada marta līdz 2012. decembrim. Interneta vietne: www.dzivebezglutena.lv	Informācija pieejama interneta vietnē	1 000
	8. Sniegts finansiāls atbalsts izglītojošas filmas pusaudžiem par enerģijas dzērienu ietekmi uz veselību izveidei. Filmā tika iekļauta arī zinātniskā informācija, kas tiks pasniegta vienkāršā un saprotamā valodā. Projektu realizēja biedrība „Latvijas Diētas un uztura speciālistu asociācija” no 2012. gada oktobra līdz decembrim	Filma pieejama Biedrībā un Labklājības departamentā	960
	9. Sniegts finansiāls atbalsts „Pasaules Sirds diena 2012” pasākumu realizācijai. Pasaules Sirds dienā Kronvalda parkā tika piedāvātas dažādas fiziskās aktivitātes (nūjošana, dejošana, skriešana, joga, vingrošana, aerobika, bērnu vingrošana, kā arī citas interešu grupas dažāda vecuma auditorijai). Projektu realizēja Latvijas Inovatīvās medicīnas fonds 2012. gada 27. septembrī	Piedalījās 1000 Rīgas iedzīvotāji	1 000
	10. Sniegts finansiāls atbalsts sabiedrības grupu informēšanas kampaņai „Elpo ZAĻI”. 30 Rīgas skolās, Rīgas Patversmes dienas centrā un Rīgas Jauniešu centrā „Kaņieris” tika organizētas spēles saistībā ar tuberkulozi, imunitāti, smēķēšanu un zaļo domāšanu. Projektu realizēja Biedrība „Radošā apvienība jauniešiem TREPES” no 2012. gada 15. februāris līdz 2012. gada 5. aprīlim	1000 jaunieši un 40 pieaugušie	752
	11. Sniegts finansiāls atbalsts Foto izstādes „Sievietes par dzīvību” organizēšanai. Tika izveidota fotoizstāde „Sievietes par dzīvību”. Pirms un pēc izstādes tika organizēti publicitātes pasākumi. Izstāde tika izvietota Rīgas Domē no 2012. gada maija līdz jūnijam		985
	12. Sniegts finansiāls atbalsts projekta „Skolotāju izglītības projekts – attiecību prasmju veidošana ar „grūtajiem bērniem” un viņu vecākiem” realizēšanai. Projekta ietvaros tika izstrādāta metodika pedagogiem darbam ar agresīviem bērniem un novadītas 10 lekcijas 10 Rīgas skolās skolotājiem par darbu ar agresīviem bērniem un viņu vecākiem. Projektu realizēja biedrība „Sabiedrības veselības fonds” no 2012. gada oktobra līdz decembrim	10 lekcijas 10 Rīgas skolās	790

Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome

Kopš 2007. gada Rīgas pilsētas pašvaldībā darbojas ar RD 09.10.2007. lēmumu Nr. 2890 „Par personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvās padomes izveidošanu Rīgas pilsētas pašvaldībā” izveidotā Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome, kuras mērķis ir veicināt personu ar invaliditāti pilsonisko līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī sadarbību starp personu ar invaliditāti pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām un Rīgas pilsētas pašvaldību. Padomes sastāvā ir RD, Labklājības departamenta un 23 personu ar invaliditāti NVO pārstāvji.

Padomes uzdevumi ir:

- ◆ piedalīties ilgtermiņa stratēģijas izstrādē personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanā un sekot tās īstenošanai pašvaldībā;
- ◆ sniegt atzinumus par pašvaldības institūciju un iestāžu normatīvajiem un stratēģiskajiem dokumentiem;
- ◆ izskatīt un sniegt atzinumus par RD lēmumu projektiem, kas skar pašvaldībā dzīvojošo personu ar invaliditāti tiesības;
- ◆ veicināt sabiedrības iesaistīšanos lēmumu projektu izstrādes procesā;
- ◆ izstrādāt un iesniegt priekšlikumus pašvaldības institūcijām un iestādēm veiksmīgākai personu ar invaliditāti integrāciju veicinošo pasākumu īstenošanai un pilsoniskai līdzdalībai;
- ◆ aktualizēt informāciju par personu ar invaliditāti jautājumiem, problēmām, vajadzībām un interesēm pašvaldībā.

Ik gadu notiek ne mazāk kā četras padomes sēdes, kurās tiek izskatīti personām ar invaliditāti Rīgā aktuāli jautājumi – par sabiedrisko transportu, par vides pieejamību, par iespējamiem atvieglojumiem personām ar invaliditāti, kā arī citi jautājumi, kas saistīti ar personu ar invaliditāti dzīves kvalitātes uzlabošanu. Padomē personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju pārstāvji iepazīstina ar savu organizāciju darbību, aktuālajiem projektiem un labās prakses piemēriem RD deputātus, speciālistus un citu nevalstisko organizāciju pārstāvjus. Aktualizēto jautājumu izskatīšanā un risināšanā tiek iesaistītas atbildīgās RD struktūrvienības.

Vairāki padomē izskatītie jautājumi bijuši aktuāli ne tikai Rīgas pašvaldībā dzīvojošām personām ar invaliditāti, bet arī personām ar invaliditāti visā valstī. Šādu jautājumu izskatīšanai tiek pieaicināti pārstāvji no atbildīgajām valsts pārvaldes iestādēm.

2012. gadā pēc Padomes ierosinājuma virzīti apstiprināšanai grozījumi RD 15.06.2010. saistošajos noteikumos Nr. 80 „Par reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtību dzīvokļa jautājumu risināšanā”, nosakot, ka ģimenēm, kuras audzinājušas bērnu ar invaliditāti vai aprūpējušas smagi slimu tuvinieku, pēc aprūpējamās personas nāves, saņemot pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā, tiek saglabāta iespēja īrēt dzīvokli ar ērtībām. Savukārt, lai pabalstu mājokļa pielāgošanai varētu saņemt visas personas, kuras pārvietojas riteņkrēslā un kuru vajadzībām nepieciešama mājokļa atbilstoša pielāgošana, ar Padomes atbalstu 2012. gadā veiktas izmaiņas RD 14.06.2006. saistošajos noteikumos Nr. 59 „Par Rīgas pilsētas pašvaldības pabalstu mājokļa pielāgošanai personām, kuras pārvietojas riteņkrēslā” - no 25.10.2012. pabalstu mājokļa pielāgošanai var saņemt arī personas, kuras dzīvo pašvaldības sociālajā dzīvoklī, kā arī pabalstu var saņemt atkārtoti, ja persona, kura dzīvo pielāgotā, piemēram, radnieka, mājoklī, saņem sociālo dzīvokli pašvaldības palīdzības dzīvokļa jautājumu risināšanā ietvaros. Atkārtoti persona var saņemt pabalstu arī ārkārtas gadījumos, jo praksē ir bijuši izņēmuma gadījumi, kurus nevarēja iepriekš paredzēt un kuru rezultātā klients pielāgots mājokli vairs nevar izmantot. Ierosināti arī ielas infrastruktūras uzlabojumi pie Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas Rīgas apvienotās nodaļas Ventpils ielā 53, Rīgā.

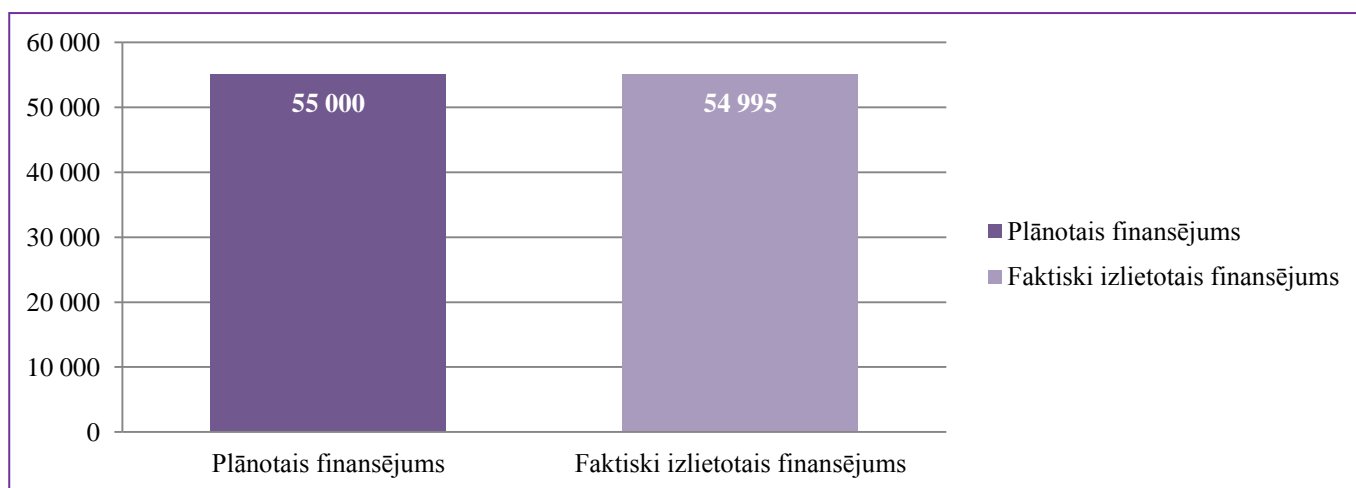
2012. gadā Padomē ir iestājušās vēl 2 Rīgas pilsētas nevalstiskās organizācijas, kuras pārstāv personu ar invaliditāti intereses.

Informācija par Padomi pieejama internetā: www.ld.riga.lv sadaļā „Personu ar invaliditāti NVO konsultatīvā padome”.

Finansiāls atbalsts Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros

Lai atbalstītu nevalstisko organizāciju projektus sociālajā un veselības aprūpes jomā un veicinātu sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu attīstību Rīgā, kā arī atbalstītu NVO darbības nodrošināšanu vai pasākumus, kas paredzēti bērniem no sociālā riska ģimenēm, personām ar invaliditāti, pensijas vecuma, t.sk., politiski represētām personām u.c. mazaizsargātu personu grupām, Labklājības departamenta budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām un veselības veicināšana” ietvaros 2012. gadā atbalstīti 64 nevalstisko organizāciju projekti par kopējo summu Ls 54 995.

16.attēls. Programma 18.13.00. “Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” (Ls)

Lai nevalstiskās organizācijas varētu saņemt finansējumu, iesniegtajiem projektiem jāatbilst kādai no šīm prioritātēm:

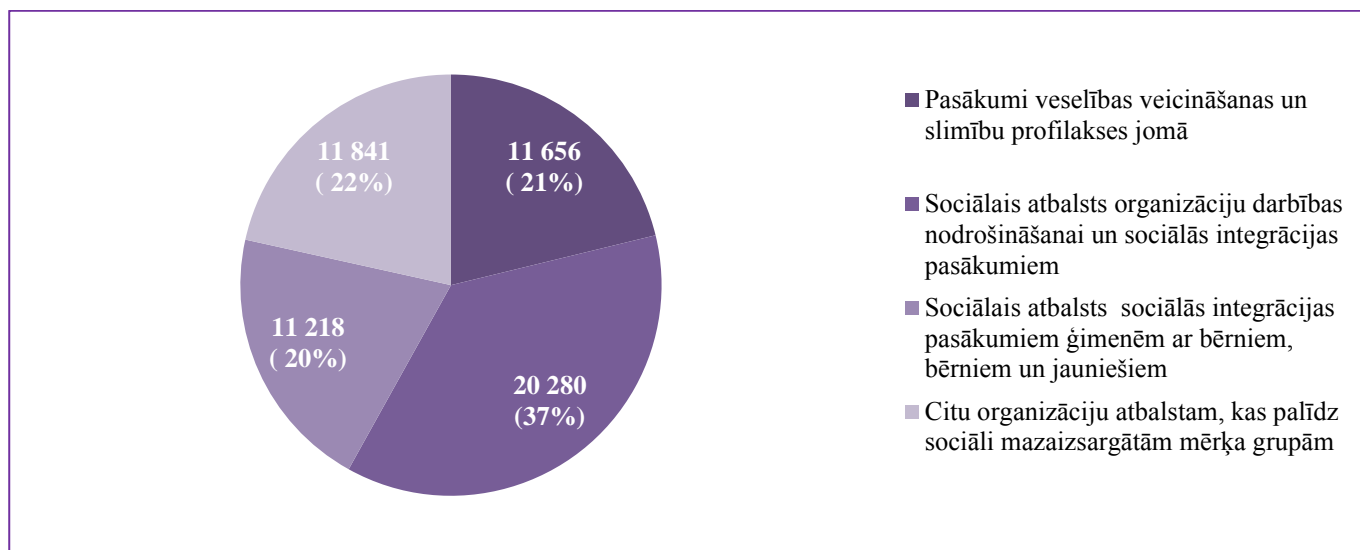
1. Pasākumi Rīgas pašvaldības sociāli mazaizsargāto grupu sociālās integrācijas jomā.
2. Pasākumi un informatīvi izglītojošie materiāli veselības veicināšanas un slimību profilakses jomā.
3. Veselības aprūpes profesionāļu, pacientu un sociālā darba profesionāļu biedrību un nodibinājumu īstenotie pasākumi, kas vērsti uz veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības uzlabošanu.
4. Informatīvi izglītojošo materiālu izgatavošana un izstrādāšana sociālajā un veselības aprūpes jomā.
5. Sociālā atbalsta nevalstisko organizāciju darbības nodrošināšanai pensionāru, invalīdu, politiski represēto u.c. sociāli mazaizsargāto personu grupu apvienībām.

2012. gadā atbalstītās organizācijas pārstāv dažādas iedzīvotāju sociālās grupas:

- ◆ 37 % seniorus (24 organizācijas),
- ◆ 25 % ģimenes ar bērniem, bērnus un jauniešus (16 organizācijas),
- ◆ 16 % medicīnas darbiniekus (10 organizācijas),
- ◆ 11 % personas ar invaliditāti (7 organizācijas),
- ◆ 3 % reliģisko organizāciju biedrus (2 organizācijas),
- ◆ 8 % citas sociāli mazaizsargātās mērķa grupas (5 organizācijas)

No pieprasītajiem finanšu līdzekļiem visvairāk ir izlietots nevalstisko organizāciju biedru pārstāvēto grupu dažādiem pasākumiem. Pasākumu organizēšanā saviem biedriem aktīvākās ir bijušas senioru, kā arī invalīdu nevalstiskās organizācijas. Organizēti svētku pasākumi (vasaras un ziemas saulgrieži, Latvijas Republikas proklamēšanas diena, Lieldienas u.tml.), atceres pasākumi, salidojumi, kulinārijas konkursi, sporta spēles, senioru dejas pasākums, nodrošināts zīmju valodas tulks, dalība starptautiskajā konferencē, brīvprātīgais darbs, u.c. Tāpat organizēti pieredzes apmaiņas braucieni pie citām Latvijas senioru un invalīdu biedrībām. Septiņām senioru un invalīdu organizācijām piešķirts finansējums organizāciju darbības nodrošināšanai (telpu īrei, sakariem (internetam, telefonsarunām), biroja precēm u.c.).

17.attēls. Programmas 18.13.00. “Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” – faktisko izdevumu struktūra

Organizācijas, kas pārstāv ģimenes ar bērniem, kā arī bērnus un jauniešus, ir bijušas aktīvas dažādu koncertu, pasākumu un svētku organizēšanā, piemēram, Mātes dienai veltīts koncerts, zīmējumu izstāde, Lieldienu pasākums bērniem, salidojumi, sabiedrības informēšanas kampaņas, Rīgas ģimenes forums, foto izstāde „Sievietes pret abortiem”, labdarības pasākumi, konferences, u.tml. Šīs organizācijas ir organizējušas arī lekcijas vecākiem par bērnu audzināšanu.

NVO kas pārstāv medicīnas darbiniekus un reliģisko organizāciju biedrus ir organizējušas profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanas mācības, izveidojušas bezglutēna virtuvi celiakijas slimniekiem un šai mērķa grupai elektroniskās apmācības sistēmu, organizējušas kongresus, konferences (kopā 5), iespēju apmeklēt izglītojošas filmas, bezmaksas laikraksta izdošanu un iedzīvotāju informēšanas pasākumu „Pasaules Sirds diena 2012.”

Citām sociāli mazaizsargātām mērķa grupām ir organizētas lekcijas, svētku koncerti (Mātes dienā, Ziemassvētkos), veicināta romu kultūras popularizēšana u.c..

Latvijas Politiski represēto apvienības, Rīgas Vidzemes priekšpilsētas 18. novembra svinības

Insultu pārcietušo cilvēku un viņu radnieku psiholoģiskā atbalsta biedrības „Vigor” sporta spēles „Vigoriāde”

ĪSTENOTIE PROJEKTI

Sociālajā jomā

Kopā ar nodibinājumu "Vidzemes reģionālais atbalsta centrs „Dardedze”" un citiem nodibinājumiem Labklājības departaments noslēdza projekta īstenošanu Latvijas - Šveices sadarbības programmas projektā „Brīvprātīgie bērnu situācijas uzlabošanai ģimenē”. Projekta ietvaros tika izveidota brīvprātīgo piesaistīšanas, apmācības, uzraudzības un atbalstīšanas sistēma, kas, paredzēta specifiski darbam ar pirmsskolas vecuma bērniem, kuri, aug krīzes skartās ģimenēs, tostarp ģimenēs, kurās bērnus audzina seniori. Tika izveidots arī NVO sadarbības modeli ar pašvaldībām brīvprātīgo atbalsta programmas kontekstā brīvprātīgo mentoru (supervizoru) programmu, kuras ietvaros tika atbalstīti un apmācīti vismaz 16 mentori. Projekta rezultatīvie rādītāji ir vērā ņemami - piesaistīti un apmācīti 50 brīvprātīgie un nodrošināts atbalsts vismaz 100 bērniem un 20 senioriem. Projekts tika pabeigts 2012. gadā. Projekta kopējās izmaksas bija Ls 92 000. Šis nozīmīgais projekts tika uzsākts, lai risinātu mazu bērnu aprūpes un audzināšanas prasmju un iemaņu trūkuma problēmu daudzās ģimenēs ar maziem bērniem, palīdzot izveidot un piesaistīt brīvprātīgo kustību šādām ģimenēm.

Labklājības departaments sadarbībā ar Latvijas SOS Bērnu ciematu asociāciju, RSD un Starptautiskās organizācijas „SOS Kinderdorf International” asociācijas atbalstu pabeidza īstenot projektu „Ģimeņu stiprināšana un atbalsts Rīgas Ziemeļu un Latgales rajonā”. Projekta ietvaros tika sniegts atbalsts un palīdzība 120 ģimenēm ceturksnī, kurās bērniem pastāv risks zaudēt savas bioloģiskās ģimenes aprūpi. Tika nodrošināti dažāda veida atbalsta un palīdzības pakalpojumi 250 bērniem un 150 vecākiem ik gadu. Vecāki tika izglītoti bērnu attīstības, aprūpes, tiesību un sociālo prasmju jautājumos, tādējādi uzlabojot ģimeņu sociālo funkcionēšanu. Tāpat tika paaugstināta vietējo pakalpojuma sniedzēju (sociālo darbinieku u.c. speciālistu) kapacitāte darbā ar ģimenēm, lai uzlabotu darbinieku profesionalitāti un viņi varētu sekmīgi veikt nepieciešamās darbības, kuru rezultātā samazinātos atteikšanās no bērna un bērnu pamešanu novārtā gadījumu skaits. Projekts tika īstenots līdz 2013. gadam. Projekta kopējās izmaksas bija Ls 302 400, Rīgas domes līdzfinansējums sastādīja Ls 48 600. Šis projekts bija loģisks, iepriekšējos gados veiksmīgi īstenotā projekta „Ģimeņu stiprināšana un atbalsts Rīgas Vidzemes priekšpilsētā un Centra rajonā”, turpinājums. Pilotprojekts pierādīja, ka projekta rezultāti tika sasniegti un nodrošināts nozīmīgs atbalsts ģimenēm, kurām tāds bija nepieciešams. To atzinušas un augsti novērtējušas arī ģimenes. Tāpēc bija ļoti svarīgi pabeigt projekta īstenošanu arī pārējā Rīgas teritorijā.

Veselības jomā

Lai uzlabotu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību rīdziniekiem, 2012. gadā ar Rīgas pašvaldības līdzfinansējumu tika turpināti 3 no četriem 2011. gadā uzsāktajiem ERAF projekti veselības aprūpē:

1. programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma 3.1.prioritātes "Infrastruktūra cilvēku kapitāla nostiprināšanai" 3.1.5.pasākuma "Veselības aprūpes infrastruktūra" 3.1.5.3.aktivitātes "Stacionārās veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju attīstība" 3.1.5.3.1.apakšaktivitātes "Stacionārās veselības aprūpes attīstība" ietvaros :

◆ RP SIA „Rīgas dzemdību nams” par Ls 130 107.12 Rīgas domes līdzfinansējums un Ls 256 154.09 Dzemdību nama finanšu līdzekļi;

◆ RP SIA „Rīgas 2. slimnīca” par Ls 70 282 LVL Rīgas domes līdzfinansējums, bet ERAF finansējums sastāda - 46 975.47 LVL.

◆ Projekti, kuru ietvaros tiek īstenotas darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma 3.1.prioritātes "Infrastruktūra cilvēku kapitāla nostiprināšanai" 3.1.5.pasākuma "Veselības aprūpes infrastruktūra" 3.1.5.1.aktivitātes "Ambulatorās veselības aprūpes attīstība" 3.1.5.1.2.apakšaktivitātes "Veselības aprūpes centru attīstība" ietvaros projektus:

◆ RP SIA „Rīgas 1. slimnīca” par 739 803 Ls, tai skaitā Rīgas domes līdzfinansējums Ls 311 281 un Ls 86 355.55 slimnīcas finansējums.

65. tabula. Eiropas reģionālās attīstības fonda finansēto projektu Rīgas pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrībās 2012. gadā izlietotais finansējums

Iestāde – RP SIA	Kopējās projekta izmaksas 2011. gadā (ERAF+ RD + slimnīca)	2012. gads, Ls
RP SIA „Rīgas dzemdību nams”	50 822,47	ERAF – 425 054.05 RD – 130 107.12 Dzemdību nams - 256 154.09
RP SIA „Rīgas 2. slimnīca”	181 399,41	ERAF -46 975.47 RD - 70 282
RP SIA „Rīgas 1. slimnīca”	104 159,04	ERAF - 342 167 RD - 311 281 Rīgas 1. slimnīca – 86 355.55

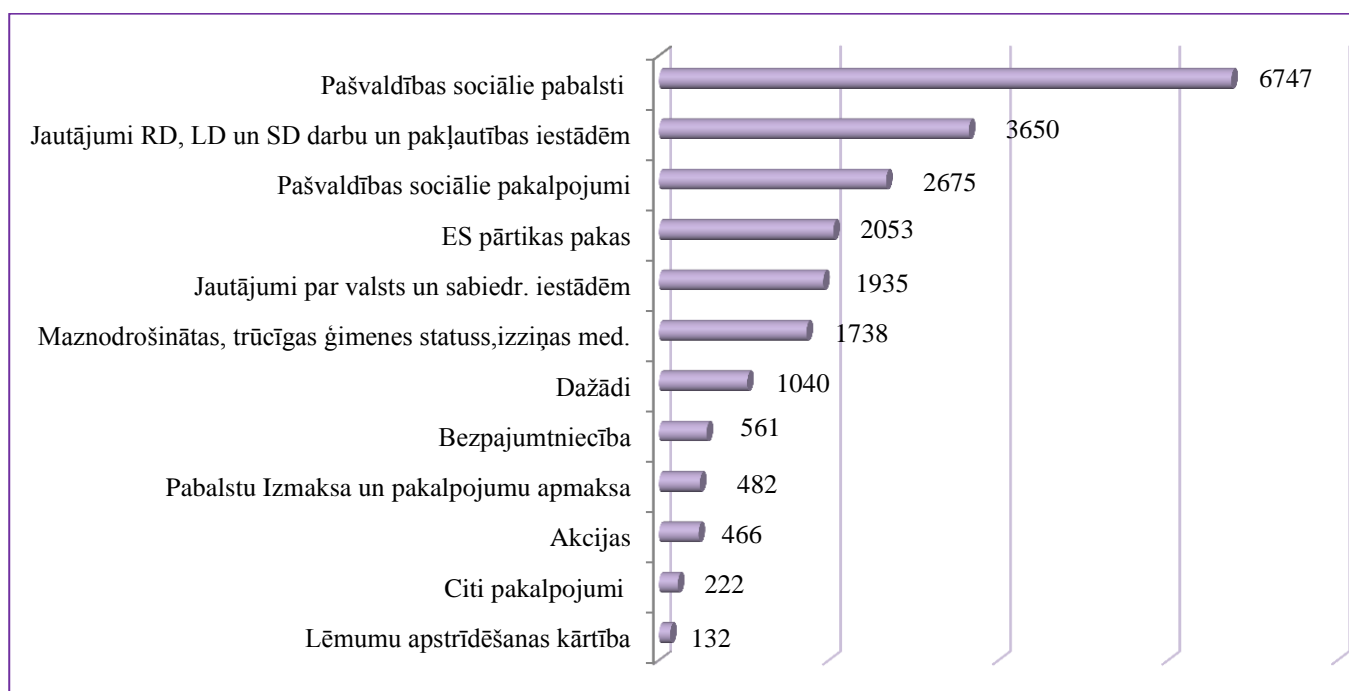
Rīgas 1. slimnīcas telpas pēc renovācijas

INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA IEDZĪVOTĀJIEM

Labklājības departamenta sabiedrības informēšanas aktivitātes vērstas uz to, lai uzrunātu esošos un potenciālos klientus, iedrošinātu un radītu pārliecību par piedāvāto sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības pieejamību un efektivitāti Rīgas pilsētas pašvaldībā. Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 6. pantu klientam ir tiesības „bez maksas iegūt no sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniedzēja informāciju par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību, un to saņemšanas nosacījumiem un kārtību”. Saskaņā ar Labklājības departaments saskaņā ar sava nolikuma 11.4.punktu „informē sabiedrību par Departamenta funkcijām un uzdevumiem, nodrošina informācijas pieejamību pilsētas iedzīvotājiem par sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanas kārtību, apjomiem un iespējām, kā arī sekmē iedzīvotāju informētību par veselības aprūpi un izpratni par veselības veicināšanas, profilakses, t.sk. atkarību profilakses, jautājumiem, veic šo jautājumu koordināciju pašvaldībā”.

Iedzīvotāji informāciju par sociālo pakalpojumu un sociālo pabalstu saņemšanas kārtību var saņemt, zvanot pa Labklājības departamenta bezmaksas **informatīvo tālruni 80005055** ir darb dienās no plkst. 9.00 līdz 17.00, bet ārpus darba laika darbojas balss pastkastīte. 2012. gadā informāciju pa bezmaksas tālruni sniedza divi sociālā darba speciālisti, tika saņemti 21 701 zvani, un sniegtas atbildes uz klientu uzdotajiem jautājumiem. Bezmaksas informatīvais tālrunis darbojas kopš 1999. gada, un tas dod iespēju Rīgas iedzīvotājiem saņemt savlaicīgu un viegli pieejamu informāciju par sociālo palīdzību un sociālajiem pakalpojumiem.

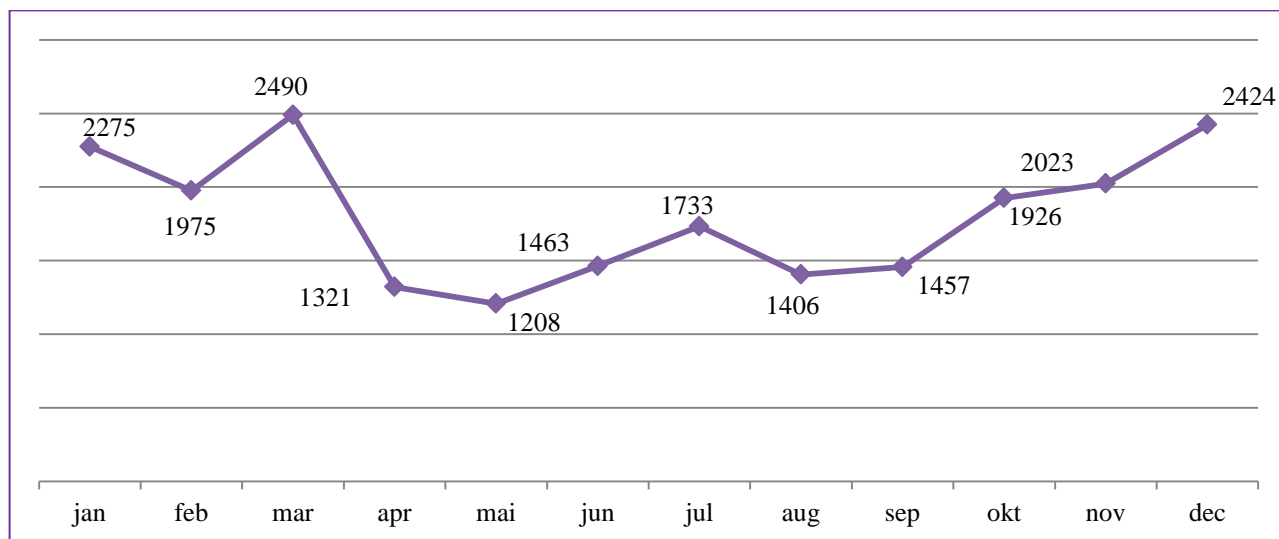
18. attēls. Bezmaksas informatīvā tālruņa galvenās jautājumu tēmas

Visvairāk zvanu saņemts par iespējām saņemt sociālos pabalstus, pabalstu piešķiršanas noteikumiem un iesniedzamajiem dokumentiem Rīgas Sociālajā dienestā – 6747 rīdzinieku zvani, kas ir 31% no zvanu kopskaita. Savukārt jautājumā par pabalstiem pieprasītākie bija dzīvokļa pabalsts un vienreizējais pabalsts pārtikas iegādei. Janvāris, februāris, marts, novembris un decembris bija noslogotākie 2012. gada mēneši, aktuālas tēmas šajā periodā bija dzīvokļa pabalsts, vienreizējais pabalsts pārtikas iegādei, zupas virtuves pakalpojums un pabalstu izmaksas jautājumi. Zvanu skaits samazinājās vasaras mēnešos, bet lielais zvanu skaits jūlijā skaidrojams ar informāciju par ES pārtikas paku saturu, izdales vietām un laikiem Rīgā.

Vidēji dienā gada laikā saņemti 87 zvani. Visvairāk zvanu bija martā, kad saņemti 2490 rīdzinieku zvani, bet vismazāk maijā – 1208 zvani. Maksimālais zvanu skaits dienā tika sasniegts martā - 221, decembrī – 182, bet jūnijā un augustā 80 zvani dienā.

19. attēls. Zvanu skaits mēnesī

Rīdziniekiem informācijas pieejamība par sociālajiem jautājumiem nodrošināta Rīgas Sociālā dienesta teritoriālajos un dienas centros, Rīgas domes struktūrvienībās, bibliotēkās, ārstniecības iestādēs, organizētas sociālās kampaņas sabiedriskajā transportā un sabiedriskā transporta pieturvietās. 2012. gadā plašsaziņas līdzekļiem izsūtīti 160 paziņojumi preseī ar aktuālo informāciju sociālajā jomā Rīgas pašvaldībā. Lielu atsaucību iedzīvotāju vidū ir ieguvušas katru pavasari rīkotās Rīgas sociālās sistēmas atvērtās durvju dienas, kuru laikā var iepazīties ar Rīgas Sociālā dienesta teritoriālajiem centriem un dienas centriem, kā arī tikt ar darbiniekiem. Lielu interesi iedzīvotāju vidū izraisīja iespēja iepazīties ar pansionātu darbu, telpām, iemītņieku ikdienas ritmu un noskaidrot interesējošos jautājumus pie sociālā darba speciālistiem.

Visiem interesentiem ir pieejama Labklājības departamenta mājaslapa www.ld.riga.lv, kurā var iepazīties ar informāciju par sociālo palīdzību, sociālajiem pakalpojumiem, veselības veicināšanu un atkarību profilaksi, naktspatversmēm, pansionātiem, bērnu namiem, krīzes centriem Rīgas pilsētā, kā arī iegūt informāciju par iepirkumiem, projektiem un finansējuma pieprasījuma kārtību budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros. Mājaslapā var iepazīties un izdrukāt 31 bukletu latviešu valodā, 11 bukletus krievu valodā par sociālo palīdzību un sociālajiem pakalpojumiem rīdziniekiem. Labklājības departamenta mājaslapu 2012. gadā ir apmeklējuši 97 580 interesenti, kas ir par 35,8% vairāk nekā 2011. gadā. Mājas lapa ir apskatīta 190 493 reizes 2011. gadā 147 932 reizes. Visvairāk skatītās lapas sadaļas ir tās, kuras sniedz informāciju par sociālo palīdzību (pabalstiem), Rīgas Sociālā dienesta tālruņiem, kā arī bezmaksas informācija un bukleti. Mājaslapā ir informācija gan latviešu, gan krievu valodā. Interesenti mājaslapu ir skatījuši ne tikai Latvijā, bet arī Krievijā, Lielbritānijā, Vācijā, Īrijā, ASV un citās valstīs.

BEZMAKSAS informatīvais tālrunis. Visi sociālo darbinieku pakalpojumi ir bez maksas un konfidenciāli!

80005055

INFORMĀCIJA rīdziniekiem
par Rīgas pašvaldības sniegto sociālo palīdzību
un sociālajiem pakalpojumiem

 RĪGAS DOMES
LABKLĀJĪBAS
DEPARTAMENTS

www.ld.riga.lv